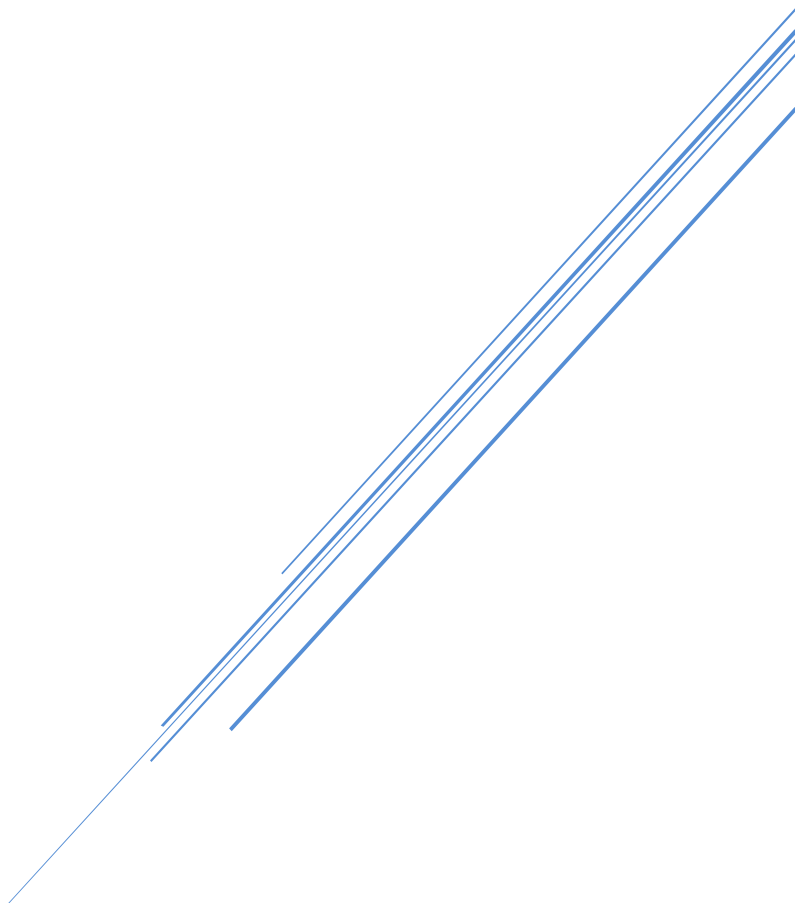

MYANMAR FOR FOREIGNERS

နိုင်ငံခြားသားများအတွက် မြန်မာစာ

မာတိကာ

MYANMAR ALPHABETS AND PRONUNCIATION (မြန်မာအက္ခရာ နှင့် အသံထွက်) 1	1
COLOR-CODING OF BURMESE GRAMMAR	3
သရအက္ခရာ (၁၁) လုံး	4
သီးခြား အက္ခရာများ	4
WORDS COMBINATIONS SYMBOLS (စာလုံးပေါင်း သင်္ကေတ).....	4
သင်္ကေတနှစ်ခုတွဲ.....	5
သင်္ကေတသုံးခုတွဲ	5
မြန်မာသရသံများကို တက်ကျသံ အရရှိခြင်းခြင်း (INTONATION OF MYANMAR VOWELS)	6
သင်ခန်းစာ (၁)	7
ရှင်းပြချက်.....	7
လေ့ကျင့်ခန်း.....	8
ဝေါဟာရ.....	9
မှတ်ချက်.....	11
သင်ခန်းစာ (၂)	12
ရှင်းပြချက်.....	12
ဖတ်စာ	12
ဝါကျတည်ဆောက်ပုံ.....	14
လေ့ကျင့်ခန်း.....	15
ဝေါဟာရ.....	19
သင်ခန်းစာ (၃)	21
ရှင်းပြချက်.....	21
ဖတ်စာ	22
POSTPOSITIONAL MARKER	23

လေ့ကျင့်ခန်း.....	25
ဝေါဟာရ.....	30
မှတ်ချက်.....	32
သင်ခန်းစာ (၄)	33
ရှင်းပြချက်.....	33
ဖတ်စာ	37
လေ့ကျင့်ခန်း.....	39
ဝေါဟာရ.....	41
သင်ခန်းစာ (၅)	43
ရှင်းပြချက်.....	43
ကြိယာ (VERB).....	44
ဝိဘတ်မထည့်ခြင်း (OMITTING OF PREPOSITION).....	44
ဖတ်စာ	48
လေ့ကျင့်ခန်း.....	50
ဝေါဟာရ.....	57
သင်ခန်းစာ (၆)	59
ရှင်းပြချက်.....	59
နာမဝိသေသန နှင့် ကြိယာဝိသေသန (ADJECTIVE AND ADVERB).....	61
ဖတ်စာ	62
စကားပုံ (PROVERB)	63
လေ့ကျင့်ခန်း.....	64
ဝေါဟာရ.....	70
သင်ခန်းစာ (၇)	72
ရှင်းပြချက်.....	72
ဖတ်စာ	76
စကားပုံ (PROVERB)	77

လေ့ကျင့်ခန်း.....	77
ဝေါဟာရ.....	84
သင်ခန်းစာ (၈)	86
ရှင်းပြချက်.....	86
ဖတ်စာ	91
စကားပုံ (PROVERB)	92
လေ့ကျင့်ခန်း.....	92
ဝေါဟာရ.....	99
သင်ခန်းစာ (၉)	101
ရှင်းပြချက်.....	101
ဖတ်စာ	105
ကလေးသီချင်း	106
စကားပုံ (PROVERB).....	106
လေ့ကျင့်ခန်း.....	107
ဝေါဟာရ.....	113
သင်ခန်းစာ (၁၀)	115
ဖတ်စာ	119
စကားပုံ (PROVERB).....	120
လေ့ကျင့်ခန်း.....	120
အပိုဖတ်စာ	124
ဝေါဟာရ.....	125
သင်ခန်းစာ (၁၁)	127
ဖတ်စာ	133
လေ့ကျင့်ခန်း.....	134
အပိုဖတ်စာ	137
ဝေါဟာရ.....	138

သင်ခန်းစာ (၁၂)	141
ဖတ်စာ	145
လေ့ကျင့်ခန်း	146
အပိုဖတ်စာ	149
ဝေါဟာရ	150
သင်ခန်းစာ (၁၃)	152
ရှင်းပြချက်	152
ဖတ်စာ	156
စကားပုံ (PROVERB)	157
လေ့ကျင့်ခန်း	157
အပိုဖတ်စာ	161
ဝေါဟာရ	162
သင်ခန်းစာ (၁၄)	164
ရှင်းပြချက်	164
ဖတ်စာ	169
စကားပုံ (PROVERB)	170
လေ့ကျင့်ခန်း	170
အပိုဖတ်စာ	175
ဝေါဟာရ	176
သင်ခန်းစာ (၁၅)	178
ရှင်းပြချက်	178
ဖတ်စာ	182
စကားပုံ (PROVERB)	184
လေ့ကျင့်ခန်း	184
အပိုဖတ်စာ	188
ဝေါဟာရ	189

သင်ခန်းစာ (၁၆)	192
ဖတ်စာ	198
စကားပုံ (PROVERB).....	199
လေ့ကျင့်ခန်း.....	200
အပိုဖတ်စာ	202
ဝေါဟာရ.....	204
သင်ခန်းစာ (၁၇)	206
ရှင်းပြချက်.....	206
COMPLEX SENTENCE	207
CONDITIONAL CLAUSE	207
ဖတ်စာ	211
စကားပုံ (PROVERB).....	212
လေ့ကျင့်ခန်း.....	213
အပိုဖတ်စာ	216
ဝေါဟာရ.....	217
သင်ခန်းစာ (၁၈)	220
ဖတ်စာ	224
စကားပုံ (PROVERB).....	226
လေ့ကျင့်ခန်း.....	226
အပိုဖတ်စာ	230
ဝေါဟာရ.....	231
သင်ခန်းစာ (၁၉)	233
ရှင်းပြချက်.....	233
ဖတ်စာ	239
စကားပုံ (PROVERB).....	240
လေ့ကျင့်ခန်း.....	240
အပိုဖတ်စာ	245

ဝေါဟာရ..... 246

သင်ခန်းစာ (၂၀) 249

    ဖတ်စာ 253

    စကားပုံ (PROVERB)..... 254

    လေ့ကျင့်ခန်း..... 254

    အပိုဖတ်စာ 258

    ဝေါဟာရ..... 259

ဝေါဟာရများ 262

Myanmar Alphabets and Pronunciation (မြန်မာအက္ခရာ နှင့် အသံထွက်)

က ka	ခ kha	ဂ ga	ဃ ga	င nga
စ sa	ဆ sha	ဇ za	ည za	ည nya
တ ta	ထ tha	ဒ da	ဗ da	န na
တ ta	ထ tha	ဒ da	ဓ da	န na
ပ pa	ဖ pha	ဗ ba	ဘ ba	မ ma
ယ ya	ရ ra	လ la	ဝ wa	ဆ hta
	ဟ ha	လ la	အ ¹ a	

COLOR-CODING OF BURMESE GRAMMAR

Verb(ကြိယာ)

Postpositional Marker(ဝိဘတ်)

Particle(ပစ္စည်း)

Conjunction(သမ္ပန္န)

— _o	→ wa swe	→	ဝဆွဲ
— _.	→ auk ka mie	→	အောက်ကမြစ်

III. Front (ရှေ့)

— _e	→ hta we tho	→	သဝေထိုး
┌—	→ ya ye	→	ရရစ်

IV. Behind (နောက်)

— _o	→ yei chya	→	ရေးချ
—:	→ wassana lone pau	→	ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက်
— _u	→ ya pin	→	ယပင်း
— _i	→ maut chya	→	ရေးချ(မောက်ချ)
— _i	→ maut chya she tho	→	ရေးချ(မောက်ချရှေ့ထိုး)

V. Punctuation (ပုဒ်ဖြတ်)

— 	→ pud thi (equal to coma ",")	→	ပုဒ်ထိုး
— 	→ pud ma (equal to full stop ".")	→	ပုဒ်မ

သင်္ကေတနှစ်ခုတွဲ

Combination of two symbols

— _u	→ (yapanwasway)	→	(ယပင့်ဝဆွဲ)
┌ _o	→ (raratwasway)	→	(ရရစ်ဝဆွဲ)
— _u	→ (yapanhathoe)	→	(ယပင့်ဟထိုး)
┌ _i	→ (rarathathoe)	→	(ရရစ်ဟထိုး)
— _o	→ (waswayhathoe)	→	(ဝဆွဲဟထိုး)

သင်္ကေတသုံးခုတွဲ

Combination of tree symbols

— _u	→ (yapanwaswayhathoe)	→	(ယပင့်ဝဆွဲဟထိုး)
┌ _o	→ (raratwaswayhathoe)	→	(ရရစ်ဝဆွဲဟထိုး)

မြန်မာသရသံများကို တက်ကျသံ အရေခွဲခြားခြင်း (Intonation of Myanmar vowels)

စဉ်	သရသံများ				အရေးနှင့်အသံထွက်				အသံထွက် (အင်္ဂလိပ် သင်္ကေတ)			
၁။	အ	အာ	အား		--	-- ^၁	-- ^၂		a.	a	a:	
၂။	အိ	အီ	အီး		◌ _◌	◌ [◌]	◌ [◌] _◌		i.	i	i:	
၃။	အု	အူ	အူး		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		u.	u	u:	
၄။	အေ	အေ့	အေး		◌--	◌-- _◌	◌-- _◌ [◌]		e	e.	e:	
၅။	အယ်	အဲ	အဲ့		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		E	E:	E.	
၆။	အော	အော့	အော်		◌- [◌]	◌- [◌] _◌	◌- [◌] _◌ [◌]		ao:	o.	or	
၇။	အို	အို့	အိုး		◌ _◌	◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌		o	o.	o:	
၈။	အက်	အောက်	အိုက်	အစ်	-- _◌	◌- [◌] _◌	◌ _◌ [◌]	-- _◌ [◌]	ak?	out?	ai?	i?
၉။	အင်	အင့်	အင်း		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		in	in.	in:	
	အောင်	အောင့်	အောင်း		◌- [◌] _◌	◌- [◌] _◌ [◌]	◌- [◌] _◌ [◌] _◌		aun	aun.	aun:	
	အိုင်	အိုင့်	အိုင်း		◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌	◌ _◌ [◌] _◌ [◌]		ain	ain.	ain:	
၁၀။	အည်	အည့်	အည်း		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		e	e.	e:	
	အဉ်	အဉ့်	အိုဉ်း		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		in	in.	in:	
၁၁။	အတ်	အိတ်	အုတ်	အွတ်	-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌	-- _◌ [◌] _◌ [◌]	at?	ate?	oat?	aot?
	အပ်	အိပ်	အုပ်	အွပ်	-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌	-- _◌ [◌] _◌ [◌]	ap	ate	oat	aot
၁၂။	အန်	အန့်	အန်း		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		an	an.	an:	
	အိန်	အိန့်	အိန်း		◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌	◌ _◌ [◌] _◌ [◌]		ein	ein.	ein:	
	အုန်	အုန့်	အုန်း		-- _◌	-- _◌ [◌]	-- _◌ [◌] _◌		oun	oun.	oun:	
	အွန်	အွန့်	အွန်း		◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌	◌ _◌ [◌] _◌ [◌]		aon	aon.	aon:	
၁၃။	အံ	အံ့	အမ်း		◌ _◌	◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌		an	an.	an:	
	အိမ်	အိမ့်	အိမ်း		◌ _◌	◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌		ein	ein.	ein:	
	အုံ	အုံ့	အုံး		◌ _◌	◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌		oun	oun.	oun:	
	အွံ	အွံ့	အွမ်း		◌ _◌	◌ _◌ [◌]	◌ _◌ [◌] _◌		on	on.	on:	

သင်ခန်းစာ (၁)

LESSON (1)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

In Myanmar Primer there are 12 words combination. Although I show only 3 words combination in above table, beginner should practice Myanmar Primer, 12 words combination.

အ အာ အိ အီ ဥ ညီ အေ အေး အော အော် အံ အား

We can substitute other alphabets in place of 'အ'. To be easy I would begin by the method of 3 words combination following the above table.

— —> —း

— —ါ —ါး

In Myanmar's words combination, ရေးချ have tow kings; ဝိုက်ချ and မောက်ချ, frist is ဝိုက်ချ, later is မောက်ချ. We use မောက်ချ in the combination of 6 alphabets; ခ, ဂ, င, ဒ, ဝ, ဝ.

က ခ ဂ ဃ င

စ ဆ ဇ ဈ ည

က ထ ဒ ဓ န

အ

Although Pronunciation of က(a.) is normal tone, Pronunciation of ခ(kh) is a little bit high or strong tone. But Pronunciation of ဂ(g) and ဃ(g) are normally same. င(nga) Pronunciation is difference from previous alphabets. Second Group (စ ဆ ဇ ဈ ည) and other Groups of Pronunciation also is in the same way. အ Pronunciation is not like (a) but (a.).

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါတို့ကို ရွတ်ဖတ်ရေးသားပါ။

1. Following are wrote down and read out.

အ	အာ	အား	ဇ	ဇာ	ဇား
က	ကာ	ကား	ဈ	ဈာ	ဈား
ခ	ခါ	ခါး	ည	ညာ	ညား
ဂ	ဂါ	ဂါး	တ	တာ	တား
ဃ	ဃာ	ဃား	ထ	ထာ	ထား
င	ငါ	ငါး	ဒ	ဒါ	ဒါး
စ	စာ	စား	ဓ	ဓာ	ဓား
ဆ	ဆာ	ဆား	န	နာ	နား

၂။ အသံထွက်ဆင်တူသော အောက်ပါစကားလုံးများကို ကွဲပြားအောင် ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Following similar pronunciation words are read out to differentiate.

က	ဂါ	စ	ဇ	တ	ဒါ	က	ခါ	အ	ငါ
က	ငါ	ဇာ	ညာ	ကာ	ဂါ	ငါ	ဂါ	ဒါ	ငါ
စ	စာ	ဆား	စား	ဇာ	စာ	စာ	ဇာ	ဇာ	ဆာ
အား	ငါး	စာ	ဈာ	ကာ	ဆား	တား	ကား	ဂါး	ကား
တား	ထာ	န	ဒါ	နာ	တာ	ညာ	နာ	ခါ	ထာ
ဆား	ဇာ	ညာ	ငါ	နား	ညား	ဇာ	ဆာ		

၃။ အောက်ပါတို့ကို ရွတ်ဖတ် ရေးသားပါ။

3. Following are wrote down and read out.

က	ခါ	ဃာ	ငါး	ကာ	ခ	ဃ	ငါ	စား	ဆ	ဇား
စ	ဆ	ဈာ	ညာ	စား	ဆာ	ဈ	ညား	ည	ငါ	စား
တ	ထ	ခါး	ငါ	က	ခါး	ဒါး	နား	ကား	နား	

ငါ စ ၊ ကား ခါး ယား ငါး ၊ ကာ ခါ ဂါ ငါ ၊
 စား ဆား နား ညား ၊ ညာ နာ ဒါ ဆာ ၊ အာ ငါ
 ဒါ န ၊ ယ က ငါ ဂါ ၊ ဆား ဇာ နား တား ၊
 ထား ဆား ဈာ စ ၊ ဂါး ခါ ခါး ၊ ဇာ တာ ခါး
 နာ ၊ နား ဂါး ဇာ စ ၊ ထား တား နာ ခါ ၊ စား
 ဆား ဈ င ၊ ဂါး ငါး ည ဒ ။

၄။ အောက်ပါတို့ကို ရေးသား ရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Following are wrote and read out.

ညစစား   စ က   ငါ ငါးခါက   ငါးစား
 အစားအစ   ဆားအနား ဓားထား

၅။ မြန်မာအက္ခရာ ဘယ်နှစ်လုံးရှိပါသနည်း? ဖြေဆိုပါ။

5. How many Alphabets in Myanmar?

၆။ မြန်မာအက္ခရာတွင် သရမည်မျှရှိပါသနည်း? ယင်းတို့ကို ရေးပြပါ။

6. How many vowels in Myanmar? Please write down them?

၇။ မြန်မာအက္ခရာတွင် သီးခြားအက္ခရာများကို ရေးပြပါ။

7. Write down special Alphabets.

ဝေါဟာရ

က   (ka.) (က)²
 စ   (sa.) (က)
 ကား   (ka:) (န)
 စ   (sa) (န)
 ငါ   (nga) (နစ)
 ငါး   (nga:) (န)

Vocabulary

dance
 joke, start
 car, wide
 letter
 I
 fish

ခါ	(kha) (က, မ)	shake(V), partridge(N)
စား	(sa:) (က)	eat
ခါး	(kha:) (န, က)	waist(N), be bitter(V)
နာ	(na) (နဝ, က)	pain(N), listen(Dhamma)(V)
နား	(na:) (န, က)	ear(N), rest(V)
ဒါ	(da) (နဝ)	this
ဆား	(sha:) (န)	salt
ထ	(tha.) (က)	get up
ထား	(tha:) (က)	put
မာ	(da:) (န)	knife
ည	(nga) (န)	night
ဆာ	(sha) (က)	hungry
တား	(ta:) (က)	stop, ban, prohibit
ညစာ	(nga za) (န)	dinner

မှတ်ချက်

NOTE

¹In Alphabets Table except အ rest are pure consonant, but အ is included not only in consonant but also in vowel. So, there are 33 consonants, and 11 vowels in Myanmar Language. Totally there are 44 Alphabets in Myanmar Language.

²In vocabulary section I used abbreviation. I would explain the meaning of abbreviation:

က = (ကြိယာ)

V = (verb)

န = (နာမ်)

N = (Noun)

နဝ = (နာမ်စား)

PN = (Pronoun)

နဝ = (နာမဝိသေသန)

Adj = (Adjective)

မ = (မျိုးပြနာမ်)

CN = (Common noun)

ထကပါ။

ဘဘ လာပါ။

ဘဘ ခါးနှာသလား?

နှားပါ နှားပါ။

ခဏနှားပါ။

မမ ကားစီးသလား?

ခဏခဏ စီးသလား?

မီးနီ သတိထားသလား?

မီးနီ သတိထားပါ။

ကား စီထားပါ။

ညီညီညာညာ စီထားပါ။

ငါးအနား ဆားထားပါ။

ငါး စားသလား?

အသား စားသလား?

အားမနာပါးမနာ စားပါ။

ဝဝစားပါ။

ဝါကျတည်ဆောက်ပုံ Sentence Construction

In Myanmar, verbs are used by fixing with particle. In writing postposition are used after Subject, Object and Verb. Usually Subject postposition is သည်(W) ၊ က(S), Object postposition is ကို and Verb postposition is သည်(W) ၊ တယ်(S). But, In Spoken Language Subject postposition is sometime dropped out.

For Example;

မမပါ။ It is Ma Ma. (Answering). When someone ask 'Who is there'.)

Noun + particle

စားပါ။ Eat. (request)

Verb + particle

မမ စားပါ။ Ma Ma eat. (requesting Ma Ma to eat)

ဘာ ခဏနားပါ။ Ba Ba take a rest for a while. (requesting Ba Ba to take a rest) (ခဏ=for a while, နား= take a rest)

မီးမီး ကားစီးပါ။ Mi Mi get in car.

ဝါ is used at the end of the Sentence for requesting to somebody or for urging. Pronunciation of ဝါ is ဗ. ဝါ is also polite word.

Followings are urging sentences and ဝါ is particle.

စားပါ။ Eat.

ထပါ။ Get up.

နားပါ။ Take a rest.

မမ ထကပါ။ Ma Ma get up and dance.

အားရပါးရစားပါ။ Eat heartily.

In question sentence we use particle 'လား' or 'သလား'.

For example:

မမလား? Is it Ma Ma?

ဘဘလား?	Is it Ba Ba?
မီးရထား စီးသလား?	Do you get in the train? (မီးရထား= train)
ဘဘ လာသလား?	Does Ba Ba come?

In general, 'လား' is used in 'Yes' or 'No' questions. When we want to know something exactly, we ask with 'ဒါ=this' at the beginning of the sentences.

For example:

ဒါ ဆားလား?	Is this salt?
ဒါ ဆားပါ။	Yes, this is salt.
ဒါ စားစရာလား?	Is this food?
ဒါ စားစရာပါ။	Yes, this is food.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ စကားလုံးများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following words.

ပ	ပါ	ပါး	မ	မာ	မား
ဖ	ဖာ	ဖား	ယ	ယာ	ယား
ဗ	ဗာ	ဗား	ရ	ရာ	ရား
ဘ	ဘာ	ဘား	လ	လာ	လား
ဝ	ဝါ	ဝါး	သ	သာ	သား
ဟ	ဟာ	ဟား	ဠ	ဠာ	ဠား
ဋ	ဋာ	ဋား	ဌ	ဌာ	ဌား
ဍ	ဍာ	ဍား	ဎ	ဎာ	ဎား
ဏ	ဏာ	ဏား			

အိ	အီ	အီး	ဝိ	ဝီ	ဝီး
ကို	ကို	ကိုး	ဆိ	ဆီ	ဆီး
ခိ	ခီ	ခီး	ဇိ	ဇီ	ဇီး
ဂိ	ဂီ	ဂီး	ညိ	ညီ	ညီး
ငိ	ငီ	ငီး			
ထိ	ထီ	ထီး	ယိ	ယီ	ယီး
ထိ	ထီ	ထီး	ရိ	ရီ	ရီး
ဒိ	ဒီ	ဒီး	ဝိ	ဝီ	ဝီး
မိ	မီ	မီး	သိ	သီ	သီး
နိ	နီ	နီး			

၂။ အောက်ပါစကားလုံးများကို ရွတ်ဖတ် ရေးသားပြပါ။

2. Following words are read out and written down.

က	ဂါး ၊	စ	ဇာ ၊	ခါ	ဂါး ၊	ဈာ	စား ၊
တ	ဒါ ၊	ညာ	ငါ ၊	ည	န ၊	တ	ထာ ၊
ဒါ	တား ၊	ခ	ဒါ ၊	ဂီ	ငီ ၊	ဂီ	အီ ၊
ကို	ဂီ ၊	ဆီ	စီ ၊	စီ	ရီ ၊	စီး	ဆီး ၊
ပ	ဗ ၊	ပိ	ဘိ ၊	ယီး	အီး ၊	တီး	ဒီး ၊
စား	ဇား ၊	ပီး	ဘီး ၊	နည်း	ရိုး ၊	ထီး	ဒီး ၊
န	လ ၊	နီး	ညီး ၊	နား	လား ၊	သ	တ ၊
သာ	ဓာ ၊	ည	ရ ၊	အာ	ဟာ ၊	ဟီး	ရိုး ၊
သား	တား ၊	သာ	ထာ ၊	အာ	ကာ သ ၊	အာ	ယာ ၊
တ	ထား ။						

၃။ အောက်ပါ စကားစုများနှင့် ဝါကျများကို မှန်မှန်ရွတ်ဖတ် ရေးသားပြပါ။

3. Following phrases and sentences are read out and written down.

ကစား   ဆရာ   စကား   မီးရထား
 သတိထား   ဗမာစကား   မမ ပထမ ကပါ။
 ကားစီးပါ။   ညီညီညာညာထားပါ။
 ခဏခဏ စီးပါ။   အားမနာပါးမနာ စားပါ။
 ညစာ စားပါ။   မြန်မာအက ကပါ။

၄။ အောက်ပါ အသံထွက်ဆင်တူသော အက္ခရာများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Read out the similar pronunciation alphabets giving below.

က ခ	စ ဆ	တ ထ	ပ ဖ
က ဂ	ခ ယ	စ ဇ	ဈ ဆ
င အ	တ ဒ	ည န	ည ရ
ပ ဗ	လခ ခဏ	တ သ	ဒ သ
လ ည	ဝ ဟ		

၅။ ဗျည်း ၃၃-လုံးတွင် အက္ခရာဆင်တူသော အောက်ပါအက္ခရာများကို ရွတ်ဖတ် ရေးသားပြပါ။

5. Among the 33 consonants, similar alphabets are read out and written down as giving below.

က ယ	င ပ	ဂ ပ	စ ဈ
ဌ ဒု	ဋု ဒု	က ဏ	စ ဇ
ဗ ဗ	ယ က	ခ ဖ	မ ဓ
ဓ စ	ဗ ဓ	အ ဆ	ဇ ဓ

၆။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပြပါ။

6. Answer the following questions.

၁။ ဒါ ကားလား?

၂။ ဒါ မီးရထားလား?

- ၃။ ဒါ ဗမာစာလား?
- ၄။ ဒါ ဆားလား?
- ၅။ ဒါ ကစားစရာလား?
- ၆။ ဒါ ဝါးလား?

၇။ အောက်ပါကွပ်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

7. Fill the blank giving below.

- ၁။ မမ က.....။
- ၂။ ညီမ ကားစီး.....။
- ၃။ ဆရာ ခဏခဏ ကားစီး.....။
- ၄။ ဒါ မိရထား.....။
- ၅။ ဘဘ ခါးနာ.....။
- ၆။ ဘဘ ခဏခဏနား.....။
- ၇။ မမ ဝါးစား.....။
- ၈။ ဒါ မြန်မာစာ.....။
- ၉။ ဘဘ မီးရထား ခဏခဏ စီး.....။
- ၁၀။ မမ မီးနီ သတိထား.....။

၈။ အောက်ပါဝါကျများကို ၄ ဝါကျဖြစ်အောင် ဝါကျရှည်လုပ်ပြပါ။

8. Following sentences are made 4 long sentences.

- ကပါ။   စားပါ။   ထားပါ။   ကစားပါ။   နားပါ။

For Example;

- စီးပါ။
- ကားစီးပါ။
- မမ ကားစီးပါ။
- မမ ခဏခဏ ကားစီးပါ။

ဝေါဟာရ

အခါ	[ə.kha] (န)
ရ	[ra] (က)
အနား	[ə.na:] (န)
အသား	[ə.təa:] (န)
စကား	[zə.ga:] (န)
စရာ	[zə.ra:] (န စ)
ကစား	[gə.za:] (က)
ဆရာ	[sha.ra] (န)
မမ	[ma' ma'] (န)
စီး	[si:] (က)
စီ	[si] (က)
ဘဘ	[ba' ba'] (န)
အဘ	[ə.ba'] (န)
ညီမ	[ngi ma'] (န)
အက	[ə.kə'] (န)
လာ	[la] (က)
မီးနီ	[mi:ni] (န)
လခ	[la'ga'] (န)
နီး	[ni:] (နဝ)
ဝ	[wa'] (က, နဝ)
မီး	[mi:] (န)
လ	[la'] (န)
ဝဝ	[wa' wa'] (ကဝ)
ညီ	[nyi] (နဝ, န)
အား	[a:] (က)
အစ	[ə.sə'] (နဝ)
သတိထား	[hta.di tha:] (က)

Vocabulary

occasion
get
near
meat
speech
something
play
teacher(male)
sister
ride
line up
uncle
uncle
younger sister
dance
come
red light
salary
near
be satisfied, fat
fire
moon, month
sufficiently
uniform, brother
free, be vacant
start
be careful

ပထမ	[pə. thə ma'] (န)	first
မီးရထား	[mi: ra. tha:] (န)	train
ခဏ	[khə.na'] (န)	moment
နာရီ	[na ri] (န)	clock
အစားအစာ	[ə.sa: ə.sa] (န)	food
ဆရာမ	[sha. ra ma'] (န)	teacher(female)
ခဏခဏ	[khə. na' khə. na'] (ကဝ)	frequently, often
ညီညီညာညာ	[nyi nyi na na] (ကဝ)	uniformly
အားမနာပါးမနာ	[a: mə. na pa: mə. na] (ကဝ)	without restraint

သင်ခန်းစာ (၃)

LESSON (3)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

၎်   ၎်   ၎်း   ဥ   ဦ   ဦး
 ဇ်   ဇ်   ဇ်း   ဇ
 ့်   —ယ်   ့်   —ည့်   —ည်   —ည့်း

[u] ၎် is symbol of ဥ , ၎် is symbol of ဦ and ၎်း is symbol of ဦး.

[e] ဇ် is symbol of ဇ and ဇ်, ဇ် is symbol of ဇ and ဇ်း is symbol of ဇ and ့် .

[ε] ့် is symbol of ့် and ့် . —ယ် has no symbol, has only a syllable. ့် is only symbol.

—ည့်, —ည်, —ည့်း are similar pronunciation to ့်, —ယ် ့် with vowels but when we use with consonants, pronunciation is difference.

When we write န, န have it's tail but we don't draw until tail, draw န and put ၎် . န is also put ၎် .

ရ have it's tail. But we write ရှ we don't draw until it's tail. We draw ရ and put ၎် . ရှ is also put ၎် .

Sometimes we use large ၎် and ၎် . ဥ is merged only with ၎် : ဥ, ည is also written with ၎် : ည. When some alphabets are merged two with symbols, small ၎် or ၎် could change to large ၎် and ၎် .

For example: ဝ → ဝ်, ဝ်

လှ → လှ်

ဖတ်စာ

Reader

ဒါ ဗမာစာလား?

ဒါ ဗမာစာပါ။

ဒါ မီးရထားလား?

ဒါ မီးရထားပါ။

သူ ဆရာမလား?

သူ ဆရာမပါ။

သူက ဦးလေးလား?

သူက ဦးလေးပါ။

ညက ဘာ လာသလား?

ညက ဘာ လာပါတယ်။

မနေ့က မမ လာသလား?

မနေ့က မမ လာပါတယ်။ ဘာလဲ လာပါတယ်။

သူ ဗမာစကားပီသလား?

သူ ဗမာစကားပီပါတယ်။

သူ ဗမာစကားနဲ့နဲ့ဝဲတယ်။

ဆရာ ဂီတဝါသနာပါသလား?

ဆရာ ဂီတဝါသနာပါပါတယ်။

ကနေ့ နေသာသလား?

ကနေ့ နေသာပါတယ်။

ရာသီဥတု အေးသလား?

ရာသီဥတု အေးပါတယ်။

သားအဖ အတူတူရေးကူးသလား?
 သားအဖ အတူတူရေးကူးပါတယ်။
 သူဗမာစကား နားလည်လား?
 သူဗမာစကား နဲ့နဲပါးပါးနားလည်ပါတယ်။

Postpositional Marker

In Myanmar used many Postpositional Marker in the sentences. We used Postpositional Marker after subject, object and verb.

For example:

မမက ဖရဲသီးကို စားတယ်။ Ma Ma eats watermelon.

မမ is subject, က is subject Postpositional Marker. ဖရဲသီး is object, ကို is Postpositional Marker. စား is verb, တယ် is verb Postpositional Marker.

When we speak or write question sentences, we use လား or သလား Postposition at the end of sentences.

For example:

သူက ရေးကူးသလား? Does he swim?

ဦးလေးက ကားစီးသလား? Does uncle get in the car?

မမက ညစာစားသလား? Does Ma Ma have dinner?

When we answer, we use 'တယ်' Postposition at the end of sentences. But in Speaking 'တယ်' is pronounce 'ဒယ်'.

For example:

မမ သိသလား?

Does Ma Ma know?

မမ သိပါတယ်။

Ma Ma knows.

ဖေဖေ ရေကူးသလား?

Does father swim?

ဖေဖေ ရေကူးပါတယ်။

Father swims.

ရာသီဥတု အေးသလား?

Is the weather cold?

ရာသီဥတု အေးပါတယ်။

The weather is cold.

When we say with 'ပါ', it is politely speaking. 'ပါ' is used before verb postposition.

For example:

ဖေဖေ သိပါသလား?

Does father know?

ဖေဖေ သိပါတယ်။

Father knows.

သူ နားလည်ပါသလား?

Does he understand?

သူ နားလည်ပါတယ်။

He understands.

ဆရာ ဂီတဝါသနာပါသလား?

Does Teacher have music hobby?

ဆရာ ဂီတဝါသနာပါပါတယ်။

Teacher have music hobby.

If there is double 'ပါပါ' in the sentence, second is pronounced as 'ဘာ'.

When we want to lay emphasis on something, we are used to talking with double words. Those double words change to adverb.

For example: နဲ့(few)

နဲ့နဲ့(little)

ဝီ(distinct)

ဝီဝီ(distinctly)

ဝ(fat, sufficient)

ဝဝ(fat, sufficiently)

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ ဥ ဦး ဦး သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following u. u u: sounds.

ကု	ကူ	ကူး	တု	တူ	တူး	ဘု	ဘူ	ဘူး
ခု	ခူ	ခူး	ထု	ထူ	ထူး	မု	မူ	မူး
ဂု	ဂူ	ဂူး	ဒု	ဒူ	ဒူး	ယု	ယူ	ယူး
ငု	ငူ	ငူး	ဓု	ဓူ	ဓူး	ရု	ရူ	ရူး
စု	စူ	စူး	နု	နူ	နူး	လု	လူ	လူး
ဆု	ဆူ	ဆူး	ပု	ပူ	ပူး	သု	သူ	သူး
ဇု	ဇူ	ဇူး	ဗု	ဗူ	ဗူး	ဟု	ဟူ	ဟူး
ညု	ညူ	ညူး	ဗု	ဗူ	ဗူး	အု	အူ	အူး

၂။ အောက်ပါ ဧ သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following e sounds.

ကေ့	ကေ	ကေး	ပေ့	ပေ	ပေး
-	ခေ	-	ဖေ့	ဖေ	ဖေး
ဂေ့	ဂေ	ဂေး	ဘေ့	ဘေ	ဘေး
ငေ့	ငေ	ငေး	ဗေ့	ဗေ	ဗေး
စေ့	စေ	စေး	မေ့	မေ	မေး
ဆေ့	ဆေ	ဆေး	ယေ့	ယေ	ယေး
-	ဇေ	ဇေး(ဈေး)	ရေ့	ရေ	ရေး
-	ဋေ	ဋေး	လေ့	လေ	လေး
တေ့	တေ	တေး	ဝေ့	ဝေ	ဝေး
ထေ့	ထေ	ထေး	သေ့	သေ	သေး
-	ဒေ	ဒေး	ဟေ့	ဟေ	ဟေး
နေ့	နေ	နေေး	အေ့	အေ	အေး

၃။ အောက်ပါ အဲ သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

3. Read out the following ε sounds.

က့	ကယ်	ကဲ	န့	နယ်	နဲ
ခ့	ခယ်	ခဲ	င့	ငယ်	ငဲ
ဝ့	ဝယ်	ဝဲ	ဖ့	ဖယ်	ဖဲ
ဇ့	ဇယ်	ဇဲ	ဘ့	ဘယ်	ဘဲ
စ့	စယ်	စဲ	မ့	မယ်	မဲ
ဆ့	ဆယ်	ဆဲ	ရ့	ရယ်	ရဲ
ဇ့	ဇယ်	ဇဲ	လ့	လယ်	လဲ
ည့	ညယ်	ညဲ	ဝ့	ဝယ်	ဝဲ
တ့	တယ်	တဲ	သ့	သယ်	သဲ
ထ့	ထယ်	ထဲ	အ့	အယ်	အဲ
ဒ့	ဒယ်	ဒဲ			

၄။ အောက်ပါ စာပိုဒ်များကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Read out the following sentences and paragraphs.

မေမေကား စီးလာ၏။
 ဖေဖေမီးရထား စီးလာ၏။
 မမက ဖရဲသီး ယူလာပါသည်။
 ဦးလေး ဘဲဥ စားသလား?
 ငါးလဲ စားတယ်၊ ဘဲဥလဲ စားပါတယ်။
 ဝေဝေဆာဆာ ဖူးလာ၏။
 ရဲမေ ဘယ်ကလာသနည်း?
 ဦးလေးက မေးမယ်၊ ဆရာမလဲ မေးမယ်။

သားကလေး တီတာတာ
 မေမေ့အနားလာ

မပီကလာ သူ့စကား
 တူတူရေဝါး
 ပါပီကလေး ပါပီကလေး
 ပုတုတု
 သူ့စကားက
 ဝု ဝု ဝု၊
 သူ့စကား လူမသိ
 လူ့စကား သူမသိ
 သနားပါဘိ။

၅။ အောက်ပါ အသံတူ စကားလုံးများကို ကွဲပြားအောင် ရွတ်ဖတ်ပါ။

5. Read out the following words distinctly.

က ဂ င ၊ စ ဆ ဇ ၊ သ လ န ၊ တ သ ဇ ၊ ဒ သ ဈ ၊
 ကိ ကီ ညီ ၊ ညှူ နှ ယူ ၊ လွဲ လေ နဲ ၊ ဆေး စီ ဆဲ ၊
 စေ စေး ဇေး ၊ ဈေး ဆေး စေး ၊ ဆွဲ စွဲ ဆေး ၊ ပေ့ ပဲ ဘွဲ ၊
 ဇု သူ တု ၊ ရေး ရဲ ရယ် ၊ နေ့ နဲ လယ် ၊ ကွဲ ဝဲ ငယ် ၊
 ဒယ် တယ် နယ် ၊ မီ မေ မွဲ ၊ ကိ ကေ ကွဲ ၊ ကူ ငူ ဝူ ၊
 လဲ နယ် ညဲ ၊ ငဲ့ နဲ့ လွဲ ၊ ပေး ပဲ ဘေး ၊ ဇယ် ဆေး စဲ ၊
 နေ လေ နယ် ၊ သိ တီ စိ ၊ ထေ့ ဒေး လေ။

၆။ အောက်ပါ စကားစုများကို မှန်ကန်စွာ ရွတ်ဖတ်ပါ။ (မကြာဝက်(သို့)အသံဖျော့ နှင့် ရွတ်ဆိုပါ။)

6. Following phrases are read out. (Read with half tones or soft sounds)

ဆရာ ၊ မီးရှထား ၊ အကူအညီ ၊ အတူတူ ၊ ရေခဲ ၊ ရာသီဥတု ၊
 ကစား ၊ ပထမ ၊ ဒုတိယ ၊ ဗမာ ၊ ဗမာဘာသာ ၊ သာသာယာယာ ၊
 ဝေဝေဆာဆာ ၊ ကူရှေ့ ၊ ဆရာမ လာပါတယ် ၊ ဦးလေးက ငါးလဲစား

တယ် ဖြေသီးလဲ စားတယ် ၊ မမမေး သလား ၊ အစစအရာရာ ကူညီ သလား ၊

၇။ အောက်ပါ ဝါကျများကို ရွတ်ဖတ်၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပါ။

7. Following sentences are read out and translated into English.

ဒါ ငါးလား?

ဒါ ဓားလား?

ဒါ ဘဲဥလား?

ဒါ ဆားလား?

ဒါ မီးရထားလား?

ဒါ ဗမာစာလား?

ဆရာ လာသလား?

ဦးလေး ကားစီးသလား?

ဘဘ ခါးနာသလား?

ညီလေး ဗမာစာကူးသလား?

ညီလေးက ရေကူးသလား?

မမက ခဏခဏ ကားစီးသလား?

ရာသီဥတု ပူသလား?

ခရီး ဝေးသလား?

ဘဘက မီးရထား ခဏခဏစီးသလား?

သူ နားလည်သလား?

ဖေဖေ ညှစ်စားသလား?

သူ သိသလား?

ကနေ့ ဆရာမလာသလား?

ကနေ့ ငါးဝယ်သလား?

ကနေ့ ညီလေး စာရသလား?

မနေ့က မမအက ကသလား?

မနေ့က ဘဲဥစားသလား?

မနေ့က ဗမာစာကူးသလား?

မနေ့က သားအဖ အတူတူရေကူးသလား?

၈။ အောက်ပါဝါကျများကို မေးခွန်းဝါကျများသို့ပြောင်းပါ။

8. Following sentences are changed into Question sentences.

သူ ဆရာပါ။

သူ ဦးလေးပါ။

ဒါ ဓားပါ။

ဒါ ဖရဲသီးပါ။

ဒါ ဗမာစာပါ။

ညက ဦးလေးလာတယ်။

ညက အတူတူကပါတယ်။

ကနေ့ မမ ငါးစားပါတယ်။

ကား ညီညီညာညာ စီထားပါတယ်။

သူ နဲ့နဲ့ နားလည်ပါတယ်။

မေမေ ခဏခဏမေးပါတယ်။

ဦးလေးလဲ ခဏခဏမေးပါတယ်။

ရာသီဥတု အေးပါတယ်။

သူ ဗမာစကားပီပါတယ်။

ညီလေးက ဗမာစာကူးပါတယ်။

ဝေါဟာရ

သူ	[tθu] (နဝ)
လဲ	[lɛ:] (ဝ) ¹
ပီ	[pi] (နဝ)
ဂီတ	[gi ta'] (န)
အေး	[e:] (နဝ)
သား	[tθa:] (န)
နေ	[ne] (က, န)
ရေကူး	[je ku:] (က)
နဲ	[nɛ:] (နဝ)
နဲနဲ	[nɛ:] [nɛ:] (ကဝ)
ဘဲ	[bɛ:] (န)
သိ	[tθi'] (က)
ဘဲဥ	[bɛ:u'] (န)
နားလည်	[na: lɛ] (က)
ဝဲ	[wɛ:] (နဝ)
ပူ	[pu] (နဝ)
လူ	[lu] (န)
ဝေး	[we:] (နဝ)
ကူ	[ku] (က)
ကူညီ	[ku ŋi] (က)
ပေး	[pe:] (က)
ကူး	[ku:] (က)
ဝယ်	[wɛ] (က)
ဦးလေး	[u:le:] (န)
တူမ	[tu ma'] (န)
အားပေး	[a: pe:] (က)

Vocabulary

he
also(particle suffix)
distinct
music
cold
son
live, sun
swim
few
a little
duck
know
egg of duck
understand
have an accent
hot
human
far, distance
help
help
give, offer
copy
buy
uncle
nephew(female)
encourage

ကနေ့(ဒီနေ့)	[gə. ne'] (န)	today
အသီး	[ə. tθi:] (န)	fruit
တူ	[tu] (န)	nephew(male)
မေး	[me:] (က)	ask
အဖ(အဖေ)	[ə. pha'] (န)	father
နေသာ	[ne. tθa] (က)	be sunny
မနေ့က	[mə. ne' ga'] (န)	tomorrow
ဖရဲသီး	[phə. jɛ: dθi:] (န)	watermelon
ရာသီဥတု	[ja dθi u' du'] (န)	weather
ခဝဲသီး	[khə wɛ: dθi:] (န)	ridged gourd
အတူတူ	[ə. tu du] (ကဝ)	together
ဝါသနာပါ	[wa dθə. na pa] (က)	have a hobby
နဲနဲပါးပါး	[nɛ: nɛ: pa: ba:] (ကဝ)	a little

မှတ်ချက်

NOTE

¹ Myanmar also have part of speech as English do. ဝ is abbreviation of ပစ္စည်း (particle).

PART OF SPEECH IN MYANMAR

Part	Abbreviation	English
နာမ်	န	Noun
နာမ်စား	နစ	Pronoun
နာမဝိသေသန	နဝ	Adjective
ကြိယာ	က	Verb
ကြိယာဝိသေသန	ကဝ	Adverb
ပစ္စည်း	ဝ	Particle
ဝိဘတ်	ဝိ	Postposition
သမ္ပန္န	သ	Conjunction
အာမေဇိုတ်	အာ	Interjection

သင်ခန်းစာ (၄) ရှင်းပြချက်

LESSON (4) EXPLANATION

ဇေ-့   ဇေ-်   ဇေ-ာ   ဇေ-့   ဇေ-်   ဇေ-ာ
 ဇေ-ါ   ဇေ-ါ   ဇေ-ါ   ဇေ-ိ   ဇေ-ိ   ဇေ-ိ

[၁] sound is pronounced when we say vowel ဇေ-့, ဇေ-်, ဇေ-ာ, ဇေ-ါ
ဇေ-ါ, ဇေ-ါ sounds.

[၀] sound is pronounce when we say vowel ဇေ-ိ. ဇေ-ိ ဇေ-ိ sounds.
Intonation play a importance role in Myanmar Language. Voice sound,
Voiceless sound have to be understood when you speak Myanmar. In
writing Language, space is made after Noun or Phrase. Space in wrong
place can make confuse the readers and became difference meanings.

For example:

ဆရာမက မြန်မာစာရေးတယ်။ Teacher writes Myanmar.

ဆရာမ-female teacher, က-subject postposition, မြန်မာစာ-
myanmar, ရေး-write, တယ်-verb postposition.

ဆရာ မက မြန်မာစာရေးတယ်။

ဆရာ-male teacher(in myanmar), မက- more than. So second
sentence can make readers confuse.

Myanmar Words	English	Description
ငါ	I	(Impolite)
ကျွန်တော်	I	(Formal)
ကျွန်မ	I	(Formal)
တပည့်တော်/မ	I	(Buddhist Monastic)

Second Person

မင်း	You	(Between intimate peers/ to subordinate)
ခင်ဗျား	You	(Formal, used by man)
ရှင်	You	(Formal, used by women)
သင်	You	(Archaic/ Old usage)

Third person

သူ	he	(Formal)
သူမ	she	(Formal)
သူတို့	They	(Formal)

Pronoun this and that

ဒီ/ဒါ = this	ဟို/ထို	= that
ဒီဟာ = this one	ဟိုဟာ/ထိုဟာ	= that one
ဒီနေရာ = this place	ဟိုနေရာ/ထိုနေရာ	= that place
ဒီအသီး = this fruit	ဟိုအသီး/ထိုအသီး	= that fruit
ဒီလူ = this man	ဟိုလူ/ထိုလူ	= that man

There are 3 Question words at the end of the sentences in Myanmar language:

လား(မလား)/ သလား၊ လဲ(မလဲ)/ သလဲ (in Speaking) ၊

နည်း/သနည်း (in Writing)

There are 5 Question words at the beginning or in middle or next to above question words of the sentences:

ဘာ (What)၊ ဘယ်လို (How)၊ ဘယ်တော့/ဘယ်အချိန် (when)၊ ဘယ်လောက် (How much/ many/ long) ၊ ဘယ်သူ (Who)၊ ဘာကြောင့် (Why)၊ ဘယ်ဟာ (Which)

For Example: ဒါ ဘာလဲ?	What is this?
ဒါ မြန်မာစာလား?	Is this Myanmar letter?
ဒါ ဖရဲသီးလား?	Is this watermelon?

လား and သလား

လား is normal, သလား is a little bit polite.

For example:

သူ ဆရာလား?	Is he a teacher?
မမက စာရေးသလား?	Does Ma Ma write?

လဲ and သလဲ

လဲ is normal, သလဲ is a little bit polite. We use ဘာ or ဘယ် before လဲ or သလဲ when we make question sentences.

For example:

ဒါ ဘာစာလဲ?	What is this letter?
ဒါ ဘာအသီးလဲ?	What is this fruit?
သူ ဘာမေးသလဲ?	What does he ask?
မမက ဘာဝယ်သလဲ?	What does ma ma buy?
သူ ဘယ်သူလဲ?	Who is he?
ဘယ်ဆရာလဲ?	What teacher?
ဘယ်ကားစီးသလဲ?	What car you get in?
ဘယ်သူသိသလဲ?	Who does know?

ကို and ဝါ

'ကို' is object postposition and 'ဝါ' is Verb particle.

For example:

ဆရာ့ကို မေးပါ။

Ask the teacher.

မမကို ပေးပါ။

Give ma ma.

မေမေက ဘဲဥကို ဝယ်လာတယ်။ Mother buys egg.

ရဲ့ = possessive

We use 'ရဲ့' after noun. That 'ရဲ့' convey possessive meaning.

For example:

သူ့ရဲ့မမ။

His sister.

ဒါ ဦးလေးရဲ့ကားပါ။

This is uncle's car.

သူက ရဲဘော်ဘထော်ရဲ့အစ်ကိုပါ။ He is soldier Ba Htor's brother.

ကော = also

We use 'ကော' after subject in the interrogative sentences when we want to ask next.

For example:

ဒါကော၊ ဒါလဲ မြန်မာစာလား? This one! Is this also Myanmar letter?

မမကော၊ မနေ့ကလာသလား? Did Ma Ma also come yesterday?

ကိုကိုကော၊ ညစားသလား? Does Ko Ko also have dinner?

သူကော၊ သူလဲ သဘောတူသလား? Does he also agree?

☞ 'လဲ' here means also.

ပေါ့, တာပေါ့

We say 'ပေါ့' at the end of the sentences when we want to say affirmative sentences or approve something or emphasis something.

For example:

ဒါ ဘာလဲ?

What is this?

ဘယ်သူက သူ့ရဲ့ဦးလေးလဲ?

Who is his uncle?

သူ သိတာပေါ့။

သူက စာတော်တာပေါ့။

ဒီအသီးက ရှိတာပေါ့။

ဒါ အသီးပေါ့။

This is fruit.

သူပေါ့။

He is.

He knows.

He is smart in study.

This fruit has.

ဖတ်စာ

Reader

ဒါ ဘာလဲ?

ဒါ ဆေးပါ။

ဒါ ပရဆေးလား?

ဒါ ပရဆေးပေါ့။

ဒါ ဘာစာလဲ?

ဒါ ကိုးရီးယားစာပါ။

ဟိုဟာ ဘာလဲ?

ဟိုဟာ ထိုင်းစာပါ။

ဟိုဟာကော။ ဟိုဟာလဲ ထိုင်းစာလား?

ဟိုဟာလဲ ထိုင်းစာပါ။

ဟိုဟာ အသီးလား?

ဟိုဟာ အသီးပါ။

ဟိုဟာ ဘာအသီးလဲ?

ဖရဲသီးပါ။

ဖရဲသီး ပေါသလား?

ဖရဲသီး ပေါပါတယ်။

ပိုပိုမိုမို ဝယ်လာပါ။

သူ ဘယ်သူလဲ?

ရဲဘော်ဘထော်ပါ။

သူက မမယ်ရဲ့ အစ်ကိုလား?

သူက မမယ်ရဲ့ အစ်ကိုပါ။

ရဲဘော်ဘထော် စာတော်သလား?

တော်တာပေါ့။

ဘယ်သူက စာတော်သူဆု ရသလဲ?

ရဲဘော်ဘထော်က စာတော်သူဆု ရပါတယ်။

သူ ဗမာစကား ပီသလား?

တော်တော် ပီပါတယ်။

ရဲဘော်လှိုင်မော်ကော၊ ဗမာစကားပီသလား?

နဲနဲဝဲတယ်။

ဘယ်သူက မော်တော်ကားဝယ်သလဲ?

စိုးစိုးက ဝယ်ပါတယ်။

စိုးစိုးက မီးနီ သတိထားသလား?

သတိထားတာပေါ့။

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါစကားလုံးများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following words.

ကော့	ကော်	ကော	ဇော့	ဇော်	ဇော
ခေါ့	ခေါ်	ခေါ	ညော့	ညော်	ညော
ဂေါ့	ဂေါ်	ဂေါ	တော့	တော်	တော
ငေါ့	ငေါ်	ငေါ	ထော့	ထော်	ထော
စော့	စော်	စော	ဒေါ့	ဒေါ်	ဒေါ
ဆော့	ဆော်	ဆော	နော့	နော်	နော
ပေါ့	ပေါ်	ပေါ	သော့	သော်	သော
ဖော့	ဖော်	ဖော	ဟော့	ဟော်	ဟော
ဘော့	ဘော်	ဘော	အော့	အော်	အော
မော့	မော်	မော	ဩော့	-	အော့
ယော့	ယော်	ယော	ဩော်	-	အော
ရော့	ရော်	ရော	ဩော့	-	အော
လော့	လော်	လော			
ကို့	ကို	ကိုး	ပို့	ပို	ပိုး
ခို့	ခို	ခိုး	ဖို့	ဖို	ဖိုး
ဂို့	ဂို	ဂိုး	သို့	သို	သိုး
ငို့	ငို	ငိုး	မို့	မို	မိုး
စို့	စို	စိုး	ယို့	ယို	ယိုး
ဆို့	ဆို	ဆိုး	ရှို့	ရှို	ရှိုး
ဇို့	ဇို	ဇိုး	ဂို့	ဂို	-
ညို့	ညို	ညိုး	ဝို့	ဝို	ဝိုး
ထို့	ထို	ထိုး	သို့	သို	သိုး
ဟို့	ဟို	ဟိုး	ဟို့	ဟို	ဟိုး

ဦး   ဦ   ဦး   အို   အို   အိုး
နို့   နို   နိုး

၂။ အောက်ပါစကားလုံးများကိုလည်း ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out following words.

ကို့   ဝိုး   ကူ   ခေါ   ကို   ဝိုး   ကိုး   ကော   ဝို   ခွဲ   ကယ်   ကဲ   ၊
လို့   နော်   နေ့   ညူ   လူ   နူ   ဘေး   ဘယ်   ပဲ   ဇိ   စိ   ဆီး   ၊
ပဲ   ဖဲ   ငယ်   ငယ်   အယ်   ဟယ်   ပိ   ဘိ   ဖိ   စို   ဆို   ဇို   ၊

၃။ အောက်ပါဝါကျတို့ကို ပုဒ်ခွဲပြပါ။

1. Make spaces in the following sentences.

- ၁။ ဒီကလေးကအကကတယ်၊ ဟိုကလေးကတေးဆိုတယ်။
- ၂။ ဒီဟာကဘဲဥ၊ ဟိုဟာကအာလူးပါ။
- ၃။ ဒီလူကဆေးဆရာ၊ ဟိုလူကလူနာပါ။
- ၄။ ငါးကလေးကရေကူးတယ်၊ ဘဲကလေးလဲရေကူးတယ်။
- ၅။ ဘဲကလေးကစပါးစားတယ်။
- ၆။ ဆားထည့်တယ်၊ ဆီလဲနဲ့နဲ့ထည့်ပါ။
- ၇။ ရေခဲနဲ့နဲ့ထည့်ပါ၊ ဆားလဲနဲ့နဲ့ထည့်ပါ။
- ၈။ နေပူပါတယ်၊ ထီးယူပါ။
- ၉။ သူကဆရာ၊ သူမကဆရာမပါ။
- ၁၀။ ဒီဟာကလေးတယ်၊ ဟိုဟာကပွဲတယ်။
- ၁၁။ ဒီအသီးကနံ့တယ်၊ ဟိုအသီးတော့ပေါတယ်။
- ၁၂။ မမကနားလည်ပါတယ်၊ ညီလေးလဲနားလည်ပါတယ်။
- ၁၃။ ဒီကော်ဇောကထူတယ်၊ ဟိုကော်ဇောကပါးတယ်။
- ၁၄။ စိုးစိုးကစောစောလာတယ်၊ မိုးမိုးလဲစောစောလာတယ်။
- ၁၅။ ဒီကလေးကဝိုတယ်၊ ဟိုကလေးကော။

ဟို	[ho] (နစ)	that
ဟိုဟာ	[ho ha] (နစ)	that one
ကိုးရီးယား	[ko: ri: ja:] (န)	Korean
ပေါ	[pa:] (နဝ)	abundant
ပေါ့ဆ(ပေါ့ပေါ့ဆဆ)	[pa' sha'] (နဝ)(ကဝ)	careless
ပေါ့	[pa'] (နဝ)	light , particle
ရဲဘော်	[jɛ: ba] (န)	soldier
တော်	[ta] (နဝ)	smart
တာပေါ့	[da pa'] (ဝ)	indeed
တော်တော်	[ta da] (ကဝ)	very much
ကိုကို	[ko ko] (န)	ko ko(male name)
မိုး	[mo:] (န)	rain
လေး	[le:] (နဝ, န)	heavy, four
လို	[lo] (က)	want, need
ဘယ်သူ	[ba dɔ̃u] (နစ)	who
ထိုင်း	[tha:] (န)	Thailand
ဆေးဆရာ	[she: sha. ja] (န)	physician
စာတော်သူ	[sa ta dɔ̃u] (န)	smart student
မော်တော်ကား	[ma da ka:] (န)	car
စာရေးဆရာ	[sa je: sha. ja] (န)	author
ပရဒေး	[pa.ja' she:] (န)	traditional medicine
ပိုပိုမိုမို	[po bo mo mo] (ကဝ)	extra, more

သင်ခန်းစာ (၅)

LESSON (5)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

က ဝ ဝ ဝ ဝ

က၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ are the original of those four symbols. When က၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ are combined with ဝ, alphabet ဝ change into symbol ဝ. ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ etc ; couldn't combined with ဝ.

က + ဝ = ကျ [tɕ]

ခ + ဝ = ချ [tɕh]

ဂ + ဝ = ဂျ [dʒ]

would pronounce new pronunciation. When we pronounce ကျ၊ ချ၊ ဂျ၊ မျ, ဝ pronunciation still exists, specially pronunciation of ကျ. Sometime သျ also can be found in some case, but very rare. **pj, phj, bj, mj, lj, tθj** are pronunciations of ကျ၊ ချ၊ ဂျ၊ မျ၊ လျ and သျ.

In the same way when alphabet 'ရ' and က၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ are combined together, alphabet 'ရ' become symbol ဝ. Although 'ဝ' can not be combined with 'ယ', can be combined with 'ရ'. ကြ, ခြ, ဂြ, ပြ, ဖြ, ဖြ, မြ pronunciations are similar to ကျ, ချ, ဂျ, မျ, ဖျ, ဖျ, မျ. But (ဝ + ရ = ဝြ) ဝြ pronunciation is 'ည'.

ဝ [w] can be combined with က၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ and alphabet 'ဝ' become symbol ဝ.

ဟ [h] can be combined with ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ၊ ဝ and alphabet 'ဟ' become symbol ဟ. Among those ဟ၊ ရှ၊ လှ are difference from the pronunciation of ဝ၊ ဝ၊ ကှ၊ ဝ၊ မှ.

ယ + ဟ = ယှ [a']

ရ + ဟ = ရှ [a']

လ + ဟ = လှ [hla]

ဝ + ဟ = ဝှ [wha]

ကြိယာ (Verb)

In Myanmar not only one Word verbs but also combination word verbs are used.

For example: One Word verbs are;

စား(eat)

ကြည့်(look)

သွား(go)

ရေကူး(swim)

ဆွေးနွေး(discuss)

ကူညီ (help)

သတိထား(look out)

ဝမ်းသာ(rejoice)

အောင်မြင်(succeed)

Most of the Myanmar verbs of combination word verbs. Verb + verb, verb + adverb, verb + noun etc, can be made. Although only one word has it's particular meaning, combination word verbs have another difference particular meaning or the same meaning.

For example: ပြောပြ(utter)

ပြော(speak) + ပြ(show)

နားလည်(understand)

နား(ear) + လည်(rotate)

ရေကူး(swim)

ရေ (water) + ကူး(copy)

ပြောကြား(speak)

ပြော(speak) + ကြား(hear)

ဝိဘတ်မထည့်ခြင်း (omitting of Preposition)

I have already explained that က, သည် is Postposition of Subject and ကို is Postposition of Object. In Spoken Language, Postpositions were sometimes dropped out in the sentences.

For example: သူ ရေကူးတယ်။ He swam.

(S + V) Postposition က or သည် after Subject သူ is omitted.
ကိုကိုက ဖရဲသီး ဝယ်ပါတယ်။ Ko Ko bought the watermelon.

(S + O + V) Postposition ကို after ဖရဲသီး is left out.

ကြ / တို့ ၊ တွေ

In Myanmar ကြ is used after Verb to know plural Verb and တို့ ၊ တွေ are used after Singular Subject for plural.

For example: ကျနော်(ကျွန်တော်)တို့ ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ကြတယ်။

We went to movie.

သူတို့ ရေကူးနေကြတယ်။

They are swimming.

ကလေးတွေက ဆရာမကို ကြိုဆိုကြပါတယ်။

Children welcomed the teacher.

မ + ... ဘူး   မ + ... နဲ့

For negative sentences we use 'မ' before single verb. In addition, we use မ + ... နဲ့ in negative sentences. 'မ + ... ဘူး' can sometimes be used in order to reject someone's order. 'မ + ... နဲ့' can be used only to order someone with single Verb after 'မ'.

For example: မင်း သိသလား?

Do you know?

မသိဘူး။

I don't know.

မေမေက ရုပ်ရှင်ကြည့်သလား?

Does Mother watch the movie?

မေမေက ရုပ်ရှင်မကြည့်ဘူး။

Mother does not watch the movie.

မမက မြို့ထဲသွားသလား?

Does Ma Ma go to the downtown?

မမ မြို့ထဲမသွားဘူး။

Ma Ma doesn't go to the downtown.

ရွာထဲကို မသွားနဲ့။

Don't go into the village.

ကား မဝယ်နဲ့။

Don't buy the car.

But if there is combined Verb, 'မ' is used before last word of Verb.

For example: နားလည်သလား?

Do you understand?

နားမလည်ဘူး။

I don't understand.

သူ သဘောတူလား?

Does he agree?

သူ သဘောမတူဘူး။

He doesn't agree.

ညနေ လမ်းလျှောက်သလား? Do you walk in the evening?

ညနေ လမ်းမလျှောက်ဘူး။ I don't walk in the evening.

နေ (for continue)

'နေ' is used for present continue tense between Verb and particle or between Verb and Question words.

For example: ကျနေင်(ကျွန်တော်) စာရေးနေတယ်။ I am writing.

သူ ဘာကြည့်နေသလဲ?

What is he looking at?

သူ ငှက်ကြည့်နေတယ်?

He is looking at the bird.

အခု မိုးရွာနေသလား?

Is it raining now?

အခု မိုးရွာနေတယ်။

It is raining now.

တို့ , တွေ (Plural)

For Plural Subject တို့, တွေ are used after Singular Subject. We pronounce တို့ as ခို့.

For example:

ကျနော်(ကျွန်တော်) I + တို့ = ကျနော်တို့(ကျွန်တော်တို့) We
 သူ he + တို့ = သူတို့ They
 မနေ့က သူတို့လာတယ်။ Yesterday they came.
 ဒီနေ့ သူတို့ ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ကြတယ်။ Today they go to the movie.
 သူတို့ သဘောတူကြတယ်။ They agree.

မှာ (location or possessive)

'မှာ' is used after Noun or place in order to convey the location or something belong to someone.

For example:

စားပွဲပေါ်မှာ အဘိဓာန်စာအုပ်ရှိတယ်။ There is dictionary on the table.
 ဘုရားပွဲမှာ ကိုကိုက ဘာဝယ်သလဲ? What did Ko Ko buy at festival of Pagoda?
 ဆား ဘယ်မှာထားလဲ? Where is salt?
 ဘဘမှာ ထီးရှိတယ်။ Uncle has umbrella.
 ထီးကို ဒီမှာထားပါ။ Put the umbrella here.

ရယ် + N + ရယ် (conjunction)

We use ရယ် after noun. ရယ် mean and in English.

For example:

ကိုဘထူးရယ်၊ ကိုကျော်ဘရယ် ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ကြတယ်။
 Ko Ba Htoo and Ko Kyaw Ba went to the movie.
 မေမေက ကြက်သားရယ်၊ သခွေးသီးရယ်၊ ဖရဲသီးရယ်ဝယ်လာတယ်။
 Mother bought chicken, cucumber and watermelon.
 နေ့လယ်မှာ ငါးရယ်၊ အာလူးရယ်၊ ဘဲဥရယ်စားတယ်။
 In the afternoon, I ate fish, potato and duck's eggs.

တဲ့(သော) (adjective particle)

In Spoken Language, we use 'တဲ့' before Noun as adjective particle. But in Writing we use သော in stead of တဲ့.

For example:

ရေးတဲ့စာ	letter written by
စီးတဲ့ကား	the car taken by
ပြောတဲ့စကား	speech spoken by
မမ ဝယ်လာတဲ့ ဖရဲသီး	watermelon bought by Ma Ma
မနေ့က ကျက်တဲ့စာ	lesson memorized yesterday
ဆရာတော် ဟောတဲ့တရား	sermon preached by the Sayadaw
ဖေဖေဝယ်လာသော ကား	the car bought by Father

ဖတ်စာ

Reader

- စားပွဲပေါ်မှာ ဆားရှိပါသလား?
- စားပွဲပေါ်မှာ ဆားမရှိပါဘူး။
- စားပွဲပေါ်မှာ ဘာရှိသလဲ?
- စားပွဲပေါ်မှာ သခွေးသီးရှိပါတယ်။
- သူက ဘာစာရေးနေသလဲ?
- သူက မြန်မာစာရေးနေပါတယ်။
- ဘယ်သူက မြန်မာစာရေးနေသလဲ?
- ကိုလူအေးက မြန်မာစာရေးနေပါတယ်။
- ဘိုးဘိုးက အင်္ဂလိပ်စာရေးသလား?
- ဘိုးဘိုးက အင်္ဂလိပ်စာ မရေးဘူး။

တနေ့က မမ လာသလား?

တနေ့က မမ မလာဘူး။

မနေ့က သူ ရုပ်ရှင်ကြည့်သလား?

မနေ့က သူ ရုပ်ရှင်ကြည့်ပါတယ်။

မနေ့က မေမေက ရုပ်ရှင်မကြည့်ဘူး။

သူတို့ ညနေ ဘုရားသွားကြသလား?

သွားကြပါတယ်။

ဘယ်ဘုရား သွားကြသလဲ?

ရွှေတိဂုံဘုရားကိုပါ။

ဘုရားမှာ လူတော်တော်များသလား?

တော်တော်များပါတယ်။

ကလေးတွေကော တော်တော်များသလား?

သိပ်မများပါဘူး။

ကိုကျော်ဘတို့က ဘာဝယ်လာသလဲ?

ကလေးကစားစရာရယ်၊ စားစရာရယ်ဝယ်လာတယ်။

ထီးကော ဝယ်လာသလား?

ထီး ဝယ်မလာဘူး။

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ (ျ) သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following (ျ) sounds.

ကျ	ကျာ	ကျား
ချ	ချာ	ချား
ဂျ	ဂျာ	ဂျား
ပျ	ပျာ	ပျား
ဖျ	ဖျာ	ဖျား
ဗျ	ဗျာ	ဗျား
မျ	မျာ	များ
လျ	လျာ	လျား
သျ	သျာ	သျား
ကျိ	ကျီ	ကျီး
ကျော့	ကျော်	ကျော့
ဂျော့	ဂျော်	ဂျော့
ဖျော့	ဖျော်	ဖျော့
လျော့	လျော်	လျော့
ချိ့	ချိ	ချိး
ပျိ့	ပျိ	ပျိး

ကျည်	ကျည်	ကျည်း
ချည်	ချည်	ချည်း
ကျူ	ကျူ	ကျူး
ချူ	ချူ	ချူး
ပျူး	ပျူး	လျ
ကျေ့	ကျေ့	ကျေး
ချေ့	ချေ့	ချေး
ကျေ့	ကျယ်	ကျေ့
ချေ့	ချယ်	ချေ့
ချိ	ချိ	ချီး
ချော့	ချော်	ချော့
ပျော့	ပျော်	ပျော့
မျော့	မျော်	မျော့
ကျိ့	ကျိ့	ကျိး
ပျိ့	ပျိ့	ပျိး
မျိ့	မျိ့	မျိး

၂။ အောက်ပါ ရ (့) သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following R (့) sounds.

ကြ	ကြာ	ကြား
ခြ	ခြာ	ခြား
ငြ	ငြာ	ငြား

ခြည်	ခြည်	ခြည်း
ပြည်	ပြည်	ပြည်း
မြည်	မြည်	မြည်း

ပြ	ပြ	ပြး
ဖြ	ဖြ	ဖြး
မပြ	မပြ	မပြး
ကြံ	ကြံ	ကြံး
လှ	လှ	လှး
ဇာ	ဇာ	ဇား
ဇာ	ဇာ	ဇား
ကြည့်	ကြည့်	ကြည့်း
ဇယ်	ဇယ်	ဇယ်း
ကြော့	ကြော်	ကြော
ဖြော့	ဖြော်	ဖြော
ပြို	ပြို	ပြိုး
ဖြို	ဖြို	ဖြိုး

ကြဲ	ကြဲ	ကြဲး
ဖြဲ	ဖြဲ	ဖြဲး
ဖြဲ	ဖြဲ	ဖြဲး
ဖြဲ	ဖြဲ	ဖြဲး
ဖြဲ	ဖြဲ	ဖြဲး
ကြွေ့	ကြွေ့	ကြွေ့း
ပြေ့	ပြေ့	ပြေ့း
မြေ့	မြေ့	မြေ့း
ကြွေ့	ကြွယ်	ကြွေ့
ဖြေ့	ဖြေ့	ဖြေ့
ပြေ့	ပြေ့	ပြေ့
ကြွေ့	ကြွေ့	ကြွေ့း
ပြေ့	ပြေ့	ပြေ့း
မြေ့	မြေ့	မြေ့း

၃။ အောက်ပါ ဝ (ဝ) သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

3. Read out the following ဝ (ဝ) sounds.

ကွ	ကွာ	ကွား
ခွ	ခွါ	ခွါး
ဝွ	ဝွါ	ဝွါး
စွ	စွာ	စွား
ထွ	ထွာ	ထွား
နွ	နွာ	နွား
ပွ	ပွာ	ပွား
ဖွ	ဖွာ	ဖွား
သွ	သွာ	သွား

ကွေ့	ကွေ့	ကွေ့း
ခွေ့	ခွေ့	ခွေ့း
ဝွေ့	ဝွေ့	ဝွေ့း
စွေ့	စွေ့	စွေ့း
ထွေ့	ထွေ့	ထွေ့း
ဆွေ့	ဆွေ့	ဆွေ့း
တွေ့	တွေ့	တွေ့း
ပွေ့	ပွေ့	ပွေ့း
ဖွေ့	ဖွေ့	ဖွေ့း
သွေ့	သွေ့	သွေ့း

ရွ	ရွာ	ရွား	ပွေ့	ပွေ	ပွေး
က္ခိ	ထိ	ဒိ	ဖွေ့	ဖွေ	ဖွေး
ယွံ	ရွှိ	ဟွံ	မွေ့	မွေ	မွေး
ရွေ့	ရွေ	ရွေး	သွေ့	သွယ်	သွေ
လွေ့	လွေ	လွေး	မဲ	-	-
က္ခွေ့	က္ခွယ်	က္ခွေ	ရွှေ့	ရွယ်	ရွှေ
-	-	စွေ့	သွေ့	လွယ်	သွေ့
-	စွယ်	စွေ့	သွေ့	သွယ်	သွေ့
ဖွေ့	ပွေ့	ပွေ	ဖွေ့	ဖွယ်	ဖွေ့

ရွှိ and ရွေ့ are the same pronunciation.

၄။ အောက်ပါ ဟ (ဟ) သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Read out the following H (ဟ) sounds.

ငှ	ငှါ	ငှါး	ရှည်	ရှယ်	ရှေ
ညှာ	နှာ	ကာ	လှည်း	လှဲ	
မှ	မှာ	မှား	နဲ့		
ရှါ	ရှာ	ရှား	နှံ	နှယ်	နှံ
လှ	လှာ	လှား	မဲ့	ရှယ်	ရှဲ
ညှိ	ညှီ	နှီး	ညှော်	နှော	မှော်
မို	မိုး	ရှိ	ရှော့	ရှော်	ရှော့
လို	-	လှီး	လှော်	-	လှော့
နှံ	မှု	မှုး	ညှိ	ညှါ	ညှီး
ရှါ	ရှါး	ရှါး	နှိုး	နှိုး	နှိုး
လှါ	နှေး	မှေး	ရှိုး	ရှိုး	ရှိုး
ရှေ့	ရှေ	ရှေး	မှည့်	မဲ့	
လှေ့	လှေ	လှေး	ဝှေ့	ဝှေ့	

၅။ အောက်ပါ အသံထွက်ဆင်တူသော စကားလုံးများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

5. Read out the following similar pronunciation words.

ကျ ကျ၊ ကျေး ကျဲ ကျို၊ ဆွေး ဆွဲ ဆဲ၊
 ကျေ ကျယ်၊ ချာ ဂျာ ရှာ၊ မြဲ မြေ မြီး၊
 စွဲ. စွေ. ဆွေး၊ လှဲ နဲ ပဲ၊ လျား လား လှ၊
 လ န န၊ ပြီး ပီး ဘိ မိ၊
 တ တွ သွ၊ လှေ လှည်း လှီး၊ ရှိ ရှဲ ရှေး
 ချူ ချို ချော်၊ ဆို ဆိုး စိုး၊ ကွဲ ကွေး ခွေ ဝွဲ
 ခွဲ ခွါ ကွဲ ကွာ၊ မြို့ မြော် မြူ မှို မှူး
 လှူ လှော် ရှော် မှော်၊ ယိုး ရော် လှော်၊
 နိုး နှော ကျော်၊ ကော်ဇော ကျော်ဇော ရှော်၊
 ရှို စိ ဆီ ချို၊ ကျေး လှေ ချဲ့၊ ပွ ဖွ ဖွ၊
 သွဲ. သွယ် ဖွဲ. သဲ့. ကွဲ ပြဲ ကြဲ ကြေး၊
 ပြို ပြော၊ ခွဲ ကွယ် ဝွဲ၊ ဆွ စွ ပွ၊
 သှို နှိုး လှော မှိုး၊ သှူ နှူး လှူ၊ ဖြေ ဖျော်၊
 သှော် လှော် နှော မှော်၊ ငှါ အာ ငါး။

၆။ အောက်ပါဝါကျများတွင် bold ထားသောစကားလုံးများကို ပီသအောင် ရွတ်ဖတ်ပြီး မျဉ်းသားထားသော စကားလုံးများကို ဖြည်းညင်းသံဖြင့် ရွတ်ဖတ်ပါ။

6. Read out the bold letters in distinct pronunciation in the following sentences and underling letters are read out in voiceless sound.

မြို့ထဲ ရွာ ထဲ လူများတယ်။
 မြေဖြူခဲ အတို ပေးပါ။
 ကျနော် စားစရာ အမျိုးမျိုး ဝယ်လာတယ်။
 သူတို့ ဂိမ်း ကစားနေကြတယ်။
 သူမြန်မာစကား ပီသလား?

ပီတာလဲရှိတယ်၊ မပီတာလဲရှိတယ်။

ဘယ်သူက ပိုပီသလဲ?

ကျော်ကျော် နဲ့ စိုးမိုး ပိုပီပါတယ်။

ဦးလေး ဘယ်သွားသလဲ?

ဦးလေး မြို့ထဲ သွားတယ်။

ကနေ့ ညနေ ဆွေးနွေးပွဲ ရှိလား?

ကနေ့ညနေ ဆွေးနွေးပွဲ ရှိပါတယ်။

သူတို့ ဘာများ ဆွေးနွေးနေကြသလဲ?

မသိပါဘူး။

မမ မနေ့က ဈေးသွားသလား?

မမ မနေ့က ဈေး မ သွား ပါ ဘူး။

ဒီမှာ မြေဖြူခဲရှိလား?

မနေ့က မြေဖြူခဲဝယ်လာတယ်။

ကိုကိုက ဘာရေးနေတာလဲ?

တရုတ်စာလား၊ မြန်မာစာလား?

ဒီ မှိုက ကြီးသလား၊ ငယ် သ လား?

မငယ်ဘူး၊ ကြီးပါတယ်။

တဲကလေးက အိုအို

မိုး ကလေးက ယိုယို

အဖိုးအိုက မိုးခို

မိုးခိုသော် ရေမစို

မိုးမခိုသော် ရေစို။

၇။ အောက်ပါ နာမည်များကို သုံး၍ ဖော်ပြပါဝါကျနှင့် စကားပြောဆိုပါ။

7. Using the following Names make conversation by the given sentence.

နာမည်များ (Names) မေမေ ၊ မမ ၊ ကိုကို ၊ ညီလေး ၊ ဆရာ ၊ ဆရာမ။

ဝါကျ(sentence) ရေကူးသလား?

ဖေဖေ ရေကူးပါတယ်။

ရေမကူးဘူး။

အောက်ပါ ကြိယာများ အထက်ပါအမည်များကို သုံး၍ ဖော်ပြပါအချိန်ပြပုဒ်များနှင့် စကားပြောဆိုပါ။

Using the following Verbs and above names make conversation by the given time words.

ကြိယာများ (Verbs) ပူ ၊ အေး ၊ မိုးရွာ ၊ ကူး ၊ ပြော ၊ မေး ၊

မနေ့က .....သလား?

အခု .....ပါတယ်။

ခုနက် ..... မ.....ဘူး။

ဘယ်အချိန် ..... ပါသလဲ?

၈။ အောက်ပါ ဝါကျများကို အငြင်းဝါကျ ပြောင်းလဲပြပါ။

8. Following sentences are changed into negative sentences.

၁။ မနေ့က မမ လာပါတယ်။

၂။ မေမေ ဈေး သွားပါတယ်။

၃။ ကိုကို စာရေး ပါတယ်။

၄။ သူ ပြပွဲ သွားကြည့်တယ်။

၅။ သူတို့ ဘုရားပွဲသွားကြည့်ကြတယ်။

၆။ မမက ဘဲဥ ဝယ်လာတယ်။

၇။ သူတို့က မော်တော်ကား စီးကြတယ်။

၈။ မေမေက နားလည်ပါတယ်။

၉။ ညီလေးက အားမနာပါးမနာ စားပါတယ်။

၁၀။ ရာသီဥတု အေးတယ်။

- ၁၁။ ခရီး နဲ့ ဝေးတယ်။
- ၁၂။ သူတို့ အတူတူ လာကြတယ်။
- ၁၃။ ကျနော်တို့ ဂိမ်းကစားကြတယ်။
- ၁၄။ ဒါ ဈေးပေါ တယ်။
- ၁၅။ ကိုကိုက သီချင်းဆိုတယ်။
- ၁၆။ ကိုကျော်စောက စာတော်ပါတယ်။
- ၁၇။ သူတို့က ပထမဆုရပါတယ်။
- ၁၈။ သူတို့က ဆရာကိုမေးကြတယ်။
- ၁၉။ ဘဘက သခွီးသီးစားပါတယ်။
- ၂၀။ ဈေးမှာ အသီးအမျိုးမျိုးအစားစား ရှိပါတယ်။

၉။ အထက်ပါ နံပါတ် ၈ ရှိ ဝါကျများကို ရိုးရိုးမေးခွန်းဝါကျများအဖြစ်ပြောင်းပါ။

9. Change number 8 sentences into simple question sentences.

၁၀။ အောက်ပါဝါကျများကို ဘာ, ဘယ် တို့ကိုသုံး၍ အထူးမေးခွန်းဝါကျများအဖြစ် ပြောင်းလဲပြပါ။

10. Change the following sentences into special question sentences using the ဘာ, ဘယ်(သူ).

- ၁။ မနေ့က ဦးလေးပြောတယ်။
- ၂။ မမ ဆေးသောက်တယ်။
- ၃။ မမြက ပထမဆုရပါတယ်။
- ၄။ မြို့ထဲမှာ အသီးပေါပါတယ်။
- ၅။ သူတို့ ဂိမ်းကစားပါတယ်။
- ၆။ ကိုကို အဘိဓာန်စာအုပ် ယူလာပါတယ်။
- ၇။ သူက မေးပါတယ်။
- ၈။ ဖေဖေက ကားခဏခဏစီးပါတယ်။

၉။ မနေ့က သူတို့ ဘုရားပွဲသွားကြည့်ကြပါတယ်။
၁၀။ ကိုဘက မြို့ထဲသွားတယ်။

ဝေါဟာရ

ရှိ	[tʃi'] (က)
စားပွဲ	[zə. bwe:] (န)
ပြ	[pja'] (က)
ပြပွဲ	[pja' bwe:] (န)
ကြည့်	[tʃi'] (က)
ပြော	[pja:] (က)
ပြောပြ	[pja: pja'] (က)
သွား	[tθwa:] (က)
မိုးရွာ	[mo:jwa] (က)
ငှါး	[hɲa:] (က)
မြေ	[mje] (န)
ဘိုးဘိုး	[pho: bo:] (န)
တို့	[do'] (ပ)
ထီး	[thi:] (န)
နေ	[ne] (က, န, ထ)
များ	[mja:] (နဝ)
တနေ့က	[də. ne' ga'] (န)
မြို့	[mjo'] (န)
အို	[o] (နဝ)
ပျို	[pjo] (နဝ)
လှ	[hla'] (နဝ)

Vocabulary

have
table
show
exhibition
look
speak
tell
go
rain
borrow
land, earth
grandfather
plural
umbrella
live, sun
plentiful
the day before yesterday
town
old
young
beautiful

ဆွေးနွေး	[shwe: new:] (က)	discuss
ကျနော်	[təə. nɔ] (နဝ)	I
ကဗျာ	[gə. bja] (န)	poem
ဌာန	[tha na'] (န)	department
ညနေ	[ŋa' ne] (န)	evening
ကြီး	[tɕi: dzi:] (နဝ)	big
ငယ်	[ŋɛ] (နဝ)	small
မြေဖြူခဲ	[mje bju gɛ:] (န)	chalk
အဆိုကျော်	[ə. sho dza] (န)	singer
ကလေးကဗျာ	[khə. le: gə. bja] (န)	children poem
သခွီးသီး	[dʃiə. khwa: dʃi:] (န)	cucumber
အများကြီး	[ə. mja: dzi:] (ကဝ)	many
ဆွေးနွေးပွဲ	[shwe: nwe: bwe:] (န)	discussion
နာမည်ကျော်	[na mɛ dza] (က, နဝ)	famous
ပျော်ပျော်ပါးပါး	[pja bja pa: ba:] (ကဝ)	happily
ချေး	[tɕhi:] (က)	lend
အမျိုးမျိုးအစားစား	[ə. mjo:mjo: ə. sa: za:] (ကဝ)	many kinds

သင်ခန်းစာ (၆)

LESSON (6)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

—က်   ဇာတ်   ဇာတ်   ဝါက်

Mosts of the noun in Myanmar Language have two words or three words or more for one meaning. But some are only one word for one meaning.

For example:

One word = ငါး (fish),   ဓား(knife),   ဆား(salt),   ဆီ(oil)

Two or three words = ရေခွက် (drinking cup) = ရေ(water) + ခွက်(cup)

ရေဇွေး (boiled water, plain tea) = ရေ(water) + ဇွေး(warm)

လယ်သမား(farmer) = လယ် (paddy field) + သမား(person)

နဲ့ , မ.....နဲ့

'နဲ့' is used between noun and noun. That meaning is **and**. So, verb become plural if those nouns are used as subjects. မ.....နဲ့ is used in negative sentences to order someone not to do something. If မ.....ပါနဲ့ is used, this is requesting someone not to do something.

For example:

ကိုမြနဲ့ကိုစိုးသိန်းတို့ ကစားနေကြတယ်။

Ko Mya and Ko Soe Thein are playing.

ဆရာက ကိုစိုးသိန်းနဲ့မလှမွန်ကို စာအုပ်တွေပေးတယ်။

Teacher gave the books to Ko Soe Thein and Ma Hla Mon.

လေနဲ့ရေဟာ အရေးကြီးတယ်။

Air and water are vital.

မသွားနဲ့။

Don't go.

မလုပ်ပါနဲ့။

Don't do please.

ရ (Verb particle)

1. ရ is used after verbs as helping verb (must, have to) in English.

For example:

ငါ မနက်ဖြန် မော်လမြိုင်သွားရမယ်။

I have to go to Mawlamyine tomorrow.

အောင်မြင်ဖို့ ကြိုးစားရမယ်။

You must try to be success.

2. Sometimes ရ is used (in negative sense) to convey denoting affirmation of some action or occurrence.

For example:

ကျနော် ခဏခဏ စာကျက်ရတယ်။

I often memorized the lesson.

ကျနော် မြို့ထဲသွားရတယ်။

I went to downtown.

ကလေးတွေ ကြက်ဥစားရတယ်။

Children ate eggs.

ခရီးဝေးလို့ တက္ကစီစီးသွားရတယ်။

Because of long journey, I took the Taxi.

3. Sometimes ရ is used to denote a certain capability or utility.

ကြားရတယ်။ I can hear.

မြင်ရတယ်။ I can see.

သုံးလို့ရသေးတယ်။ It can be still used.

နာမဝိသေသန နှင့် ကြိယာဝိသေသန (Adjective and Adverb)

In Myanmar Language some Adjectives are used two time emphasizing on the same meaning. When we use Adjectives in this way, Adjectives change to Adverbs.

For example:

များ(plentiful)	များများ(much)
လှပ(beautiful)	လှလှပပ(beautifully)
ခက်ခဲ(difficult)	ခက်ခက်ခဲခဲ(hard)
သပ်ရပ်(neat)	သပ်သပ်ရပ်ရပ်(neatly)

ဘယ်လောက်, ဘယ်မှာ, ဘာ (How many(much), Where, What)

In simple question sentences we use သလား/ လား/ လဲ at the end of the sentences. But in special question sentences we use not only သလား/ လား/ လဲ at the end of the sentences but also use ဘယ်လောက်, ဘယ်မှာ, ဘာ at beginning of the sentences or before verbs.

For example:

သူတို့ ဘယ်မှာ နေကြသလဲ?	Where do they live?
စာအုပ်နဲ့ဘော်ပင် ဘယ်မှာလဲ?	Where is book and pen?
အင်္ဂလိပ်စာကို ဘယ်မှာသင်ရမ(မှာ)လဲ?	Where can I learn English?
စာသင်ခန်းထဲမှာ ကျောင်းသားဘယ်လောက်ရှိလဲ?	How many students in the class room?
မောင်မြက သူ့ အက ဘယ်လောက်တော်ကြောင်း ပြောခဲ့တယ်။	Maung Mya said how he's smart in dancing.

ဘယ်လောက်ကြာ (How long, duration)

For example:

အင်္ဂလန်မှာ ဘယ်လောက်ကြာကြာနေခဲ့လဲ?

How long had you lived in England?

မန္တလေးကို ရောက်ဖို့ ဘယ်လောက်ကြာသလဲ?

How long will it take to get to Mandalay?

ဘယ်လောက်ကြာကြာ ကားစီးရသလဲ?

How long should it take by car?

ဘယ်သူ (Who)

We use this question word at the beginning of the sentences or before 'လဲ' question word.

For example:

သူ ဘယ်သူလဲ?

Who is he?

ဘယ်သူ ရန်ကုန်သွားလဲ?

Who goes to Yangon?

ဖတ်စာ

Reader

မြန်မာစာ ခက်သလား?

မခက်ပါဘူး။

ခဏခဏ ကျက်ရသလား?

သွက်သွက်လက်လက်ပြောပါ။

ကိုကို ဘာကြိုက်သလဲ?

သခွါးသီး ကြိုက်သလား? ဖရဲသီး ကြိုက်သလား?

ကိုကိုက သခွါးသီးကို မကြိုက်ဘူး၊ ဖရဲသီး ကြိုက်တယ်။

ကြက်ဥနဲ့ဘဲဥကော ကြိုက်သလား?

ကိုကိုက ကြက်ဥနဲ့ဘဲဥလဲ ကြိုက်တယ်။

မနက်စောစော သူတို့ ဘယ်သွားကြသလဲ?

မနက်စောစော သူတို့ ဘုရားသွားကြတယ်။

သူတို့ ဘုရားမှာ ဘယ်လောက်ကြာကြာ နေကြသလဲ?

လေးနာရီလောက် နေကြတယ်။

နေ့လယ်စာ ဘယ်မှာ စားကြသလဲ?

စားသောက်ဆိုင်မှာ မိတ်ဆွေတွေနဲ့အတူတူ စားကြတယ်။

စားသောက်ဆိုင် စားပွဲထိုးများက လိုက်လိုက်လဲလဲ ကြိုဆိုကြသလား?

လိုက်လိုက်လဲလဲ ကြိုဆိုကြတာပေါ့။

စားသောက်ဆိုင်မှာ သခွါးသီး စားရတယ်။

ဦးလေးက ရေအေးကြိုက်သလား? ရေနွေးကြိုက်သလား?

ရေအေးကြိုက်တယ်၊ ရေနွေးလဲ နိနဲကြိုက်တယ်။

ဘယ်ဟာကို ပိုကြိုက်သလဲ?

ရေနွေးကို ပိုကြိုက်တယ်။ ရေနွေးပူပူတခွက်ပေးပါ။

စကားပုံ (Proverb)

တရွာတည်းနေ တရေတည်းသောက်။

(Live in a same village, drink same water)

People who are very close friend and grow up in a same place.

တလှေတည်းစီး တခရီးတည်းသွား။

(Get in a same boat, go on a same journey)

People who carry out something by helping each other.
(colleague)

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ အက် သံ, အောက် သံ, အိုက် သံ များကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following အက်, အောက်, အိုက် sounds.

ကက်	ပက်	သက်	မျက်	ပွတ်
ခက်	ဖက်	ဟက်	လျက်	မွတ်
စက်	ဘက်	အက်	ကြက်	ရွတ်
ဆက်	မက်	ကျက်	ကွက်	ငှက်
ညက်	ယက်	ချက်	ခွက်	နှက်
တက်	ရက်	ဂျက်	စွက်	ယှက်
ထက်	လက်	ပျက်	ထွက်	ရှက်
နှက်	ဝက်	ဖျက်	ထွက်	ငှက်

ကောက်	နောက်	အောက်	ဖြောက်
ခေါက်	ပေါက်	ကျောက်	ပြောက်
ဂေါက်	ဖောက်	ချောက်	မြောက်
ငေါက်	ဖောက်	ဂျောက်	ညှောက်
စောက်	မောက်	ပျောက်	နှောက်
ဆောက်	ယောက်	ဖျောက်	မှောက်
ထောက်	ရောက်	မျောက်	ရှောက်
တောက်	လောက်	ကြောက်	လှောက်

ထောက်	သောက်	ခြောက်	လျောက်
ဒေါက်	ဟောက်	ပြောက်	မြှောက်
ကိုက်	ဆိုက်	ပိုက်	ဝိုက်
နိုက်	တိုက်	ဗိုက်	သိုက်
ဝိုက်	ထိုက်	မိုက်	ဟိုက်
ဝိုက်	ဒိုက်	ရိုက်	အိုက်
စိုက်	နိုက်	လိုက်	ကျိုက်
			ဖြိုက်
			နှိုက်(၌)

၂။ အောက်ပါစကားလုံးများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following words.

ကက်	ကျောက်	ကြိုက်၊	ချက်	ချဲ့	ချေး၊	
စေ့	ဆေး	ဈေး	ဂျက်	ကျက်	ကျေး၊	
ပေါ့	ဖော့	ပေါက်	ပို့၊	မိ	မြက်	မြေ့
မဲ့	မေ့	မြေး	မီး၊	ခက်	ခဲ	ခေ
ပျော့	ပျို့	ပြဲ၊	ပြောက်	ပြောက်	မြောက်၊	ငြော်
န	နူး၊	စို့	ဖော့	ဘို့၊	လျက်	လက်
ညှို့	နော့	နို့	နိုး၊	လှေ့	လှဲ့	လှော်
နေ	ပျောက်	လ	ထွက်	ခေါက်	ရှာ	ငှက်၊
ရော့	ရို့	ရောက်	ရိုက်၊	ဆော့	စို့	ဆောက်
ဟိုက်၊	စွက်	စွေ့	စွဲ	ဆက်၊	ရက်	ရေး၊
ဇက်	စက်၊	ချက်	ဂျက်	ဇက်	ဆက်၊	မွေ့
လွဲ	ရွဲ	နွဲ	လွဲ၊	ရှက်	ဆက်	ချက်
ပက်	ပေ့	ပဲ့	ပြက်	ပြဲ၊	မက်	မိုက်
နက်	နိုက်၊	ရှာ	ချာ	စု	ဆူ၊	ကြေး
ရှော့	ရှိုက်	ရှေ့၊	သိုက်သိုက်	မြိုက်မြိုက်၊	နှေးနှေး	ကွေးကွေး၊

ပြေး ပြဲ ပဲ ပေး၊ နောက် ယုတ်၊ ရှူ ရှိုက် နို့က်၊
လှိုက်လှိုက် လဲလဲ။

၃။ အောက်ပါဝါကျများကို အသံညှင်း အသံတင်း မှန်ကန်အောင်ရွတ်ဖတ်ပါ။

3. Read out the following sentences in correct voiceless sound and voice sound.

ရေတပေါက်လောက် တိုက်ပေးပါ။

အမှိုက်တွေ ဘေးမှာထား။

ငှက်သိုက် များ မ နို့က်ရ။

ဝါးခမောက် ပိုး မဖောက်။

အမှိုက်တွေ တွေ့ကရာနေရာ မထားရ။

အထိုက် အ လျှောက် ဈေးဖိုးသက်သာတယ်။

ရာသီအလိုက် ကောက်စိုက်နေကြတယ်။

ကသိုက် ကရိုက် မထွက်ရ။

သူတို့ ရေအေးအေးသောက်နေကြတယ်။

ရေခွေးရှိ သ လား?

ရေခွေး မရှိဘူး၊ ရေအေးပဲရှိတယ်။

ရေအေး တ ခွက် ငဲ့ ပေးပါ။

ကိုကိုတို့ ဘယ်သွားကြသလဲ?

တောရွာကို သွားကြတယ်။

ရှထားစီးသလား၊ ကား စီးသလား?

ကား စီးပါတယ်။

သူတို့ ကောက်စိုက်ကြသလား?

သူတို့ ကောက်စိုက်ကြတာပေါ့။

ငှက်သိုက် နို့က်လို့ရ သ လား?

ငှက်သိုက် မနှိုက်ရဘူး။

မိုးတဖွဲဖွဲ ရွာနေတယ်။
 မိုးရွာတော့ ရာသီဥတု အေးလာတယ်။
 ရာသီအလိုက် အလှည့်ကျ စိုက်ပျိုးကြပါ။
 ရာသီဥတု ပူအိုက်တယ်။
 မျောက်ကလေးကဆော့ သလား?
 မျောက်ကလေးကဆော့ လှတယ်။
 ပျောက်သူက ပျောက်သွားတယ်၊ ကောက်သူကကောက်ရတယ်။
 မီးဘေး ရေဘေးကာကွယ် စို့။
 ဒို့အရွယ် လူငယ်များ အကျိုးပြု စို့ကွယ်။

၄။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို ဖြေဆိုပါ။

4. Answer the following question sentences.

- (က) အင်္ဂလိပ်စာ ခက်သလား?
- (ခ) သွက်သွက်လက်လက် ပြောကြသလား?
- (ဂ) ရေခဲခဲကြိုက်သလား၊ ရေအေးကြိုက်သလား?
- (ဃ) သူတို့ ပါဠိစာ ခဏခဏ ကျက်ကြသလား?
- (င) မနေ့က မမက မြို့ထဲကို တက္ကစီနဲ့သွားသလား?
- (စ) ဖေဖေက မြို့ထဲကို ဘာနဲ့သွားသလဲ?
- (ဆ) ဘဘက ဘာကြိုက်သလဲ၊ အအေးကြိုက်သလား၊ အပူကြိုက်သလား?
- (ဇ) အမဲသား ကြိုက်သလား၊ ဝက်သားကြိုက်သလား?
- (ဈ) ဟို ငှက်ကလေးလှသလား?
- (ည) သူတို့ဝယ်လာတဲ့ ဖုန်းကို မမကတွေ့သလား?
- (ဋ) ဒီလေးခုထဲမှာ ဘယ်ဟာကထူသလဲ?
- (ဌ) စားပွဲထိုးများက လှိုက်လှိုက်လဲလဲ ကြိုဆိုကြသလား?
- (ဍ) ဒီနေ့ဆရာလာတယ်၊ သိသလား?
- (ဎ) ဒီဝေါဟာရ ခက်သလား?
- (ဏ) ဘယ်ဆရာက လက်ဖက်ရည်ကြိုက်သလဲ?

- (တ) တပည့်တို့က ငှက်ကို ကြိုက်ကြသလား?
- (ထ) ဘယ်သူက သခွေးသီးကြိုက်သလဲ?
- (ဒ) စက္ကူအဝါ ရှိသလား?
- (ခ) ဘယ်သူက အမှိုက် လှဲနေသလဲ?
- (န) မနက်စောစော ဘယ်သွားကြသလဲ?
- (ပ) ခရီးတော်တော်ဝေးတယ်၊ တက္ကစီနဲ့သွားသလား?
- (ဖ) ဦးလေးကအမဲသားကို ခဏခဏချက်စားသလား?
- (ဗ) သူတို့က ကောက်စိုက်ကြသလား?
- (ဘ) စားပွဲထိုးများက သူတို့ကို ကြိုဆိုကြသလား?
- (မ) နေ့လယ်မှာ ဘာစားကြသလဲ ကြက်ဥစားကြသလား?
- (ယ) သခွေးသီးစားတဲ့လူ ရှိသလား?
- (ရ) ဒီဝါကျများကိုလည်း ကျက်ရသလား?
- (လ) အနောက်ဘက်ကို ကြည့်ကြပါ ဘာတွေ့သလဲ?
- (ဝ) ဦးလေး ဘုရားရှိခိုးနေတယ် မတွေ့ဘူးလား?
- (သ) ဘုရားဖူးနေတဲ့လူတွေထဲမှာ ဘယ်သူတရားထိုင်သလဲ?

၅။ အောက်ပါတို့ကို အထူးမေးခွန်းဝါကျပုံစံသို့ပြောင်းပါ။

5. Change the following sentences into special question sentences.

- (က) ကျနော်မှာ ကွန်ပျူတာရှိပါတယ်။
- (ခ) မမက ရေကူးဝါသနာပါတယ်။
- (ဂ) ရေခဲခွက်သောက်ပါတယ်။
- (ဃ) မမက အမှိုက်လှဲနေတယ်။
- (င) သူတို့ ဘုရားပွဲသွားကြည့်ကြတယ်။
- (စ) ညနေ ဆွေးနွေးပွဲရှိတယ်။
- (ဆ) စက္ကူနဲနဲ ပေးပါတယ်။
- (ဇ) ရေအေး အများကြီးရှိတယ်။

- (ဈ) ကြက်ဥနဲ့ဘဲဥ ဝယ်လာတယ်။
- (ည) မေမေက မြန်မာစကား နားမလည်ပါဘူး။
- (ဋ) ဘဘလဲ မြန်မာစကား နားမလည်ပါဘူး။
- (ဌ) ဦးလေးတော့ မြန်မာစကား နဲ့နဲ့နားလည်ပါတယ်။
- (ဍ) သူနဲ့မသိပါဘူး။
- (ဎ) လယ်သမားများက လယ်ထွန်နေကြပါတယ်။
- (ဏ) ကျနော် ကြက်ဥကြော် မကြိုက်ပါဘူး။
- (တ) သူတို့က လှေလှော်နေကြပါတယ်။
- (ထ) လှေလှော်နေတဲ့သူဟာ ကျနော်ရဲ့ မမနဲ့ကိုကိုပါ။
- (ဒ) သူတို့ လှေစီးသွားကြတယ်။
- (ဓ) ညီလေးလည်း လိုက်သွားတယ်။
- (န) မြန်မာစာ ကျက်ကြတာပေါ့။
- (ပ) မြန်မာစကား သွက်သွက်လက်လက် ပြောကြပါတယ်။
- (ဖ) လှလှက ခဏခဏစာကျက်တာပေါ့။
- (ဗ) အင်္ဂလိပ်စကား မခက်ပါဘူး။
- (ဘ) တရုတ်စကားတော့ နဲ့နဲ့ခက်ပါတယ်။
- (မ) ခဏခဏကျက်ရတာပေါ့။
- (ယ) စာတော်သူဆုရတဲ့လူက သူပါ။
- (ရ) မလှမေက စာတော်သူဆုရပါတယ်။
- (လ) သူ မြန်မာစကားတော်တော် ပီတယ်။
- (ဝ) လိုက်လိုက်လဲ့လဲ့ ကြိုဆိုနေကြတဲ့လူတွေဟာ စားပွဲထိုးတွေပါ။
- (သ) ဆိုင်ထဲက မိန်းကလေးများလည်း လိုက်လိုက်လဲ့လဲ့လာ ကြိုဆိုကြပါတယ်။

၆။ အောက်ပါကြိုယာများကိုသုံး၍ ဘာ, သလား, ဘယ်သူ...သလဲ တို့ဖြင့် မေးခွန်းနှင့်အဖြေအဟုတ်ဝါကျ, အဖြေအငြင်းဝါကျ, ကတ္တားအဖြေဝါကျများတွဲစပ်ရေးပြပါ။

6. Construct the question and answer (affirmative, negative and subject answer) sentences with ဘာ, သလား, ဘယ်သူ...သလဲ using the following

verbs.

ကြိုက် ၊ ပေး ၊ မေး ၊ ဝယ် ၊ သောက် ၊ ရှိ ၊ ကူညီ ၊ စီး

For example:

ရေး

- ၁။ ကိုကို ဘာ ရေးနေသလဲ?
ကိုကို မြန်မာစာရေးနေတယ်။
- ၂။ ကိုကို မြန်မာစာရေးသလား?
ကိုကို မြန်မာစာမရေးပါဘူး။
- ၃။ ဘယ်သူ စာရေးနေသလဲ?
ကိုကို စာရေးနေပါတယ်။

ဝေါဟာရ

		Vocabulary
ခက်	[khetɔ?] (နဝ)	difficult
သွက်	[tθwɛʔ] (နဝ)	fast
ကြိုက်	[tɕaiʔ] (က)	like
ကြက်	[tɕɛʔ] (န)	chicken
ကြက်ဥ	[tɕɛʔu'] (န)	hen's egg
မနက်	[mɔ.nɛʔ] (န)	morning
နေ့လယ်	[ne'lɛ] (န)	afternoon
ကောက်စိုက်	[kauʔ saiʔ] (က)	grow paddy
တောရွာ	[tɔ: jwa] (န)	village
လယ်သမား	[lɛ dθɔ. ma:] (န)	farmer
လယ်ထွန်	[lɛ tən] (က)	plough
ရွာ	[jwa] (န)	village

ကြိုဆို	[tɕo zo] (က)	welcome
ကြာ	[tɕa] (န, နဝ)	lotus, long time
ရေနွေး	[je new:] (န)	plain tea
ကျက်	[tɕeɽ] (က)	memorize, cooked
ရေခွက်	[je gwɛɽ] (န)	water cup
ခွက်	[khwɛɽ] (န)	cup
သောက်	[tθauɽ] (က)	drink
ဘယ်	[bɛɽ] (န)	left
ညာ	[ŋa] (န)	right
ဘက်	[bɛɽ] (န)	side
အထက်	[ə.thɛɽ] (န)	up
အောက်	[auɽ] (န)	down, lower
အပေါ်	[ə.pa] (န)	upper
လဲ	[lɛ:] (က)	fall
ခွေး	[khwe:] (န)	dog
ထည့်	[thɛ'] (က)	put in
လူငယ်	[lu ŋɛ] (န)	young man
စက္ကူ	[sɛɽku] (န)	paper
အမဲသား	[ə. mɛ: dða:] (န)	beef
ဘယ်လောက်	[bə. lauɽ] (နစ)	how many(much)
တပည့်	[də. bɛ'] (န)	pupil
ရေအေး	[je e:] (န)	cold water
မနက်စောစော	[mə. nɛɽ sa: za:] (န)	early morning
အခက်အခဲ	[ə. khɛɽ ə. khɛ:] (န)	difficulty
လိုက်လိုက်လှဲလှဲ	[hlaiɽ hlaiɽ hlɛ: hlɛ:] (ကဝ)	heartily
သွက်သွက်လက်လက်	[tθwɛɽ [tθwɛɽ lɛɽ lɛɽ] (ကဝ)	quickly

သင်ခန်းစာ (၇)

LESSON (7)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

—ငံ့	—င	—င်း
—ဉ်	—ဉ်	—ဉ်း
—ောင်	—ောင်	—ောင်း
—ိုင်	—ိုင်	—ိုင်း

Intonation and changing of pronunciation in Myanmar Language

Intonation play a vital role in Myanmar Language. If intonation is not correct what we want to say won't be understood by listeners. Intonation are mostly made at the end of the sentences.

For example:

သူ မြို့ထဲသွားတယ်။	He goes to downtown.
ဆရာ လာပြီ။	Teacher is coming.
သူက ဆရာလား? ↗	Is he teacher?
ကျောင်းဆင်းပြီလား? ↗	Does the class dismiss?

In Myanmar language, if two syllables are pronounced continually, there will be changing of pronunciation. When two syllables are recited continually, voice of first syllable's vowels change to vowel 'a'.

For example:

တန်တိုင်း	(တဒိုင်း) (ta dai:) fence
နိမိတ်	(နမိတ်) (na mei') omen
ပန်းကန်	(ပဂန်) (pa gan) plate

Sometimes first syllable of consonant's sound can change.

For example:

ကန်တော့	→	ဂဒေါ (ga do.)	worship
ခံတွင်း	→	ဂဒွင်း (ga dwin:)	inside of the mouth
စံကာ	→	ဇဂါး (za ga:)	magnolia
တံဆိပ်	→	ဒဇိပ် (da zei')	stamp
ထမ်းပိုး	→	ဒပိုး (da pou:)	yoke

If a word is not after the က-သတ်၊ စ-သတ်၊ တ-သတ်၊ and ဖ-သတ်, second sound will change to voice sounds.

For example:

လူကြီး	→	လူဂြီး (lu gji:)	man
ဝင်ပါ	→	ဝင်ဗာ (wan ba:)	enter(please)
အိမ်ခန်း	→	အိမ်ယန်း (ein khan:)	(house room)
ဆန်စက်	→	ဆန်ဇက် (san zæ.)	(rice mill)
ထူးဆန်း	→	ထူးရှန်း (htu: hsan:)	(strange)
သံတိုင်	→	သံဒိုင် (than dain)	(iron post)

After soft sound five voiceless sounds (က၊ စ၊ တ၊ ပ၊ သ) change to voice sounds. But four voiceless sounds (ခ၊ ဆ၊ ဃ၊ ဖ) don't change to voice sounds.

For example:

တစ်ကောင်	→	တဂေါင် (ta gaun)	a (animal)
တစ်စီး	→	တဇီး (ta zei:)	a (vehicle)
တစ်တွဲ	→	တဒွဲ (ta dwe:)	a pair
တစ်ပွဲ	→	တပွဲ (ta bwe:)	a (dish, match, ceremony)
တစ်ခါ	=	တစ်ခါ	one time
တစ်ဆယ်	=	တစ်ဆယ်	ten
တစ်ထောင်	=	တစ်ထောင်	one thousand
တစ်ဖွဲ့	=	တစ်ဖွဲ့	one group

Those all are not complete statement. There are more left to study for learners of Myanmar.

V + နေ, နေပြီ, ပြီ (present continue)

In present continue sentences we use နေ and ပြီ. Usually 'နေ' is used before the last word and 'ပြီ' is used at the end in the affirmative sentences. 'ပြီ' is sometimes used for perfect.

For example:

မိုးရွာပြီ။	It is raining. (present)
မိုးရွာနေတယ်။	It is raining. (present)
မိုးရွာနေပြီ။	It has been raining. (present perfect continue)
သူတို့မြို့ထဲသွားပြီ။	They have gone to downtown. (P P)
ကျနော် နားလည်ပြီ။	I have understood. (P P)

မ + V + သေးဘူး (not yet)

မ... ဘူး is used in negative sentences. In addition, we also use သေး before ဘူး to say not yet.

For example:

မိုးမရွာသေးဘူး။	It is not raining yet.
သူတို့ မြို့ထဲမသွားသေးဘူး။	They haven't gone to downtown yet.
ကျနော် နားမလည်သေးဘူး။	I haven't understood yet.

...လား (question)

We use လား at the end of simple question sentences when we want to

know person, things, situation etc.

For example:

သူလား?	Is he?
သူက ဆရာလား?	Is he teacher?
မေမေ မလာဘူးလား?	Doesn't mother come?
မိုးရွာပြီ။	It is raining.
မိုးရွာပြီလား?	Is it raining?
နားလည်ပြီ။	I have understood.
နားလည်ပြီလား?	Have you understood?

V + စို့၊ ကြစို့၊ ရအောင်၊ ကြရအောင် (Let)

We use စို့၊ ကြစို့၊ ရအောင်၊ ကြရအောင် at the end of the sentences and before those words are used.

For example:

သွားကြစို့။	Let's go.
ပြတိုက်ကို သွားကြည့်ကြစို့။	Let's go to museum.
ထမင်းစားကြစို့။	Let's have cooked rice meal.
စာကြည့်တိုက်ကို အတူတူသွားကြရအောင်။	
Let's go to library together.	
ရေသွားကူးကြရအောင်။	Let's go swimming.
ညနေ ဆွေးနွေးကြရအောင်။	Let's discuss in the evening.

V + နိုင် (affirmative) / V + လို့ရမလား(question)

ခြေထောက်နာတယ်၊ လမ်းမလျှောက်နိုင်ဘူး။
My legs are pain. I can't walk.

ခါးနာတယ်၊ မထိုင်နိုင်ဘူး။	I feel pain on waist. I can't sit.
ကျနော် မြန်မာစကားပြောနိုင်တယ်။	I can speak Myanmar.
မေးခွန်း မေးလို့ရမလား?	Can I raise question?
မေးလို့ရပါတယ်။	Yes, you can.
ထိုင်လို့ရမလား?	Can I have a sit?
ထိုင်လို့ရပါတယ်။	Yes, you can.

ဖတ်စာ

Reader

မင်္ဂလာပါဆရာမ။
 မင်္ဂလာပါတပည့်တို့။
 ခေါင်းလောင်းထိုးပြီလား?
 ခေါင်းလောင်းမထိုးသေးဘူး။
 ခေါင်းလောင်းထိုးပြီ၊ ကျောင်းတက်ပြီ၊ ထိုင်ကြပါ။
 ကျောင်းသူကျောင်းသားများ စာသင်နေကြတယ်။
 ခင်ဗျားတို့ နေ့တိုင်း ဘာများသင်ကြသလဲ?
 ကျနော်တို့ မြန်မာစာ သင်ကြတယ်။
 သမိုင်း မသင်ဘူးလား?
 သမိုင်းလဲ သင်တယ်။
 ကျောင်းသူကျောင်းသားများက စကားပြော လေ့ကျင့်ကြသလား?
 ဂရုတစိုက် လေ့ကျင့်ကြပါတယ်။
 မြန်မာစကား ဝီပီသသပြောရတယ်။
 မြန်မာစာ ဝိုင်းဝိုင်းရေးရသလား?
 မြန်မာစာ ဝိုင်းဝိုင်းရေးရပါတယ်။
 နေ့တိုင်း ကောင်းကောင်းလေ့ကျင့်ကြရတယ်။
 အချင်းချင်းလဲ ကူညီကြပါ။
 နားမလည်တာ ရှိသေးသလား?

မရှိတော့ပါဘူး။

နားမလည်တာ ရှိသေးတယ်၊ မေးနိုင်ပါသလား? မေးလို့ရမလား?

ဆရာ့ကို မေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အရင်လက်ညှိုးထောင်ပါ။

ကျောင်းဆင်းပြီလား?

ကျောင်းဆင်းပြီ။ စာကြည့်တိုက် သွားကြရအောင်။

ကောင်းပါပြီ။ သွားကြစို့။

စကားပုံ (Proverb)

အိုးကမပူ စလောင်းကပူ

(အိုး = pot, ပူ = hot, စလောင်း = lid)

Don't worry by responsible person but worry by one not concerned.

ကိုယ့်ငါးချဉ် ကိုယ်ချဉ်

(ကိုယ့် = self, ငါးချဉ် = pickled fish, ချဉ် = sour)

Someone think his/ her own one is better then other. (prejudice)

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ အင့် သံများကိုရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following **င်** sounds.

ကင့်	ကင်	ကင်း	ခင့်	ခင်	ခင်း
ငင့်	ငင်	ငင်း	စင့်	စင်	စင်း
ဆင့်	ဆင်	ဆင်း	ညင့်	ညင်	ညင်း
တင့်	တင်	တင်း	ထင့်	ထင်	ထင်း
ဒင့်	ဒင်	ဒင်း	နင့်	နင်	နင်း
ပင့်	ပင်	ပင်း	ဖင့်	ဖင်	ဖင်း

ဘင့်	ဘင်	ဘင်း	ဗင့်	ဗင်	ဗင်း
မင့်	မင်	မင်း	ယင့်	ယင်	ယင်း
ရင့်	ရင်	ရင်း	လင့်	လင်	လင်း
ဝင့်	ဝင်	ဝင်း	သင့်	သင်	သင်း
ဟင့်	ဟင်	ဟင်း	အင့်	အင်	အင်း
ကျင့်	ကျင်	ကျင်း	ချင့်	ချင်	ချင်း
ဖျင့်	ဖျင်	ဖျင်း	လျင့်	လျင်	လျင်း
ကြင့်	ကြင်	ကြင်း	ခြင့်	ခြင်	ခြင်း
ငြင့်	ငြင်	ငြင်း	ပြင်	ပြင်း	ဖြင့်
မြင့်	မြင်	မြင်း	ကွင်း	ခွင်	ခွင့်
ခွင်း	စွင့်	တွင်	တွင်း	ထွင်	ထွင်း
နွင်း	ပွင့်	ဖွင့်	ယွင်	ရွင်း	လွင့်
လွင်	လွင်း	သွင်	သွင်း	ညှင်း	နှင့်
နှင်	နှင်း	မှင်	ရှင့်	ရှင်	ရှင်း
ကျဉ်း	ကျဉ်	ကျဉ်း	ချဉ်း	ချဉ်	ချဉ်း
စဉ်း	စဉ်	စဉ်း	ညဉ်း	ညဉ်	ပျဉ်
ပျဉ်း	ဖျဉ်း	ယဉ်း	ယဉ်း	လျဉ်း	လျဉ်
လျဉ်း	ညဉ်း	ယုဉ်	ယုဉ်း	ရှဉ်း	

၂။ အောက်ပါ **အောင်း** သံများကိုရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following **au:** sounds.

ကောင့်	ကောင်	ကောင်း	ရောင့်	ရောင်	ရောင်း
ခေါင့်	ခေါင်	ခေါင်း	လောင့်	လောင်	လောင်း
စောင့်	စောင်	စောင်း	သောင့်	သောင်	သောင်း
ဆောင့်	ဆောင်	ဆောင်း	ဟောင့်	ဟောင်	ဟောင်း
ဇောင့်	ဇောင်	ဇောင်း	အောင့်	အောင်	အောင်း
ညောင့်	ညောင်	ညောင်း	ကျောင်း	ချောင်း	ချောင်း
တောင့်	တောင်	တောင်း	ပျောင်း	ဖျောင်း	...

ထောင့်	ထောင်	ထောင်း	ကြောင့်	ကြောင်	ကြောင်း
ဒေါင့်	ဒေါင်	ဒေါင်း	ခြောင့်	ခြောင်	...
နှောင့်	နှောင်	နှောင်း	ပြောင့်	ပြောင်	ဖြောင့်
ပေါင့်	ပေါင်	ပေါင်း	မြောင့်	မြောင်	ညှောင့်
ဖောင့်	ဖောင်	ဖောင်း	နှောင့်	နှောင်	နှောင်း
မောင့်	မောင်	မောင်း	မှောင့်	မှောင်	မှောင်း
ယောင့်	ယောင်	ယောင်း	ရှောင့်	ရှောင်	ရှောင်း

၃။ အောက်ပါ အိုင်း သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

3. Read out the following ai: sounds.

...	ကိုင်	ကိုင်း	ဖိုင့်	မိုင်	မိုင်း
ခိုင့်	ခိုင်	ခိုင်း	...	ယိုင်	ယိုင်း
ဝိုင်	ဝိုင်	ဝိုင်း	...	ရိုင်	ရိုင်း
...	ဆိုင်	ဆိုင်း	...	လိုင်	လိုင်း
...	တိုင်	တိုင်း	ဝိုင်း	သိုင်း	ဟိုင်း
...	ထိုင်	ထိုင်း	...	အိုင်	အိုင်း
...	ဒိုင်	ဒိုင်း	ကျိုင်း	ကြိုင်	...
နိုင့်	နိုင်	နိုင်း	ချိုင့်	ချိုင်	ချိုင်း
ပိုင့်	ပိုင်	ပိုင်း	ပြိုင့်	ပြိုင်	ပြိုင်း
မြိုင်	မြိုင်	...	နှိုင်း	မိုင်	မိုင်း
ရှိုင်း	လှိုင်	လှိုင်း			

၄။ အောက်ပါတို့ကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Read out the following words.

ချောင့်	ချောက်	ဂျောင်း	ဖေ့	ဖို့	ဖောက်
ဖောင့်	ပင်	ဗင့်	ပေ	ပဲ့	ခင့်
ချင့်	ကျင့်	ဂျင်	ငင်	ပိုင့်	ပိုက်

ဗိုက်	ပဲ	ပြိုင်	ပိုင်	ဖိုင်	မိုင်း	
မင့်	မြင့်	မေး	မီ	မြေ့	မြေး	
မဲ	မိုက်	မိုင်	လိုင်	နှိုင်	မှုိုင်	
ဒိုင်	နှိုင်း	လှိုင်း	လိုက်	လှိုက်	နှိုက်	
နှေး	နှင့်	နှဲ	နဲ	စောက်	ရှောက်	
လောင်	နောင်	လိုင်	နှိုင်	ရှို	စို့	
ဆို	ရှော့	ချော့	လွင့်	လွယ်	လွေ့	လ
ကိုင်းရှိုင်း	ရိုသေ	ခိုင်းနှိုင်း	ရိုင်းစိုင်း	ရှေးဟောင်း	နှောင်း	
ဟင်းသီးဟင်းရွက်	ဟင်းအင်း	စောင့်ရှောက်	ချောင့်			
နှော့	နှောင့်	လောင်း	ပြုစုစောင့်ရှောက်	ပြောင်း		
ဖြောင့်	ဖြောင်း	ဖြောက်	သွင်း	သွေး	သွယ်	
သော့	တွေး	လွေး	ကျော့	ကျိုင့်	ကျောက်	
မှောင့်	မှောက်	မှုို	မော်	ဆော့	စော့	
ဆိုင်း	ဆောက်	မိုင့်	မြိုက်	ဆောက်	ဆိုက်	
ဆိုင်	မိုင့်	မြိုင့်	မိုင်း	တို့	တော့	တိုင့်
ထင့်	ထေ့	ထဲ	ထိုက်			

၅။ အောက်ပါဝါကျများကို မှန်ကန်အောင်ရွတ်ဖတ်ပါ။

5. Read out the following sentences in correct pronunciation.

- ခေါင်းလောင်း ထိုးနေပြီ။
- ငါးနာရီ မထိုးသေးပါဘူး၊ စောပါသေးတယ်။
- နေ့တိုင်း ကျောင်းတက်ရသလား?
- နေ့တိုင်း ကျောင်းတက်ရပါတယ်။
- လတိုင်းလတိုင်း အားကစားပြိုင်ပွဲ ကျင်းပကြသလား?
- လတိုင်းလတိုင်း အားကစားပြိုင်ပွဲ ကျင်းပကြပါတယ်။
- လယ်ကွင်းဘေးမှာ အပင်အမျိုးမျိုး စိုက်ထားတယ်။
- အချင်းချင်း ကူညီနေကြပါတယ်။

သမိုင်း သင်ကြရသလား?
 ကျောင်းသားတိုင်းမှာ ဘာရှိသလဲ?
 ဟင်းသီးဟင်းရွက် များများစားကြပါ။
 ဒီဟင်း ကောင်းလား? ကောင်းပါတယ်။
 ဘယ်ဟင်း ကောင်းသလဲ? ငါးဟင်း ကောင်းပါတယ်။
 ဟိုဟာလည်း ကောင်းသလား? ဟိုဟာလည်း ကောင်းပါတယ်။
 ကောင်းတဲ့ခေါင်းလောင်းက မြည်တယ်။
မကောင်းတဲ့ခေါင်းလောင်းက မမြည်ဘူး။
 ဘဲဥ မဝယ်ဘူးလား? ဘဲဥ ကောင်းတယ်။
 ဘဲဥ မကြိုက်ဘူး။ ကြက်ဥကြော်စားတယ်။
 မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင်ရှိပါတယ်။
 ဟိုကုလားထိုင်မှာ ထိုင်နေတဲ့လူဟာ ကိုအောင်မြင့်ပါ။
 ဗိုက်ဆာပြီလား? မဆာသေးပါဘူး။ ဆာနေပြီ။
 ဒီနေ့ရာသီဥတု မပူဘူးလား? တော်တော်ပူပါတယ်။
 အကျီနဲ့ဘောင်းဘီ မဝယ်ဘူးလား? အကျီဝယ်တယ်။
 ဘောင်းဘီ မဝယ်ဘူး။
 ကောင်းကောင်း စာကျက်ကြပါ။
 ကားပေါ် တက်ကြရအောင်။
 သွားကြစို့။ အားမနာပါနဲ့။
 စာကြည့်တိုက်သွားကြရင် မကောင်းဘူးလား?
 ကျနော်တို့ နေ့တိုင်းသွားကြပါတယ်။
အမဲသားဟင်း ငါးဟင်း၊ စားချင်စရာ ပြင်ဆင်၊
 ယင်မနားခင် ပူပူစား၊ ရောဂါဘယ ကင်းရှင်း။
အပင်ကြီး အသီးသေးသည့်ညောင်၊ အမြင်နီးခရီးဝေးသည့်တောင်။

၆။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို အဟုတ်/ အငြင်းဝါကျနှစ်မျိုးဖြင့် ဖြေဆိုပါ။
 6. Answer the following sentences in affirmative and negative sentences.

For example:

ကိုးနာရီထိုးပြီလား?

ကိုးနာရီထိုးပြီ။

ကိုးနာရီမထိုးသေးဘူး။

၁။ ကျောင်းတက်ပြီလား?

၂။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများ လာကြပြီလား?

၃။ သမိုင်း သင်ကြသလား?

၄။ ခေါင်းလောင်း မထိုးသေးဘူးလား?

၅။ သူတို့ ဘုရားသွားကြပြီလား?

၆။ ဆွေးနွေးပွဲ စပြီလား?

၇။ ဆရာမက ရှင်းမပြသေးဘူးလား?

၈။ အခု စာကြည့်တိုက်ဖွင့်ပြီလား?

၉။ ရှင် ဒီဟင်း ကြိုက်သလား?

၁၀။ ဒီအင်္ကျီမျိုး ကောင်းသလား?

၁၁။ ဒီအပြာရောင်ဘောင်းဘီ မကြိုက်ဘူးလား?

၁၂။ နေ့လယ်မှာ ဝက်သားဟင်း ဝယ်မစားဘူးလား?

၁၃။ ဒီတပိုက် ရှုခင်းသာယာသလား?

၁၄။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများက မြန်မာစာကို ဝိုင်းဝိုင်းရေးကြသလား?

၁၅။ သူပြောတဲ့ မြန်မာစကားပီလား?

၁၆။ မမတို့ ဘုရားရှိမခိုးဘူးလား?

၁၇။ စက္ကူအညိုရောင် လိုသလား မလိုဘူးလား?

၁၈။ ရဟန်းတော်များကို ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ကြိုဆိုကြသလား?

၁၉။ ဒသနိကဌာနက ကျောင်းသူကျောင်းသားများဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာကြသလား?

၇။ အောက်ပါဝါကျများကို မေးခွန်းဝါကျအဖြစ်ပြောင်းပါ။

7. Change the following sentences into Question sentences.

- ၁။ မနေ့က မိုးရွာတယ်။
- ၂။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ထိုင်နေကြတယ်။
- ၃။ လူတိုင်း ဖြေရပါတယ်။
- ၄။ ကျနော် စင်္ကာပူကို မနေ့ကရောက်တယ်။
- ၅။ ကိုကိုက အင်္ကျီနဲ့ဘောင်းဘီဝယ်လာတယ်။
- ၆။ ဒီစက္ကူက ပါးတယ်။
- ၇။ သူတို့က သွားရေကူးကြတယ်။
- ၈။ သူတို့က သုံးနာရီကြာ တရားထိုင်ကြတယ်။
- ၉။ သူတို့အချင်းချင်း ကူညီကြတယ်။
- ၁၀။ ဆရာမက မရှင်းပြသေးဘူး။
- ၁၁။ ညီလေးလည်း နေ့တိုင်း ဘုန်းကြီးကျောင်း သွားတယ်။
- ၁၂။ ဟိုမှာ ရာသီဥတု ကောင်းပါတယ်။
- ၁၃။ ရှုခင်းလည်း တော်တော်သာယာပါတယ်။
- ၁၄။ ကျနော် ကြက်ဥကြော်ကြိုက်တယ်။
- ၁၅။ ခင်ဗျား အလှည့်ရောက်ပြီ။
- ၁၆။ ကျနော် အပြာရောင်ဘောင်းဘီ ဝယ်တယ်။
- ၁၇။ ကိုအောင်မြင့်ကတော့ အညိုရောင်ဘောင်းဘီ ဝယ်တယ်။
- ၁၈။ ရွှေတိဂုံစေတီဟာ ရန်ကုန်မြို့ရဲ့ မြောက်ဘက်မှာ ရှိပါတယ်။
- ၁၉။ ကျောင်းသူကျောင်းသား တော်တော်များတာပေါ့။
- ၂၀။ ကျနော် နည်းနည်းပါးပါးနားလည်လာပါပြီ။
- ၂၁။ ကျနော်ကတော့ ဒီအရောင်မကြိုက်ဘူး။
- ၂၂။ ဒဿနိကဌာနမှာ ကျောင်းသူကျောင်းသားပေါင်း လေးကျော်ရှိတယ်။
- ၂၃။ ကျနော်လည်း ဒဿနိကဌာနမှာ စာသင်နေပါတယ်။
- ၂၄။ ကျနော်က ကိုကိုနဲ့အတူတူ လမ်းလျှောက်တယ်။
- ၂၅။ သူတို့က ဘုရားရှိခိုးနေကြတယ်။

ဝေါဟာရ

ထိုး	[tho:] (က)
ကျောင်း	[təu:] (န)
ထိုင်	[thai] (က)
စာသင်	[sa tθi] (က)
နေ့တိုင်း	[ne' dai:] (န)
သင်	[tθi] (က)
သမိုင်း	[dθə.mai:] (န)
လေ့ကျင့်	[lei tθi] (က)
ဝိုင်း	[wai:] (နဝ)
ကောင်း	[kau:] (နဝ)
ရှင်	[khə. mja:] (နစ)
စကားပြော	[zə. gə. bja:] (န)
ထမင်း	[thə. mi:] (န)
ဟင်း	[hi:] (န)
ပြည်	[pji] (န)
ကောင်းစား	[kau: za:] (က)
ရှုခင်း	[ʃu' gi:] (န)
သာယာ	[tθa ja] (နဝ)
အများ	[ə. mja:] (န)
အကျိုး	[ə. tθo:] (န)
ဆောင်	[shau] (က)
အောင်	[au] (က)
ပီသ	[pi tθa'] (ကဝ)
အပေါင်း	[ə. pau:] (န)
အိုး	[o:] (န)
ကိုယ့်	[ko'] (နစ)
ကိုယ်	[ko] (နစ)

Vocabulary

punch, strike
school, monastery
sit
learn, teach
everyday
learn, study
history
practise
round
good
you
speaking
rice
curry
country
prospect
scenery
pleasant
lot
benefit
bring
pass
distinctly
all, plus
pot
mine
my

ငါးချဉ်	[ŋə. tɕhi] (န)	pickled fish
ချဉ်	[tɕhi] (နဝ)	sour
အင်္ကျီ	[i: dzi] (န)	cloth
ခေါင်းဆောင်	[gau: zau] (န)	leader
ရိုးဖြောင့်	[jo: phjau'] (နဝ)	honest
ဂရုစိုက်	[gə. ju' sai?] (က)	take care
ဂရုတစိုက်	[gə. ju' də. sai?] (ကဝ)	carefully
အရင်	[ə. ji] (ကဝ)	before, firstly
လက်ညှိုးထောင်	[lɛ? hŋo: thau] (က)	raise hand
စာကြည့်တိုက်	[sa dzi' dai?] (န)	library
အချင်းချင်း	[ə. tɕhi: dzi:] (ကဝ)	each other
ကျောင်းသူ	[tɕəu: dθu] (န)	school girl
တက္ကသိုလ်	[tɛ? kə. tθo] (န)	university
အလှည့်ရောက်	[ə. hlɛ' jau?] (က)	come to turn
ကျောင်းသား	[tɕəu: dθa:] (န)	student
ပြည်ထောင်စု	[pji dau zu'] (န)	union
ကျောင်းဆင်း	[tɕəu: shi:] (က)	dismiss school
ခေါင်းလောင်း	[khau: lau:] (န)	bell
ကောင်းကောင်း	[kau: gau:] (ကဝ)	well
ကျောင်းတက်	[tɕəu: tɛ?] (က)	go to school
လူတော်လူကောင်း	[lu də lu gau:] (န)	competent man

သင်ခန်းစာ (၈)

LESSON (8)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

—တ်	—ပ်	—စ်	
—တ်	—ပ်	—တ်	—ပ်
—တ်	—ပ်		

In Myanmar Language some words are same pronunciation but spellings and meanings are difference. In English Language we can also see in this way like know and no, sun and son and so on.

For example:

တပ်(set)	တတ်(can)
အိတ်(bag)	အိပ်(sleep)
ပုပ်(rot)	ပုတ်(beat)
ခြစ်(scratch)	ချစ်(love)

မယ် (future = will, would)

When we want to say future tense, we use မယ် at the end of the sentences.

For example:

ကျနော်တို့ တနင်္ဂနွေနေ့မှာ ဘုရားသွားကြမယ်။
We will go to pagoda on Sunday.

သူတို့ နောက်လမှာ စာမေးပွဲ ဖြေရမယ်။
They will have to sit an exam next month.

ဆွေးနွေးပွဲ နေ့လယ် ၂ နာရီမှာ စမယ်။
Discussion will start at 2 PM.

လား/ မလား(မည်လား)

We use လား/ မလား for question at the end of the simple future sentences. In fact, မလား is not correct spelling just pronunciation; correct spelling is မည်လား but we don't say မည်လား, we say မလား. For example:

မမ လာမလား? Will Ma Ma come?

မမ လာမယ်။ Ma Ma will come.

ဆရာလည်း ညနေဆွေးနွေးပွဲကို တက်မလား?

Will teacher also attend the Evening Discussion?

ဆရာ မတက်ပါဘူး။ Tacher will not attend.

ကျနော် ဘာရေးပေးရမလဲ? What will I write for you?

ကဗျာရေးပေးပါ။ Write Poem for me.

ညနေ ခင်ဗျားဘယ်သွားမလဲ? Where will you go in the evening?

စာကြည့်တိုက်ကို သွားမယ်။ I will go to the Library.

ဟုတ်ကဲ့ (Response for 'Yes')

When we confirm other's order or suggestion, we say ဟုတ်ကဲ့.

For example:

ခင်ဗျား သွားယူပါ။ You! go and bring.

ဟုတ်ကဲ့။ Yes.

ခင်ဗျားက အညာသားလား? Are you from central Myanmar?

ဟုတ်ကဲ့ ကျနော်အညာသားပါ။ Yes. I am from central Myanmar.

ရှိ (Verb to be, Verb to have and Particle)

We usually use ရှိ before the end of sentences for Verb to be, Verb to have and Particle.

For example: Verb to be

ဒါက သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိတယ်။	This is neat.
အခမ်းအနားက စည်စည်ကားကားရှိတယ်။	Celebration is teeming crowd.
သူတို့က ချစ်ချစ်ခင်ခင်ကြုံကြတယ်။	They are friendly.
ကျနော့်မှာ ရုပ်အင်္ကျီနှစ်ထည်ရှိတယ်။	I have two shirts.
သူ့မှာ ညီလေးတစ်ယောက်ရှိတယ်။	He has a brother.
စားပွဲပေါ်မှာ ကော်ဖီခွက်ရှိတယ်။	There is coffee cup on the table.
စားပွဲအောက်မှာ မျက်မှန်ရှိတယ်။	There is glasses under the table.

ဘယ်မှာ (Where)

We use **ဘယ်မှာ** in the question sentences at the beginning when we want to know place(where).

For example:

ဘယ်မှာလဲ?	Where?
ဘယ်မှာ ရှိသလဲ?	Where is it?
ဘယ်မှာ ထားရမလဲ?	Where can I put?
ဘယ်မှာ ရေးရမလဲ?	Where can I write?

ဟင့်အင်း (No)

We use '**ဟင့်အင်း**!' at the beginning of the sentences to reject other's order or something.

For example:

သူ ကျောင်းဆရာလား?	Is he teacher?
ဟင့်အင်း၊ သူ ကျောင်းဆရာမဟုတ်ဘူး။	No! he isn't teacher.
ရုပ်ရှင်သွားကြည့်မလား?	Will you go to movie?
ဟင့်အင်း၊ (ရုပ်ရှင်) သွားမကြည့်ဘူး။	No! I won't go.

နားလည်ပြီလား?

Have you understood?

ဟင့်အင်း၊ နားမလည်သေးဘူးဆရာ။

No! I haven't understood yet.

နဲ့(N ~ V = with, by, on) / (N ~ N = and)

When we make use of နဲ့ after Noun, this is one of postposition. If we make use of နဲ့ between noun, this means conjunction.

For example:

သူက မန္တလေးကို လေယာဉ်နဲ့သွားတယ်။

He goes to Mandalay by plane.

ကျောင်းကို စက်ဘီးနဲ့သွားမယ်။

I will go to school by bike.

ပါးစပ်နဲ့ကိုက်တယ်။

Bite with mouth.

မေမေနဲ့ဖေဖေ ဘုရားသွားကြတယ်။

Mother and Father go to pagoda.

ဘယ်လောက် (How)

This is question word. We use this word at the beginning of the sentences. It is possible that is many or much or far or only how.

For example:

ဘယ်လောက်လဲ?

How many(much)?

ဘယ်လောက်ဝေးသလဲ?

How far is it?

ဘယ်လောက်များသလဲ?

How many(much) are there?

ဘယ်လောက်ပေးရမလဲ?

How much I must pay?

ဘယ်လောက်လိုသလဲ?

How many(much) need?

သိပ်, အရမ်း, အလွန်, တော်တော်, အတော်, အင်မတန် (~ + V = very, many (much), a lot, too, so)

When we want to say very, we make use of one of above words before verb. But if we want to say negative sentences, we use 'မ' after emphasis word.

For example:

သိပ်ဝေးတယ်။	Very far.
အရမ်းလေးတယ်။	Very heavy.
အလွန်များတယ်။	Too much.
သိပ်မဝေးဘူး။	Not very far.
အရမ်းမလေးဘူး။	Not very heavy.
အလွန်မများဘူး။	Not too much.
သိပ်စားတာဘဲ။	Eat too much.
သိပ်မစားနိုင်ဘူး။	Can't eat too much.
သိပ်ဖတ်တာဘဲ။	Read a lot.
သိပ်မဖတ်ဘူး။	Don't read a lot.

☞ တာဘဲ is used in negative sense at the end of the sentences.

ထင်တယ် (think)

We use 'ထင်' as a verb when something is not sure.

For example:

ခရီးသိပ်ဝေးမယ် ထင်တယ်။
I think Journey may be very far.
သူပဲထင်တယ်။
I think that is only he.
၅ နာရီထိုးပြီထင်တယ်။
I think it is 5 o'clock.

ညနေ ၄ နာရီမှာ အစည်းအဝေး စမယ်ထင်တယ်။
I think meeting will start at 4 PM.

ဖတ်စာ

Reader

(၁)

ညနေ ခင်ဗျားတို့မိသားစု ဘယ်သွားကြမလဲ?
ရုပ်ရှင်သွားကြည့်မယ်။
မောင်ဘခင်ကော၊ လိုက်မလား?
သူ့လဲ လိုက်မယ်။
ကိုမောင်မြင့်လွင်ကော၊ ကိုမောင်မြင့်လွင်လည်း လိုက်မယ်မဟုတ်လား?
ဟင့်အင်း- သူ မလိုက်ဘူး။ သူ အင်္ကျီလျှော်မယ်။
ဘာနဲ့သွားကြမလဲ? ရထားနဲ့သွားမလား?
မဟုတ်ဘူး။ တက္ကစီနဲ့သွားကြမယ်။
ဘယ်လောက်ကြာစီးရမလဲ?
ခရီးသိပ်မဝေးဘူး။ ကြာကြာမစီးရပါဘူး။ နာရီဝက်လောက် ကြာမယ်
ထင်တယ်။

(၂)

ခုတင်ပေါ်မှာ ဘာရှိသလဲ?
အိပ်ရာခင်း ရှိပါတယ်။ စောင်လည်း ရှိပါတယ်။
ခုတင်အောက်မှာကော?
ခုတင်အောက်မှာ ဖိနပ်တွေရှိပါတယ်။
သူတို့အဆောင်မှာ သပ်သက်ရပ်ရပ်ရှိသလား?
ဟုတ်ကဲ့- သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိပါတယ်။
သူတို့ရဲ့စာအုပ်တွေကိုလည်း ညီညီညာညာစီထားတယ်။
ရုပ်အင်္ကျီတယ်မှာ ထားရမလဲ?
အိတ်ထဲထည့်ပြီး ခေါင်းရင်းမှာထားပါ။
ကျနော် ဗီရိုထဲမှာ ထားမယ်။

စကားပုံ (Proverb)

ခလုတ်မထိ ဆူးမငြိ

(ခလုတ်= snag, ထိ= hurt, ဆူး= thorn, ငြိ= pierce)

(Don't stumble, don't pierce with thorn= Free from all danger)

တစ်ဆိတ် တစ်အိတ်လုပ်

(တစ်ဆိတ်= small portion, တစ်အိတ်= sack, လုပ်= make)

(enlarge something that is trivial)

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ 'အိတ်' သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following 'အိတ်' sounds.

ကတ်	ကိတ်	နတ်	နိတ်	ဟတ်	ဟိတ်
ခတ်	ခိတ်	ပတ်	ပိတ်	အတ်	အိတ်
ဂတ်	--	ဖတ်	--	ကျတ်	ကျိတ်
ငတ်	--	ဗတ်	--	ကြတ်	ကြိတ်
စတ်	စိတ်	ဘတ်	--	ချိတ်	ချိတ်
ဆတ်	ဆိတ်	မတ်	မိတ်	ပျတ်	--
ဇတ်	--	ယတ်	ယိတ်	ပြတ်	--
ညတ်	ညိတ်	ရတ်	ရိတ်	ဖျတ်	ဖျိတ်
တတ်	တိတ်	လတ်	လိတ်	ဖြတ်	ဖြိတ်
ထတ်	ထိတ်	ဝတ်	ဝိတ်	မြတ်	--
ဓတ်	--	သတ်	သိတ်	မြိတ်	--
--	လျိတ်	--	ညှိတ်	နှတ်	နှိတ်
မှတ်	မှိတ်	--	လှိတ်		

၂။ အောက်ပါ 'အစ်' သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following 'I' sounds.

ကစ်	ကျစ်	ညှစ်	--	ပျစ်	မျစ်
ခစ်	ချစ်	တစ်	ထစ်	မြစ်	ရစ်
ခြစ်	စစ်	နှစ်	နှစ်	ရှစ်	လစ်
ဆစ်	ဆွစ်	ပစ်	ပျစ်	လှစ်	သစ်
ဖစ်	ညှစ်	ပြစ်	ဖြစ်	ဟစ်	အစ်

၃။ အောက်ပါ 'အော့' သံများကိုရွတ်ဖတ်ပါ။

3. Read out the following 'əʃ' sounds.

ကွတ်	ကွပ်	ဆွတ်	ညွတ်	ရွတ်	လွတ်
ကျွတ်	ကြွက်	တွတ်	တွပ်	သွတ်	သွပ်
ကျွပ်	ကြွပ်	ထွတ်	နွတ်	ဟွပ်	အွပ်
ခွပ်	ချွတ်	ပွတ်	ဖွတ်	ချွပ်	စွတ်
ဖွပ်	မွတ်				

၄။ အောက်ပါ 'အိတ်' သံများကိုရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Read out the following 'ei' sounds.

ကိတ်	ကျိတ်	တိတ်	တိပ်	မြိတ်	မိုတ်
ကြိတ်	ကျိပ်	ထိတ်	ထိပ်	ရိတ်	ရိပ်
ခိပ်	ချိတ်	နိတ်	နိပ်	ရှိတ်	လိပ်
ချိပ်	စိတ်	နိတ်	နိပ်	ဝိတ်	သိတ်
စိပ်	ဆိတ်	ပိတ်	ဖိတ်	သိပ်	ဟိတ်
ဆိပ်	ညှိတ်	ဘိတ်	မိတ်	အိတ်	အိပ်

၅။ အောက်ပါ 'အုတ်' သံများကိုရွတ်ဖတ်ပါ။

5. Read out the following 'u' sounds.

ကုတ်	ကုပ်	ဒုတ်	--	ယုတ်	--
ကျုတ်	ကျုပ်	နုတ်	နုပ်	ရှုတ်	ရှုပ်
ကြုတ်	ကြုပ်	နှုတ်	နှုပ်	ရှုတ်	ရှုပ်
ခုတ်	ခုပ်	ပုတ်	ပုပ်	လုတ်	လုပ်
ချုတ်	ချုပ်	ပြုတ်	ဖြုတ်	--	လှုပ်
ခြုတ်	ခြုပ်	ဖုတ်	ဖျုတ်	သုတ်	သုပ်
ဂုတ်	ဂုပ်	ဘုတ်	--	ဟုတ်	--
ဂုတ်	ဂုပ်	မုတ်	မုပ်	အုတ်	အုပ်
စုတ်	စုပ်	မြုတ်	မြုပ်		

၆။ အောက်ပါစကားလုံးများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

6. Read out the following words.

မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင်	မြောင်း	မြတ်	မြ၊	ဖုတ်	ဖွတ်	ဖို့	ဖော့	ဖောက်၊	
လွပ်	နွတ်	နေ့	ညွတ်	မွတ်၊	ကိုက်	ခက်	ကတ်	ကုတ်	ကို၊
ရှုပ်	စတ်	ရှု	စ	ဇာ	ဆပ်၊	ရွတ်	ရု	ရုပ်	ရို့၊
ဟတ်	ဟိတ်	ဟိုက်	ဟက်	ဟင့်၊	ဆု	ဆုတ်	ဆို့	ဆော့	စို့
မောင့်	မောက်	မို့	မော့	မုတ်၊	နစ်	နိ	နိတ်	နင့်	နိုင့်
တိတ်	တစ်	တိ	တင့်	တုတ်၊	ကြုတ်	ကြွတ်	ကြို့၊	ကြ၊	ကြော့
မု	မြ၊	မြို့၊	မြော့	မို့၊	လွတ်	လု	လုပ်	လို့	လည်
စစ်	ရှစ်	စိ	ရို့	စော့	စီး၊	လပ်	နပ်	န	လ
ချိတ်	ချစ်	ချို	ချေး	ခြေ	ချဲ့၊	ပြစ်	ပစ်	ပျက်	မြစ်
ခွက်	ခုတ်	ခု	ချေ	ခို့	ဂိုး၊	ပိတ်	ပေး	ပဲ့	ပဲ
									ပျက်
									ပြ။

၇။ အောက်ပါဝါကျများကို မှန်ကန်စွာရွတ်ဆို၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုပါ။

7. Recite distinctly the following sentences and translate into English.

သူက အင်္ဂလိပ်ကျောင်းသားပါ။
ကျနော်က ဗမာပါ။

ရုပ်အင်္ကျီမရှိဘူး၊ ပလတ်စတစ်အိတ်ပဲ ရှိတယ်။
 ပလတ်စတစ်အိတ်ထဲမှာ ဘာရှိသလဲ?
 ခြေအိတ်နဲ့လက်အိတ် ထည့်ထားတယ်။
 စနေနေ့ညမှာ ရုပ်ရှင်ပြမလား?
 စနေနေ့ညမှာ ရုပ်ရှင်မပြဘူး။
 တနင်္ဂနွေနေ့မှာ ရုပ်ရှင်ပြမယ်။
 ညနေဘုရား သွားမလား?
 ညနေဘုရား သွားမယ်။
 ရဲဘော်သိုက် လိုက်မလား?
 ရဲဘော်သိုက် မလိုက်ဘူး။
 ကြာသပတေးနေ့မှာ ကျောင်းသားတွေ ပြတိုက်သွားကြည့်ကြမယ်။
 ကျောင်းသူတွေကော မသွားကြဘူးလား?
 သူတို့ ကနေ့မကြည့်ကြဘူး။
 ရုပ်ရှင် ဘယ်မှာပြမလဲ?
 တရုတ်-မြန်မာ ချစ်ကြည်ရေးတည်မြဲပါစေ။
 သူတို့ဟာ ချစ်ချစ်ခင်ခင် သင့်သင့်မြတ်မြတ်နေကြတယ်။
 ထမင်းအသက်ခုနစ်ရက်၊ ရေအသက်တမနက်။
 ရွာထဲကနွား ရွာနားကမြက်မစား၊ ရွာနားကနွား ခပ်ထွားထွား၊
 ရွာနားကနွား မြက်များများစား။

၈။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို အဟုတ်ဝါကျနှင့် အငြင်းဝါကျသို့ပြောင်းပါ။

8. Following sentences are changed into affirmative and negative sentences.

For example:

- ကနေ့ သွားရေကူးမလား?
- ဟုတ်ကဲ့- ကနေ့ ကျနော် ရေသွားကူးမယ်။
- ဟင့်အင်း- ကျနော် ရေမကူးဘူး။

- ၁။ ဦးလေး ဒီနေ့လာမလား?
- ၂။ ညနေ ၄ နာရီမှာ စာဖတ်ကြသလား?
- ၃။ ခင်ဗျားတို့ ညနေ ဘောလုံးကန်ကြသလား?
- ၄။ မောင်ချစ်က အကဝါသနာပါသလား?
- ၅။ စားပွဲပေါ်မှာ စာအုပ်ရှိသလား?
- ၆။ ဆိုင်ထဲမှာ ပစ္စည်းများသလား?
- ၇။ သူတို့က လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြိုဆိုကြသလား?
- ၈။ အခု ကားမောင်းနေသူက မောင်ဘခက်လား?
- ၉။ သတင်းစာဖတ်နေတဲ့လူက ခင်ဗျားတို့ကျောင်းကလား?
- ၁၀။ ဟိုမှာထိုင်နေတဲ့လူက လာရေကူးတဲ့လူလား?
- ၁၁။ ခင်ဗျားတို့ ခုတင်ပေါ်မှာ ထိုင်ကြသလား?
- ၁၂။ စာအုပ်တွေကို ကုတင်အောက်မှာ ထားကြသလား?
- ၁၃။ ခင်ဗျားတို့ နေ့တိုင်း ဟင်းသီးဟင်းရွတ်စားကြသလား?
- ၁၄။ ဘောလုံးပွဲက ညနေ ၄ နာရီမှာစမလား?
- ၁၅။ ကိုကိုနဲ့မမတို့ဟာ ဒီနေ့ညလာမလား?

၉။ အောက်ပါ ဝိဘတ်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုပါ။

9. Following postpositions are translated into English.

အပေါ်၊ အောက်၊ အထဲ၊ ညာဘက်၊ ဘယ်ဘက်။

၁၀။ အောက်ပါဝိဘတ်များကို သုံး၍ မေးခွန်းနှင့်အဖြေဝါကျများ ရေးပြပါ။

10. Construct the Question and Answer sentences using the following postpositions.

အပေါ်၊ အနား၊ အောက်၊ ဘေး။

For example:

ဆရာနားမှာ ဘယ်သူစကားပြောနေသလဲ?

ဆရာနားမှာ မမစကားပြောနေတယ်။

ဒီထီးကို ခုတင်အောက်မှာထားလို့ရမလား?
ဟင့်အင်း- ကုတင်အောက်မှာ ထားလို့မရဘူး။

၁၁။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို ဖြေဆိုပါ။

11. Answer the following sentences.

- ၁) ညနေ ရေကူးသွားမလား?
- ၂) ညအစည်းအဝေး တက်မလား?
- ၃) အခု စာကြည့်တိုက်ကို သွားမလား?
- ၄) ကိုတက်တိုးတို့က ဈေးကိုသွားကြပြီလား?
- ၅) သူတို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သင်ကြသလား?
- ၆) ခင်ဗျားကော အင်္ဂလိပ်ဘာသာသင်ရသလား?
- ၇) ခင်ဗျားတို့အချင်းချင်း ကူညီကြသလား?
- ၈) သူတို့အချင်းချင်း ဆွေးနွေးကြသလား?
- ၉) ခင်ဗျားတို့နေ့တိုင်း မြန်မာစာဖတ်ကြသလား?
- ၁၀) ကျောင်းသားများက နေ့တိုင်းကျောင်းတက်ရသလား?
- ၁၁) သူတို့လည်း သမိုင်းသင်ကြသလား?
- ၁၂) သူတို့ရွာက သာယာသလား?
- ၁၃) ခင်ဗျား ရေခွေးသောက်မလား? ရေအေးသောက်မလား?
- ၁၄) ဒါကို ဘယ်ဘက်မှာထားရမလား? ညာဘက်မှာ ထားရမလား?
- ၁၅) ကျောင်းသားတွေက မနက်စောစောထကြသလား?
- ၁၆) လယ်သမားများက လယ်ထွန်နေကြသလား?
- ၁၇) ခင်ဗျားက ဦးလေးနဲ့အတူတူ ရေသွားကူးမလား?
- ၁၈) ခင်ဗျားက ဘယ်သူနဲ့အတူတူ ရေသွားကူးမလဲ?
- ၁၉) ဈေးမှာ ဟင်းသီးဟင်းရွတ် အမျိုးမျိုးအစားစား ရှိသလား?
- ၂၀) သူတို့ နေ့တိုင်း သတင်းစာ အမျိုးမျိုးဖတ်ကြသလား?

၁၂။ မေးခွန်းနံပါတ် ၁၁ ပါ ဝါကျများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုပါ။

12. Sentences of Question No 11 are translated into English.

၁၃။ အောက်ပါဝါကျများကို မွေးခွန်းဝါကျများသို့ပြောင်းပါ။

13. Following sentences are changed to question sentences.

၁) မြန်မာစာကို ဝိုင်းဝိုင်းရေးရတယ်။

၂) ဆရာနဲ့ကျောင်းသူကျောင်းသားများ အတူတူကားစီးကြတယ်။

၃) သူတို့က ဒီမှာဆွေးနွေးကြမယ်။

၄) မနေ့က ကျောင်းမှာ ပြဇာတ်ပြတယ်။

၅) ခေါင်းလောင်းထိုးပြီ။

၆) မနေ့က ကျောင်းတက်တယ်။

၇) ဒီနေ့ ကျောင်းမတက်ဘူး။

၈) သူတို့မိသားစု မြို့ထဲသွားကြပြီ။

၉) ညီလေးက ရုပ်ရှင်ကြိုက်တယ်။

၁၀) ကျောင်းသူက နေ့တိုင်းအင်္ကျီလျှော်တယ်။

ဝေါဟာရ

ရုပ်ရှင်	[jou? ɕei] (န)	movie
ပြဇာတ်	[pja' za?] (န)	opera
လိုက်	[lai?] (က)	follow, come with
သိပ်	[tθei?] (ကဝ)	very
နာရီဝက်	[na ji wɛ?] (န)	half-hour
ပလုတ်ကျင်း	[pə. lou? tɕei:] (က)	gargle
ခုတင်	[gə. di] (န)	couch, bedstead
ကုလားထိုင်	[gə. lə. thai] (န)	chair
အဆောင်	[ə. shau] (န)	hostel, dormitory
အိပ်ရာခင်း	[ei? jə. khi:] (န)	sheet
စောင်	[sau] (န)	blanket
ဖိနပ်	[pha. na?] (န)	slipper, shoes
ခြေ	[tɕhe] (န)	foot, leg
အိတ်	[ei?] (န)	bag
ပစ္စည်း	[pji? si:] (န)	thing
သပ်ရပ်	[tθa? ja?] (နဝ)	neat
ဟုတ်ကဲ့	[hou? kɛ'] (အ)	yes
ရှပ်အင်္ကျီ	[ɕə? i: dzi] (န)	shirt
ခေါင်းရင်း	[gau: ji:] (န)	place in the direction of one's head
လုပ်	[lou?] (က)	do
အလုပ်	[ə. lou?] (န)	job
ဗီရို	[bi do] (န)	cupboard
ခလုတ်	[kha. lou?] (န)	snag, switch
ထိ	[thi'] (က)	touch
ဆူး	[shu:] (န)	thorn
ငြိ	[ɲi'] (က)	snag
ထင်	[thi] (က)	think, be visible

Vocabulary

ဆိတ်	[shei?] (က, မ)	pinch, goat
ဖြစ်	[phji?] (က)	be, happen
သွားတိုက်	[tθwa: tai?] (က)	brush the teeth
သတင်းစာ	[dðə. di: za] (န)	newspaper
ခြေအိတ်	[tʰe ei?] (န)	sock
လျှော်	[ʔau] (က)	wash
ပလတ်စတစ်	[pə. la? sti?] (န)	plastic
မိသားစု	[mi' tθa: zu'] (န)	family
စာအုပ်	[sa ou?] (န)	book
တက္ကစီ	[tə. ka si:] (န)	taxi
မျက်နှာသစ်	[mjɛ? hna tθi?] (က)	wash the face
သွားတိုက်ဆေး	[tθwa: tai? she:] (န)	tooth paste
သပ်သပ်ရပ်ရပ်	[tθa? tθa? ja? ja?] (ကဝ)	neatly

သင်ခန်းစာ (၉)

LESSON (9)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

—န့်	—မ့်	—ံ့	—န့်	—မ့်	—ံ့	—န့်	—မ့်
—ံ့	—န့်	—မ့်	—န့်	—မ့်	—ံ့		
—န့်	—မ့်	—က်					

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၀
one	two	three	four	five	six	seven	eight	nine	zero
တစ်	နှစ်	သုံး	လေး	ငါး	ခြောက်	ခုနစ်	ရှစ်	ကိုး	သုည

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

---

teen= တစ်ဆယ်

twenty= နှစ်ဆယ်

thirty= သုံးဆယ်

fourty= လေးဆယ်

fifty= ငါးဆယ်

sixty= ခြောက်ဆယ်

seventy= ခုနစ်ဆယ်

eighty= ရှစ်ဆယ်

ninety= ကိုးဆယ်

ဆယ်/ ဆယ့်

eleven= ဆယ့်တစ်

twelve= ဆယ့်နှစ်

thirteen= ဆယ့်သုံး

seventeen= ဆယ့်ခုနစ်

twentifive= နှစ်ဆယ့်ငါး

seventithree= ခုနစ်ဆယ့်သုံး

eightiseven= ရှစ်ဆယ့်ခွန်
ခွန်=ခုနှစ်

ဆယ် = teen | ရာ = hundred | ထောင် = thousand |
သောင်း = teen thousand | သိန်း = lakh | သန်း = million |

တစ်ယောက်, တစ်ကောင် စသည်

လူ၊ ဆရာ၊ သမီး၊ သား၊ ကလေး	၁	ယောက်	အယောက်	၂၀
ဘုရား	၁	ဆူ	အဆူ	၂၀
ဘုန်းကြီး၊ ရဟန်း၊ ကိုရင်၊ သီလရှင်	၁	ပါး	အပါး	၂၀
ခွေး၊ နွား၊ ဆင်၊ ကျား၊ ငါး	၁	ကောင်	အကောင်	၂၀
အိမ်၊ စားပွဲ၊ လက်နှိပ်စက်၊ ကြက်ဥ၊ ပန်းသီး	၁	လုံး	အလုံး	၂၀
ခဲတံ၊ ပေတံ၊ ကြိုး	၁	ချောင်း	အချောင်း	၂၀
စာ၊ သတင်းစာ	၁	စောင်	အစောင်	၂၀
စာရွက်	၁	ရွက်	အရွက်	၂၀
ကား၊ လှည်း၊ စက်ဘီး၊ ဆိုင်ကယ်၊	၁	စီး	အစီး	၂၀
ရေ၊ ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်ရည်၊ နွားနို့	၁	ခွက်	အခွက်	၂၀
ဖျာ၊ ပန်းကန်၊ ပေါင်မုန့်	၁	ချပ်	အချပ်	၂၀

ထမင်း၊ ခေါက်ဆွဲ	၁	ထုပ်	အထုပ်	၂၀
ပုဆိုး၊ ဘောင်းဘီ၊ ထဘီ၊ အင်္ကျီ	၁	ထည်	အထည်	၂၀
ပန်း၊ ကား၊ အိတ်၊ ငါး၊ အရောင်	၁	မျိုး	အမျိုး	၂၀
စာအုပ်	၁	အုပ်	အုပ်	၂၀
အခန်း	၁	ခန်း	အခန်း	၂၀
သီချင်း၊ ကဗျာ	၁	ပုဒ်	အပုဒ်	၂၀
ထမင်း၊ ခေါက်ဆွဲ	၁	ပွဲ	ပွဲ	၂၀
လှေ၊ ရထား၊ လေယာဉ်ပျံ၊ သင်္ဘော	၁	စင်း	အစင်း	၂၀
ဖိနပ်၊ လက်ကောက်၊ နားကတ်	၁	ရန်	အရန်	၂၀
ဆေး	၁	ပြား/လုံး	ပြား/လုံး	၂၀
စကား	၁	ခွန်း	အခွန်း	၂၀

ခေါက်, ချက်, ကြိမ်, ခါ

We use ခေါက်, ချက်, ကြိမ်, ခါ for **time** in English.

For example:

မေမေက မြန်မာနိုင်ငံကို တစ်နှစ်တစ်ခေါက် သွားတယ်။

My mother goes to Myanmar a time in a year.

ကျနော် ဒီစာအုပ်ကို သုံးခေါက်ဖတ်ပြီးပြီ။

I have read this book three times.

မမက တစ်နေ့ နှစ်ခါ ထမင်းစားတယ်။

Ma Ma have meal two times a day.

ကျော်ကျော်က ဘုရားကို သုံးကြိမ် ရှိခိုးတယ်။

Kyaw Kyaw paid homage to the Buddha three times.

ဘယ်လောက် + V + လဲ? ၊ ဘယ်နှစ် + N?

We use **ဘယ်လောက်** at the beginning of the question sentences or before the question verbs. In the same way we say **ဘယ်နှစ်ယောက်**(human), **နှစ်ကောင်**(animal), **ဘယ်နှစ်စီး**(vehicle) etc.

ဘယ်လောက်ရှိလဲ?

How many (books) are there?

ဘယ်လောက်ဝေးလဲ?

How far is it?

ကျောင်းသူကျောင်းသား ဘယ်လောက်လာလဲ?

How many students come?

ထိုင်ခုံ ဘယ်လောက်ရှိလဲ?

How many chairs are there?

စာသင်ခန်းမှာ ကျောင်းသားဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ?

How many students are there in the classroom?

စားပွဲပေါ်မှာ စာအုပ်ဘယ်နှစ်အုပ်ရှိလဲ?

How many books are there on the table?

ခင်ဗျား လှေဘယ်နှစ်စင်းမြင်ရလဲ?

How many boats do you see?

ပါ, မ + V + ပါနဲ့

When we say politely or request, we use 'ပါ' at the end of the sentences.

For negative sentences we use မ ... ပါနဲ့.

For example:

ရေးပါ။	Write down, Please.
ညနေသုံးနာရီမှာ လာပါ။	Come at 3 PM, Please.
မသွားပါနဲ့။	Don't go, Please.
စကားမပြောပါနဲ့။	Don't speak, Please.
ဖိနပ်ကို ကုတင်ပေါ်မှာ မထားပါနဲ့။	Don't put the shoes on the couch, Please.
မပြောပါနဲ့။	Don't speak, Please.
ဆေးလိပ် မသောက်ပါနဲ့။	Don't smoke, Please.
သူ့ကို ပြောမပြပါနဲ့။	Don't tell him, Please.

ဖတ်စာ

Reader

မင်္ဂလာပါဆရာမ။

မင်္ဂလာပါတပည့်တို့။

ကနေ့ ဘာသင်မလဲဆရာမ။

ကနေ့ ဂဏန်းသင်မယ်။

သင်ခန်းစာ(၉)လား?

ဟုတ်ပါတယ်။ တပည့်တို့ ဂဏန်းသိကြပါသလား?

သိပါတယ်ဆရာမ။

သိရင်ပြောပြပါ။

ဟုတ်ကဲ့- ဆရာမ။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး၊ ငါး၊ ခြောက်၊ ရှစ်၊ တဆယ်။

ခုနှစ်နဲ့ကိုး ကျသွားတယ်။

ခင်ဗျား ဘယ်အဆောင်မှာ နေသလဲ?
 အဆောင်နံပါတ်(၄၀)မှာ နေပါတယ်။
 အခန်းနံပါတ်ကော?
 အခန်းနံပါတ်ကတော့(၄၈)ပါ။ အခု အခန်းကိုပြန်မယ်၊ လိုက်မလား?
 ခင်ဗျားတို့အခန်းမှာ ဘယ်နှစ်ယောက်နေသလဲ?
 ခြောက်ယောက်ပါ။
 သူတို့အတန်းမှာ ကျောင်းသူကျောင်းသား ဘယ်လောက်ရှိသလဲ?
 ၁၈-ယောက်ရှိပါတယ်။
 သူတို့မိသားစု ဘယ်မှာနေကြသလဲ?
 အနောက်ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်မှာ နေကြပါတယ်။
 ဘယ်လမ်းမှာလဲ?
 ၂၁-လမ်းမှာပါ။
 အိမ်နံပါတ်(၂၄)လား?
 မဟုတ်ဘူး။ အိမ်နံပါတ်(၄၂) မှာပါ။

ကလေးသီချင်း-

အဘိုးကြီးအို ခါးကုန်းကုန်း	ခါးကုန်းကုန်း အမေသုန်
မသေပါနဲ့အုန်း	မျက်စိနည်းနည်းမှုန်။
နောက်နှစ်ခါ တန်ဆောင်မုန်း	မိုးထစ်ချျန်း လမ်းချောတုန်း
ပွဲကြည့်ပါအုန်း။	အမေသုန် သတိထား၊
	တောင်ဓဇးကိုင်လို့သွား။

စကားပုံ (proverb)

တစ်ချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ်
 (တစ်ချက်= one time, ခုတ်= cut, နှစ်ချက်= two time, ပြတ်= cut off)
 Accomplish two cases at the same time by doing single object.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ အနံ့ သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following ā sounds.

ကဲ့	ကံ	တဲ့	တံ	ဝဲ့	ဝံ
ခံ့	ခံ	ထံ့	ထံ	ကျံ့	ကျံ
-	ဝံ	နံ့	နံ	ကြံ့	ကြံ
ဝဲ့့	ဝံ	ပံ့	ပံ	-	မြံ
-	စံ	မံ့	မံ	ပျံ့	ပျံ
ဆံ့	ဆံ	ရံ့	ရံ	ဖျံ့	မြံ
ညံ့	ညံ	လံ့	နံ့	နံ	လှံ
ကနံ့	ကနံ	ကနံး	တမ်း	ထမ်း	ဒက်
ကမ်း	ခမ်း	ငမ်း	သနံ့	သနံ	သနံး
ခနံ့	ခနံ	ခနံး	ဟနံ့	ဟနံ	ဟနံး
ဂနံ့	ဂနံ	ဂနံး	ရမ်း	ရမ်း	လမ်း
စနံ့	စနံ	စနံး	ကျနံ့	ကျနံ	ကျနံး
ဆနံ့	ဆနံ	ဆနံး	ကျမ်း	ကြမ်း	ချမ်း
စမ်း	ဆမ်း	ဉာက်	ကြနံ့	ကြနံ	ကြနံး
တနံ့	တနံ	တနံး	ချနံ့	ပြနံ့	ပြနံ
ထနံ့	ထနံ	ထနံး	ဖြနံ့	ဖြနံ	ဖြနံး
ဒနံ့	ဒနံ	ဒနံး	ဖျနံ့	မြနံ့	မြနံး
ပနံ့	ပနံ	ပနံး	နုနံ့	နုနံ	နုနံး
ဖနံ့	ဖနံ	ဖနံး	မှနံ့	မှနံ	မှနံး
ဘက်	မနံ	မနံး	ရှနံ့	-	ရှမ်း
ယမ်း	ရနံ	ရနံး	လှနံ့	လှနံ	လှနံး
လနံ့	လနံ	လနံး	ဝှမ်း		
ဝနံ	ဝနံ	ဝမ်း			

၂။ အောက်ပါ အံ့ သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following ā sounds.

ခံ့	ခံ	ညံ့	ညံ	ဖံ့	ဖံ
ဆံ့	စံ	နံ့	နံ	ရွံ့	ရွံ
ကွန်	ကွန်	ကွန်း	ညွန်	ညွန်	ညွန်း
ခွန်	ခွန်	ခွန်း	တွန်	တွန်	တွန်း
စွန်	စွန်	စွန်း	ထွန်	ထွန်	ထွန်း
ဆွန်	ဆွန်	-	ဒွန်	ဒွန်	ဒွန်း
ဖွန်	-	ဖွန်း	မွန်	-	-
ပွန်	ပွန်	ပွန်း	-	-	ဟွန်း
မွန်	မွန်	မွန်း	ကွမ်	ကွမ်	ကွမ်း
ယွန်	ယွန်	ယွန်း	စွမ်	ဆွမ်	-
ရွန်	ရွန်	ရွန်း	နွမ်	နွမ်	နွမ်း
လွန်	လွန်	လွန်း	မွမ်	ရွမ်	လွမ်း
သွန်	သွန်	သွန်း	သွမ်	-	-

၃။ အောက်ပါ အိန်း သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

3. Read out the following eī sounds.

ကိန်း	စိန်	စိန်း	ထိမ့်	ထိမ်	ထိမ်း
ဆိန်	ဇိန်	-	ဒိမ်း	နိမ့်	ပိန့်
တိန့်	တိန်	တိန်း	ဇိမ်	ယိမ်း	-
ထိန့်	ထိန်	ထိန်း	လိမ့်	လိမ်	လိမ်း
-	ဒိန်	ဒိန်း	သိမ့်	သိမ်	သိမ်း
ပိန့်	ပိန်	ပိန်း	အိမ့်	အိမ်	-
မိန့်	မိန်	မိန်း	-	ကြိမ်	ကြိမ်း
ဘိန်း	ရိန်	သိန်း	ခြိမ့်	ခြိမ်	ခြိမ်း
သိန့်	သိန်	သိန်း	ငြိမ့်	ငြိမ်	ငြိမ်း
ဟိန့်	-	ဟိန်း	-	-	ပြိမ်း

ကျိန်	-	ကျိန်း	-	မြိန်း	မြိန်	
စိမ်	စိမ်	စိမ်း	ဠိမ်း	-	-	
-	ဆိမ်	ဆိမ်း	မှိန်	မှိန်း	ရှိန်	
-	တိမ်	တိမ်း	နှိမ်	နှိမ်း	ရှိမ်း	လှိမ်

၄။ အောက်ပါ အုံ့ သံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

4. Read out the following o ū sounds.

ကုံ့	ကုံ	ကုံး	ဇုံ	ဆ	ဆုံး
-	ခုံ	ခုံး	တုံ့	တုံ	တုံး
-	ဝုံ	ဝုံး	ထုံ့	ထုံ	ထုံး
ငုံ့	ငုံ	ငုံး	-	ဒုံ	ဒုံး
စုံ့	စုံ	စုံး	နုံ့	နုံ	နုံး
ပုံ့	ပုံ	ပုံး	-	ဖုံ	ဖုံး
ကျုံ့	-	ကျုံး	ဗုံ့	-	ဘုံ
ချုံ့	ချုံ	ချုံး	မုံ့	မုံ	မုံး
ဂုံ့	-	-	ယုံ	ရုံ	ရုံး
ကြုံ့	ကြုံ	ကြုံး	လုံ့	လုံ	လုံး
-	ခြုံ	ခြုံး	သုံ့	သုံ	သုံး
-	ပြုံ	ပြုံး	ဟုံ	-	-
မြုံ့	မြုံ	မြုံး	အုံ့	အုံ	အုံး
မုံ့	မုံ	မုံး	ကုန်	ခုန်	မုန်

၅။ အောက်ပါတို့ကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

5. Read out the following words.

ကောင့်	ကောက်	ကို	ကုတ်	မိတ်	မေ့
မိန်	မိန်း	ခုန်	ခေါင့်	ခုတ်	ခက်
ပြတ်	ပြ	ပြန်	ပြစ်	စိန်း	စင်း
စည်း	စေး	ဆေး	ပြုန်း	ပြောင်း	ပြန်

ဆစ်	ဆိတ်	ဆေး	ဆောင်း	ရှုန့်	ယုတ်
ယွတ်	ယ	ဖွတ်	ဖို့	စုတ်	ဆို့
စို့	လိန်	နိမ်	စိန်	ဆိန်	အိမ်
အိတ်	အေ့	အစ်	အိ	ထွတ်	ထိတ်
ထို့	ထုတ်	ချန်	ချွန်	ခြွန်	ချို
ချို	ဒို	ဒုန်း	တုံး	ထုန်း	ဟုတ်
ဟုန့်	ဟို	ဟွန်း	မြတ်	မော့	မို့

၆။ အောက်ပါဝါကျများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုပါ။

6. Translate the following sentences into English.

၁. အနောက်ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက် သိပ်ဝေးတယ်။
၂. အခန်းနံပါတ် သုံးဆယ့်ရှစ်ပါ။
၃. မီးဖိုချောင်မှာ ဘာရှိသလဲ?
၄. မီးဖိုချောင်မှာ ထမင်းအိုးရှိတယ်။
၅. ဟင်းအိုး မရှိဘူးလား?
၆. ဟင်းအိုးလည်း ရှိတယ်။
၇. ပန်းကန်၊ ဖွန်း၊ တူလည်းရှိတယ်။
၈. ပန်းကန်ဘယ်နှစ်လုံးရှိသလဲ?
၉. ဖွန်းဘယ်နှစ်ချောင်းရှိသလဲ?
၁၀. တူကော ဘယ်နှစ်စုံရှိသလဲ?
၁၁. အရှေ့ဆင်ခြေဖုံးမှာ ရပ်ကွက်ဘယ်နှစ်ခုရှိသလဲ?
၁၂. ရပ်ကွက် ခုနစ်ခုရှိတယ်။
၁၃. နေဝင်ရီတရောအချိန်ကျပြီ။
၁၄. လေပြေလေညင်း လာနေသည်။
၁၅. ချောင်းရေ တသွင်သွင်စီးနေသည်။
၁၆. ကွင်းပြင်တစ်ခုလုံး စိမ်းစိမ်းစိုစိုရှိ၏။
၁၇. ကျွဲနွားများလည်း ရွာသို့ပြန်လာကြပြီ။

- ၁၈. ရှုခင်း သာယာလှပေသည်။
- ၁၉. တိမ်မယောင်နှင့်နက်၊ လွယ်မယောင်နှင့်ခက်။

၇။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေပါ။

7. Answer the following sentences.

- ၁. ခင်ဗျားဘယ်လမ်းမှာ နေသလဲ?
- ၂. သူတို့အဆောင်နံပါတ် ၁၅ မှာ နေကြသလား?
- ၃. စာကြည့်တိုက်မှာ ကျောင်းသားဘယ်လောက်ရှိသေးသလဲ?
- ၄. ခင်ဗျားတို့အဆောင်မှာ အခန်းဘယ်လောက်ရှိသလဲ?
- ၅. အခန်းတိုင်းမှာ စားပွဲရှိသလား ပန်ကာရှိသလား?
- ၆. ဒီရေခွက် သန့်ရှင်းလား ?
- ၇. ဘယ်သူက အမှိုက်လှဲနေလဲ?
- ၈. သူကနေ့တိုင်း အမှိုက်လှဲလား?
- ၉. စားပွဲပေါ်မှာ ပန်းသီးဘယ်နှစ်လုံးရှိလဲ?
- ၁၀. ခုတင်အောက်မှာ ဖိနပ်ရှိလား?
- ၁၁. ကျောင်းဝင်းထဲမှာ သစ်ပင်ဘယ်လောက်ရှိလဲ?
- ၁၂. ရေထဲမှာ ငါးဘယ်နှစ်ကောင်ရှိလဲ?
- ၁၃. သစ်ပင်ပေါ်မှာ ငှက်ဘယ်နှစ်ကောင် နားနေသလဲ?
- ၁၄. သူတို့အိမ်က ကျောင်းနဲ့ ဘယ်လောက်ဝေးလဲ?
- ၁၅. စားပွဲပေါ်မှာ သခွါးသီး ဘယ်နှစ်လုံးရှိလဲ?
- ၁၆. ကားပေါ်မှာ လူဘယ်နှစ်ယောက်ရှိသလဲ?
- ၁၇. ဗီရိုထဲမှာ အင်္ကျီဘယ်လောက်ရှိလဲ?
- ၁၈. စားပွဲပေါ်မှာ ပန်းကန်ဘယ်နှစ်လုံးရှိပါသလဲ?
- ၁၉. ရေအေး ဘယ်နှစ်ခွက်သောက်လဲ?
- ၂၀. ထမင်း ဘယ်နှစ်ပန်းကန်စားလဲ?

၈။ အောက်ပါဝါကျများကို မေးခွန်းဝါကျသို့ ပြောင်းပါ။

8. Change the following sentences into special question sentences.

- ၁. ကျွန်တော်က သူ့ကို သတင်းစာနှစ်စောင်ပေးတယ်။
- ၂. ရေကန်ထဲမှာ ငါးအကောင် ၃၀၀၀ လောက်ရှိတယ်။
- ၃. ဒီအဆောင်မှာ အခန်း ၂၀၀ လောက်ရှိတယ်။
- ၄. ကိုဘမြိုင်က ၂၂ လမ်းမှာနေတယ်။
- ၅. အိမ်နံပါတ်ကတော့ (၁၃၂) ပါ။
- ၆. သူက ခြေအိတ် သုံးရုံ ဝယ်လာတယ်။
- ၇. သူ့မှာ ရုပ်အင်္ကျီ ငါးထည်ရှိတယ်။
- ၈. နက်ဖြန်မနက် အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်း ၃ ချိန်တက်မယ်။
- ၉. လမ်းမှာ ကျွန်တော် ၂ ခါ နားတယ်။
- ၁၀. ဒီအကြောင်းကို စာမျက်နှာ ၂၀၀ မှာ ရေးထားပါတယ်။
- ၁၁. သူ့မှာ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ၅ ယောက်ရှိတယ်။
- ၁၂. မမက ကြက်ဥ အလုံး (၂၀) လာပေးတယ်။
- ၁၃. ညီလေးက ငွေ (၅၀၀) တောင်းတယ်။
- ၁၄. ဒီကြက်က လတိုင်းကြက်ဥ (၂၅) လုံးဥတယ်။
- ၁၅. ဟိုမှာ လူဆယ်ယောက်ရှိတယ်။
- ၁၆. အလုပ်သမားများက နေ့တိုင်း (၇) နာရီအလုပ်လုပ်တယ်။
- ၁၇. စာကြည့်တိုက် မနက် (၈) နာရီမှာ ဖွင့်တယ်။
- ၁၈. ဒီရွာက ကျောင်းနဲ့ (၅) မိုင်လောက်ဝေးတယ်။
- ၁၉. ကျွန်တော်က သူ့ဆီကို အပတ်တိုင်းစာရေးတယ်။
- ၂၀. သူတို့က (၆) နာရီကစ လမ်းလျှောက်ကြတယ်။

ဝေါဟာရ

ပြ	[pja'] (က)
ဂဏန်း	[gə. nã:] (န)
သင်ခန်းစာ	[tθī gā: za] (န)
တစ်	[ti?] (န)
နှစ်	[hni?] (န)
သုံး	[tθou:] (န)
လေး	[le:] (န)
ငါး	[nga:] (န)
ခြောက်	[təhau?] (န)
ခုနှစ်(ခွန်)	[khu hni?, khū] (န)
ရှစ်	[əi?] (န)
ကိုး	[ko:] (န)
သုည	[tθou n̄a'] (န)
ဆယ်	[shɛ] (န)
ဆယ့်တစ်	[shə. ti?] (န)
ဆယ့်နှစ်	[shə. hni?] (န)
နှစ်ဆယ်	[hnə. shɛ] (န)
ရာ	[ja] (န)
ထောင်	[thau] (န)
သောင်း	[tθau:] (န)
ကျ	[təa'] (က)
နံပါတ်	[nã pa?] (န)
အခန်း	[ə. khã:] (န)
လေ	[le] (န)
ယောက်	[jau?] (မ)
အတန်း	[ə. tã:] (န)
အနောက်	[ə. nau?] (န)

Vocabulary

show
figure, mathematic
lesson
one
two
three
four
five
six
seven
eight
nine
zero
ten
eleven
twelve
twenty
hundred
thousand
ten thousand
omit, fall
number
room
air
particle
class
west

တောင်	[tau] (န)	south
မြောက်	[mjau?] (န)	north
အရှေ့	[ə. ʔe'] (န)	east
လမ်း	[lã:] (န)	street
အိမ်	[ei] (န)	house
သီချင်း	[dʰə. tʃhĩ:] (န)	song
အကြိမ်	[ə. tʃei] (မ)	time
ကုန်း	[kou:] (က)	bend
နောင်	[anu] (န)	future
ထူ	[thu] (နဝ)	thick
ငြိမ်	[ɲei] (က)	still
ရေဒီယို	[re di jo] (န)	radio
နားထောင်	[na: thau] (က)	listen
အဘိုးကြီး	[ə. pho: dzi:] (န)	old man
ဆင်ခြေဖုံး	[shĩ dze phou:] (န)	outskirts
အကြိမ်ကြိမ်	[ə. tʃei dzei] (ကဝ)	several times
တန်ဆောင်မုန်း	[də. zau mou:] (န)	month name (November)
မိုးလေဝသသတင်း	[mo: le wə. tʃa' dʰə. dī] (န)	weather news
ပြန်	[pjã] (က)	return

သင်ခန်းစာ (၁၀) ရှင်းပြချက်

LESSON (10) EXPLANATION

က + ယ + ဝ = ကျ

က + ရ + ဝ = ကြ

မ + ဟ + ယ = မှု

မ + ဟ + ရ = မြ

မ + ဟ + ဝ = မှ

ယ + ဝ → က | ခ → ကျ | ချ

ရ + ဝ → က | ခ | ပ | မ → ကြ | ခြ | ပြ | မြ

ဟ + ယ → မ | လ | သ → မှု | လှူ | သှူ

ဟ + ရ → မ → မြ

ဝ + ဟ → န | မ | ရ → နှိ | မှိ | ရှိ

ယ = ျ → ကျ | ရ = ြ → ကြ | ဝ = ဝ → ကွ | ဟ = ၵ → မှ

ကြွပါ (politely request)

When we say to respectable or venerable person like teachers, doctor, superior person and monks in invitation, we use **ကြွပါ** at the end of the sentences. Here **ကြွ** means 'come'.

For example:

အထဲကြွပါ။   Come in please.

အပြင်ကြွပါ။   Come out please.

ဒီဘက်ကြွပါ။   Come here please.

ဆရာတော် ကြွလာပြီ။   Sayadaw is coming.

ဟော (exclamation)

We say exclamation before the sentences.

For example:

ဟော! ကျားကြီးတစ်ကောင် လာနေတယ်။

Ow! A big tiger is coming.

ဟော- ဟော ကလေးငိုပြီ။

Ow- Ow! Baby is crying.

ပါလား:(ပါကလား) (praise)

We use ပါလား:(ပါကလား) at the end of the sentences in lieu of တယ် in praise of others contribution.

For example:

ခင်ဗျားတို့အခန်းက တယ်သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိပါလား။

Your room is very neat.

နေရာတိုင်းမှာ တိုက်ကြီးတာကြီးတွေ တွေ့နေရပါလား။

Big buildings are found any where.

တယ်လှပါလား။

Very beautiful.

တယ်ဟုတ်ပါလား။

Very good.

အတိုင်း (as, like)

We use အတိုင်း in the sentences as conjunction.

For example:

ဒီအတိုင်းပဲ။

Like this.

ဒီအတိုင်းလုပ်ပါ။

Do like this.

အမှန်အတိုင်း ပြောပါ။ Tell the truth.

ဒီလမ်းအတိုင်း သွားပါ။ Go in this way.

မူလအတိုင်း ထားပါ။ Keep intact.

Sometimes we use တဲ့ or သည့် before the အတိုင်း. (သည့်/တဲ့အတိုင်း)

သူပြောတဲ့အတိုင်း လုပ်ပါ။

Do as he say.

ဆွေးနွေးထားတဲ့အတိုင်း လူစုခွဲမယ်။

As we have discussed, Let's divide group.

ပဲ(ဘဲ) (only or emphasis on definite meaning)

We use ပဲ after Noun or Verb for only or emphasis on definite meaning.

For example:

သူပဲ။

That is he.

သူကလူတော်ပဲ။

He is smart man.

စာမေးပွဲမှာ တစ်ယောက်ပဲအောင်တယ်။

Only one passed in the exam.

ချင် (want)

We use ချင် after verb to convey someone's wish.

For example:

ကျွန်တော်မြန်မာပြည်ကို သွားလည်ချင်တယ်။

I want to pay a visit to Myanmar.

လာချင်ရင် လာပါ။

If you want to come, come.

သောကြာနေ့မှာ သူနဲ့တွေ့ချင်တယ်။

I want to see him on Friday.

အင်္ဂလိပ်စာ သင်ချင်လား?

Do you want to learn English?

ကွဲ့.(ကွယ်) (emphasis)

We use ကွဲ့.(ကွယ်) at the end of the sentences to place emphasis on verb, and to express his or her mercy or gentle.

For example:

ဒီလိုလုပ်တာ မှားတယ်ကွဲ့။

It is wrong to do so.

မြန်မာစာ ဒီလိုရေးရတယ်ကွဲ့။

Myanmar is written like this.

အိမ်ဘက်ကိုလည်း အလည်လာပါကွဲ့။

Pay a visit to my home.

တာပေါ့ (emphasis)

We use 'တာပေါ့' after verb to advocate or to lay emphasis on sure meanings after verb.

For example:

သူတို့ သိတာပေါ့။

They know.

သိပ်မှန်တာပေါ့။

That is right.

ကျွန်တော်လည်း သွားတာပေါ့။

I also go.

လက်မှတ်ဝယ်ရတာပေါ့။

We had to buy tickets.

ဖတ်စာ

Reader

- က = ကျောင်းသား (၁)
- ခ = ကျောင်းဆရာ
- ဂ = ကျောင်းသား(၂)
- ဃ = ကျောင်းသူ

- က ။ ။ ဟော-ဆရာ၊ အထဲကြွပါ။
- ခ ။ ။ ကောင်းပါပြီ၊ တပည့်တို့အခန်းက သန့်သန့်ရှင်းရှင်း သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိပါလား။
- က ။ ။ ဟုတ်ကဲ့- ကျနော်တို့ နေ့တိုင်းသန့်ရှင်းရေး လုပ်ကြလို့ပါ။
- ခ ။ ။ ကောင်းပါတယ်။
- ဂ ။ ။ ဆရာ- အခုရာသီဥတု တော်တော်အေးလာပြီ၊ မြန်မာပြည်မှာလည်း ဒီအတိုင်းဘဲလား?
- ခ ။ ။ ဟင့်အင်း၊ မြန်မာပြည်မှာ ရာသီဥတုသုံးမျိုးရှိတယ်။
- က ။ ။ ဆောင်းရာသီမှာ တော်တော်အေးသလားဆရာ။
- ခ ။ ။ မအေးပါဘူး။ ဆီးနှင်းလည်း မကျပါဘူး။
- ဃ ။ ။ မိုးရာသီမှာကော။ နေ့တိုင်း မိုးရွာသလား?
- ခ ။ ။ ရွာတာပေါ့။ တစ်ခါတစ်လေ လေးငါးရက်ဆက်တိုက် ရွာတယ်။
- က ။ ။ မိုးရာသီကို ကျွန်တော် မကြိုက်ဘူး။
- ဃ ။ ။ နွေရာသီမှာကော။ တော်တော်ပူလားဆရာ?
- ခ ။ ။ ပူတာပေါ့။
- က ။ ။ သိပ်ပူရင်လည်း ကျွန်တော် မခံနိုင်ဘူး။
- ဂ ။ ။ ခင်ဗျား မြန်မာပြည်ရောက်ရင် အားလုံးခံနိုင်သွားမယ်။
- က ။ ။ ဒီနေ့ ဘာနေ့လဲ?
- ဂ ။ ။ ဒီနေ့ တနင်္လာနေ့ပါ။
- က ။ ။ မနက်ဖြန် အင်္ဂါနေ့လား?
- ဂ ။ ။ ဟုတ်ကဲ့- မနက်ဖြန် အင်္ဂါနေ့ပဲ။
- က ။ ။ သန့်ဘက်ခါကော?
- ဂ ။ ။ သန့်ဘက်ခါ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ပဲ။
- က ။ ။ မနေ့က စနေနေ့လား?
- ဂ ။ ။ ဟင့်အင်း- မနေ့က စနေနေ့မဟုတ်ဘူး။ တနင်္ဂနွေနေ့ပါ။
- ခ ။ ။ မနေ့က ကိုအောင်သူရဲ့ မွေးနေ့ပဲ မဟုတ်လား?
- က ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ မနေ့က သူ မွေးနေ့ပွဲလုပ်တယ်။ ကျနော်တို့အားလုံးကို

ဖိတ်ကျွေးတယ်။

ခ ။ ။ ဩဝါ- ဟုတ်လား။ အားလုံး သိပ်ပျော်ကြတာပေါ့။

ဂ ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်ဆရာ။

စကားပုံ (proverb)

ကျွမ်းကျင်ရာလိမ္မာရာ

(ကျွမ်းကျင် = skillful, ရာ = something, လိမ္မာ = clever)

Some one can do more in his domain.

မြွေပွေးခါးပိုက်ပိုက်

(မြွေပွေး = viper, ခါးပိုက် = pouch, ပိုက် = put, cuddle)

Unknowingly embrace a treacherous person.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါစကားသံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the following words.

(က)	--	ကျွေး	ကျွဲ	ရွန်	ရွမ်း	ရွှေ
		ရွှေး	ရွေး	ရွဲ	ကြွ	ကြွား
		ပြွေ		ကျွန်	ကျွန်း	ကျွမ်း
		ကြွေ	ကြွေး	ကြွယ်	မြွေ	
(ခ)		မျှ	မျှား	မျှင်	မြှင့်	မြှင်
		မျှင်	လျှာ	လျှံ	မျှော့	မျှော်
		လျှော့	လျှော်	လျှော	မြှား	မြှါ
		--	လျှင်	လျှင်း	မြှေး	မြှော့
		လျှို	လျှိုး	မြှိုက်	မြှောက်	မြှိုး
		မြှောင့်	မြှောင်	မြှောင်း	သျှ	သျှာ
					သျှာ	သျှား

(ဂ)	နွာ	နွေး	နွယ်	နွဲ	နွံ	နွဲ
	မွ	မွာ	မွား	မွီး	မွေ့	မွေ့
	မွေ့	မွေ့	မွေး	မွဲ	မွင်	မွမ်း
	--	မွန်	မွန်း	မွံ	မွန်း	လွတ်
	ညွတ်	မွတ်	ရွတ်			

၂။ ၁ မှ ၉၉ ထိ ရွတ်ဖတ် ရေးပြပါ။

2. Read out and write down from 1 to 99.

၃။ ၁-၅၀ ၅၁-၁၀၀ ကို ရွတ်ဖတ် ရေးသား၍ လေ့ကျင့်ပါ။

3. Practise reading out and writing 1 to 50 and 51 to 100.

၄။ အောက်ပါကိန်းဂဏန်းတို့ကို ဖတ်ပြပါ။

4. Read out the following figures.

၃	၁	၅	၄	၇	၈	၉	၁၂	၁၃
၂၁	၁၇	၁၁	၃၄	၄၄	၄၅	၄၆	၇၅	၅၇
၈၈	၈၆	၈၉	၃၃	၂၂	၇၇	၇၈	၈၇	၉၈
၉၇	၉၂	၇၂	၂၇	၆၆	၁၀	၁၂၃	၂၃၄	၇၅၆
၆၇၇	၉၈၀	၉၅၆	၇၇၇	၂၂၂	၂၀၂	၃၀၅	၈၀၉	၅၄၀
၄၈၉	၉၀၀	၅၈၃	၁၀၉	၁၉၀	၃၂၀	၂၃၀	၆၆၇	၇၇၆

၅။ အောက်ပါတို့ကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

5. Read out the following sentences.

ကျွဲကို အစာကျွေးပါ။

ကျွဲကိုလည်း ကျွေးပါ။

နွားကိုလည်း ကျွေးပါ။

များများစားစား မကျွေးနဲ့။

ညမှာ ကျွေးရအုန်းမယ်။

၆။ အောက်ပါတို့ကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

6. Read out the following phrases.

တုံးအောက်ကဇား ပြားတဲ့ဖားကပြား ဖောင်းတဲ့ဖားကဖောင်း
ငါးလအရွယ်ကလေးငယ် ၊ သနားစဖွယ် လူမမယ်၊
ရွှေတွဲလွဲ ငွေတွဲလွဲ၊ အမေအသဲစွဲ။

၇။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

7. Answer the following the sentences.

- ၁. သူ ဆရာလား?
- ၂. ခင်ဗျားက သူ့ကိုသိလား?
- ၃. စာသင်ခန်းမှာ ကုလားထိုင်ဘယ်နှစ်လုံးရှိလဲ?
- ၄. ကျောင်းမှာ စနေနေ့တိုင်း ရုပ်ရှင်ပြလား?
- ၅. နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်ပြမလား? မြန်မာရုပ်ရှင်ပြမလား?
- ၆. ခင်ဗျားတို့ကျောင်းနားမှာ တက္ကစီရှိလား?
- ၇. ခင်ဗျားဦးလေးက ငါးကြိုက်သလား?
- ၈. သူ့အစ်ကိုက ဘာဝါသနာပါလဲ?
- ၉. ဘယ်သူက အမဲသား မစားလဲ?
- ၁၀. သစ်ပင်ပေါ်မှာ ငှက်ဘယ်နှစ်ကောင် နားနေသလဲ?
- ၁၁. ခင်ဗျား ညနေကျောင်းမတက်ဘူးလား?
- ၁၂. သူတို့အားလုံး နားလည်ကြပြီလား?
- ၁၃. ဗလာစာအုပ် ဝယ်ပြီးပြီလား?
- ၁၄. နားမလည်ရင် ဆရာကိုမေးနိုင်လား(မေးလို့ရလား)?
- ၁၅. သူ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ပြီးပြီလား?
- ၁၆. သင်ခန်းစာ (၆) ကို ဘယ်သူ ဖတ်ပြီးပြီလဲ?
- ၁၇. အစည်းအဝေး စပြီလား?
- ၁၈. သူတို့ ဘယ်အချိန် လာကြမလဲ?
- ၁၉. ရေနွေး အေးသွားပြီလား?
- ၂၀. ဆွေးနွေးပွဲ ဘယ်အချိန် စမလဲ?

- ၂၀. ဘာ ဆွေးနွေးကြမလဲ?
- ၂၂. စာကြည့်တိုက် ဘယ်အချိန် ဖွင့်မလဲ?
- ၂၃. နေ့တိုင်း စာကြည့်တိုက်ကို လာစာဖတ်တဲ့ကျောင်းသားကျောင်းသူ များသလား?
- ၂၄. အခု မိုးရွာပြီလား?
- ၂၅. သင်္ချာဘာသာ ဖြေနိုင်လား?
- ၂၆. ခင်ဗျားက သူတို့နှင့်အတူတူ လှေလှော်သွားမလား?
- ၂၇. ဘယ်အချိန်မှာ သွားကြမလဲ?
- ၂၈. မနေ့က ရေသွားကူးလား? ဘယ် သွားကူးကြလဲ?
- ၂၉. သောကြာနေ့တိုင်း သန့်ရှင်းရေးလုပ်ကြလား?
- ၃၀. သူတို့ ဘယ်နေ့မှာ အ ကျီလျှော်ကြသလဲ? နေ့တိုင်း လျှော်ကြ လား?

၈။ အောက်ပါမြန်မာဝါကျများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပါ။

8. Translate the following sentences into English.

- ၁. သူ ဘယ်သူလဲ?
- ၂. သူတို့ အမှိုက်လှဲနေတယ်။
- ၃. မနက်ဖြန် ရွှေတိုဝ်ဘုရားကို သွားမယ်။
- ၄. ကျော်ကျော်သည် ကျောင်းဆရာဖြစ်သည်။
- ၅. မမက သန့်ရှင်းရေးလုပ်နေတယ်။
- ၆. ဆရာ့စကားအတိုင်း လိုက်နာပါ။
- ၇. အောင်အောင်က စာမေးပွဲအောင်လို့ ပျော်တယ်။
- ၈. အမေက ဗေဒင်ကို မယုံကြည်ဘူး။
- ၉. တနင်္ဂနွေနေ့ ဘယ် သွားမလဲ?
- ၁၀. မိုးရာသီမှာ ရေကြီးလား?
- ၁၁. ဆွေးနွေးပွဲ ၅ နာရီ စမယ်။
- ၁၂. စာကြည့်တိုက် သွားကြစို့။
- ၁၃. စာသင်ခန်းထဲမှာ ကျောင်းသားတော်တော်များတယ်။

ဝေါဟာရ

အထဲ
ကြွ
သန့်ရှင်း
သန့်ရှင်းရေးလုပ်
မြန်မာပြည်
နွေရာသီ
မိုးရာသီ
ဆောင်းရာသီ
ပါး
ဆီးနှင်း
ဆက်တိုက်
ကျ
နေ့
ခံ
တနင်္လာနေ့
အင်္ဂါနေ့
မနက်ဖြန်
သန့်ဘက်ခါ
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့
စနေနေ့
တနင်္ဂနွေနေ့
သောကြာနေ့
ကြာသပတေးနေ့
မွေး
မွေးနေ့
ပါတီ
အားလုံး

[ə. the:] (န) [tɕwa'] (က) [tθã'ɕi:] (နဝ) [tθã'ɕi: je: lou?] (ဝု) [mjã ma pje] (န) [new ja dði] (န) [mo: ja dði] (န) [shau: ja dði] (န) [pa:] (နဝ) [shi: hnĩ] (န) [ze? tai?] (ကဝ) [tɕa'] (က) [ne'] (န) [khã] (က) [tə. nĩ: la ne'] (န) [ĩ ga ne'] (န) [mə. ne? phjã] (န) [dðə. bɛ? kha] (န) [bou? də. hu; ne'] (န) [sə. ne ne'] (န) [tə. nĩ: gə. new ne'] (န) [tθau? tɕa ne'] (န) [tɕa dðə. bə. de: ne'] (န) [mwe:] (က) [mwe: ne'] (န) [pa ti] (န) [a: lou:] (န)

Vocabulary

inside
come
clean
do cleaning
Myanmar
summer
raining season
winter
thin
snow
continually
fall
day
receive, resist, bear
Monday
Tuesday
tomorrow
the day after tomorrow
Wednesday
Saturday
Sunday
Friday
Thursday
born
birthday
party
all

ဖိတ်	[pheʔ] (က)	invite
ကျွေး	[tɕwe:] (က)	feed, treat
ပျော်	[pjɔ] (က)	be happy
ကြွက်	[tɕweʔ] (န)	mouse
ကြောင်	[tɕau] (န)	cat
ဗေဒင်	[be dī] (န)	astrology
ဗေဒင်ဆရာ	[be dī shə. ja] (န)	astrologer
ဗေဒင်တွက်	[be dī twɛʔ] (က)	predict
ချောင်	[dzau] (န)	corner
နိ	[kho] (က)	take shelter
မျက်ရည်	[mjɛʔ je] (န)	tear
ငို	[ŋo] (က)	cry
မျက်ရည်တောက်တောက်	[mjɛʔ je tauʔ tauʔ] (စု)	shed tears
အတွက်	[ə. tweʔ] (န)	for
မှား	[hma:] (နဝ)	wrong
စပါး	[zə. ba:] (န)	paddy
စပါးကျို	[zə. ba: dzi] (န)	granary
အကြိုအကြား	[ə. tɕo ə. tɕa:] (န)	nook and cranny
တစ်ခါတစ်လေ	[tə. kha tə. le] (ကဝ)	sometimes

သင်ခန်းစာ (၁၁) ရှင်းပြချက်

LESSON (11) EXPLANATION

In Myanmar language some sounds change from voiceless sound to voice sound due to the influence of before words or after words. But meanings don't change after all.

For example:

လူကြီး	→	လူဂျီး
အဖိုးကြီး	→	အဖိုးဂျီး
ကပွဲ	→	ကဘွဲ
နေ့တိုင်း	→	နေ့ဒိုင်း
စာသင်ခန်း	→	စာသင်ဂန်း

Some soft tone changes to strong tone because of influence of other words.

For example:

သူက ဆရာပါ။	က → ဂ	၊ ပါ → ဘာ
သူသွားပြီ။	ပီ → ဘီ	
သူလဲ ဝယ်ပါတယ်။	ပါ → ဘာ	၊ တယ် → ဒယ်

When **အ** is combine with other words it become voiceless sound.

For example:

အမေ	အဖေ	အက	အပြော
အရေး			

Some words don't change to another sound.

For example:

ရေချိုး	ကျောင်းတက်	ရေကူး
---------	------------	-------

If two syllables are same words in voiceless sound, second sound change to voice sound.

For example:

စောစော	so: zo:
အတူတူ	a. tu du

I will show the changing tone with the alphabets in table.

Alphabet	writing	reading
က	က ကြီး	က ရှိး
ခ	ခခွေး	ခ ဝွေး
ဂ	ဂငယ်	ဂ ငယ်
ဃ	ဃကြီး	ဂ ရှိး
င	င	င
စ	စလုံး	စ လုံး
ဆ	ဆလိမ်	ဆ လိမ်
ဇ	ဇကွဲ	ဇ ဝွဲ
ဈ	ဈမျဉ်းဆွဲ	ဈ မျဉ်းဖွဲ
ည	ညကြီး	ည ရှိး
ဋ	ဋသန်လျင်းချိတ်	တသလင်းဂျိတ်
ဌ	ဌဝမ်းဘဲ	ဌ့ဝမ်းဘဲ
ဍ	ဍရင်ကောက်	ဒါ ရင်ဂေါက်
ဎ	ဎရေမှုတ်	ဎ ရေမှုတ်
ဏ	ဏကြီး	ဏ ရှိး
တ	တဝမ်းပူ	တ ဝမ်းပူ
ထ	ထဆင်ထူး	ထ ဆင်ဇူး
ဒ	ဒထွေး	ဒဒွေး
ဓ	ဓအောက်ချိုက်	ဓ အောက်ချိုက်

န	နငယ်	န ငယ်
ပ	ပစောက်	ပ စောက်
ဖ	ဖဦးထုပ်	ဖ အုပ်ထုပ်
ဗ	ဗထက်ချိုက်	ဗ ထက်ချိုက်
ဘ	ဘကုန်း	ဘဂုန်း
မ	မ	မ
ယ	ယပက်လက်	ယ ပက်လက်
ရ	ရကောက်	ရဂေါက်
လ	လ	လ
ဝ	ဝ	ဝ
သ	သ	သ
ဟ	ဟ	ဟ
ဠ	ဠကြီး	လ ရှီး
အ	အ	အ

ဖြစ် (be)

In Myanmar ဖြစ် is used as verb to be in English. ဖြစ် is used after either animate or inanimate.

For example:

သူဟာ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။

He is a doctor.

ဒီနေရာဟာ အနားယူကြတဲ့နေရာဖြစ်တယ်။

This place is a place to take a rest.

ဒါမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ မြေပုံဖြစ်ပါတယ်။

This is map of Myanmar.

But when we say negative sentences, we don't say "သူဟာ ဆရာဝန်တစ်ယောက် မဖြစ်ဘူး။ We say "သူဟာ ဆရာဝန်တစ်ယောက်မဟုတ်ဘူး။" We say

ဖြစ် in affirmative sentences and say 'ဟုတ်' in lieu of ဖြစ် in negative sentences.

For example:

သူဟာ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။

He is a doctor.

သူဟာ ဆရာဝန်တစ်ယောက် မဟုတ်ဘူး။

He is not a doctor.

သူဟာ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။

He is a student.

သူဟာ ကျောင်းသားတစ်ယောက် မဟုတ်ဘူး။

He is not a student.

အခု အနားယူချိန်ဖြစ်တယ်။

It is time to take a rest.

အခု အနားယူချိန် မဟုတ်ဘူး။

It is not time to take a rest.

ဟာ (postposition)

We use 'ဟာ' as subject postposition. 'သည်, က' and 'ဟာ' are all subject postposition. But 'ဟာ' is used in Spoken Language.

For example:

သူဟာ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ပါ။

He is a student. (Here Verb (ဖြစ်) is omitted.)

သူဟာ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။

He is a doctor.

လောက် (about, approximately)

When we conjecture number or time or measure etc, we use **လောက်** after number or something.

For example:

စာသင်ခန်းမှာ လူ (၁၅) ယောက်လောက်ရှိတယ်။

There are about 15 persons in the class room.

ကျွန်တော် ရေခွက် အလုံး (၂၀) လောက် ဝယ်ချင်တယ်။

I want to buy about 20 water cups.

ရန်ကုန်မှ မော်လမြိုင်သို့ ၆ နာရီလောက်ကြာတယ်။

It take time approximately 6 hours from Yangon to Mawlamyine.

တိုင်း (every, everytime)

We use '**တိုင်း**' after Noun for the meaning of every. We pronounce '**တိုင်း**' as '**ဒိုင်း**'.

For example:

လူတိုင်း သိပါတယ်။

Everybody knows.

ကျွန်တော်တို့ နေ့တိုင်း ကာယလေ့ကျင့်ခန်း လုပ်ကြတယ်။

We do physical exercise everyday.

နေရာတိုင်းမှာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

Can find everywhere.

ကျွန်တော် ဘုရားသွားတိုင်း သူနဲ့တွေ့တယ်။

Whenever I go to pagoda, I run across him.

တော့ (but, finality)

When we want to say opposite or another meaning to previous sentence,

we use 'တော့'. In addition, we use 'တော့' after verb to indicate finality.

For example:

သူက ဆရာဝန်ပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ ကျောင်းဆရာပါ။

He is a doctor but I am a teacher.

သူ့အသံထွက် ပီတယ်။ ခင်ဗျား အသံထွက်ကတော့ မပီဘူး။

His pronunciation is distinct but your pronunciation is indistinct.

သွားတော့မယ်။

I am going to go.

လို့ (because, conjunction, emphasis, that)

This is one of useful words in spoken. We use 'လို့' after or before verb.

For example:

ဒီနေ့ မိုးရွာလို့ ကျောင်းမတက်တော့ဘူး။

Because It is raining today, I don't go to school.

ညနေ အစည်းအဝေးရှိလို့ ဈေးမသွားနိုင်ဘူး။

Because there is meeting in evening, I can't go to market.

သူ ကြိုးစားလို့ ဆုရတယ်။

Because he tries hard, he wins prize.

ဘယ်သွားမလို့လဲ?

Where will you go?

စားလို့ကောင်းတယ်။

It is good to be eaten.

ဖုန်းကို သူ မယူဘူးလို့ ပြောတယ်။

He said that he doesn't take the phone.

ဖတ်စာ

Reader

ကျနော်ဟာ နေ့ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။
 နေ့တိုင်း မနက်စောစောထတယ်။
 (၇)နာရီမှာ ကျောင်းကို မှန်မှန်သွားတယ်။
 ကျနော်တို့အိမ်ဟာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းနဲ့ တော်တော်ဝေးတယ်။
 စက်ဘီးနဲ့သွားရင် နာရီဝက်လောက် နင်းရတယ်။
 အင်္ဂါနေ့တိုင်း အင်္ဂလိပ်ရှေးဟောင်းသမိုင်းသင်တန်း တက်ရတယ်။
 မြန်မာစာကိုတော့ နေ့တိုင်းသင်ရတယ်။
 အစမှာ ကျနော် အသံထွက်မပီဘူး။
 ဆရာနဲ့ သူငယ်ချင်းများက ကူညီကြလို့ အခု နဲ့နဲ့ပီလာပြီ။
 ကျနော် သိပ်ဝမ်းသာပါတယ်။
 နောင် ဆက်လက်ကြိုးစားသွားမယ်။
 ကိုဘထူးကတော့ နေ့ကျောင်းသားမဟုတ်ဘူး။ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားပါ။
 သူက အဆောင်နံပါတ်(၅)(အင်းလျားဆောင်)မှာနေပါတယ်။
 အခန်းနံပါတ်ကတော့(၂၂၀)ပါ။
 သူတို့အခန်းမှာ ကျောင်းသား(၆)ယောက် အတူတူနေတယ်။
 အခန်းမှာတော့ သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိတယ်။
 စာအုပ်တွေလည်း ညီညီညာညာ စီထားပါတယ်။
 အခု သူတို့အားလုံး အားကစားကွင်းကြီးမှာ
 ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်နေကြတယ်။
 (၅)နာရီမှာ ပြန်လာမယ်။ တော်ကြာ သူတို့ သိပ်ရေဆာမယ်။
 လူတိုင်း ရေအေးတခွက် သောက်မယ်။
 ဓာတ်ပူးထဲမှာ ရေရွေးမရှိတော့ဘူး။ သွားထည့်ကြရအောင်။

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ မြန်မာအက္ခရာအမည်များကို ရေးပြပါ။

1. Write down the names of Myanmar alphabets.

၂။ အောက်ပါ သံပြင်း၊ သံညှင်းသံများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following voice and voiceless sounds.

၁. ပြောင်မြောက်	၂. ဟောင်းလောင်း
၃. မောင်းထောင်း	၄. စလောင်း
၅. စစ်ကိုင်း	၆. ပဲခူး
၇. ရန်ကုန်	၈. စလင်း
၉. မြင်းခြံ	၁၀. ဧရာဝတီတိုင်း
၁၁. သံလွင်မြစ်	၁၂. ရခိုင်ပြည်နယ်
၁၃. ကချင်ပြည်နယ်	၁၄. ပုသိမ်
၁၅. မန္တလေးတိုင်း	၁၆. မြစ်ကြီးနား
၁၇. ကျိုက်ထို	၁၈. ရွှေညောင်
၁၉. စစ်ကိုင်းတိုင်း	၂၀. တနင်္သာရီတိုင်း
၂၁. မကွေးတိုင်း	၂၂. ရှမ်းပြည်နယ်
၂၃. ချင်းပြည်နယ်	၂၄. ကယားပြည်နယ်
၂၅. ကရင်ပြည်နယ်	၂၆. မွန်ပြည်နယ်
- အစားနေ့အသွားနေ့၊ စကားနေ့သောမောင်သာအေး၊
 တနေ့နေ့ ပွဲကိုသွား၊ သူများရှေ့ကသွား၊
 သူများ ပွဲပြီးအပြန်မှာ၊ သူကမရောက်သေး။

၃။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို ဖြေပါ။

3. Answer the following questions.

- ၁. သူ့မမက ကျောင်းသူလား?
- ၂. သူ့ဖေဖေက ဆရာဝန်လား?

- ၃. ခင်ဗျားရဲ့ကိုကိုက ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားလား?
- ၄. ဘာဘခါးနာသလား?
- ၅. ဒါ ဘယ်သူရဲ့အိတ်လဲ?
- ၆. ဒါ ခင်ဗျားရဲ့စာအုပ်လား?
- ၇. သူဟာ ခင်ဗျားရဲ့အစ်ကိုလား?
- ၈. ကျောင်းသားတိုင်းဟာ မနက် ၅ နာရီမှာ ထရလား?
- ၉. ခင်ဗျားရဲ့ဘိုးဘိုးလည်း နေ့တိုင်း ခြောက်နာရီမှာ ထလား?
- ၁၀. မနေ့က ရုပ်ရှင်သွားကြည့်လား ဘယ်သူနဲ့အတူတူသွားလဲ?
- ၁၁. ခင်ဗျားရဲ့ ကျောင်းနေဘက်များလဲ သွားကြည့်ကြလား?
- ၁၂. ခင်ဗျားရဲ့ မိတ်ဆွေက တော်ကြာလာမလား?
- ၁၃. ညနေ (၄) နာရီမှာ အစည်းအဝေးလုပ်မလား?
- ၁၄. သူ့ညီမက ခဏခဏလာသလား?
- ၁၅. တော်ကြာ တရားသွားထိုင်မလား?
- ၁၆. သူတို့ နေ့တိုင်း စာကြည့်တိုက်ကို သွားလား?
- ၁၇. ဒီနေ့ညနေကော သူတို့စာကြည့်တိုက်ကို သွားမလား?
- ၁၈. သူ့ညီလေးက အားမနာပါးမနာစားလား?
- ၁၉. သူ့ရဲ့ဆရာနားမှာ ဘယ်သူရှိလဲ?
- ၂၀. အင်္ဂလန်မှာ မိုးရာသီရှိသလား?

၄။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို အငြင်းဝါကျအဖြစ် ဖြေဆိုပါ။

4. Answer the following question sentences as negative sentences.

- ၁. ကျောင်းသားများ နားလည်ကြပြီလား?
- ၂. ကိုကျော်မြရဲ့ ဦးလေးလာပြီလား?
- ၃. ကျောင်းသားတွေက လေ့ကျင့်ခန်းများ လုပ်ပြီးကြပြီလား?
- ၄. တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား အယောက် (၂၀) လာမလား?
- ၅. အစည်းအဝေးစပြီလား?
- ၆. ခင်ဗျားရဲ့အိမ်က ကျောင်းနဲ့ဝေးလား?

- ၇. နက်ဖြန် သူတို့ မြို့ထဲသွားမလား?
- ၈. ညနေ ကျနော်တို့ ဘုရားသွားကြမယ်၊ လိုက်မလား?
- ၉. ကြာသပတေးနေ့မှာ သူတို့ဧည့်သည်တော်များကို သွားကြိုဆိုကြမလား?
- ၁၀. ခင်ဗျား စာဖတ်ဝါသနာပါလား?
- ၁၁. စနေနေ့က ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ကြလား?
- ၁၂. သူတို့ နေ့တိုင်း တရားထိုင်ကြသလား?

၅။ အောက်ပါဝါကျများကို ကတ္တားမေး မေးခွန်း၊ ကံမေး မေးခွန်းနှင့် ကြိယာမေး မေးခွန်း အဖြစ် ပြောင်းလဲပါ။

5. Change the following sentences into question sentences on subject, object and verb.

For example:

- သူ မြန်မာစာရေးနေတယ်။
- ကတ္တား = ဘယ်သူက ဗမာစာရေးနေသလဲ?
- ကံ = သူက ဘာရေးနေလဲ?
- ကြိယာ = သူ မြန်မာစာရေးနေလား?

- ၁. သူ ကျောင်းဆရာပါ။
- ၂. သူ့မမက အမှိုက်လှဲနေတယ်။
- ၃. ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်နေကြတယ်။
- ၄. တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား အယောက် (၄၀)ဝင်သွားတယ်။
- ၅. တနင်္ဂနွေနေ့မှာ မိုးရွာမယ်။
- ၆. သူတို့က ဒီနေ့ရှေးဟောင်းသမိုင်းပြတိုက်ကို သွားကြမယ်။
- ၇. အလုပ်သမားများက သူတို့ကို လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြိုဆိုကြပါတယ်။
- ၈. သူက မြန်မာစကား ကောင်းကောင်းပြောတတ်တယ်။
- ၉. ရွှေတိဂုံဘုရားဟာ ရန်ကုန်မြို့ရဲ့ မြောက်ဘက်မှာ ရှိတယ်။
- ၁၀. အရှေ့တိုင်းဘာသာစကားဌာနမှာ ဘာသာစကားအမျိုးမျိုး သင်ပြပါတယ်။

၆။ အောက်ပါအင်္ဂလိပ်ဝါကျများကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပါ။

6. Translate the following English sentences into Myanmar.

1. I walk for about one hour and a half everyday.
2. I have to try to be distinct in Myanmar.
3. Please, hand me a cup of plain tea.
4. We need to exercise everyday in order to be good health.
5. This is a place where everyone can meditate.
6. I can't go back home because it is raining.
7. Do you clean everyday your room?
8. We are about to go to Library.
9. When will you pay a visit to pagoda?
10. My mother will come back home from Mandalay tomorrow.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

က	ကလေးငယ် ချစ်စဖွယ်
ခ	ခရေကိုး မလေးပြုံး
ဂ	ဂဏန်းသင် ပြုံးရွှင်ရွှင်
င	ငချိပ်ပေါင်း စားလို့ကောင်း
စ	စခန်းသာ တောင်တန်းပြာ
ဆ	ဆရာမ ရိုသေကြ
ဇ	ဇလပ်ဖြူ သင်းကြူကြူ
ည	ညနေခင်း ရေခပ်ဆင်း
တ	တမာပင် ရွာအဝင်
ထ	ထမင်းပွဲ လက်ဆုံနွဲ့

- ဒ ဒရယ်ယုန် သားမျိုးစုံ
- ခ ခနိတန်း ပင်လယ်ကမ်း
- န နဖူးပြင် နံ့သာတင်
- ပ ပလွေမှုတ် ကိုဖိုးတုတ်
- ဖ ဖရုံယို အလွန်ချို
- ဗ ဗလကြီး ဆင်ပြောင်စီး
- ဘ ဘဘိုးအို ဆီးလို့ကြို
- မ မမလေး ဝလုံးရေး
- ယ ယမင်းခင် ကကြီးဆင်
- ရ ရထားကြီး ပျော်ပျော်စီး
- လ လဝါဝါ ထိန်ထိန်သာ
- ဝ ဝတုတ်တုတ် ဖိုးဝရုပ်
- သ သပြေညို အောင်ပွဲကြို
- ဟ ဟ ဟာ ဟ ရယ်လိုက်ရ
- အ အမိမြေ တို့တိုင်းပြည် ငါတို့ချစ်တဲ့မြေ။

ဝေါဟာရ

- စက်ဘီး [se? beĩ:] (န)
- မှန်မှန် [hmā hmā] (ကဝ)
- နေ့ကျောင်းသား [ne' tɕau: dð̃a:] (န)
- အသံထွက် [ə. tθã dwɛ?] (န)
- လောက် [lau?] (ပ)
- နင်း [nĩ:] (က)

Vocabulary

- bicycle
- regularly
- day time student
- pronunciation
- about, enough
- ride, tread on

အင်္ဂလိပ်	[i: gə. lei?] (န)	English
ရှေးဟောင်း	[ʔe: hau:] (နဝ)	ancient
ကျောင်းနေဘက်	[tʔau: ne bɛ?] (န)	school mate
သင်တန်း	[tθi dā:] (န)	class
တက်	[tɛ?] (က)	attend
ဝမ်းသာ	[wū: dā] (က)	rejoice
ဆက်လက်	[shɛ? lɛ?] (ကဝ)	continuously
ကြိုးစား	[tʔo: za:] (က)	try
အခု	[ə. khu'] (န)	now
အားကစားကွင်း	[a: gə. za: gwī:] (န)	play ground
ကျန်းမာရေး	[tʔā: ma je:] (န)	health
ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်	[tʔā: ma je: lei' tʔi'] (စု)	exercise for health
တော်ကြာ	[tə tʔa] (ကဝ)	soon
ဓာတ်ပူး	[da? bu:] (န)	vacuum flask
ကလေးငယ်	[kə. le: ɲɛ] (န)	baby
ခရေကိုး	[khə. je' kou:] (န)	garland of star flowers
ဂဏန်း	[gə. nā:] (န)	figure or mathematic, crab
သင်	[tθi] (က)	learn
ငနပ်	[ɲə. tʔei?] (န)	black glutinous rice
တောင်တန်း	[tau' dā:] (န)	mountain range
ပြာ	[pja'] (နဝ)	blue
ရိုသေ	[jo the] (က)	respect
သင်းကြူကြူ	[tθi: tʔu tʔu] (နဝ)	sweet smell
ညနေခင်း	[nə' ne gī:] (န)	evening
ရေခပ်	[je khɛ?] (က)	take water
တမာပင်	[tə. ma: paī] (န)	neem tree

ထမင်းပွဲ	[thə. mī: bwe:] (န)	rice table
ယုန်	[jou] (န)	rabbit
ခနီ	[də. ni'] (န)	nipa palm, thatch roof
နဖူး	[nə. pu:] (န)	forehead
ပလွေ	[pə. lwe] (န)	flute
မှုတ်	[hmoʔ] (က)	blow
ဖရုံယို	[phə. jou jo] (န)	vegetable marrow candy
ဆင်	[shī] (န)	elephant
ဘိုးဘို	[pho: o] (န)	old man
ကြို	[tɕo] (က)	give welcome
ရထား	[jə. tha:] (န)	train
ပျော်ပျော်	[pjɔ pjɔ] (ကဝ)	happily
စီး	[si:] (က)	ride
လ	[lə.] (န)	moon, month
ထိန်ထိန်	[teĩ teĩ] (ကဝ)	brightly
ဝတုတ်တုတ်	[wə. touʔ touʔ] (နဝ)	fat, obese
သပြေ	[thə. pje'] (န)	sa pay tree
အောင်ပွဲ	[au bwe:] (န)	victory
ရယ်	[jɛ] (က)	laugh
တိုင်းပြည်	[tai pje] (န)	country
နွား	[nwa:] (န)	cow
ဆွဲ	[shwe:] (က)	pull
လှော်	[hlɔ] (က)	row

သင်ခန်းစာ (၁၂)

LESSON (12)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

Some Myanmar words are written putting on another word. Some Pali words are Burmanized by the Myanmar. Usually one word putting on another is used in Myanmar Pali. Myanmar also in this way write putting on another because Myanmar is very familiar with Pali form long time ago.

Following alphabets can be put on another words. There are
က | စ | ငွ | တ | ပ | ဂ | ဇ | ဒ | ဗ | က | န | မ ။

Among those words some words are put on same words. Some words are put on another different words.

For example: တက္ကသိုလ်၊ သစ္စာ၊ သတ္တိ။

ကွာ၊ ခွာ၊ ခွာ၊ နွာ၊ နွာ။

When we spell and pronounce, we must spell with the upper alphabet and pronounce with this.

For example: ဗုဒ္ဓ → ဗုဒ် ဓ   သစ္စာ   → သစ် စာ
စတုတ္ထ → စတုတ် ထ   အတ္ထုပ္ပတ္တိ → အတ်ထုပ် ပတ် တိ

Some words pronunciation putting on other words are different form spelling.

For example: ဒုက္ခ → ဒုက် ခ   → ဒုတ် ခ
သိက္ခာ → သိက် ခါ   → သိတ် ခါ
ပုစ္ဆာ → ပုစ် ဆာ   → ပုတ် ဆာ

Special alphabets and other words have same pronunciation but spellings are not the same.

For example:

ကု = အိ

ဇ = အော၊ အေး

ဥ = အု

ဩ = အော

၎င်း = လည်းကောင်း

ဦး = အူး

ဤ = အီ

ဦ = အူ

ဩော် = အော်

၍ = ရွှေ့

၏ = အိ

ကိုယ် = ကို

မိုလ် = ဘို

ဩော = အော

ဦ် = နိုက်

တာ (forming noun)

We can form Noun using 'တာ' after verbs in speaking. Usually in writing we form Noun using **ခြင်း, မှု** after verb.

For example:

သူပြောတာ မှန်ပါတယ်။

What he speaks is true.

သူရေးတာ မမှန်ဘူး။

What he writes is not correct.

မတွေ့ရတာ ကြာပြီ။

Long time no see.

မြန်မာစာသင်တာ သုံးလကျော်ရှိပြီ။

Myanmar have being learned for over three months.

သွား (tooth, go)

We can use 'သွား' for three meaning; tooth(noun), go(verb) and verb particle. Among those verbs, particle is common use in Myanmar. Here I will explain about only noun and verb. Verb particle will be explained next lesson.

For example:

ကျနော် မနေ့ညက သွားကိုက်လို့ အိပ်မရဘူး။

Because of toothache, I hardly fell asleep last night.

ကျနော် သွားနာနေလို့ အစာကို မဝါးနိုင်ဘူး။

I can't chew meal, because I suffer toothache.

အမေ နောက်လမှာ တရုတ်ပြည်ကို သွားမယ်။

Mother will fly to China next month.

မင်း မြို့ထဲကို ခဏခဏ သွားလား?

Do you go to downtown very often?

ပါရစေ (Request)

We use 'ပါရစေ' for the request to do something and use after verb and at the end of sentences.

For example:

ကျနော် တစ်ခုလောက် မေးပါရစေ။

May I ask a question.

ကျနော် ဒီမှာ ထိုင်ပါရစေ။

May I sit here.

ကျွန်တော် ဘုရားမှာ ပန်းလှူပါရစေ။

May I offer flowers at the pagoda.

ဘာဖြစ်လို့ + V + (သ)လဲ (Question – Why)

We use 'ဘာဖြစ်လို့' in spoken language instead of 'ဘာကြောင့်' in writing.

For example:

သူ ဘာဖြစ်လို့ ကျောင်းမသွားတာလဲ?

Why doesn't he go to school?

မနေ့က ဘာဖြစ်လို့ မလာလဲ?

Why didn't you come yesterday?

သူ ဘာဖြစ်လို့ ငိုနေတာလဲ?

Why is he crying?

တော့ (When)

Here we use 'တော့' for time clause. I have already explained another meaning in previous lesson. Here 'တော့' is for time clause.

For example:

သူ ပြန်ရောက်တော့ မိုးချုပ်နေပြီ။

When he gets back, it has already fallen night.

အဖေထွက်သွားတော့ သမီးငိုကျန်ခဲ့တယ်။

When father went out, daughter left behind crying.

မြို့ထဲရောက်တော့ မိုးရွာတယ်။

When I got to downtown, there happened to rain.

ကာ (ing)

We use 'ကာ' as conjunction between two clauses. We can use another word in place of 'ကာ'; there are ပြီး, လျှောက်, ၍.

For example:

သူ မတ်တပ်ရပ်ကာ စကားပြောတယ်။

He speaks standing up.

သူ ထိုင်ကာ အိပ်နေတယ်။

He is sleeping by sitting.

ဖတ်စာ

Reader

ဒီတစ်ပိုဒ် ဘယ်သူရေးတာလဲ?

သူ ရေးတာပါ။

သူ ရေးတာ မှန်လား?

မှန်ပါတယ်။

ဒီမှာ ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက် ကျသွားတယ်။

သူတို့နှစ်ယောက် ဘယ်သူဖတ်တာကောင်းလဲ?

ကိုဖိုးသိန်း ဖတ်တာ မြန်တယ်။ ဒါပေမယ့် နဲနဲဝဲတယ်။

မစန္ဒာဖတ်တာ နှေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အသံထွက်ပီတယ်။

ဒီတစ်ပိုဒ် ဘယ်သူ လာဖတ်ပြမလဲ?

ကျနော် ဖတ်ပြပါရစေ။

မောင်မြင့်မြတ်ဖတ်တာ ကောင်းလား?

ကောင်းပါတယ်။ မြန်လဲ မြန်တယ်။ ပီလဲ ပီတယ်။

သူဖတ်တာ ဘာဖြစ်လို့ ကောင်းတာလဲ?

သူ ကြိုးစားလို့ပါ။

အားလုံး သူ့ကို အတုယူကြပါ။

ဟုတ်ကဲ့ပါ ဆရာ။

ကျောင်းဆင်းတော့မယ်။ ဒီနေ့ ငါးမိနစ်စကားပြော ဘယ်သူ့အလှည့်

ရောက်ပြီလဲ?

ကျမ အလှည့်ရောက်ပြီ၊ ဒီနေ့ ကျမက ပုံပြင်တစ်ခု ပြောပြမယ်။

ကောင်းပါပြီ။ စပြောပါ။

သူ ပြောတာကို အားလုံးနားလည်ကြလား?

တချို့နားမလည်ကြသေးဘူး။ မေးပါရစေ။

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါ စကားလုံးများကို စာလုံးပေါင်းပါ။

1. Spell the following words.

ဆိုက်	ဆိုင့်	စိုင်း	စိုင်း	ချိုင့်
ကျွတ်	ချွတ်	ဂျွတ်	ညွတ်	လွတ်
မော့	မုတ်	မော့	မော့	မို့
လမ်း	လွမ်း	နံ	လံ	လွမ်း
ညွတ်	ညွန့်	ညွန်း	ညံ့	ညှိုး
င	ငါ	ငါး	ငါး	အား
နွား	နွာ	နွဲ	နယ်	နိုင်
လှုံ	ရှမ်း	ချမ်း	ရှောင်	ရှိုက်
မီး	ယှက်	ရှစ်	ရှို	ရှဲ
ရှိုက်	ချိုင့်			

၂။ အောက်ပါစကားလုံးများဖြင့် ရိုးရိုးမေးခွန်းဝါကျ အထူးမေးခွန်းဝါကျနှင့် အဖြေ ဝါကျများရေးပြပါ။

2. Make simple and special question sentences and answer sentences using following words.

For example:

ဒါ ကြက်ဥလား?	ဒါ ကြက်ဥပါ။
ဒါ ဘာအသီးလဲ?	ဒါ ပန်းသီးပါ။ (ဘယ်)

ကျော်ကျော် ၊ စာအုပ် ၊ သမင် ၊ ရေအိုး ၊ ဆရာ ၊
 ကုလားထိုင် ၊ နာရီ ၊ ကျောင်း ၊ ဖရဲသီး ၊ ကား ။

၃။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

3. Answer the following sentences.

- ၁. ခင်ဗျားတို့အခန်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံမြေပုံ(map) ရှိလား?
- ၂. သူတို့ အခန်းမှာကော ရှိလား?
- ၃. ကျောင်းသားတွေက နေ့တိုင်း ဘောလုံးကန်ကြသလား?
- ၄. ခင်ဗျားတို့နေ့တိုင်း ဘယ်နှစ်နာရီမှာ အိပ်ရာက ထကြလဲ?
- ၅. လူတိုင်း (၆) နာရီမှာ ထကြသလား?
- ၆. တနင်္ဂနွေနေ့မှာလဲ (၆) နာရီမှာ ထကြရသလား?
- ၇. ကျွန်တော်လည်း ညနေ (၄) နာရီမှာ သွားရမလား?
- ၈. နက်ဖြန် စာကြည့်တိုက်ကို သွားမလား?
- ၉. နက်ဖြန်ညနေကော ဘောလုံးကစားကြမလား?
- ၁၀. ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မှာ ကမ္ဘာ့(world)သမိုင်း သင်တန်းတက်မလား?
- ၁၁. စနေနေ့မှာ သူတို့ ဘာနဲ့သွားမလဲ?
- ၁၂. ညနေ သူတို့ ဘယ်နှစ်ယောက်လာမလဲ?

၄။ အောက်ပါဝါကျများတွင် ရေတွက်စနစ်ကို အသုံးပြု၍ ကွက်လပ်ဖြည့်ပါ။

4. Fill the blank using the counting system.

For example:

စာအုပ်ငါးအုပ်ယူလာတယ်။

- ၁. လမ်းဘေးမှာ ကား..... ရပ်ထားတယ်။
- ၂. အခန်းထဲမှာ ကုလားထိုင်..... ရှိပါတယ်။
- ၃. ကျောင်းဝင်းထဲမှာ သစ်ပင်..... စိုက်ထားတယ်။
- ၄. ဒီအဆောင်မှာ အခန်းပေါင်း..... ရှိပါတယ်။
- ၅. ကိုယ်စားလှယ်..... ၅၀ အစည်းအဝေးမှာ ပါဝင်ဆွေးနွေးကြတယ်။
- ၆. သူတို့အတန်းမှာ ကျောင်းသားက.....၊ ကျောင်းသူက.....ရှိပါတယ်။
- ၇. ဒီနေ့ကျနော်တို့အတန်းက ကျောင်းသား..... က ရေသွားကူးကြတယ်။

- ၈. မြန်မာအက္ခရာပေါင်း..... ရှိပါတယ်။
- ၉. မနေ့က ..... ကြာဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။
- ၁၀. စနေနေ့ကသူတို့..... မှာ အိပ်ကြတယ်။
- ၁၁. စားပွဲမှာ ဖရဲသီး..... ရှိပါတယ်။
- ၁၂. ရေထဲမှာ ငါး..... ရှိပါတယ်။
- ၁၃. ဆိပ်ကမ်းမှာ လှေ..... ရှိတယ်။
- ၁၄. ကျောင်းနေဘက်..... နဲ့အတူတူသွားကြတယ်။
- ၁၅. ကျနော်တို့ဟာ သူတို့အိမ်မှာ ..... နေခဲ့ကြတယ်။

၅။ အောက်ပါ အင်္ဂလိပ်ဝါကျများကို မြန်မာဝါကျသို့ပြောင်းပါ။

5. Change the following English sentences into Myanmar.

- 1. I will fly to England next month.
- 2. Why do you shout loudly?
- 3. When I sleep, it is 3 PM.
- 4. He is swimming holding the phone in his one hand.
- 5. When will the English class start tomorrow?
- 6. There are many trees beside the road.
- 7. How many boats in the river?
- 8. May I not answer to the teacher.
- 9. Walking everyday is good for health.
- 10. How long have you been studying Myanmar?
- 11. Do you remember everything what she says?
- 12. Your pronunciation is very distinct.
- 13. Should I tell the ancient story?
- 14. How many representatives present and discuss in this discussion.
- 15. When will you finish writing this book?

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

In Myanmar KG book there are poems about the Myanmar alphabets' symbols. Those poems are to remember the Myanmar alphabets' symbols reciting the poems. That is why I also give those poems from Myanmar KG book in order to remember easily by Learners of Myanmar.

စံပယ်ပွင့်ကလေးများ

စံပယ်ပွင့်ကလေးခေါင်းပေါ်တင်
အဲဒါသေးသေးတင်။
စံပယ်နှစ်ပွင့်ရှေ့မှာရောက်။
ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက်။
အောက်နားဆီက တစ်ပွင့်ဟာ
အောက်ကမြစ်ကလေးပါ။
သေသေချာချာ မှတ်လိုထား မောင်ညီ မလေးများ။

ဆန်းသစ်စလ

ဆန်းသစ်စလကလေးဟာ
အဲဒါရေးချပါ။
ပြောင်းပြန်လှည့်ကာ ဝတ်ဆံထိုး
အဲဒါသေထိုး။
ရေအိုးကလေးရွက်လာယင်
အဲဒါ လုံးကြီးတင်။
လုံးကြီးတင်မှာ မျက်ဆန်ခက်

လုံးကြီးတင်ဆန်ခတ်။

ပြေးပွဲပြိုင်ပွဲ

ခြေထောက်တစ်ဘက်ထောက်လို့ရပ်
 တစ်ချောင်းငင်လို့မှတ်။
 နှစ်ဘက်ရပ်တော့ နှစ်ချောင်းငင်ပြေးပွဲ ပြိုင်ပွဲဝင်
 ပြေးယင်းပင် နောက်ပြန်လဲ
 နောက်ပစ်ကလေးပဲ။

ဝေါဟာရ

Vocabulary

ပိုဒ်	[pai] (မ)	paragraph
မှန်	[hmā] (နဝ, န)	correct, glass
ဖတ်ပြ	[pha? pja'] (က)	read out (to listen)
မြန်	[mjā] (နဝ)	fast
နှေး	[hne:] (နဝ)	slow
အတုယူ	[ə. tu' ju] (က)	imitate
ပုံပြင်	[pou bjī] (န)	story

တချို့(အချို့)	[tə. tɕho] (န)	some
မိနစ်	[mi' ni'] (န)	minute
စံပယ်ပွင့်	[zə. bɛbwĩ'] (န)	star flower
ခေါင်း	[gau:] (န)	head
တင်	[tĩ] (က)	put on
သေးသေးတင်	[tθe: dðe: tĩ] (န)	small spot on a word
ရှေ့	[ɕe'] (န)	front
ရောက်	[jau?] (က)	get
ပြောင်းပြန်	[bjau: bjã] (နဝ)	opposite direction
လှည့်	[hlɛ](က)	turn
ရေအိုး	[je o:] (န)	water pot
ရွက်	[jwe?] (က)	carry on one's head
ပြေးပွဲ	[pje: bwe:] (န)	running race
ပြိုင်	[pjaĩ] (က)	compete
ခြေထောက်	[tɕhe dau?] (န)	foot, leg
တဘက်	[tə.phɛ?] (န)	one side
ထောက်	[thau?] (က)	prop, support
ရပ်	[ja?] (က)	stand, stop
ဝင်	[wĩ] (က)	enter
မှတ်	[hma?] (က)	keep in mind
ပြေး	[pje:] (က)	run
နောက်ပစ်	[nau? pi?] (က)	throw back

သင်ခန်းစာ (၁၃)

LESSON (13)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

In Myanmar language there are two styles: speaking style and writing style. Of those speaking style is usual in daily life. Writing is very formal and is used ceremonial occasion. Sometimes some spelling is difference from pronunciation like other language such as English. But when we write articles or letter or something, we can write by the speaking style. So, some writer chooses the speaking style to be ease their work and to be understood by reader. Here I am going to show you some difference forms between speaking and writing.

Speaking	Writing	Meaning
ကျနော်	ကျွန်တော်	I (Male noun)
ကျမ	ကျွန်မ	I (Female noun)
မှာ	တွင်	in, at(postposition)
ကတော့	ကမူ	subject(suffix)
ဒီ	ဤ	this
က	မှ	from(postposition)
တယ်	သည်	verb particle
မ.....ဘူး	မ.....ပါ	negative verb particle
ဟာ	သည်	subject(postposition)
ရဲ့	၏	genitive (postposition)
တဲ့	သော	adjective particle
လို့	ဟု	particle prefixed or suffixed
ပြီး	၍	conjunction

သွား ၊ လာ (verb particle)

There are many verb particles in Myanmar Language. Verb particles support to the verbs to be more powerful verbs. Those verb particles are called in Myanmar ကြိယာထောက်, because they support the verbs. I have already explained 'သွား' previous lesson as the verb(go) and noun(tooth). Here 'သွား' is neither verb nor noun but verb particle. If we use 'သွား' after verb It convey that something has already happened or action. If we use 'လာ' after verb It means that something become better or worse.

For example:

သူတို့၏ ကားသည် ဝေးသွားသည်။

Their car went far.

သင်္ကြန်နီးလာပြီ။

Water festival draw near.

မြန်မာစာက တဖြည်းဖြည်း လွယ်လာတယ်။

Myanmar gradually become easy.

ကျန်းမာရေးအခြေအနေ တဖြည်းဖြည်း ဆိုးသွားတယ်။

Health situation gradually become worse.

ကြောင့်/ သောကြောင့် (because/ because of)

We use 'ကြောင့်' or 'သောကြောင့်' to convey the reason. We use 'ကြောင့်' after Noun and 'သောကြောင့်' is used after Clause.

For example:

သူ့ကြောင့် သူတို့အားလုံးပျော်ကြတယ်။

They all are happy because of him.

မိုးရွာသောကြောင့် သူစိုသွားတယ်။

He was wet because It was raining.

နေမင်းကြောင့် ကျွန်တော်တို့ နွေးထွေးလာကြတယ်။

Because of the Sun we become warm.

၏/ ရဲ့ (genitive postposition)

We use '၏' or 'ရဲ့' after Noun as postposition to convey the possessive meanings. We use '၏' in writing while use 'ရဲ့' in speaking.

For example:

ကျွန်တော်၏ စာအုပ်	my book(writing)
ကျနော်ရဲ့စာအုပ်	my book(speaking)
သူ၏ အခန်း	his room(writing)
သူရဲ့ အခန်း	his room(speaking)

In speaking we used to saying by omitting postposition. Besides we use အောက်ကမြစ် under the end of the pronoun.

For example:

ကျွန်တော်၏ ညီလေး	→ ကျွန်တော့် ညီလေး	my brother
သူ၏စက်ဘီး	→ သူ့စက်ဘီး	his bicycle
ငါ၏ အဖေ	→ ငါ့အဖေ	my father

က (postposition)

We can use 'က' as verb, subject postposition and pure postposition. Here I will discuss about pure postposition. Pure postposition is used after noun. It is opposite from English. As pure postposition 'က' means 'from'.

We can use in writing 'မှ' in lieu of 'က'.

For example:

တက္ကသိုလ်က ဆရာ လာတယ်။

The teacher from university is coming.

ရှစ်တန်းက မောင်နေဝင်း ကျောင်းပျက်တယ်။

Maung Ne Win from Grade (9) is absence.

ဒေါ်ဒေါ် မြို့ထဲက လာတာလား?

Daw Daw, do you come from downtown?

လို့/ ဟု (reported speech)

We can use 'လို့' in speaking while use 'ဟု' in writing to convey reported speech or indirect speech.

For example:

ဒါ စံပယ်ပန်းလို့ ခေါ်တယ်။

This is called jasmine.

ဒီလေ့ကျင့်ခန်းကို လုပ်ကြပါလို့ ဆရာကပြောတယ်။

Teacher said that do this exercise.

ညနေလာမယ်လို့ သူကပြောတယ်။

He said that he will come on evening.

၀၀၀

ဖတ်စာ

Reader

မိတ်ဆွေနဲ့တွေ့ဆုံခြင်း

က ။ ။ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။

ခ ။ ။ ကျနော်လည်း ဝမ်းသာပါတယ်။

က ။ ။ ကိုထွန်းမြင့် လန်ဒန်ကို ရောက်တာကြာပြီလား?

ခ ။ ။ မကြာသေးပါဘူး။ အောက်တိုဘာလကုန်လောက်က အင်္ဂလန်ကို လာတာပါ။

က ။ ။ အခု ဘယ်တက္ကသိုလ်မှာ စာသင်နေသလဲ?

ခ ။ ။ အောက်စဖို့စ်တက္ကသိုလ်မှာ စာသင်နေပါတယ်။

က ။ ။ အင်္ဂလိပ်စာ သင်နေတာလား?

ခ ။ ။ ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ကျနော်ဟာ အင်္ဂလိပ်စာ အဓိကကျောင်းသားတစ်ယောက်ပါ။

က ။ ။ သူ့ကော၊ သူ့လဲ အင်္ဂလိပ်စာ အဓိကကျောင်းသူလား?

ခ ။ ။ ဟင့်အင်း- သူက ရန်ကုန်နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ် ကျောင်းသူပါ။

ဃ ။ ။ ကျွန်မက မြန်မာဘာသာဒုတိယနှစ်အတန်းမှာ စာသင်နေပါတယ်။

ခ ။ ။ သူကလည်း ကျနော်မိတ်ဆွေပါ။

က ။ ။ ဪ-ဟုတ်လား။ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။ ဒီမိတ်ဆွေက အင်ဂျင်နီယာလား?

ခ ။ ။ မဟုတ်ပါဘူး။ သူက တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခပါ။

ဂ ။ ။ ကျနော်တို့ဟာ တော်တော်ခင်ကြတဲ့ မိတ်ဆွေတွေပါ။

စကားပုံ (proverb)

မြိန်ရာဟင်းကောင်း၊ ခင်ရာဆွေမျိုး။

Palatable curry is good for you. Friendly man is a relative to you.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါတို့ကို စာလုံးပေါင်းပြီး ရေးပါ။

1. Write down the following phrases by spelling out.

ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ သင်တန်း၊ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့မိတ်ဆွေများ၊
မန်နေဂျာ၊ စုစုပေါင်း၊ သံမဏိစက်ရုံ၊ ကျွဲပါးစောင်းတီး။

၂။ က ၊ ဟာ ၊ သည် များကို အောက်ပါကွက်လပ်များတွင် ဖြည့်ပါ။

2. က ၊ ဟာ ၊ သည် are filled in the blanks.

၁. ကျနော်ရဲ့ဦးလေး..... ကျောင်းဆရာဖြစ်ပါတယ်။

၂. မောင်ထွန်းဖေ..... ဆရာဝန်တစ်ယောက်ပါ။

၃. သူ..... အင်ဂျင်နီယာ၊ ကျနော်..... ကျောင်းဆရာပါ။

၄. သတင်းစာဖတ်နေတဲ့ လူ..... ကျနော်ရဲ့အစ်ကိုပါ။

၅. တံမြက်စည်းလှဲနေတဲ့လူ..... ဘယ်သူလဲ?

၆. သူ..... ကျွန်တော်တို့၏ မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်ပါသည်။

၇. မရွှေစင်..... စာတော်သူတစ်ယောက်ပါ။

၈. မောင်သိန်းဖေ..... ရေကူးသွားပြီ။

၉. မဝေဝေ..... ပထမတန်းကျောင်းသူပါ။ ကျွန်တော်..... ဒုတိယ
တန်း ကျောင်းသားပါ။

၁၀. ဘကျော်..... ဖုန်းတစ်လုံးဝယ်လာတယ်။

၃။ အောက်ပါကွက်လပ်များတွင် ရဲ့ ၊ တဲ့ ၊ ၏ ၊ သော ၊ က ၊ မှ ဝိဘတ်များကို ဖြည့်ပါ။

3. Fill ရဲ့ ၊ တဲ့ ၊ ၏ ၊ သော ၊ က ၊ မှ in the blanks.

၁. ဒါ ကျနော်..... ညီလေးပါ။

၂. သူဟာ ကျနော်တို့အတန်း..... အတန်းခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပါတယ်။

၃. ကိုအာကာ..... မမဟာ ဈေးကပြန်လာတယ်။

၄. သူသည် ကျွန်မ..... ကိုကိုဖြစ်ပါသည်။

၅. အောက်စဖို့စ်တက္ကသိုလ်..... ကျောင်းသူကျောင်းသားများက လေ့လာ
ရေးခရီး သွားကြပြီ။

၆. ကျနော်..... ခင်မင်..... မိတ်ဆွေဟာသူဘဲ။

၇. သူတို့.....အတန်း..... ကျောင်းသူများဟာ သီချင်းဆိုနေကြတယ်။

၈. ဒါဟာ ဘယ်သူဝယ်လာ..... ဖရဲသီးလဲ?

၉. ဤစာအုပ်သည် တော်တော်ကောင်း..... စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။

၁၀. သူတို့ပြောနေ..... စကားဟာ မြန်မာစကားလား?

၁၁. ကျနော်..... ညီလေးဟာ သူတို့..... အတန်းမှာ စာသင်နေတယ်။

၁၂. သူ..... ကိုကိုသည် ခြောက်တန်း..... ကျောင်းသားပါ။

၁၃. သူတို့စက်ရုံ..... အလုပ်သမားတွေ..... လစာများတယ်။

၁၄. သူတို့ဆိုနေ..... သီချင်းကို ကျနော်ကြိုက်ပါတယ်။

၁၅. မြန်မာစာရေးနေ..... သူဟာ ကျနော်တို့အတန်း..... ကျောင်းသူပါ။

၁၆. ကိုကျော်ဇင်..... အဖေဟာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်..... ပါမောက္ခပါ။

၁၇. ကိုကျော်သက်ဝေသည် အဝေးသွားနေ..... လူအားခေါ်နေပါသည်။

၁၈. ကျွန်တော်တို့ ကျောင်း..... ကိုပြည့်ဖြိုးသည် အခုသူတို့.....
တက္ကသိုလ်မှာ စာသင်နေ၏။

၁၉. အသံဖမ်း..... စက်ကို တီထွင်တာ ဘယ်တက္ကသိုလ်.....ကျောင်း
သားလဲ?

၂၀. စာသင်နေ.....ဆရာမောင်ခင်သည် သူတို့အတန်း..... မောင်မြင့်
သန်း ..... အစ်ကိုဖြစ်ပါသည်။

၅။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

5. Answer the following the questions.

- ၁. မောင်ဘသောင်းဟာ ကျောင်းသားလား၊ အလုပ်သမားလား?
- ၂. မအေးငြိမ်းသူ့ရဲ့မမကလည်း သူတို့အတန်းထဲကကျောင်းသူလား?
- ၃. မောင်ဘဆွေက ဘယ်တက္ကသိုလ်ကျောင်းကလဲ?
- ၄. မောင်သိန်းအောင်ရဲ့အစ်ကိုလည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကကျောင်းသားလား?
- ၅. ခင်ဗျားလည်း သူတို့တက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားလား?
- ၆. သတင်းစာဖတ်နေတဲ့ ဟိုလူဟာ ဘယ်ကျောင်းမှာ စာသင်နေသလဲ?
- ၇. သူတို့က မြန်မာစာဖတ်နေကြသလား?
- ၈. စကားပြောနေတဲ့လူဟာ ခင်ဗျားတို့ အတန်းကကျောင်းသားလား?
- ၉. အင်္ဂလိပ်စာသင်နေတဲ့ ကျောင်းသူကို ခင်ဗျားသိလား?
- ၁၀. သူတို့နှစ်ယောက်ဟာ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေလား?
- ၁၁. ခင်ဗျားနဲ့သိပ်ခင်တဲ့မိတ်ဆွေလည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခလား?
- ၁၂. ခင်ဗျားရဲ့အစ်ကိုလည်း သံမဏိစက်ရုံက အလုပ်သမားလား?
- ၁၃. သူတို့ဟာ နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားလား?
- ၁၄. သီးချင်းဆိုနေသူဟာ ဘယ်အတန်းကလဲ?
- ၁၅. သူတို့အတန်းက ကျောင်းသားတွေက အိမ်စာလုပ်ကြသလား?

၆။ အောက်ပါဝါကျများကို အထူးမေးခွန်းဝါကျများသို့ ပြောင်းပါ။

6. Change the following sentences into special question sentences.

- ၁. ကိုမင်းမင်းက လန်ဒန်ရောက်နေတာကြာပြီ။
- ၂. သူတို့ မြန်မာစာသင်တာ (၃) လရှိပြီ။
- ၃. သူတို့ကို တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။
- ၄. သူ မနေ့က စင်္ကာပူကိုရောက်လာတယ်။
- ၅. အခု သူတို့ အောက်စဖို့စ်တက္ကသိုလ်မှာ စာသင်နေကြပါတယ်။
- ၆. သူတို့ မြန်မာစာလည်းသင်ရတယ်၊ သမိုင်းလည်းသင်ရတယ်။
- ၇. ကျနော် အဲဒီစက်ရုံက အလုပ်သမားဖြစ်ပါတယ်။

- ၈. သူက ကျနော်တို့ အတန်းက အတန်းခေါင်းဆောင်ပါ။
- ၉. ကျနော်တို့ ကိုယ်စားလှယ် (၄) ယောက်ရွေးထားကြတယ်။
- ၁၀. ဟိုမှာ ထိုင်နေတဲ့လူဟာ နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ်ကပါ။
- ၁၁. သူတို့ဟာ မြန်မာစာအဓိကကျောင်းသားတွေပါ။
- ၁၂. မြန်မာ့သမိုင်းဟာလည်း သူတို့ရဲ့မသင်မနေရတဲ့ ဘာသာတစ်ရပ်ဖြစ်တယ်။
- ၁၃. သူဟာ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကျေးရွာကလေးတစ်ရွာက လာတဲ့သူပါ။
- ၁၄. သူကတော့ မွန်ပြည်နယ်က လာတာပါ။
- ၁၅. ကျနော်တို့အတန်းက ကျောင်းသူကျောင်းသားများဟာ ခင်မင်ရင်းနှီးကြပါတယ်။

၇။ အောက်ပါ အင်္ဂလိပ်စကားစုများကို မြန်မာဘာသာသို့ပြန်ပါ။

7. Translate the following English phrases into Myanmar.

- 1. My car
- 2. Her teacher
- 3. His grandfather
- 4. Books on the table
- 5. Student from University
- 6. Water in the well
- 7. Mouse in the hole
- 8. Machine made in Japan
- 9. A man from China
- 10. A man with beard
- 11. The girl in a skirt
- 12. Stars in the sky
- 13. His daughter
- 14. A car on the road
- 15. Boat on the river

၈။ အောက်ပါအင်္ဂလိပ်ဝါကျများကို မြန်မာဝါကျများသို့ ပြောင်းပါ။

8. Change the following English sentences into Myanmar.

- 1. He is my father.
- 2. A man next to Kaung kyaw is my uncle.
- 3. What country belong to you?
- 4. My sister is a professor in Oxford university.

5. One of my friends bought a history book yesterday.
6. Do you believe in Buddhism?
7. My brother works in a large bank.
8. Our school is very far from my home.
9. The birds in the tree are very beautiful.
10. The man in a green sarong is our teacher.
11. The article he wrote is not so good.
12. Dhamma taught by The Buddha is very precious.
13. If he wants to go, let he goes.
14. Plants become green because of raining.
15. He said that he will be absence tomorrow.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

ရွာသာယာ

ကျွန်မတို့ရွာကို ရွာသာယာဟု ခေါ်ပါသည်။ ရွာလမ်းများသည်လည်း သန့်ရှင်းပြီး ဖြောင့်ဖြူးနေပါသည်။ ရွာအနီးတွင် ကားလမ်းအသစ်ရှိသေးသည်။ လမ်းအသစ်ဖောက်၍ ရွာသူရွာသားများ ချမ်းသာလာကြသည်။

ရွာ၏ အရှေ့ဘက်တွင် စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိသည်။ ရွာထဲမှ ကလေးများသည် ထိုကျောင်း၌ ပညာရင်နို့သောက်သုံးကြပါသည်။

ရွာ၏ အနောက်ဘက်တွင် ရေကန်ကြီးတစ်ကန်ရှိပါသည်။ ထိုရေကန်ထဲမှ

ရေသည် ကြည်လင်ပြီး ရွာသူရွာသားများ သောက်သုံးနိုင်ကြပါသည်။

ရွာ၏ တောင်ဘက်တွင် လယ်ကွင်းများ ရှိပါသည်။ လယ်ကွင်းသည် စပါးများကြောင့် ရွှေရောင်တောက်နေကြပါသည်။

ရွာ၏မြောက်ဘက်တွင်မူ ဝါးတောရှိပါသည်။ ကျေးငှက်များသည် ပျော်မြူးနေကြပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ရွာကို ရွာသာယာဟုခေါ်ကြသည်။

ဝေါဟာရ

Vocabulary

မိတ်ဆွေ	[mei? shwe] (န)	friend
တွေ့	[twe'] (က)	meet, find
လကုန်	[la' kou] (န)	end of a month
လန်ဒန်မြို့	[lə.n də.n mjo'] (န)	London
အဓိက	[ə.di' ga'] (န)	major
နိုင်ငံခြား	[nəj ɲə dza:] (န)	foreign
ဘာသာ	[ba dʰa] (န)	language
ဒုတိယ	[du' di' ja'] (န)	second
အင်ဂျင်နီယာ	[i dʒi ni ja] (န)	engineer
သံမဏိစက်ရုံ	[tθə mə. ni se? jou] (န)	steel factory
မန်နေဂျာ	[mā ne dza] (န)	manager
ခင်	[khi](နဝ)	friendly
ရွာ	[jwa] (န)	village

ဖြောင့်ဖြူး	[phj ãu' phju:] (နဝ)	straight
ကားလမ်း	[ka: læ:] (န)	car road
အသစ်	[ə. tθiʔ] (န)	new
ဖောက်	[phauʔ] (က)	make road
ရွာသူရွာသား	[jwa dðu jwa dðã:] (န)	villagers
ချမ်းသာ	[tʰhã: dðã] (နဝ)	affluent
အရှေ့ဘက်	[ə. ʰe' bɛʔ] (န)	east
ဘက်	[bɛʔ phɛʔ] (န)	direction
ကလေး	[gə. le:] (န)	baby, young man
ပညာ	[pjɪ na] (န)	education
ရင်နို့	[jɪ no'] (န)	breast
သောက်သုံး	[tθauʔtθou:] (က)	drink
ရေကန်	[je gã] (န)	lake
တစ်ကန်	[də. gã] (မ)	one lake
ကြည်လင်	[tʰeɪ li] (နဝ)	clear, transparent
လယ်	[lɛ] (န)	paddy field
ရွှေရောင်	[ʰwe jau] (န)	golden color
တောက်	[tauʔ] (က)	shine, sparkle
ဝါးတော	[wa: tɔ:] (န)	bamboo grove
ကျေးငှက်	[tʰe: hŋɛʔ] (န)	bird
ပျော်မြူး	[pjɔ mju:] (က)	be elated
မြိန်	[meɪ] (နဝ)	palatable, delicious

သင်ခန်းစာ (၁၄)

LESSON (14)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

က (postposition, conjunction)

I have already explained about 'က' that can be used as subject postposition and pure postposition(from). 'က' is used not only as 'from' but also another preposition and conjunction in English: but in interrogative sentences we use 'က' as preposition from in English.

For example:

သစ်ပင်ပေါ်ကငှက်

the bird in the tree.

အိုးထဲက ရေ

water in the pot.

ခင်ဗျားဘယ်က လာတာလဲ?

Where do you come from?

ကျနော် မြို့ထဲက လာတာပါ။

I came from downtown.

သူ သွားလိုက သွားပါစေ။

If he wants to go, let he goes.

လည်း၊ လဲ(ရော) (also)

When we want to say next one in the same sentence or next sentence we use 'လည်း' or 'လဲ' or 'ရော' after noun or pronoun.

For example:

မနေ့က ကျွန်တော်လည်း တရားထိုင်တယ်။

I also meditated yesterday.

သူ ပန်းသီးကိုလည်း စားတယ်။

He ate apple as well.

သူ့မှာလည်း ညီမတစ်ယောက်ရှိတယ်။

He has also a sister.

ဘယ်လို + V + သလဲ (How)

We use this pattern in the interrogative sentences when we want to know something.

For example:

သူတို့ ဘယ်လိုလာကြသလဲ?

How do they come?

ဒါကို ဘယ်လိုရေးရလဲ?

How to write this?

ခင်ဗျားနာမည် ဘယ်လိုခေါ်လဲ?

What is your name?

ခင်ဗျားတို့ ရွာကို ဘယ်လိုသွားရလဲ?

How to go to your village?

ရှင်၊ ခင်ဗျာ

In Myanmar conversation we use ending suffix in the sentences such as နော်, ရှင်, ခင်ဗျာ, ပေါ့, ပါ, လေ etc. In Myanmar conversation female use 'ရှင်' when she says politely and answer or response to someone's calling.

For male 'ခင်ဗျာ' is used in conversation.

For example:

ထိုင်ပါရှင်။

Please have a seat.

အထဲကြွပါရှင်။	Please come in.
သုံးဆောင်ပါခင်ဗျာ။	Please enjoy.
ဟုတ်ကဲ့ပါရှင်။	Yes.

ဘယ်မှာ + V + သလဲ/ ဘယ်မှာလဲ (Where)

This is one of interrogative sentence patterns In Myanmar. We can use the verb between question words and sometimes without verb.

For example:

ဒါ ဘယ်မှာ ရှိလဲ?	Where is this?
စာအုပ်ကို ဘယ်မှာ ထားသလဲ?	Where is book?
သူ ဘယ်မှာလဲ?	Where is he?
ခင်ဗျား ဘယ်မှာ နေလဲ?	Where do you live?

ရင်/ လျှင် / မှ (if)

We use 'ရင်' in speaking and use 'လျှင်' and 'မှ' in writing as conjunction.

We pronounce 'ရင်' in 'ယ' sound.

For example:

မင်း အားရင်လာလည်ပါ။	If you are free, visit me please.
နားမလည်ရင် မေးပါ။	If you don't understand, ask please.
ကြိုးစားရင် အောင်မြင်မယ်။	If you work hard, you will succeed.

မလို့ (be about to do something)

We are used to saying 'မလို့' at the end of the sentences when someone is close to do something.

For example:

စာကြည့်တိုက် သွားမလို့။	I am about to go to Library.
ရွှေတိဂုံဘုရားကို သွားဖူးမလို့။	
I am about to go and pay homage to Shwe Ta Gon pagoda.	
ငါ အိမ်ပြန်တော့မလို့။	I am about to go back home.
သူ ရဟန်းဝတ်တော့မလို့။	He is about to ordain.

ဘယ် ၊ ဘာ + V or N + မလို့လဲ/ မလဲ

This is also one of interrogative sentence patterns In Myanmar. 'ဘယ်' means Where but if noun is after 'ဘယ်' this means what and ask precise place. 'ဘာ' means What and take place before Verb or Noun.

For example:

ဘယ်ကို သွားမလို့လဲ?	Where will you go?
(Here ကို and လို့ could be omitted.)	
ဘယ် သွားမလို့လဲ? Or ဘယ် သွားမလဲ?	
ဘယ်မြို့ကို သွားမလို့လဲ?	What town(where) will you go?
ခင်ဗျား တော်ကြာ ဘာလုပ်မလို့လဲ?	What will you do soon?
ဘာစာအုပ်သွား ငါးမလို့လဲ?	What kind of book will you borrow?

မှ (only when)

Usually we use 'မှ' as preposition. Here 'မှ' is not used as preposition but as when. I think 'မှ' meaning when is shortened the **သောအခါမှ** because we use **သောအခါမှ** meaning when in writing.

For example:

လေ့ကျင့်မှ တိုးတက်မယ်။

Only when practicing, you will improve.

ဆရာရှင်းပြမှ ကျွန်တော်နားလည်တယ်။

Only when the teacher explains, I understand.

ပေးလှူမှ ချမ်းသာမယ်။

Only when offering, you will be rich.

မည်မှာ/ မှာ (will, shall)

We use 'မည်မှာ' or 'မှာ' to which English auxiliary verb, 'will' or 'shall', are equivalent. Sometimes 'မှာ' have genitive sense and can be used as a nominative preposition, place and time.

For example:

သူလာမည်မှာ သေချာသည်။ It is sure, he will come.

သူစာမေးပွဲအောင်မှာ သေချာတယ်။ It is sure, he will pass the exam.

သာ (only)

We use 'သာ' after the noun to convey a sense of limitation. We can also use in this sense 'ဝဲ' in lieu of 'သာ'. We can use together မှ and သာ, မှသာ, in the sense of only when. 'သာ' can be used as a verb meaning excel.

For example:

သူ့ကိုသာ မြင်သည်။ I see only her.

အမေ့ကိုသာ ပြောပါ။ Ask only mother.

သူဟာ ၁၉ နှစ်ပဲရှိသေးတယ်။ He is only 19 years old.

သင်တန်းကို တစ်ယောက်ပဲ လာတယ်။ Only one came to the class.

Exception

ပြောသာ ပြောပါ။

Keep Speaking. (encouragement someone to do something more)

ဖတ်စာ

Reader

တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ခြင်း

- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ရှင်။
- မောင်ကျော်စိုး ။ ။ ကျွန်တော်လည်း ဝမ်းသာပါတယ်ခင်ဗျား။
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ နာမည် ဘယ်လို ခေါ်ပါသလဲရှင်?
- မောင်ကျော် ။ ။ မောင်ကျော်စိုးလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခင်ဗျား နာမည်ကော?
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ သန်းသန်းမြင့်လို့ ခေါ်ပါတယ်ရှင်။
- မောင်ကျော်စိုး ။ ။ မသန်းသန်းမြင့်က ဘယ်အရပ်ကလဲခင်ဗျား?
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ ဧရာဝတီတိုင်းကပါရှင်။
- မောင်ကျော်စိုး ။ ။ ဘာ ဘာသာ အဓိကပါလဲ?
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ မြန်မာဘာသာ အဓိကပါရှင်။
- မောင်ကျော်စိုး ။ ။ မြန်မာစာသင်တာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ?
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ ၆ လရှိပါပြီ။ ကိုကျော်စိုးကော?
- မောင်ကျော်စိုး ။ ။ ကျနော်ကတော့ ဒဿနိက(philosophy) ဗေဒ အဓိကပါ။
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ ကိုကျော်စိုးတို့ ဘယ်အဆောင်မှာ နေကြသလဲ?
- မောင်ကျော်စိုး ။ ။ အင်းလျားဆောင်မှာ နေပါတယ်။ မသန်းသန်းမြင့်တို့ ကျောင်းသူတွေကော ဘယ်အဆောင်မှာ နေကြသလဲ?
- သန်းသန်းမြင့် ။ ။ အဆောင်နံပါတ်(၂၅) မှာ နေပါတယ်ရှင်။ အားရင် လာလည်ပါအုန်း။

မောင်ကျော်စိုး ။ ။ ဟုတ်ကဲ့ပါ။ မသန်းသန်းမြင့်တို့ အကူအညီလိုရင် ပြောပါ။
အားမနာပါနဲ့။

သန်းသန်းမြင့် ။ ။ ဟုတ်ကဲ့ပါရှင်၊ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ကိုကျော်စိုး အခု
ဘယ်သွားမလို့လဲ?

မောင်ကျော်စိုး ။ ။ စာကြည့်တိုက်ကို သွားမလို့။ စာအုပ်တစ်အုပ် ငှားချင်လို့ပါ။

သန်းသန်းမြင့် ။ ။ ငြော်-ကျမလည်း စာကြည့်တိုက်ကို သွားမလို့၊ အတူတူ
သွားကြရအောင်။

စကားပုံ (proverb)

အာဂလူ အူကလာ

Becoming powerful man is because of his intelligent.
အိမ်သာလျှင် ဧည့်လာသည်၊ ကန်သာလျှင် ကြာပေါက်သည်။
If house is pleasant (householders are good-natured), guests will visit.
If Lake is pleasant, lotuses will grow up.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

- ၁။ ဖတ်စာတွင်ပါသော စကားပြောများကို ရွတ်ဖတ်ပါ။
1. Read out the Dialogue from Reader.
- ၂။ အောက်ပါ ဝေါဟာရများကို စာလုံးပေါင်းရွတ်ဖတ်ပါ။
2. Read out and spell the following vocabularis.

တွေ့	တွဲ	တွဲ	ရွှေ	ရွှင်	ရှိန်
ထွန်း	ထုံး	ထူး	ခေါ်	ခို	ခုပ်

ခုန်း	ခွန်း	ခိုး	ဆောင်	ဆိုင်	ဆွံ့
ဆုံး	ဖွန်း	စုံ	မြင့်	မြည့်	မြေ့
စော်	စို	ပူ	ရှော့	ချော့	ချို့
မြိန်	မိန်း	မြဲ	ပိန်	ပျင်း	ပြိန်

၃။ အောက်ပါတို့ကို ဝါကျပုံစံရေးပြပါ။

3. Construct the short sentence patterns using the following words.

(1) be about to: go back   go bed   go to school
 be cry   go to downtown   eat
 take bath   cook   walk
 sweep   go to pagoda   play
 read   sit   come

(2) live: on the Bogyok Aung San Road
 in Mandalay   at the hostel No 19.
 On the river bank   in Yangon City
 across the office   next to our house

(3) She or Her: spelling is correct   is smart
 handwriting is beautiful   is tall
 accent is distinct   answer is wrong

(4) This is: apple   university   medicine
 clock   moon   forest
 That is: car   plane   train
 pagoda   palm tree   brook

၄။ ပုစ္ဆာနံပါတ် (၃) ဝါကျပုံစံများဖြင့် ရိုးရိုးမေးခွန်းဝါကျ ရေးပြပါ။

4. Construct the simple interrogative sentences using the question NO.3

sentence patterns.

For example:

- Are you about to go back?
- Are you about to go to school?
- Is her answer wrong?

၅။ ပုစ္ဆာနံပါတ် (၃) ဝါကျပုံစံများဖြင့် အထူးမေးခွန်းဝါကျ ရေးပြပါ။

7. Construct the special interrogative sentences using the question NO.3 sentence patterns.

For example:

- Whose answer is wrong?
- What is that?
- Where will you go?

၆။ အောက်ပါ ဗဟုဝင်ဝါကျများကို ဧကဝင်ဝါကျများအဖြစ်သို့ပြောင်းပါ။

6. Change the following plural sentences into singular sentences.

- ၁. ဒေါ်အေးနဲ့ဦးလေးကျော်တို့က မြို့ထဲသွားကြပြီ။
- ၂. မောင်ကျော်မြနဲ့သူ့အစ်ကိုတို့ အတူတူရုပ်ရှင်ကြည့်နေကြတယ်။
- ၃. မမေရီတို့က ပြတိုက်(museum) ကို သွားကြတယ်။
- ၄. သူတို့အတန်းက ကျောင်းသူကျောင်းသားများဟာ စာတော်ကြတယ်။
- ၅. ကျောင်းသားဘောလုံးအသင်းနဲ့ ကျောင်းဆရာဘောလုံးအသင်းတို့ဟာ ဒီနေ့ ညနေမှာ ကစားကြမယ်။
- ၆. စာကြည့်တိုက်မှာ ကျောင်းသူကျောင်းသားများက စာဖတ်နေကြတယ်။
- ၇. သူတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ညနေရေကူးသွားကြမယ်လို့ ပြောတယ်။
- ၈. တော်ကြာ ကျနော်တို့အားလုံး လာဆွေးနွေးကြမယ်။
- ၉. ကျမနို့မငွေးဝင်းဟာ ဆရာမအိမ်ကို သွားလည်ကြမယ်။
- ၁၀. ဒီနေ့ လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်အုပ်ကြရမယ်လို့ ကျောင်းသူများက ပြောကြတယ်။

၇။ အောက်ပါစကားပြောများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြောပါ။

7. Interpret the following dialogue sentences.

၁။ မောင်စိုးဝင်းတို့က ဘယ်သွားကြပြီလဲ။
 စင်္ကာပူကိုသွားကြပြီ။
 သွားတာဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ။
 သူတို့သွားတာ နှစ်ပတ်လောက်ရှိပြီ။
 ဘယ်နေ့ပြန်လာကြမလဲ။
 နက်ဖြန် ပြန်လာကြမယ်လို့ ပြောတယ်။
 နက်ဖြန် ဘယ်နှစ်နာရီမှာ ပြန်ရောက်မလဲ။
 သူတို့ကို လေဆိပ်သွားကြိုမလား။
 လေယာဉ်က ညနေ (၂) နာရီမှာ ဆိုက်မယ်။
 ကျနော်တို့က (၁၂) နာရီမှာ သွားကြိုမလို့။

၂။ ဆရာပြောတာနားလည်ကြရဲ့လား။
 နားလည်တာလည်းရှိတယ်။ နားမလည်တာလည်း ရှိပါတယ်။
 ဘယ်ဟာ နားမလည်တာလဲ။
 နားမလည်တာ မေးကြပါ။
 ဟုတ်ကဲ့၊ ကျနော်နားမလည်တာ အရင်မေးပါရစေ။

၃။ ခင်ဗျားတို့နှစ်ယောက် ဘယ်သွားမလို့လဲ။
 ကျနော်တို့ ရေသွားကူးမလို့။
 ကျောင်းဝင်းထဲမှာ ရေကူးကန်(pool)ရှိလား။
 ရှိတာပေါ့၊ ကျနော်တို့နဲ့ အတူတူ လိုက်မလား။
 မလိုက်တော့ဘူး။ စနေနေ့ ဘောလုံးကန်ပြီးမှ သွားကူးတော့မယ်။

၄။ ဆရာ့နာမည်သိကြလား။
 ခင်ဗျားကောသိလား။ သိရင်ပြောပြပါ။ ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ။
 ဦးထွန်းမြင့်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒါဘာခေါ်သလဲ။ ခင်ဗျားသိလား။
 ကျနော်လည်း မသိဘူး။ ဆရာ့ကို မေးကြရအောင်။
 ဒါ ဇူးရင်းသီး(durian)လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မြောက်ပိုင်းဒေသမှာ မထွက်ဘူး။
 ထိုင်းနိုင်ငံမှာ တော်တော်များများထွက်(yield)တယ်။
 ကြိုက်တဲ့လူက စားလို့ကောင်းတယ်လို့ ပြောတယ်။
 မကြိုက်တဲ့လူကတော့ နံ(stink)တယ်လို့ပြောတယ်။

၈။ အောက်ပါမေးခွန်းဝါကျများကို ဖြေဆိုပါ။

8. Answer the following sentences.

- ၁. ခင်ဗျားက ဘယ်ဘာသာအဓိကလည်းခင်ဗျား?
- ၂. လန်ဒန်ရောက်တာ ဘယ်နှစ်လလောက်ရှိပြီလဲ?
- ၃. မြန်မာစာကော သင်တာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလည်း ခင်ဗျား?
- ၄. ခင်ဗျားက နေ့ကျောင်းသားလား?
- ၅. ရှင်က ဘယ်အဆောင်မှာ နေပါသလဲရှင်?
- ၆. ရှင်တို့အခန်းမှာ လူဘယ်နှစ်ယောက်နေကြလဲ?
- ၇. ဟုတ်ကဲ့ပါရှင်၊ ရှင်က သူနဲ့သိလား?
- ၈. သူလည်း ရှမ်းပြည်နယ်က လာတာလား?
- ၉. မောင်ကျော်သိန်းတို့က ဘာဘာသာအဓိကလဲ?
- ၁၀. သူက အင်္ဂလိပ်စာ အဓိကလား?
- ၁၁. အင်္ဂလိပ်စာသင်တာ (၇) လ ရှိပြီလား?
- ၁၂. ရှင်တို့အတန်းမှာ ကျောင်းသူက များလား?
- ၁၃. ကျနော်တို့ အတန်းမှာ ကျောင်းသူက မများဘူးခင်ဗျား၊ ခင်ဗျားတို့ အတန်းမှာကော?
- ၁၄. ဟိုကျောင်းသူရဲ့နာမည် ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲရှင်?
- ၁၅. မရီရီသန့်လို့ ခေါ်ပါတယ်ခင်ဗျား၊ သူနဲ့မသိသေးဘူးလား?
- ၁၆. မရီရီသန့်လည်း ဂီတဝါသနာပါတယ်လို့ ပြောကြတယ် ဟုတ်လား?

၁၇. သူမြန်မာစာ ရေးတာ ဝိုင်းလား လှလား ညီလား?
 ၁၈. ခင်ဗျားတို့ညနေ ဘာလုပ်မလို့လဲခင်ဗျား?

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး

- ၁။ ရှေးလူကြီးများ၊ ဆိုရိုးထား၊
 ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးပါ။
- ၂။ တပါးသောသူ၊ အားကိုးမှု၊
 ဤလူဖျင်းနံ့ချာ။
- ၃။ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ၊ လုပ်ဆောင်မှ၊
 သုခရမည်မှာ။
- ၄။ လူ့လောကတွင်၊ လူတိုင်းပင်၊
 စွမ်းအင်ရှိသည်သာ။
- ၅။ ကိုယ့်စွမ်းကိုယ့်အင်၊ သုံးချလျှင်၊
 စည်ပင်တိုးပွားရာ။
- ၆။ စဉ်လာပုံခိုင်း၊ ယှဉ်ပြနိုင်၊
 လူတိုင်းနှာခေါင်းနှင့်။
- ၇။ နှာခေါင်းရှိလျက်၊ ကိုယ့်အသက်၊
 ကိုယ့်တွက်ကိုယ်ရှုသင့်။
- ၈။ သူများနှာခေါင်း၊ အငိုးတောင်း၊
 အကြောင်းမဟုတ်လင့်။
- ၉။ လူ့လောကဝယ်၊ ဤပုံနှယ်၊

မှတ်ဖွယ်လူ့အကျင့်။
 ၁၀။ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး၊ စီးပွားတိုး၊
 ကောင်းကျိုးအဆင့်ဆင့်။

ဝေါဟာရ

Vocabulary

တွေ့ဆုံ	[twe' shou] (က)	meet
နှုတ်ဆက်	[hnou? she?] (က)	greet
နာမည်	[na mɛ] (န)	name
အရပ်	[ə. ja?] (န)	locality
ဧရာဝတီတိုင်း	[e ja. wa di:] (န)	Ayeyawady Region
ဒေသ	[de dʰa'] (န)	location
ယဉ်ကျေးမှု	[jɪ dʒe: hmu']	culture
အားနာ	[a: na] (က)	be embarrassed by feelings of respect
အာဂ	[a ga'] (နဝ)	extraordinary
အူ	[u] (န)	intestine
ပေါက်	[pau?] (က)	grow
စာကြည့်တိုက်	[sa kzi' dai?] (န)	library
ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး	[ko' a: ko ko:] (စု)	rely on oneself
ပုံ	[pou] (န)	way, picture
ရှေး	[ɕe:] (နဝ)	ancient

လူကြီး	[lu jzi:] (န)	adult
ဆိုရိုး	[sho jo:] (န)	saying
တပါး	[tə. ba:] (နဝ)	other
အားကိုး	[a: ko:] (က)	depend on
ဖျင်း	[phjī:] (နဝ)	inferior, good for nothing
နံချာ	[nou tcha] (နဝ)	dull-witted
ကိုယ်ထူကိုယ်ထ	[ko du ko tha'] (ကဝ)	on a self-help basis
လုပ်ဆောင်	[lou shau] (က)	perform
သုခ	[tθu' kha'] (န)	happiness
လူလောက	[lu' lɔ:ka'] (န)	human world
စွမ်းအင်	[swā: ī] (န)	power
စည်ပင်	[si pī] (နဝ)	developed
အသုံးချ	[ə. tθou: tcha'] (က)	apply
နှာခေါင်း	[hnə. khau:] (န)	nose
နှိုင်းယှဉ်	[hnaī:] (က)	compare
ပုံစိုင်း	[pou khaī:] (က)	use a simile
စဉ်လာ	[sī la] (န)	tradition
တိုးပွား	[to: pwa:] (က)	increase
အသက်	[ə. tθε?] (န)	life
အသက်ရှူ	[ə. tθε? ɛu] (က)	breath
အကျင့်	[ə. tɕī'] (န)	moral
တောင်း	[tau:] (က)	ask
စီးပွားရေး	[si: pwa: je:] (န)	business
မှတ်	[hma?](က)	note, bear in mind
ကောင်းကျိုး	[kau: dzo:] (န)	good result
အဆင့်ဆင့်	[ə. shī zī] (ကဝ)	in sequence

သင်ခန်းစာ (၁၅)

LESSON (15)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

လို့(because)

Meaning of 'လို့' can change depending on context: one context is particle suffixed to a verb for emphasis as in စားလို့ကောင်းတယ်။ Another is denotation for reported speech as in မောင်မြလို့ ခေါ်ပါတယ်။ But here is conjunction.

For example:

သူပြောပြလို့ ကျနော်သိရတယ်။

Because he explained I knew.

မိုးရွာလို့ သူမလာတော့ဘူး။

Because It is raining, he doesn't come.

ခရီးဝေးလို့ မော်တော်ကားနဲ့သွားရတယ်။

Because journey is so far, we go by bus.

သူ့ဖွံ့ရှိလို့ အောင်မြင်တယ်။

Because of his persistence he succeeded.

သူနေမကောင်းလို့ ကျောင်းမတက်နိုင်ဘူး။

Because he feels sick, he can't go to school.

ပေး (verb particle)

We use 'ပေး' after main verb as verb particle. This means someone do something for somebody.

For example:

ကျနော် လုပ်ပေးမယ်။

I will do for you.

ကျနော် ရေးပေးမယ်။

I will write for you.

ကျနော် ပြောပေးမယ်။

I will talk for you.

က (subject postposition)

We can က ၊ ဟာ ၊ မှာ and သည် as subject postposition. Specially 'သည်' is used in writing while 'မှာ' is in a pitiful situation and in possessive sense.

For example:

သူက အပြင်ထွက်သွားတယ်။

He had gone out.

ကျွန်တော်က သူ့ကိုမေးသည်။

I asked him.

ကျောင်းသားတွေက ဘောလုံးကန်နေကြတယ်။

Students are playing football.

သူတို့သွားချင်ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က မသွားချင်ဘူး။

Although they want to go, we don't want to go.

⇒ 'ဟာ' is used in spoken whereas 'သည်' is used in writing.

For example:

သူဟာ ပညာရေးတက္ကသိုလ်က ကျောင်းသူပါ။

She is a student from Education University.

ဤစာအုပ်သည် မည်သူ၏စာအုပ်နည်း?

Who belong to this book?

⇒ 'မှာ' is preposition in possessive and pitiful senses.

For example:

သူ့မှာ သားတစ်ယောက်ရှိသည်။

He has a son.

မောင်ဘမှာ အတော်ပင်ပန်းသွားရှာသည်။

Maung Ba felt very tired.

ဒေါ်လှမှာ သနားစရာကောင်းသည်။

Daw Hla is pitiful.

တုန်းဘဲ (still)

We use 'တုန်း' after verb as verb particle. This meaning is still doing something.

For example:

သူ စာရေးနေတုန်းဘဲ။	She is still writing.
လေတိုက်နေတုန်းဘဲ။	It is still blowing.
စာအုပ်တွေ ဒီမှာရှိနေတုန်းဘဲ။	The books are still here.
သူ စကားပြောနေတုန်းဘဲ။	He is still talking.

စရာကောင်းတယ် (adjective form)

We use 'စရာကောင်းတယ်' after 'Verb to be' as adjective form.

For example:

ချစ်စရာကောင်းတယ်။	Lovely.
ရယ်စရာကောင်းတယ်။	Funny.
စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတယ်။	Interesting.
ဝမ်းသာစရာကောင်းပါတယ်။	Joyful.

V + ပါအုန်း (urge)

We use 'ပါအုန်း' after verb to urge somebody to do something more.

Sometimes 'ပါအုန်း' possibly means request politely somebody to do something.

For example:

ပြောပါအုန်း။	Tell anymore please.
သုံးဆောင်ပါအုန်း။	Enjoy (anymore) please.
ထိုင်ပါအုန်း။	Please have a seat.

V + ပါပေတယ် (praise)

We use 'ပါပေတယ်' after verb to praise somebody or something.

For example:

လှပါပေတယ်။	Beautiful.
စည်ကားပါပေတယ်။	It is teeming crowd.
ကောင်းပါပေတယ်။	Good.
လိမ္မာပါပေတယ်။	Clever.

တော်ပါပြီ (reject)

When we want to reject someone's offering and when we don't want to do something anymore or no longer need something, we can say 'တော်ပါပြီ'.

ကမူ/ ကတော့ (but)

When we want to say opposite meaning or another meaning specially in writing, we use ကမူ (Speaking)/ ကတော့ (Writing).

For example:

ကျွန်တော်က ကျောင်းဆရာပါ။ သူကတော့ ဆရာဝန်။
I am a teacher but he is a doctor.

အချင်းချင်း (each other)

We use 'အချင်းချင်း' before verb.

For example:

အချင်းချင်း ကူညီကြတယ်။ Help each other.

အချင်းချင်း ဝေဖန်ကြတယ်။ Eulogize each other.

အချင်းချင်း နှုတ်ဆက်ကြတယ်။ Greet each other.

ဖတ်စာ

Reader

ကျနော်ရဲ့ မိသားစု

က = မခင်ဝင်း

ခ = ဆရာမ

ဂ = ဦးမောင်ကြီး

ဃ = မခင်ဝင်း၏ညီမ

က ။ ။ **ဪ**-ဆရာမ၊ **တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ရှင်။ အထဲကြွပါ။** ဖေဖေ-ဆရာမ
လာပြီ။

ဂ ။ ။ **ကြွပါ။ ကြွပါ။ အထဲကြွပါ။** တက္ကသိုလ်ကျောင်း**ကလာတာလား?**
အဝေးကြီးပဲ။

ခ ။ ။ **ဟုတ်ကဲ့ရှင်။ ကျမက ကြုံလို့ ဝင်လာတာပါ။**

က ။ ။ ဆရာမ၊ ကျမမိသားစုကို **မိတ်ဆက်ပေးပါရစေရှင်။**

ခ ။ ။ **အေး-အေး- မိတ်ဆက်ပေးပါ။**

က ။ ။ သူက ကျမဖေဖေပါ။ နာမည်က **ဦးမောင်ကြီးလို့ခေါ်ပါတယ်။** ကွန်ပျူတာ

ကုမ္ပဏီတစ်ခုရဲ့ အင်ဂျင်နီယာချုပ်ပါ။ ကုမ္ပဏီမှ ပင်စင်ယူပေမဲ့ အပြင်မှာ အလုပ်လုပ်နေတုန်းပါတဲ့။

ခ။ ။ ကွန်ပျူတာနည်းပညာဟာ နေရာတကာ အသုံးဝင်ပါတယ်။ ဒါ ခေတ်မှီတဲ့ ပညာဘဲ။

ဂ။ ။ မှန်ပါတယ် ဆရာမ။ ကျွန်တော် ပင်စင်ယူပေမဲ့ ကွန်ပျူတာပညာမှာတော့ အသက်မကြီးသေးဘူးနော်။

က။ ။ ဒါက ကျမမေမေပါ ဆရာမ။ မေမေက မူလတန်းကျောင်းဆရာမပါ။

ခ။ ။ ဪ-ဟုတ်လား? တွေ့ရတာဝမ်းသာပါတယ်။

က။ ။ ဖေဖေနားမှာ ထိုင်နေတဲ့ ကလေးမဟာ ကျမရဲ့ ညီမလေးပါ။

ခ။ ။ သမီးက ချစ်စရာကောင်းပါတယ်။ လိမ္မာပါတယ်။ သမီး ဘယ်အတန်း ရောက်နေပြီလဲ?

ဂ။ ။ သမီးက ရှစ်တန်းရောက်ပါပြီဆရာမ။

ခ။ ။ ဪ- ဟုတ်လား။ နောင်လဲ ဆရာမတို့တက္ကသိုလ်ကို လာတက်ပါလား?

ဂ။ ။ ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာမ။

က။ ။ တက္ကသိုလ်တက်ချင်ရင် အခုကစပြီး ပိုကြိုးစားရမယ်နော်။

ဂ။ ။ လက်ဖက်ရည် သုံးဆောင်ပါအုန်းဆရာမ။

ခ။ ။ ဟုတ်ကဲ့- ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

က။ ။ ကျမမှာ မန်နေဂျာလုပ်နေတဲ့ အစ်ကိုတစ်ယောက်ရှိသေးတယ်။

ခ။ ။ ဦးမောင်ကြီးတို့မိသားစုဟာ တော်ကြပါတယ်။ အိမ်သူအိမ်သား အားလုံး ပေါင်း ဘယ်လောက်ရှိပါသလဲရှင်?

ဂ။ ။ အားလုံးပေါင်း ၁၂-ယောက်ရှိပါတယ်။

က။ ။ ဆရာမ- မုန့်တို့၊ ချိုချဉ်တို့ သုံးဆောင်ပါအုန်း။

ခ။ ။ တော်ပါပြီ။ အခုလိုတွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။ မိုးလည်းချုပ်နေပြီ။ ဆရာမ ပြန်ပါအုန်းမယ်။

ဂ။ ။ ကောင်းပါပြီ။ နောင်လဲ ခဏခဏ လာပါအုန်း ဆရာမ။

စကားပုံ (proverb)

အရေးကြီး သွေးနီး။

When someone is in difficult situation, his same bloods help him.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အထက်ပါ ဖတ်စာကို ရွတ်ဖတ်ပါ။ (အသံထွက်ကို ဂရုစိုက်၍ ဖတ်ပါ)

1. Read out the above Reader. (Be careful your pronunciation)

၂။ နောက်တွင်ပါရှိသော အပိုဖတ်စာကို ပြန်ပြောပြပါ။

2. Recount the Additional Reader which follows after EXERCISE.

၃။ အောက်ပါကွက်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

3. Fill in the blank.

၁. ဒါ..... ကုလားထိုင်၊ ဟိုဟာ..... ထိုင်ခုံပါ။

၂. ဒါ ကုလားထိုင်..... ခေါ်တယ်။

၃. သူ..... ဘာလုပ်နေကြလဲ?

၄. သူတို့အတန်း..... ကျောင်းသားတစ်ယောက်..... မွန်ပြည်နယ်..... လာတာပါ။

၅. ကျွန်တော်တို့..... မော်တော်ကား..... သွားမယ်။ သူတို့ စက်ဘီး..... သွားကြမယ်။

၆. သူ့အစ်မ..... သတင်းစာဖတ်နေတယ်။

၇. ပန်းခြံထဲ..... ပန်း..... သိပ်လှတယ်။

၈. ပန်းခြံထဲ..... ပန်းများ..... မရူးရ။

၉. သူ့ဦးလေး..... သခွေးသီး ၂ ..... ယူလာတယ်။

၁၀. ဆရာ..... စာအုပ်များကို ဝေနေတယ်။
၁၁. မောင်ဘတို့..... ဘာတွေဆွေးနွေးနေ..... သလဲ?
၁၂. မကြည်..... အစ်မ..... ကျောင်းဆရာမဖြစ်ပါတယ်။
၁၃. ကျနော်ရေး..... ဝိုင်းတယ်။ သူရေး..... မဝိုင်းဘူး။
၁၄. မောင်ထွန်းဝေရေး..... ပိုဝိုင်းတယ်။
၁၅. မလှမေ..... သားလေးယောက်ရှိတယ်။ သမီး..... မရှိ.....။
၁၆. ကုတင်ပေါ်..... ဘာ..... မရှိဘူး။
၁၇. သူ..... စာအုပ်များများဝယ်လာတယ်။ ကျွန်တော်..... ဘာ.....
ဝယ်မလာဘူး။
၁၈. ကျောင်းသား..... ..... ပြန်သွားကြပြီ။ ဆရာမ ဟိုမှာ ရေးနေ
.....။
၁၉. အခုမောင်ကျော်ငြိမ်း ..... အခန်းမှာ ရှိ..... .....။
၂၀. မနေ့က ကျွန်တော်ရုပ်ရှင်သွားကြည့်တယ်။ မောင်းထွန်းထွန်း.....
ဘုရားသွားခဲ့တယ်။

၄။ အောက်ပါဝါကျပုံစံများကို ပေးထားသော စကားလုံးများဖြင့် ရေးပြပါ။

4. Write the following patterns by the giving words.

(1) ဒါဟာ..... ပါ။ ဟိုဟာကတော့ .....ပါ။

This is apple. That is orange.

book pencil

the Buddha Image Bhikkhu(monk) Image

ship boat

table chair

dog tree

(2) ..... က ..... ပါ။ ..... ကတော့ .....ပါ။

He is a teacher. I am doctor.

engineer manager

employee employer

worker	owner
novice	monk
student	father

(3) ..... က ..... က လာတယ်။
 ..... က .....က လာတာပါ။

He come from China.

Ma Ma	market
I	downtown
teacher	university
sister	U S
wealth(စည်းစိမ်)	diligent (ကြိုးစားမှု)
happiness(ချမ်းသာ)	kindness(ကြင်နာမှု)
chicken	chicken egg
knowledge(ဗဟုသုတ)	studying(လေ့လာမှု)
success(အောင်မြင်မှု)	diligent
my friend	college

(4) ဒါက..... တာပါ။ ပုဂံဟာကတော့..... တာပါ။

This is sitting. That is walking.

writing	reading
running	listening
watching	washing
cleaning	sweeping
blowing	rinsing

(5) Change the No (3) (4) patterns into simple questions and answer(affirmative).

For example:

Does he come from China?

Yes, he come from China.

(6) Change the No (3) (4) patterns into simple questions and answer(negative).

For example:

Does he come from China?

No, he doesn't come from China.

(7) ဒါ.....တာပါ။ ဒါ.....တာလား?

This is taught by the teacher. Is this taught by the teacher?

This was given by my sister. Was this given by your sister?

This was donated by the Mg Mg. Was this donated by the Mg Mg?

This book is written by Ko Ko.

This pen is bought by your brother.

This curry was cooked by the mother.

This was borrowed by my friend.

This was carried by me.

(8) ..... နေတုန်းပဲ။

He is watching TV.

playing football with his friends

reading

wading on the beach

sitting without moving

teaching the Grammar class

living in Myanmar

going to the pagoda

(9) ..... လို့ .....တယ်။

Because he had tried hard, he passed the exam with flying colours.

Because he is a teacher, he has to go to school everyday.

Because he is a pauper, he has to beg.

Because he was careless, there happened an accident.

Because he had shouted, she had startled.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

ကိုကိုဝင်း၏ မိသားစု

ကိုကိုဝင်းသည် ကျောင်းသားသစ်မဟုတ်ပါ။ မြန်မာဘာသာအဓိက ဒုတိယနှစ် ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်ပါသည်။ သူ့တွင် ညီလေးတစ်ယောက်နှင့် ညီမလေးတစ်ယောက်ရှိပါသည်။ သူ့ညီမလေးက မူလတန်းကျောင်း၌ စာသင်နေသည်။ ညီမကမူ အလယ်တန်းကျောင်း၌ စာသင်လျက် ရှိပါသည်။ ကိုကိုဝင်းတွင် အစ်ကိုတစ်ယောက်နှင့် အစ်မတစ်ယောက်ရှိသေးသည်။

အစ်ကိုက စက်ရုံတစ်ရုံကအင်ဂျင်နီယာဖြစ်ပါသည်။ အစ်မကမူ အထည်စက်ရုံ(textile factory)တစ်ရုံက အလုပ်သမားဖြစ်ပါသည်။

ကိုကိုဝင်း၏အဖေက အစိုးရအမှုထမ်းတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ အသက်

၅၀ ကျော်နေပြီ။ အမေက စံပြု(role model) အလုပ်သမားဖြစ်ပါသည်။ မိဘတို့က သားသမီးများကို ချစ်ကြပါသည်။ သားသမီးများကလည်း မိဘတို့ကို ရိုသေကြသည်၊ ချစ်ကြသည်။ ညီအစ်ကို မောင်နှမ အချင်းချင်းလည်း ကူညီကြပါသည်။ သင့်သင့်မြတ်မြတ်(on good terms with) ရှိကြပါသည်။ သူတို့မိသားစုသည် ချမ်းမြေ့သာယာသော မိသားစုဖြစ်သည်ဟု အားလုံးက ချီးမွမ်းကြပါသည်။

ဝေါဟာရ

Vocabulary

လမ်းကြို	[lā: t̚əu] (က)	happen to be on the way one is going
အဝေးကြီး	[ə. we: dzi:] (နဝ)	very far
ခေတ်မီ	[khi? hmi] (က)	modernize
အချိန်မရွေး	[ə. t̚heĩ mə. jwe:] (ကဝ)	anytime
မိတ်ဆက်	[mei? she?] (က)	introduce
ကွန်ပျူတာ	[kũ bju da] (န)	computer
ဦး	[u:] (မ)	Mister
ကုမ္ပဏီ	[kou pə. ni] (န)	company
အင်ဂျင်နီယာချုပ်	[ĩ dzĩ ni ja dzou?] (န)	prime engineer
ပင်စင်ယူ	[pĩ sĩ ju] (က)	retire
အပြင်	[ə. pjĩ] (န)	outside

နည်းပညာ	[ni: pjī n̄a] (န)	technology
နေရာတကာ	[ne ja d̄ə. ga] (န)	everywhere
အသုံးဝင်	[ə. t̄θou: wī] (နဝ)	useful
မူလတန်းကျောင်း	[mu la'dā: d̄zau:] (န)	primary school
ကလေးမ	[khə. le: ma'] (န)	young girl
ညီမလေး	[n̄i m̄ə' le:] (န)	younger sister
ချစ်	[t̄ɕhi?] (က)	love
လိမ္မာ	[leī ma] (နဝ)	clever
လက်ဖက်ရည်	[lə. phə. je] (န)	tea
ကျေးဇူးတင်	[t̄ɕe: zu: t̄i] (က)	thank
အိမ်သူအိမ်သား	[eī d̄θu eī d̄θa:] (န)	householders
ပေါင်း	[pau:] (ကဝ)	totally
မုန့်	[mou'] (န)	snack
ချိုချဉ်	[t̄ɕho t̄ɕhī] (န)	candy
သုံးဆောင်	[t̄θou: zau] (က)	enjoy
တော်ပါပြီ	[t̄ɔ ba bi] (စု)	enough, on a diet
ခုလို	[ə. gu' lo] (စု)	like this
မိုးချုပ်	[mo: t̄ɕhou?] (က)	night fall
သစ်	[t̄θi?] (နဝ)	new
ကျောင်းသားသစ်	[t̄ɕau: d̄θa: t̄θi?] (န)	fresher(student)
ညီမ	[n̄i m̄ə'] (န)	younger sister
အလယ်တန်းကျောင်း	[ə. l̄ɛ d̄ā: d̄zau:] (န)	middle school
အထည်စက်ရုံ	[ə. th̄ɛ s̄ɛ? j̄ou] (န)	textile factory
အလုပ်သမား	[ə. lou? t̄θə. ma'] (န)	worker

အစိုးရ	[ə. so: ja'] (န)	government
အမှုထမ်း	[ə. hmu' dā:] (န)	servant
စံပြ	[sã pja'] (န)	model
မိဘ	[mi' ba'] (န)	parents
သားသမီး	[tθa: tθə. mi:] (န)	children
ရှိသေ	[jo tθe] (က)	respect
သင့်သင့်မြတ်မြတ်	[tθi' tθi' mja? mja?] (က)	on good terms with
ချမ်းမြေ့သာယာ	[tçhã: mje'tθa ja] (နဝ)	pleasant
အားလုံး	[a: lou:] (န)	all
ချီးမွမ်း	[tçhi: mu:] (က)	praise
အရေးကြီး	[ə. je: dzi:] (နဝ)	important
သွေး	[tθwe:] (န)	blood

သင်ခန်းစာ (၁၆)

LESSON (16)

ရှင်းပြချက်

EXPLANATION

In this lesson I will teach about day, month and year. In Myanmar 'နေ့' is used after days name; 'နေ့' means day. Myanmar days are as follows:

တနင်္လာနေ့ = Monday	အင်္ဂါနေ့ = Tuesday
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ = Wednesday	ကြာသပတေးနေ့ = Thursday
သောကြာနေ့ = Friday	စနေနေ့ = Saturday
တနင်္ဂနွေနေ့ = Sunday	

When we want to ask somebody "What day is today?". We ask "ဒီနေ့ဘာနေ့လဲ?" "It is Friday". "ဒီနေ့ သောကြာနေ့ပါ။"

When Myanmar say on the days of International Calendar, they say ရက်နေ့ without mentioning the what month.

For example:

တစ်ရက်နေ့	1 st (July)
နှစ်ရက်နေ့	2 nd (July)
ရှစ်ရက်နေ့	8 th (July)
နှစ်ဆယ့်ငါးရက်နေ့	25 th (July)

Mention the days of month is concerning with counting system. But When we count the material nouns we use the system between the nouns and number 10, 20 , 30 and so on.

For example:

လူအယောက်နှစ်ဆယ်။	20 men.
ကားအစီးသုံးဆယ်။	30 cars.
ကြက်ဥအလုံးငါးဆယ်။	50 chicken eggs.

But we never say “အရက်သုံးဆယ်နေ့။” for the day of months. We only say:

နှစ်ဆယ်ရက်နေ့	20 th (July)
သုံးဆယ်ရက်နေ့	30 th (July)

When we want to ask date. We ask “ဒီနေ့ဘယ်နှစ်ရက်နေ့လဲ?” “What is today’s date?” “ဒီနေ့က ၂၅ ရက်နေ့ပါ။” “Today is 25, (July).”

ဘာဖြစ်လို့(လဲ)(Why)/ ဘာဖြစ်လို့ + V + (တာ)လဲ

We can use this question phrase only for the meaning of “Why”. We can also use another question Phrases that of “Why”; ဘာဖြစ်လို့တုန်း, ဘာကြောင့်လဲ. We use those question phrases to ask the reason of something.

For example:

ဘာဖြစ်လို့လဲ? Or ဘာကြောင့်လဲ?	Why?
သူ့ဘာဖြစ်လို့ မလာတာလဲ?	Why didn't he come?
သူ့ဘာဖြစ်လို့ စာမရေးရတာလဲ?	Why didn't he write?
ကိုကို ဘာကြောင့် အခုမှ ထမင်းစားတာလဲ?	Why does Ko Ko have meal?
အောင်အောင် ဘာဖြစ်လို့မလာသေးတာလဲ?	Why doesn't Aung Aung come yet?

အစဉ်ပြုတိုန်း (ordinal number)

In Myanmar ordinal numbers are used in school, university, prize, standard and so on. I assume that Myanmar ordinal numbers are adopted from Pali. Myanmar ordinal numbers are:

ပထမ	First	ဒုတိယ	Second
တတိယ	Third	စတုတ္ထ	fourth

ပဉ္စမ	fifth	ဆဋ္ဌမ	sixth
သတ္တမ	seventh	အဋ္ဌမ	eighth
နဝမ	nineth	ဒသမ	tenth

လေ (definite, confirm)

We use 'လေ' at the end of the sentences. Here 'လေ' is not noun but verb particle. This verb particle is used at the end of the sentences when It is definite context and someone want to confirm something.

For example:

သူ ဒီနေ့လာမယ်လေ။

He is coming today.

အစည်းအဝေးက ဒီနေ့ ညနေ ၄ နာရီမှာ စမယ်လေ။

Meeting is starting at 4 pm today.

သတင်းစာဖတ်နေတဲ့ဆရာဟာ ကျနော်တို့ရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာဆရာလေ။

Teacher who is reading the news paper is our English teacher.

ဒီလိုဆို (so)

We use 'ဒီလိုဆို' at the beginning of the sentences. This meaning is 'so' and we can say that 'ဒီလိုဆို' is conjunction.

For example:

ဒီလိုဆို နက်ဖြန် ကျနော်တို့ အတူတူ သွားကြရအောင်။

So Let us go together tomorrow.

ဒီလိုဆို ကျနော် မသွားတော့ဘူး။

So I will not go.

ဒီလိုဆို ကျနော် မရနိုင်ဘူးပေါ့။
So I can't get.

ပါစေ (May)

We use 'ပါစေ' at the end of the sentences to pray for somebody or something.

For example:

ကျန်းမာပါစေ။	May you be healthy.
ချမ်းသာပါစေ။	May you be wealthy.
ပျော်ရွှင်ပါစေလို့ ဆုတောင်းကြတယ်။	
They prayed that May you be happy.	

စမ်းပါ (encouragement)

We use 'စမ်းပါ' at the end of the sentences to encourage someone to do something.

For example:

ပြောစမ်းပါ။	Tell me.
ညနေ ဒီကို လာစမ်းပါ။	Come here in the evening.
ဒီသင်ခန်းစာကို ဖတ်ပြစမ်းပါ။	Read out this lesson.

မြောက် (number of time)

We use 'မြောက်' after the ordinal number. 'မြောက်' have meaning of frequency. We can drop out 'မြောက်' after the number of Time.

ဒုတိယမြောက်နေ့ (or) ဒုတိယနေ့
Second day.

ပဉ္စမမြောက်နေ့ဟာ စနေနေ့ဖြစ်ပါတယ်။
 Fifth day is Saturday.

နေ့၊ လ၊ နှစ်နဲ့တနေ့၊ တလ၊ တနှစ်တည်းဘဲ (same day, month, year)

When something happened to be same day or month or Year we use this pattern.

နှစ်၊ လ၊ ရက် (Year, month, day)

Myanmar date order is opposite to that of Internatinal. Year, month, day is Myanmar date order. Myanmar have two usage for year, those are; သက္ကရာဇ်, ခုနှစ်, သက္ကရာဇ် meaning is Era while ခုနှစ် is used after the Era. For example:

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၈၂ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ်(၃)ရက်၊ တနင်္ဂနွေ။
 ခရစ်သက္ကရာဇ် ၂၀၁၈၊ နိုဝင်ဘာလ(၂၅)ရက်၊ တနင်္ဂနွေ။
 (ကောဇာသက္ကရာဇ် = M E) (ခရစ်သက္ကရာဇ် = C E)

If Era is end with zero, we don't say ခုနှစ် after Era; we say ပြည့်နှစ် in lieu of ခုနှစ်.

For example:

ကောဇာသက္ကရာဇ် တစ်ထောင့်သုံးရာရှစ်ဆယ်ပြည့်နှစ်	1380
ခရစ်သက္ကရာဇ် တစ်ထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ်ပြည့်နှစ်	1990
နှစ်ထောင်ပြည့်နှစ်	2000
နှစ်ထောင့်နှစ်ဆယ်ပြည့်နှစ်	2020

When we want to say seriously, we used to say by separating numbers after the ten, hundrend and thousand. Besides we separate the numbers by နှင့် while we omit တစ် before first numbers; ten, hundrend and

thousand specially in speaking.

For example:

တစ်ဆယ်နှင့်ငါး	→	ဆယ့်ငါး
တစ်ထောင်နှင့်ငါးရာ	→	ထောင့်ငါးရာ

When we want to say Era by sepatating using 'နဲ့' we spread the numbers by the Zero.

For example:

နှစ်ထောင့်နဲ့ တစ်ဆယ်	→	2010
နှစ်ထောင့်နဲ့ငါး	→	2005
ထောင့်ကိုးရာနဲ့ငါးခုနှစ်	→	1905

ပေါ့ (emphasis)

We use 'ပေါ့' at the end of sentences as the verbs' emphasis.

For example:

သူကကျောင်းသားပေါ့။
He is student.
ကျွန်တော် ဖတ်ချင်တာ ဒီစာအုပ်ပေါ့။
This is book I want to read.
ဒါပေါ့။
That is!

ဒါဖြင့် (if so)

We use 'ဒါဖြင့်' at the beginning of the sentences. We can say this is conjunction. It is similar to ဒါဆိုရင်.

For example:

ဒါဖြင့် အခုသွားကြရအောင်။

If so, let go now.

ဒါဖြင့် ဒီလိုလုပ်ပါ။

If so, do in this way.

ဒါဖြင့် ဒီစာအုပ်ဘဲယူသွားပေါ့။

If so, take only this book.

ဖတ်စာ

Reader

(၁) နေ့ရက်များ

ကိုသာအောင် ။ ။ ဒီနေ့ ဘာနေလဲ?

မမေသူ ။ ။ ဒီနေ့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့လေ။

ကိုသာအောင် ။ ။ ဪ-ဟုတ်လား?

မမေသူ ။ ။ မနေ့က အင်္ဂါနေ့၊ နက်ဖြန် ကြာသပတေးနေ့၊ သန်ဘက်ခါ
သောကြာနေ့၊ ဖိန်းနွဲ့ခါ စနေနေ့၊ ကဲ- မှတ်မိပြီလား?

ကိုသာအောင် ။ ။ ဒါတော့ မမှေ့နိုင်ပါဘူးဗျာ။

မမေသူ ။ ။ ဘာဖြစ်လို့တုန်း။

ကိုသာအောင် ။ ။ ပြက္ခဒိန်မှာ ရေးထားသားဘဲ။

မမေသူ ။ ။ ဒါဖြင့် တစ်ပတ်မှာ ဘယ်နှစ်ရက်ရှိလဲ?

ကိုသာအောင် ။ ။ ခုနှစ်ရက်ရှိပါတယ်။

မမေသူ ။ ။ ဒုတိယမြောက်နေ့ဟာ ဘာနေလဲ?

ကိုသာအောင် ။ ။ တနင်္လာနေ့ပါ။

မမေသူ ။ ။ စတုတ္ထမြောက်နေ့ကော?

ကိုသာအောင် ။ ။ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့လေ။

မမေသူ ။ ။ ပထမနေ့ကော?

ကိုသာအောင် ။ ။ ပထမနေ့ဟာ တနင်္ဂနွေမဟုတ်ဘူး။ တနင်္ဂနွေနေ့ ဖြစ်ပါတယ်။

မမေသူ ။ ။ ဒါဖြင့်- ဘာဖြစ်လို့ ပထမနေ့မှာ အနားယူကြသလဲ?
ကိုသာအောင် ။ ။ ဒါတော့ ကျနော်လည်း မသိပါဘူး။ ခင်ဗျား သိရင် ပြောပြစမ်းပါ။
မမေသူ ။ ။ ကျမလည်း မသိပါဘူး။ ဆရာမကို သွားမေးကြရအောင်။

(၂) နေ့ရက်များ

ကိုဝင်းမြင့် ။ ။ ဒီနေ့ ဘယ်နှစ်ရက်နေ့လဲ?
မသက်သက် ။ ။ ဒီနေ့ နိုဝင်ဘာလ ၁၂-ရက်နေ့ပါ။
ကိုဝင်းမြင့် ။ ။ မနေ့ကကော?
မသက်သက် ။ ။ နိုဝင်ဘာလ ၁၁-ရက်နေ့ပေါ့။
ကိုဝင်းမြင့် ။ ။ တနေ့ကကော၊ ကိုးရက်ရက်နေ့လား?
မသက်သက် ။ ။ ဟင့်အင်း- ၁၀-ရက်နေ့ပါ။
ကိုဝင်းမြင့် ။ ။ မေဒေးနေ့ဟာ ဘယ်လ ဘယ်နှစ်ရက်နေ့လဲ?
မသက်သက် ။ ။ မေဒေးနေ့ဟာ မေလတစ်ရက်နေ့ပါ။
ကိုဝင်းမြင့် ။ ။ မြန်မာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နေ့ကို သင်္ကြန်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဘယ်လ ဘယ်နှစ်ရက်နေ့လဲ? ခင်ဗျား သိလား?
မသက်သက် ။ ။ ကျမ မသိဘူး။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နေ့ဟာ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံမ တူဘူးလို့ဘဲ ကြားတယ်။
ကိုဝင်းမြင့် ။ ။ မှန်ပါတယ်။

စကားပုံ (proverb)
အချိန်နှင့်ဒီရေသည် လူကိုမစောင့်
Time and tide wait for no man.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ မြန်မာ အက္ခရာ ၃၃ လုံးကို စားလုံးပေါင်း ရွတ်ဖတ်ပါ။

1. Read out the 33 alphabets of Myanmar.

၂။ သင့် သူငယ်ချင်း မွေးနေ့ကို မေးပြီး မွေးနေ့ပွဲအကြောင်း ပြောပြပါ။

2. Ask the birth day of your friend and retell the event of any birth day.

၃။ မြန်မာနေ့ အမည်များကို ရေးပြပါ။

3. Write down the name of Myanmar days.

၄။ အင်္ဂလိပ်လ အမည်များကို ရေးပြပါ။

4. Write down the name of International months.

၅။ အောက်ပါဝါကျများကို မြန်မာပြန်ပါ။

5. Translate the following sentences into Myanmar.

1. First book will be taught at the beginning.

2. Try to win the first prize in competition.

3. Stand up all man sitting in first row.

4. Third man can be asked if you don't know.

5. Today is fourth day of examination.

6. He have to go to hospital for the second time.

7. Next to the Buddha in wisdom is Ven Sariputta.

8. Fifth man never talk all the time.

9. Hand this book seventh student.

10. Read sixth line out by the Kyaw Kyaw.

11. 24th, October is birth day of my mother.

12. On the last day of examination students said their farewell.

13. The man next to you is one of the famous Writer.

- 14. I have forgotten title of third chapter.
- 15. We have chance for the second time.

၆။ အောက်ပါ ခုနှစ်များကိုမြန်မာပြန်ပါ။

6. Translate the following Era into Myanmar.

- 2010, 1988, 2015, 1885, 1999, 1990, 2013,
- 1919, 1347, 1250, 1985, 2019, 1981, 1334,
- 2100, 1245, 2000, 908, 1221, 1380, 2011,

၇။ အောက်ပါဝါကျများကို ရိုးရိုးမေးခွန်းဝါကျသို့ ပြောင်းပါ။

7. Change the following sentences into simple question sentences.

- ၁) ဒီနေ့ တနင်္ဂနွေနေ့ပါ။
- ၂) မနေ့က စနေနေ့ပါ။
- ၃) နက်ဖြန် သောကြာနေ့မဟုတ်ဘူး။
- ၄) နက်ဖြန် အင်္ဂါနေ့ဖြစ်တယ်။
- ၅) သန်ဘက်ခါ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ပဲ။
- ၆) မနေ့က ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မဟုတ်ဘူး။
- ၇) ဖိန်းနွဲ့ခါ ကြာသပတေးနေ့ပါ။
- ၈) ဖိန်းနွဲ့ခါ သောကြာနေ့လည်း မဟုတ်ဘူး။
- ၉) ဇန်နဝါရီလ (၄) ရက်နေ့ဟာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လွတ်လပ်ရေးနေ့ပါ။
- ၁၀) ဖေဖော်ဝါရီလ(၈) ရက်နေ့ဟာ တရုတ်လူမျိုးတို့ရဲ့ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နေ့ပါ။
- ၁၁) မတ်လ (၈)ရက်နေ့ဟာ ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးနေ့ဖြစ်ပါတယ်။
- ၁၂) ဧပြီလ (၁၃)ရက်နေ့မှ (၁၆) ရက်နေ့အထိဟာ မြန်မာလူမျိုးတို့ရဲ့သင်္ကြန်ပွဲတော်နေ့ဖြစ်ပါတယ်။
- ၁၃) မေလ (၁) ရက်နေ့ဟာ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားများနေ့ပါ။
- ၁၄) ဇွန်လ (၁) ရက်နေ့ကတော့ ကလေးများနေ့ပါ။
- ၁၅) လတိုင်းလတိုင်း ပွဲတော်နေ့ရှိပါတယ်။
- ၁၆) မြန်မာပြည်မှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။

- ၁၇) ပထမနေ့ဟာ တနင်္ဂနွေနေ့ပါ။
- ၁၈) ပထမနေ့ဟာ တနင်္လာနေ့ မဟုတ်ဘူး။
- ၁၉) စနေနေ့တိုင်း ပဋ္ဌာန်းရွတ်ဖတ်တယ်။
- ၂၀) နက်ဖြန် ကျနော်တို့အားလုံး မြို့ထဲသွားကြမယ်။
- ၂၁) တနင်္ဂနွေနေ့မှာတော့ တောရွာကိုသွားပြီး ကောက်စိုက်ကြမယ်။
- ၂၂) တနင်္ဂနွေနေ့မှာ ကျနော် အင်္ကျီလျော်မယ်။
- ၂၃) စနေနေ့မှာ ကျနော်တို့ ဘောလုံးကန်ကြမယ်။
- ၂၄) တနင်္ဂနွေနေ့မှာ သမိုင်းသင်တန်းတက်ရမယ်။
- ၂၅) သူ့မွေးနေ့ဟာ မေလ(၂၄) ရက်နေ့ပါ။
- ၂၆) မေလ(၂၀)ရက်နေ့ကတော့ ကျနော်ရဲ့မွေးနေ့ပါ။
- ၂၇) သူ့မွေးနေ့ဟာ မေဒေနေ့နဲ့ တနေ့ထဲပဲ။
- ၂၈) သူ မလာတာ နေမကောင်းလို့ပါ။
- ၂၉) စာအုပ်သွားငှါးချင်လို့ပါ။
- ၃၀) ကျွန်တော် နားမလည်သေးလို့ပါ။

၈။ မေးခွန်းနံပါတ် (၇) ရှိပါကျများကို မေးခွန်းပါကျသို့ပြောင်းပါ။

8. Change sentences of the question number (7) into question sentences.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

သူတို့ရဲ့မွေးနေ့ပွဲ

ကိုမြင့်သူ။ ။ ဒီနေ့တော့ ကျနော်တို့အခန်းမှာ တော်တော်စည်ကားမယ်။
မသက်ထား။ ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ?

ကိုမြင့်သူ။ ။ ဒီနေ့ကို ကြည်လိုင်ရဲ့မွေးနေ့လေ။
မသက်ထား။ ။ ဧည့်- ဟုတ်လား။ သူ ဘယ်နှစ်ကမွေးတာလဲ?

ကိုမြင့်သူ။ ။ ၁၉၉၀-ပြည့်နှစ်ကမွေးတာပါ။

မသက်ထား။ ။ ဒီလိုဆို- ၁၉ နှစ်ရှိပြီပေါ့။
 ကိုမြင့်သူ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့အတန်းမှာ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၉၀
 ပြည့်နှစ်ကမွေးတဲ့လူ သုံးယောက်ရှိပါတယ်။
 မသက်ထား။ ။ မွေးနေ့ချင်းတော့ မတူဘူးပေါ့။
 ကိုမြင့်သူ။ ။ ဒါပေါ့- ကိုထွန်းဝေက ဇန်နဝါရီလ၊ ကိုလူမော်က စက်တင်ဘာ
 လ၊ ကိုကျော်စိုးကတော့ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့ဘဲ။
 မသက်ထား။ ။ ဩော်- ပြည်သူ့အောင်ပွဲနေ့နဲ့ တစ်နေ့ထဲဘဲ။ ဒါဖြင့် ၁၉၉၁
 ခုနှစ် ကမွေးတဲ့လူရှိလား?
 ကိုမြင့်သူ။ ။ ရှိပါတယ်။ ၁၉၉၃- ၁၉၉၄ ခုနှစ်က မွေးတဲ့လူလည်းရှိပါတယ်။
 မသက်ထား။ ။ သူတို့ လူတိုင်းမွေးပွဲ လုပ်ကြသလား?
 ကိုမြင့်သူ။ ။ လုပ်တဲ့လူလည်း ရှိပါတယ်။ မလုပ်တဲ့လူလည်း ရှိပါတယ်။
 မသက်ထား။ ။ မွေးနေ့ပွဲ ဘယ်လိုလုပ်ကြသလဲ?
 ကိုမြင့်သူ။ ။ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မလုပ်ကြပါဘူး။ မွေးနေ့ပွဲမှာ ဆုတောင်း
 သီချင်းဝိုင်းဆိုကြတယ်။ ကိတ်မုန့်ကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်ခွဲစားကြ
 ပါတယ်။
 မသက်ထား။ ။ မွေးနေ့မှာ ပျော်ရွှင်ပါစေ၊ အသက်ရှည်ပါစေလို့ ဆုတောင်း
 ကြသလား?
 ကိုမြင့်သူ။ ။ ဆုတောင်းကြတာပေါ့။

ဝေါဟာရ

နေ့ရက်
ရက်နေ့
နက်ဖြန်
ဖိန်းနွဲ့ခါ
မှတ်မိ
မေ့
ဘာဖြစ်လို့
ပြက္ခဒိန်
ဒုတိယမြောက်နေ့
စတုတ္ထ
အနားယူ
ဘယ်နှစ်
ဇန်နဝါရီလ
ဖေဖော်ဝါရီလ
မတ်လ
ဧပြီလ
မေလ
ဇွန်လ
ဇူလိုင်လ
ဩဂုတ်လ
အောက်တိုဘာလ
နိုဝင်ဘာလ
ဒီဇင်ဘာလ
မေဒေးနေ့
နှစ်သစ်ကူး
သင်္ကြန်
နိုင်ငံ

[ne' jε?] (န)
[jε? ne'] (န)
[ne? phjã] (န)
[pheĩ: hnwe: kha] (န)
[hma? mi'] (က)
[me'] (က)
[ba phji? lo'] (စု)
[pjε? ga. deĩ] (န)
[du' di ja' mjau? ne'] (န)
[stou? tha'] (န)
[ə. na: ju] (က)
[bə. hnə.] (နဝ)
[zã nə. wa ri la'] (န)
[phe phɔ wa ri la'] (န)
[ma? la'] (န)
[e bji la'] (န)
[me la'] (န)
[dzũ la'] (န)
[zu laĩ la'] (န)
[ɔ: gou? la'] (န)
[au? to ba la'] (န)
[no wĩ ba la'] (န)
[di zĩ ba la'] (န)
[me de: ne'] (န)
[hni? tθi? ku:] (န)
[dθə. dzã] (န)
[nãi ŋã] (န)

Vocabulary

day
date
tomorrow
the third day after today
remember
forget
why
calender
second day
fourth
take rest
what year
January
February
March
April
May
June
July
August
October
November
December
May day
New Year
Water Festival
country

အသက်ရှည်	[ə. tθɛ? ɛe] (က)	live long-life
ခွဲ	[khwe:] (က)	separate
လွတ်လပ်ရေး	[lu? la? je:] (န)	independence
လွတ်လပ်ရေးနေ့	[lu? la? je: ne'] (န)	independence day
စည်ကား	[si ga:] (နဝ)	crowd
ပြည့်နှစ်	[pje' hni?] (န)	full year
ခရစ်သက္ကရာဇ်	[khə. ri? tθɛ? k ə. ri?] (န)	Christian Era
ပြည်သူ့အောင်ပွဲနေ့	[pji dθu au bwɛ: ne'] (န)	Public Victory day
ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်	[tɕi: dʒi: tɕɛ dʒɛ] (ကဝ)	greatly, extensively
ဆုတောင်း	[shu' tau:] (က)	pray
ဝိုင်း	[waĩ:] (က)	surround
ကိတ်မုန့်	[kei? mou'] (န)	cake
ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်	[pjɔ bɔ ɸwĩ ɸwĩ] (ကဝ)	happily
ပွဲတော်နေ့	[pwɛ: dɔ ne'] (န)	Festival day
ဒီရေ	[di je] (န)	tide
စောင့်	[sau'] (က)	wait

သင်ခန်းစာ (၁၇)
ရှင်းပြချက်

LESSON (17)
EXPLANATION

ရိုးရိုးဝါကျနှင့်ဝါကျရော (Simple & Complex Sentence)

I will give here very simple sentences and the complex sentences.

Simple sentence Patterns

S + V (ကတ္တား + ကြိယာ)

သူသည် သွားသည်။ He goes.

သူမ ဝယ်ခဲ့သည်။ She bought.

မိုးရွာနေသည်။ It is raining.

S + C + V (ကတ္တား + အဖြည့်ပုဒ် + ကြိယာ)

သူသည် ရဟန်းတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ He is a monk.

သူမသည် ကျောင်းဆရာမတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ She is a teacher.

သူ ဘုရင်တစ်ပါး ဖြစ်လိမ့်မည်။ He will be a King.

S + O + V (ကတ္တား + ကံ + ကြိယာ)

သူသည် မိဘကို ကူညီသည်။ He helps his parents.

ဆရာသည် စာအုပ်ကို ဝယ်ခဲ့သည်။ Teacher bought the book.

မေမေသည် ကျော်ကျော်ကို မေးသည်။ Mother asks Kyaw Kyaw.

S + A + V (ကတ္တား + ထွက်ခွါရာပြုပုဒ် + ကြိယာ) A= ablative

သူသည် ကျောင်းမှ ပြန်လာသည်။ He comes back from school.

ဖေဖေသည် ဘုရားမှ ပြန်လာသည်။ Father comes back from pagoda.

ဘုရားလောင်းသည် နန်းတော်မှ ထွက်ခွါသွားခဲ့သည်။

The Buddha-to-be left the palace.

You can substitute other phrases in place of ablative. Now I will explain about the complex sentences.

Complex sentence

Now I will explain comparative sentence or complex sentence. Complex sentences are joined using any conjunctions between two sentences. We can construct many complex sentences using any conjunctions. But following complex sentences are explained about comparative sentences. Others complex sentences are explained in another chapters.

For example:

အခန်းက သန့်ရှင်းပြီး ပစ္စည်းတွေကို ညီညီညာညာထားရှိပါတယ်။

Room is clean and objects are kept neatly.

မောင်မျိုးဝင်းက ကျောင်းသွား၍ သူ့ညီလေးက ရုပ်ရှင်သွားကြည့်သည်။

Maung Myo Win goes to school and his brother goes to cinema.

နေမင်းက အရှေ့ဘက်မှ တက်လာ၍ အနောက်ဘက်သို့ ဆင်းသွားသည်။

The Sun rises in the east and set down in the west.

စာသင်ခန်းထဲမှာ စားပွဲအလုံး (၂၀)ရှိပြီး ကုလားထိုင်များလည်း ရှိသေးတယ်။

There are 20 tables in the class room and are many chairs also.

သူတို့ အခန်းသိပ်ကျယ်ပြီး လေကောင်းလေသန့်လည်း ရတယ်။

Their room is very wide and get fresh air.

Those example sentences are joined the two sentences using ပြီး and ၍ conjunctions. 'ပြီး and ၍' are the same meaning. Using conjunction, we compare two situations.

Conditional Clause

We can construct complex sentences using conditional clause. Before the ရင်, လျှင်, က(ပါက) clauses are conditional clauses. In general, we place the conjunction words between subordinate clause and main clause.

For example:

မိုးရွာရင် မလာပါနဲ့တော့။

If rain pour, don't come.

သူ မအားရင် ကျနော်လာမယ်။

If he is not free, I will come.

ညနေအစည်းအဝေးရှိရင် ကျနော် မလာတော့ဘူး။

If meeting is held in the evening, I will not come.

အဖြစ် (as)

We use အဖြစ် after noun and meaning is 'as'.

For example:

ကိုထွန်းမြင့်ကို အတန်းခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးကြတယ်။

Ko Tun Myint is elected as monitor.

ဒီစကားလုံးကို နာမ်အဖြစ်သုံးတယ်။

This word is used as noun.

ဒီစာအုပ်ကို လက်ဆောင်အဖြစ်ပေးတယ်။

This book is gived as gift.

မှာ (will, would)

We can use 'မှာ' as the preposition of subject and possessive meaning.

Here 'မှာ' is used after verb as verb particle for the meaning of auxiliary in future tenses.

For example:

ဆရာ လာမှာလား?

Will teacher come?

ဆရာ လာမှာပါ။

Teacher will come.

ဘယ်သွားမှာလဲ?

Where will you go?

ဘယ်သင်ခန်းစာ သင်မှာလဲ?

What lesson will be taught?

မ + V + တော့ဘူး (no longer)

I have already explained about 'တော့' beared finality sense. Here မ... တော့ဘူး word function will be explained. This pattern is used when someone will not do something any longer.

For example:

မသွားတော့ဘူး။	I no longer go.
မသင်တော့ဘူး။	I no longer learn.
မဝယ်တော့ဘူး။	I no longer buy.
မမှတ်မိတော့ဘူး။	I no longer remember.

အပေါ် (postposition)

The original meaning of 'အပေါ်' is on or up or above. We can use 'အပေါ်' after noun (animate, inanimate), but when we use after inanimate, sometimes 'အ' is dropped out: စားပွဲပေါ်က စာအုပ်။ "the book on the table." If we use 'အပေါ်' after animate 'အ' is still remained.

For example:

အားလုံးက သူ့အပေါ် ခင်ကြတယ်။

Everyone is fond of him.

မရွှေဇင်အပေါ် နှမငယ်တစ်ယောက်လို သဘောထားကြတယ်။

They consider Ma Shwe Zin as young sister.

သူ့အပေါ် ဒေါသထွက်မိသည်။

I felt anger on him.

လို (as, like)

We use 'လို' after noun specially in speaking, in writing we use 'သကဲ့သို့' in lieu of 'လို'. Meaning of 'လို' or 'သကဲ့သို့' is equivalent to 'as or like.'

For example:

ညီအစ်ကိုကဲ့သို့(လို) ရင်းနှီးကြသည်။

I'm on friendly terms with him as brother.

ဒီလိုရေးပါ။

Write down like this.

ကျွန်တော်လည်း သူ့လို ဝမ်းသာပါတယ်။

I also rejoice like him.

ရမယ် (have to)

We can use 'ရ' as verb, meaning 'get'. Here 'ရ' is not maining of verb, just auxiliary verb, not meaning of 'get'. We use 'မယ်' in the future tense.

V + ရမယ် pattern means "have to do something."

For example:

ဒီလိုလုပ်ရမယ်။

You have to do like this.

ကျွန်တော် သွားရမယ်။

I have to go.

နေ့တိုင်း ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ကြရမယ်။

You have to do health exercise.

ခွင့်ပြုပါအုန်း (excuse me)

We use this phrase at the end of conversation. When someone is about to leave someone or somewhere after finishing the conversation, he will request 'ခွင့်ပြုပါအုန်း' to go out.

သွားတော့- သွားတော့/ သွား- သွား (Go! Go!)

When someone request to go out, he will be allowed by someone saying

'သွားတော့- သွားတော့ or သွား - သွား'.

အချင်းချင်းချစ်ခင်ကြပါလျက်

အချင်းချင်း = each other

ချစ်ခင် = love

ပါလျက် = although

Although they love each other

မပြောပလောက်သော အကြောင်းကလေး။

Inconsiderable small case.

ဖတ်စာ

Reader

ကျနော်တို့အတန်း

က ။ ။ ကျောင်းသား- မောင်အာကာဝင်း

ခ ။ ။ ကျောင်းသူ- မရွှေရီ

ဂ ။ ။ ဆရာ- ဦးသန်းမောင်

က ။ ။ ဆရာ- မနေ့က ကျနော်တို့အတန်း ရွေးကောက်ပွဲလုပ်တယ်။

ဂ ။ ။ **ဪ**- အတန်းမှူးကို ရွေးကြတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲလား?

ခ ။ ။ **ဟုတ်ပါတယ်**ဆရာ- ကျမတို့ဟာ ကိုဝင်းမောင်ကို အတန်းခေါင်းဆောင် အဖြစ် ရွေးကြပါတယ်။

ဂ ။ ။ **ဟုတ်လား**- ကြားရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။ မောင်ဝင်းမောင်ဟာ စာတော်သူ တစ်ယောက်ပဲ။

က ။ ။ **ဟုတ်ပါတယ်**ဆရာ- သူက စာလည်းတော်တယ်။ သူများကို ကူညီချင် စိတ်လည်း ရှိတယ်။ စိတ်ကောင်း စေတနာရှိသူလည်း ဖြစ်တယ်။ နောက်

ပြီး လုပ်ရည်ကိုင်ရည်လည်း ရှိပါတယ်။

ခ ။ ။ ကျမတို့အားလုံး ထောက်ခံပဲ ပေးကြပါတယ်ဆရာ။

ဂ ။ ။ သူက မြောက်ပိုင်းသားလား?

ခ ။ ။ ဟင့်အင်း- တောင်ပိုင်းသားပါ။ မြန်မာစကား သိပ်မပီဘူး။

ဂ ။ ။ ဒါကတော့- အရေးမကြီးပါဘူး။ နောင် များများလေ့ကျင့်ပေးရင် ပီလာ မှာပါ။

ခ ။ ။ ဟုတ်ကဲ့- ကျမတို့အားလုံး သူ့အပေါ် ညီရင်းအစ်ကိုလို သဘောထားကြ ပါတယ်။ သူ့အလုပ်ကိုလည်း ထောက်ခံကြမှာပါ။

ဂ ။ ။ ကောင်းပါတယ်။ အတန်းတစ်တန်းမှာ စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိရမယ်။ အချင်း ချင်း ကူညီကြရမယ်။ တစ်စိတ်ထဲ တစ်ဝမ်းထဲ တက်ညီလက်ညီ လုပ် ကိုင်ကြရမယ်။ ဒါမှ အားလုံး တိုင်းတက်လာကြမှာ။

က ။ ။ ဟုတ်ကဲ့ပါဆရာ။ ဒါနဲ့- ကျနော်တို့ လေးနာရီမှာ ဘောလုံးပြိုင်ပွဲရှိတယ်။ ဆရာ သွားကြည့်မလား?

ဂ ။ ။ ဆရာ သွားစရာရှိသေးတယ်၊ မလိုက်တော့ဘူး။

က ။ ။ ဒါဖြင့်- ခွင့်ပြုပါအုန်းဆရာ။

ဂ ။ ။ အေး- အေး။ သွား. . . သွား။

စကားပုံ (proverb)

မုဆိုးနားနီး မုဆိုး၊ တံငါနားနီး တံငါ။

If someone associated with hunter, he will become hunter.

If someone associated with fisherman, he will become fisherman.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ ဖတ်စာတွင် အသံပြောင်းပုံကို ဂရုစိုက်ပြီး အသံအတက်အကျ အဖြတ်အတောက် မှန်ကန်အောင် ရွတ်ဖတ်ပြပါ။

1. Read out the Reader in correct intonation and glottal stop by taking care changing of tone.

၂။ အောက်ပါဝါကျများကို စာလုံးပေါင်း၍ ရွတ်ဖတ်ပါ။

2. Read out the following sentences by spelling.

ရှေးသရောအခါ မြေခွေးနှင့်ဖျံတို့သည် အဆွေခင်ပွန်း ဖြစ်ကြ၏။

တနေ့သော် မြစ်ကမ်းနားမှ ငါးကြင်းတစ်ကောင်ကို ရကြ၏။ ထိုအခါ ဝမ်းပျဉ်းသားကို သူရသင့်သည် ငါရသင့်သည်ဟု ငြင်းခုံကြလေသည်။

၃။ ဝါကျပုံစံ တည်ဆောက်ပါ။

3. Construct the patterns.

(1) ကို

ကျော်ကျော်ကို မေးပါ။

Ask the Kyaw Kyaw.

Help the mother.

Don't do wrong career.

Everyone should give their hands to handicapped(ဒုက္ခိတ).

Make a devotional offering to the Buddha.

Give the teacher welcome.

Hand me that book.

Tell the truth.

Don't take other lives.

Share the merit whenever you perform.

(2) မယ်၊ မလား၊ မလဲ။

မြို့ထဲသွားမယ်။	မြို့ထဲသွားမလား?	ဘယ်သွားမလဲ?
I will go to downtown.	Will you go to downtown?	Where will you go?
Mother will go to the village.	Will mother go to village?	Where will mother go?
He will study English.	Will he study English?	What will he study?
He will allow to go.	Will he allow to go?	Who will allow to go?
I will read this book.	Will you read this book?	What book will you read?
I will take this one.	Will you take this one?	What will you take?
I will drink milk.	Will you drink milk?	What will you drink?
I won't swim.	Won't you swim?	Why don't you swim?
I will help you.	Will you help me?	Who will help me?
I will compose a poem.	Will you compose a poem?	What will you compose?

(3) မှာလား ၊ မှာပါ ၊ မှာပဲ(definite)။

သူလာမှာလား?	သူလာမှာပါ။	သူလာမှာပဲ(definite).
Will he come?	He will come.	He will come.
Would they go?	They would go.	
(Subject) teach	drive	
stay	play	
write		
sing		
eat		
practise		
welcome		

၄။ အပိုဖတ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုပါ။

4. Translate the additional reader into English.

၅။ အမှတ်တရ အကြောင်းတစ်ခုကို သင့်သူငယ်ချင်းအား ပြောပြပါ။

5. Tell your friend your memorable story.

၆။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

6. Answer the following questions.

၁) သူရေးတာ မှန်သလား?

၂) ဆရာက သင်ပြီးတာကို ပြန်နွှေးပေးသလား?

၃) ကျောင်းသူကျောင်းသားများဟာ အသံထွက်ကို ဂရုစိုက်ကြသလား?

၄) 'အားလုံး' ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလား?

၅) အသံထွက် မပီရင် ဆရာက ပြင်ပေးသလား?

၆) သူတို့ ညက ဘယ်သွားကြသေးသလဲ?

၇) ဖတ်စာအသစ်ပြပြီးရင် ကျောင်းသားတို့က ဘာလုပ်ကြရလဲ?

၈) လက်ဖက်ရည်သောက်တဲ့အခါ သကြားထည့်ရလား?

၉) ဒီစကားလုံးကို ဘယ်သူလာဖတ်ပြမလဲ?

၁၀) 'နွှေး' ဆိုတဲ့ဝေါဟာရကို သူက နားမလည်သေးဘူး။ မောင်ဝင်းနိုင်ကော?

၁၁) သူက သင်ခန်းစာအသစ်ဖတ်တာ နှစ်ခေါက်ရှိပြီ။ ခင်ဗျားကော?

၁၂) သူက မြန်မာစကား အသံထွက်ခက်တယ်လို့ပြောတယ်။ ဟုတ်သလား?

၁၃) သူ့ကို သွားမေးရင် သူကဖြေနိုင်မလား?

၁၄) ခင်ဗျားတို့ မြို့ထဲသွားရင် သူ့ကို ခေါ်သွားမလား?

၁၅) ဝေါဟာရရဲ့အဓိပ္ပါယ်ကို မသိရင် ဘယ်သူ့ကို သွားမေးရမလဲ?

၁၆) ထမင်းမစားခင် ဘာလုပ်ရလဲ?

၁၇) ရှင့်မှာ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့မိတ်ဆွေရှိလား? ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ?

၇။ အောက်ပါ အင်္ဂလိပ်ဝါကျများကို မြန်မာဝါကျသို့ ပြန်ဆိုပါ။

7. Translate the English sentences into Myanmar.

1) They are going to fly to Mandalay.

2) My father is worker of a factory.

- 3) If It is not raining tonight, I will come.
- 4) Although he is very old, he can walk far.
- 5) I take an interest not only in sport but also in reading.
- 6) My brother and me are very fond of each other.
- 7) It is very difficult to speak in Chinese.
- 8) We shouldn't associate with fools.
- 9) There are many books on the table.
- 10) Ask what you can do for your country.
- 11) Don't ask what your country can do for you.
- 12) Would you mind, if I open the door?
- 13) If you can't make decision, ask the one of the wiseman.
- 14) Don't rage the bike through the red light.
- 15) Our village sit on the bank of the river.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

မိတ်ဆွေနှစ်ဦး

ရှေးသရောအခါ မြေခွေးနှင့် ဖျံတို့သည် အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ကြ၏။
 တနေ့သော် မြစ်ကမ်းနားမှ ငါးကြင်းတစ်ကောင်ကိုရကြ၏။ ထိုအခါ ဝမ်း
 ပျဉ်းသားကို သူရသင့်သည် ငါရသင့်သည်ဟု ငြင်းခုံကြလေသည်။ နောက်ဆုံး၌

ပညာရှိယုန်မင်းထံသို့ သွားရောက်၍ အဆုံးအဖြတ်ခံယူကြ၏။ ပညာရှိယုန်မင်းက အဆွေတို့နှစ်ဦးသည် အချင်းချင်း ချစ်ခင်ကြပါလျက် မပြောပလောက်သော အကြောင်းကလေးတစ်ခုကြောင့် စိတ်ဝမ်းမကွဲကြကုန်လင့်ဟု ဆုံးမ၏။ ထို့နောက် ငါးကြင်းကို အမြီးက ခေါင်းတိုင်အောင် ထက်ခြမ်းခွဲ၍ အညီအမျှဝေပေးလိုက်၏။

မြေခွေးနှင့်ဖျံတို့သည် ကျေးဇူးတင်လျက် ဝမ်းမြောက်စွာ ပြန်ကြလေသတည်း။

ဝေါဟာရ

ရွေး

[jwe:] (က)

Vocabulary

select/ choose

ရွေးကောက်ပွဲ

[jwe: kau? bwe] (န)

election

အတန်းခေါင်းဆောင်

[ə. tā: gau: sau] (န)

monitor

ထောက်ခံ

[thau? khā] (က)

support

စိတ်

[sei?] (န)

mind

စိတ်ကောင်း

[sei? kau:] (န)

good-natured

စေတနာ

[ze də. na] (န)

good will

လုပ်ကိုင်

[lou? kāi] (က)

do/work

လုပ်ရည်ကိုင်ရည်

[lou? ji kāi ji] (န)

ability

မဲ

[mɛ:] (န)

vote/ black

မဲပေး

[mɛ:pe:] (က)

cast vote

မြောက်ပိုင်း

[mjau? paī:] (န)

northern

မြောက်ပိုင်းသား

[mjau? paī: dŕa:] (န)

man from northern area

ညီရင်းအစ်ကို	[n̄i jī: ə. ko] (န)	real brother
စည်းလုံးညီညွတ်မှု	[si: lou: n̄i n̄u? hmu'] (န)	unity
တက်ညီလက်ညီ	[tɛ? n̄i lɛ? n̄i] (ကဝ)	in unision
ခွင့်ပြု	[khwī' pju'] (က)	permit
ရှေးသရောအခါ	[ɛe: tθə. jɔ: ə. kha] (န)	once
မြေခွေး	[mje khwe:] (န)	fox
ဖျံ	[phjã] (န)	otter
အဆွေခင်ပွန်း	[ə. shwe khī bu:] (န)	friend
မြစ်ကမ်း	[mji? kã:] (န)	river bank
ငါးကြင်း	[ɲə. dzī:] (န)	carp
ဝမ်းပျဉ်းသား	[wu: bjī: dθ̄a:] (န)	flesh from the belly of fish
သင့်	[tθī'] (ကထ)	suitable, should
ငြင်းခုံ	[n̄i: khou] (က)	argue
နောက်ဆုံး	[nau? shou:] (န)	final
ပညာရှိ	[pjī n̄a ɕi'] (န)	wise man
ယုန်	[jou] (န)	ribbit
မုဆိုး	[mou? sho:] (န)	hunter
မင်း	[mī:] (နစ)	you
အဆုံးအဖြတ်	[ə. shou: ə. phja?] (န)	decision
ခံ/ခံယူ	[khã ju] (က)	receive/ accept
ချစ်ခင်	[tɕhi? khī] (က)	fond of
အကြောင်း	[ə. tɕau:] (န)	reason
စိတ်ဝမ်းကွဲ	[sei? wu: kwɛ] (က)	become disunited
ဆုံးမ	[shou: ma'] (က)	teach

ထက်ခြမ်းခွဲ	[thɛ tɕhã: khwɛ] (က)	split in the middle
အညီအမျှ	[ə. ni ə. hmja'] (ကဝ)	equally
ဝေ	[we] (က)	distribute, share
တံငါသည်	[tə. ŋa dð̃ɛ] (န)	fisherman
တိုးတက်	[to: tɛʔ] (က)	improve

သင်ခန်းစာ (၁၈)**LESSON (18)****ရှင်းပြချက်****EXPLANATION****နော် (politely request/ seeking approval)**

We use 'နော်' at the end of the sentences to convey the sense of making a polite request or seeking approval some point: specially in speaking.

For example:

ဒီနေ့ အတန်းမှာ လူတော်တော်များတယ်နော်။

There are many people in the class today.

ကျွန်တော် သွားတော့မယ်နော်။

I am going to leave.

မင်းတို့လည်း သဘောတူတယ်နော်။

You also agree.

လောက် (about)

We use 'လောက်' as particle after number; this meaning is about. But in writing we use 'ခန့်' in lieu of 'လောက်'.

For example:

သူ အင်္ဂလိပ်စာသင်တာ နှစ်လလောက်ရှိပြီ။

He have been learning English about two months.

အခန်းထဲမှာ လူ ၃၇ ယောက်လောက် ရှိမယ်ထင်တယ်။

I think there would be about 37 mans in the room.

ကျနော်တို့အိမ်နဲ့ ကျောင်းက ၅ မိုင်လောက် ဝေးတယ်။

Our house is far from school about 5 miles.

ထက် (more than)

We can use 'ထက်' as noun (postposition up or above is equal meaning in English) and as conjunction as well. In following context 'ထက်' is conjunction, meaning of 'ထက်' is more than. Sometimes 'ပို' word is

followed after 'ထက်' or 'ထက် and Noun'.

For example:

အစ်ကိုက ညီလေးထက်တော်တယ်။

Elder brother is more smart than younger brother.

သူသူ ရေးတာ အောင်အောင် ထက် ပိုမြန်တယ်။

Thu Thu handwriting is faster than Aung Aung does.

သူက ကျနော်ထက် သုံးနှစ်လောက် ကြီးတယ်။

He is older than me about 3 years.

ရန် (to)

We use 'ရန်' as conjunction (In Myanmar postposition) after verb to convey purpose. In speaking we use 'ဖို့' in the place of 'ရန်' and in writing we can also use 'အလို့ငှါ, ငှါ'.

For example:

စာအုပ်ဝယ်ရန် မြို့ထဲသွားတယ်။

I go to downtown to buy book.

စာအုပ်ဝယ်ဖို့ မြို့ထဲသွားတယ်။(speaking)

သူ့ကို ကူညီရန် ဤနေရာသို့ လာခြင်းဖြစ်သည်။

I come here to help him.

သူ့ကို ကူညီဖို့ ဒီကိုလာတာပါ။(speaking)

အသံထွက် ပိုပီရန် သူက ကြိုးကြိုးစားစားလေ့ကျင့်နေပါသည်။

He is practicing diligently to be distinct in pronunciation.

အသံထွက် ပိုပီဖို့ သူက ကြိုးကြိုးစားစား လေ့ကျင့်နေပါတယ်။(speaking)

ပြီးတော့မှ (after finishing)

We use 'ပြီးတော့မှ' after verb to express the meaning of 'after finishing'.

It is possible to be verb or clause after and before 'ပြီးတော့မှ'.

For example:

စားပြီးတော့မှ ပြောပါ။

Speak after eating.

ကျနော်တို့ လုပ်ပြီးမှ သူလာတယ်။

He came after we had done.

လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ပြီးတော့မှ သွားကြရအောင်။

Let's go after finishing the lesson.

V + လို့ရတယ် (can do something)

We used to say 'လို့ရတယ်' at the end of sentences for the meaning of 'can'.

For example:

ဒီလမ်းအတိုင်း သွားလို့ရတယ်။

Can go in this way.

ဒီအသီး စားလို့ရလား?

Can I eat this fruit?

ဟိုထိုင်ခုံ သုံးလို့ရလား?

Can I use that seat?

V + လေ့ရှိတယ် (used to doing)

'လေ့ရှိတယ်' is also used at the end of sentences after verb.

For example:

သူတို့စောစော ထလေ့ရှိတယ်။

They are used to getting up early.

သူတို့နေ့တိုင်း ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်လေ့ရှိတယ်။

They are used to practicing for health.

ကျနော်တို့ အင်္ဂလိပ်စကားပြောလေ့မရှိဘူး။

We are not used to speaking English.

ယင်း/ရင်း (While/Ving)

We use 'ယင်း/ရင်း' after clause or verb, another verb follows after 'ယင်း/ရင်း'. In writing 'လျက်', 'စဉ်' are to be used in stead of ယင်း/ရင်း. For example:

ထမင်းစားယင်း စကားမပြောပါနဲ့။

Don't speak while eating meal.

လမ်းလျှောက်ယင်း သီချင်းဆိုကြတယ်။

They sang sound while walking.

ကားစီးယင်း ဆွေးနွေးကြတယ်။

We discussed while getting in car.

စွာ(adverb)

We use 'စွာ' together with adjective to form adverb. 'စွာ' is used before main verb in the sentences.

For example:

လျင်မြန်စွာ ပြေးကြသည်။

They run quickly.

သူမက လှပစွာ ဝတ်ဆင်ထားသည်။

She wore beautifully.

သူမက ချိုသာစွာ ပြောလေ့ရှိတယ်။

She is used to speaking sweetly.

စီ(each)

'စီ' is particle and used when something is distributed to cover everyone.

'စီ' follow after number, and meaning is each.

For example:

တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီပြောပါ။

Tell one by one.

လူတစ်ယောက်လျှင် ရုပ်ရှင်လက်မှတ် ၂ စောင်စီ ရောင်းမည်။

Two cinema's tickets would be sold to each one.

တစ်ကြောင်းစီ ရေးပါ။

Write line by line.

သော/တဲ့(adjective)

When we want to use adjective form in Myanmar, we write with 'သော' after Noun. In speaking we say 'တဲ့' after Noun in stead of 'သော'.

For example:

နီရဲသော နေမင်းကြီးသည် အရှေ့ဖက်မှ ထွက်လာသည်။

Red Sun rise in the east.

လှပသော ပန်းများ ပွင့်နေကြသည်။

Beautiful flowers are blooming.

အေးမြသော ရေကို သုံးဆောင်ပါ။

Enjoy the cold water.

ဖတ်စာ

Reader

ကျောင်းသားဘဝ

က ။ ။ မောင်အာကာထွန်း

ခ ။ ။ မခင်ပြုံး

ဂ ။ ။ မချိုမာဝင်း

ဃ ။ ။ မောင်ကျော်သူရ

က ။ ။ ဒီနှစ်ဖရက်ရှာ(မောင်မယ်သစ်လွင်) တော်တော်များတယ်နော်။

ခ ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒီနှစ် ကျမတို့တက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားအသစ်ကို မနှစ်

ကထက် ၁၅%(၁၅ ရာခိုင်နှုန်း) လောက် တိုးပြီးလက်ခံပါတယ်။

ဂ ။ ။ နောက်ဆိုရင် ဒီထက်ပိုလက်ခံမယ်လို့ကြားတယ်။

က ။ ။ ကြားရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။

ခ ။ ။ ဟေ- ဟေ။ ကိုအာကာထွန်း- ဟိုမှာလာနေပြီ၊ ကျမတို့ဘာသာရပ်က ကျောင်း သားအသစ်နဲ့တူတယ်။

ဂ ။ ။ အေး- အေး ဟုတ်ပါတယ်။

ဃ ။ ။ ဒီက အစ်ကိုကြီး။ ကျနော်နာမည် မောင်ကျော်သူရလို့ ခေါ်ပါတယ်။

က ။ ။ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြိုဆိုပါတယ်။ ကျနော်တို့ သုံးယောက်စလုံးဟာ အင်္ဂလိပ် ဘာသာရပ်က ဒုတိယနှစ် ကျောင်းသားတွေပါ။ ညီလေး ညီမလေးတွေ ကို ကြိုဆိုဖို့လာကြတာပါ။

ဃ ။ ။ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။

ခ ။ ။ မောင်ကျော်သူရက ဘယ်အရပ်ကလဲ?

ဃ ။ ။ ကျွန်တော် ရှမ်းပြည်နယ်ကပါ။

ခ ။ ။ ရှင်တို့ကျောင်းသားအသစ်တွေကို အဆောင်နံပါတ်(၄၀)၊ အခန်းနံပါတ် (၄၁၀) မှာ နေရာချထားဖို့(ဘို့) စီစဉ်ထားပါတယ်။

ဃ ။ ။ ဟုတ်ကဲ့- ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ခ ။ ။ အခု ၁၀-နာရီပဲရှိသေးတယ်။ မောင်ကျော်သူရ အဆောင်ကို အရင်ဝင် ကြည့်ပါ။ ထမင်းစားချိန်ရောက်တော့ ကိုအာကာထွန်း လာခေါ်မယ်။

က ။ ။ ကဲ- လာ သွားမယ်။ ဒါက ခင်ဗျားတို့ အခန်းဘဲ။ မောင်ကျော်သူရ ခဏ လောက်အနားယူပါ။ ရေချိုးခန်းက နံပါတ်(၄၃၅) ပါ။ ဒီအခန်းနဲ့ သိပ် မဝေးဘူး။

ဃ ။ ။ ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ဒါနဲ့- ထမင်းစားတော့ ဘယ်သွားစားရမှာလဲ?

က ။ ။ ကျောင်းမှာ ထမင်းစားရုံ ၄-ရုံရှိတယ်။ နောက်ပြီး ထမင်းဆိုင်လည်း ရှိသေး တယ်။ ကြိုက်တဲ့နေရာ သွားစားလို့ရတယ်။ တော်ကြာ ကျနော် လာခေါ် မယ်။

ဃ ။ ။ ကျေးဇူးပဲ။(နေ့လယ် ၁၁ : ၄၅ မိနစ်မှာ)

ခ ။ ။ အားလုံးအဆင်သင့်ဖြစ်ပြီလား? ထမင်းသွားစားကြစို့။

ဃ ။ ။ ပြီးပြီ အစ်မရယ်။ ခဏထိုင်ကြပါအုန်း။

က ။ ။ မထိုင်တော့ဘူး။ ထမင်းစားရုံမှာ ထိုင်စားယင်း စကားပြောကြရအောင်။

ဃ ။ ။ ခါတိုင်းမှာ- ခင်ဗျားတို့ မနက် ဘယ်အချိန်လောက် အိပ်ရာထကြသလဲ?

က ။ ။ ကျနော်တို့အခန်းက လူတွေက မနက် ၆-နာရီမှာ ထလေ့ရှိကြတယ်။

ဃ ။ ။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက်စောစော ထကြရတာလဲ?

ခ ။ ။ သူတို့ စောစောစီးစီးထပြီး ဘောလုံးသွားကစားကြတယ်။

က ။ ။ တစ်ပတ်သုံးခါပဲ ကစားတယ်။ ကျန်တဲ့နေ့မှာ ကျောင်းဝင်းမှာ ပတ်ပြေး

ကြတယ်။

- ဃ ။ ။ ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်တာ ကောင်းတယ်။ ကျနော်လည်း ဘောလုံးဝါသနာ ပါတယ်။
- က ။ ။ ဟုတ်လား။ ကြားရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။
- ဃ ။ ။ ဒို့တက္ကသိုလ်မှာ ရုပ်ရှင်ပြလား?
- ခ ။ ။ စနေနေ့နဲ့တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ပြပါတယ်။
- ဃ ။ ။ ခါတိုင်း ခင်ဗျားတို့ ဘယ်သွားပြီး စာဖတ်ကြလဲ?
- ခ ။ ။ စာသင်ခန်းနားက သစ်ပင်အောက်မှာ စာဖတ်လေ့ရှိတယ်။
- ဃ ။ ။ အော်ကျယ် အော်ကျယ်ဖတ်ရလား?
- က ။ ။ နိုင်ငံခြားဘာသာ သင်နေတာဘဲ၊ မဖတ်ရင် ဘယ်ဖြစ်မလဲ?
- ဃ ။ ။ ညနေကော၊ ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ဖို့ အချိန်ရှိသလား?
- ဂ ။ ။ ရှိတာပေါ့။ ကျွန်မတို့ ညနေတိုင်း ဘော်လီဘောစကားကြတယ်။
- ဃ ။ ။ ဪ- ဟုတ်လား။ ကျွန်တော်လည်း ဘော်လီဘော နဲ့ဝါသနာပါတယ်။

စကားပုံ (proverb)

တပည့်မကောင်း ဆရာခေါင်း
Bad character of the pupil is due to teacher.

လေ့ကျင့်ခန်း EXERCISE

- ၁။ သင်တို့၏ ကျောင်းအကြောင်းကို ပြောပြပါ။
- 1. Tell about your school or university.

၂။ ပေးထားသော ဝါကျများကို ရိုးရိုးမေးခွန်းဝါကျ၊ ကတ္တားမေးဝါကျ၊ နေရာ/အချိန် မေးဝါကျများသို့ ပြောင်းလဲပါ။

2. Change the giving sentences into simple question sentences, 'Who' question sentences and Where or When question sentences.

For example:

ကျွန်တော်တို့ အတန်းက မောင်ကျော်သူရဟာ ရှမ်းပြည်နယ်သားပါ။

၁) ခင်ဗျားတို့ အတန်းက မောင်ကျော်သူရဟာ ရှမ်းပြည်နယ်သားလား?

၂) ဘယ်သူက ရှမ်းပြည်နယ်သားလဲ?

၃) မောင်ကျော်သူရဟာ ဘယ်ဒေသ(region)ကလဲ?

၁) မေမေက မနက်ဖြန် ရွှေတိဂုံဘုရားသွားမယ်။

၂) ကျနော်မမက ကျောင်းကို နေ့တိုင်းမသွားဘူး။

၃) ကျော်မြင့်သူငယ်ချင်းတွေ မနက်ဖြန် တရုတ်နိုင်ငံက ပြန်လာကြလိမ့်မယ်။

၄) မအူလီကိုယ်တိုင် ကားမောင်းပြီး သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ကျိုက်ထီးကို သွားခဲ့ ကြတယ်။

၅) မငယ်လေး အသက် (၁၅) နှစ်မှာ မိဘတွေက တောင်ကြီးမြို့ကို ပြောင်းသွား ခဲ့ကြတယ်။

၆) စာမျက်နှာ ၂၀ မှာ သမ္မတ(president) အကြောင်းကို ရေးထားတယ်။

၇) မိမော်က ကမ်းခြေ(beach)မှာ ရေသွားကူးတယ်။

၈) ငှက်က လေထဲမှာ ပျံနေတယ်။

၉) ဝင်းဖေက စင်္ကာပူနိုင်ငံမှာ မပျော်လို့ မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လာတယ်။

၁၀) မြို့ထဲမှာ TAXI ကို မမောင်းရဘူး။

၃။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

3. Answer the following questions.

၁) ပထမနှစ်ကျောင်းသားသစ်ကို ဘယ်လိုခေါ်သလဲ?

၂) သူ့အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ?

၃) သူ့မှာ မွေးချင်း(siblings) ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ?

- ၄) မောင်အာကာက ဘယ်ဒေသကလဲ?
- ၅) ရန်ကုန်ကို ရောက်တာ ၆ လ ရှိပြီလား?
- ၆) သူက ခင်ဗျားတို့ အတန်းကလား?
- ၇) သူ့နာမည် ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ?
- ၈) အင်္ဂလိပ်စာပြတဲ ဆရာဟာ ခင်ဗျားတို့မြို့ကလား?
- ၉) စားပွဲပေါ်မှာ ဘာတွေ ရှိသလဲ? ဘယ်လောက်ရှိသလဲ?
- ၁၀) ဒီပန်းသီးကို စားပွဲပေါ်မှာထားတာ ဘယ်နှစ်ရက်ရှိပြီလဲ?
- ၁၁) ခင်ဗျား မြန်မာစာသင်တာ ဘယ်နှစ်လ ရှိပြီလဲ?
- ၁၂) သူတို့ကျောင်းမှာ ဂျပန်ဘာသာသင်တဲ့ကျောင်းသား ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ?
- ၁၃) အင်္ဂလိပ်စာသင်တဲ့ကျောင်းသားကော ဘယ်လောက်ရှိပါလဲ?
- ၁၄) သူက ရန်ကုန်ကလား မန္တလေးကလား?
- ၁၅) ခင်ဗျားတို့အတန်းမှာ လန်ဒန်သူရှိလား?
- ၁၆) ထမင်းစားချိန်မှာ ခင်ဗျားလာခေါ်မလား?
- ၁၇) မြန်မာပြည်မှာ ရာသီဥတု ပူသလား၊ အေးသလား?
- ၁၈) သူလည်း နိုင်ငံခြားဘာသာတက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားလား?
- ၁၉) လန်ဒန်တက္ကသိုလ်မှာ ခင်ဗျားမိတ်ဆွေရှိလား?
- ၂၀) ခင်ဗျား ကျောင်းပိတ်ရက်မှာ ဘာလုပ်မလဲ?

၄။ အောက်ပါ ကွတ်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

4. Fill the blanks.

ကျွန်တော်တို့အတန်း..... ကျောင်းသူကျောင်းသား ၁၂ ..... ရှိပါတယ်။ ဒီ ၁၂ .....ထဲမှာ တောင်ပိုင်းသား.....တယ်၊ မြောက်ပိုင်းသူ.....
 ..... ရှိတယ်။ မြောက်ပိုင်းသူ..... မသန်းမြင့်၊ .....ကျွန်တော်တို့အတန်း
 ..... အတန်းမှူးဖြစ်ပါတယ်။

သူမဟာ..... သူတစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့.....
 ကူညီရိုင်းပင်းကြတယ်။ စည်းလုံးညီညွတ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့အတန်း.....
 တခြား အတန်းများ..... ဘောလုံးပြိုင်ပွဲ ..... လုပ်ကြတယ်။ စနေနေ့.....
 ကျွန်တော်တို့ သန့်ရှင်းရေးလုပ်..... ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းမှာ စနေနေ့

ည ..... ရုပ်ရှင်ပြတယ်။ ကျောင်းသား တချို့..... ရုပ်ရှင်သွားကြည့်ကြ
တယ်။ တချို့..... ရုပ်ရှင်မကြည့်..... အင်္ကျီလျော်..... တယ်။

၅။ အပိုဖတ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပါ။

5. Translate the additional reader into English.

၆။ ဝါကျပုံစံ ရေးပြပါ။

6. Give Patterns.

1) က

..... က လာတာပါ။

..... ကပါ။

Kayin State.

Singapore.

University

Forest

Pagoda

wedding ceremony

downtown

London

Village

Naypaydaw

outskirt

mountain region

Beijing

central Myanmar

2) စီ

1) Deliver each book to all people.

2) Enter into the room one by one.

3) They offered \$10 to each one.

4) We walked row by row.

5) Teacher handed each book for everyone.

6) We each drove the car in turn.

7) He sowed all seeds on by one.

8) She erased line by line.

- 9) Several cars are passing the gate one by one.
 10) I carried bricks one by one.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

ကျွန်တော်တို့ကျောင်း

ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသည် ရွာအဝင်ဝတွင်ရှိပါသည်။ ကျောင်းကို အုတ်ခဲ နီနှင့်ဆောက်လုပ်ထားပါသည်။ ကျောင်းခန်းများသည် ကျယ်ဝန်း၍ လေကောင်း လေသန့်ရပါသည်။ ပြူတင်းပေါက်များလည်း ကြီးသဖြင့် အလင်းရောင်ကို ကောင်းစွာရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသည် အမြဲသန့်ရှင်းပါသည်။ အမှိုက်ပစ်ရန် အမှိုက်ပုံးများ ထားပါသည်။ သန့်ရှင်းရေးလုပ်ငန်းများကို ကျွန်တော်တို့နေ့စဉ်လုပ်ကြပါသည်။

ကျွန်တော်ကျောင်းတွင် ဓာတုဗေဒစမ်းသပ်ခန်း၊ ရူပဗေဒစမ်းသပ်ခန်း ရှိပါသည်။ မကြာမီက ကွန်ပျူတာအခန်းကိုလည်း လုပ်ထားပါသည်။ ကွန်ပျူတာအလုံး (၄၀) ထား၍ သင်တန်းပေးသောအခါတွင် ကျောင်းသားတိုင်း စက်တစ်လုံးစီ သုံးနိုင်ပါသည်။

ကျောင်းဝင်းသည် ကျယ်ဝန်း၍ ကစားရန်နေရာနှင့် စိုက်ပျိုးခင်းများရှိပါသည်။ သစ်ပင်ကြီးများလည်း ရှိပါသည်။ တခါတရံ ကျွန်တော်တို့အား အရိပ်ကောင်းသော သစ်ပင်အောက်တွင် ဆရာက စာသင်ပေးပါသည်။

ကျောင်းတွင် စာကြည့်တိုက်လည်း ရှိသေးသည်။ သတင်းစာနှင့် စာအုပ်များ ထားပါသည်။ ကျောင်းအားလပ်ချိန်၌ ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ဤစာကြည့်တိုက်တွင် စာဖတ်ကြပါသည်။

ဝေါဟာရ

ဘဝ	[bə. wa'] (န)
မောင်မယ်သစ်လွင်	[mau mɛ tθi? lwɪ] (န)
ထက်	[thɛ?] (ဝ)
လက်ခံ	[lɛ? khã] (က)
ရာခိုင်နှုန်း	[ja kaĩ nhou:] (န)
တိုး	[to:] (က)
ဘောလုံး	[bɔ: lou:] (န)
အင်အား	[ĩ a:] (န)
တောင့်	[tau'] (နဝ)
ရှုပ်	[jou?] (န)
ဓာတ်ပုံ	[da? pou'] (န)
စလုံး	[zə. lou:] (နောက်ဆက်)
အရင်	[ə. jɪ] (ကဝ)
လေကောင်းလေသန့်	[le gãu: le tθã'] (န)
အလင်းရောင်	[ə. lĩ: jau] (န)
ရေချိုးခန်း	[je tɕho: gã:] (န)
ထမင်းစာရုံ	[thə. mĩ: sa: jou] (န)
ဆိုင်	[shaĩ] (န)
ထမင်းဆိုင်	[thə. mĩ: zaĩ] (န)
အဆင်သင့်ဖြစ်	[ə. shĩ tθĩ' pji?] (စု)
ဆင်း	[shĩ:] (က)
အချိန်	[ə. tɕheĩ] (န)
ခါတိုင်း	[kha dāi:] (န)
အိပ်ရာထ	[ei? ja tha'] (က)
စောစောစီးစီး	[sɔ: zɔ: si: zi:] (ကဝ)
ကျန်	[tɕã] (က)

Vocabulary

life
fresher
more
accept
percentage
increase
ball
numerical strength
strong
look
photo
all
first, before
fresh air
light
bath room
dining hall
shop
restaurant
ready
climb down, dismiss
time
usual, everytime
get up
early
leave, remain

ကျောင်းဝင်း	[tɕãu: wī:] (န)	compound
ပတ်	[paʔ] (က)	go around
ကစားဖော်	[gə. za: phɔ] (န)	play mate
ဒို့	[doʔ] (နစ)	we
အော်ကျယ်အော်ကျယ်	[ɔ tɕɛ ɔ tɕɛ] (ကဝ)	loudly
နိုင်ငံခြားဘာသာ	[naī gã dza: ba dʰa] (န)	foreign language
တူရိယာ	[tu riʔ ja] (န)	musical instrutment
အရိပ်	[ə. jeiʔ] (န)	shade
တီးဝိုင်း	[ti: waī:] (န)	music bank
အဝင်ဝ	[ə. wī waʔ] (န)	gate
အုတ်ခဲ	[ouʔ khe:] (န)	brick
နီး	[ni] (နဝ)	close
ဆောက်လုပ်	[shauʔ louʔ] (က)	build
ကျယ်ဝန်း	[tɕɛ wu:] (နဝ)	wide
ပြူတင်းပေါက်	[bə. dī: bauʔ] (န)	window
အမြဲ	[ə. mje:] (ကဝ)	always
အမှိုက်ပုံး	[ə. hmaiʔ bou:] (န)	rubbish bin
နေ့စဉ်	[neʔ zī] (န)	everyday
ဓာတုဗေဒ	[da duʔ be daʔ] (န)	chemistry
စမ်းသပ်ခန်း	[sã: tʰaʔ khã:] (န)	laboratory
သင်တန်းပေး	[tʰi dā: pe:] (က)	train, lecture
အားလပ်ချိန်	[a: let dzeī] (န)	leisure
ဂူဗေဒ	[ju paʔ be daʔ] (န)	physics
စိုက်ပျိုးခင်း	[saiʔ pjo: gī:] (န)	plantation
သစ်ပင်	[tʰiʔ pī] (န)	tree
တခါတရံ	[də. kha də. jā] (ကဝ)	sometime

သင်ခန်းစာ (၁၉) ရှင်းပြချက်

LESSON (19) EXPLANATION

V + ရကောင်းမလား ၊ ဘယ်/ဘာ V + ရကောင်းမလဲ?

Will it be good to do Something

We use this pattern when we can't decide what to do.

For example:

အခု တီဗွီကြည့်ရကောင်းမလား?

Will it be good to watch TV now?

အခု ဘာလုပ်ရကောင်းမလဲ?

What will be good to do now?

မြန်မာစာ ရေးရကောင်းမလား၊ အင်္ဂလိပ်စာ ရေးရကောင်းမလား?

Will it be better to write Myanmar or English?

ရာ (Noun form)

We can form 'Noun' using 'ရာ' after verb. Noun form with the 'ရာ' means something. တာ ၊ မှု ၊ ခြင်း are also used in forming of Noun. In speaking 'ရာ' and 'တာ' are used as Noun.

For example:

လိုရာမရဘူး။

I don't get what I want.

ကြိုက်ရာယူစားပါ။

Help yourself what you like.

ကြိုက်ရာပြောပါ။

Tell what you want.

အနီး (in future)

We use 'အနီး' in context of near future. In writing we use 'ဦး' in stead of

'အုန်း'. As a whole, 'မယ်' follows after 'အုန်း', and 'အုန်း' also expresses the meaning of definite in the near future.

For example:

နက်ဖြန်ကျွန်တော် မြို့ထဲသွားအုန်းမယ်။

I shall go to downtown yesterday.

တစ်ခေါက် ဖတ်ပြအုန်းမယ်။

I shall read again.

ကျွန်တော် ညနေတစ်ခေါက် လာအုန်းမယ်။

I shall come again in the evening.

ဒီလိုဆို (conjunction)

We use 'ဒီလိုဆို' at the beginning of sentences as a conjunction. This meaning is "if so".

လား.....လား (question word)

We use လား.....လား as two questions in one sentence. I have already explained before that 'လား' is used at the end of question sentences. We can ask two questions in one sentence.

For example:

ခင်ဗျားတို့ အတန်းခေါင်းက ထိုင်နေတဲ့လူလား၊ မတ်တပ်ရပ်နေတဲ့လူလား?

Who is your monitor, sitting man or standing man?

သူတို့အိမ်က ပိုဝေးလား၊ ခင်ဗျားတို့အိမ်က ပိုဝေးလား?

Whose house is farther, their house or your house?

ခင်ဗျားဆိုမလား၊ ကျွန်တော်ဆိုရမလား?

Who will sing, you or me?

ပါလား (urge)

We use 'ပါလား' at the end of the sentences. Here 'လား' is not question

word, but It is politely urge someone to do something.

For example:

ဒီလိုဆို- ခင်ဗျားသွားပါလား။

If so, would you go?

သုံးနာရီတောင် ထိုးနေပြီ၊ မြန်မြန်လုပ်ပါလား။

It is even 3 O'clock, would you do in haste?

သူ့ကို ရှင်းပြပါလား။

Would you explain him?

နှင့် (ahead, already)

Here 'နှင့်' is not conjunction, only verb particle, doing something ahead without waiting for something.

For example:

သူ့ကို မစောင့်ပါနဲ့၊ ခင်ဗျားသွားနှင့်ပါ။

Don't wait him, you go ahead.

ဒါ ကျွန်တော်သိနှင့်ပြီ။

I have already known this.

ကျွန်တော်သွားစရာရှိလို့ စားနှင့်မယ်။

I will eat ahead as I have to go to somewhere.

ခဲ့ (past)

We use 'ခဲ့' in the past tense after verb.

For example:

မနေ့က ပြောခဲ့ပြီမဟုတ်လား?

Had I already said yesterday?

ကျွန်တော် မနေ့က တစ်ခေါက်လာခဲ့တယ်။

I came again yesterday.

Sometimes we can say without 'ခဲ့' in the past tense. But we can see that

by the time in the sentence.

For example:

မနေ့က ကျွန်တော်မြို့ထဲ သွားတယ်။

I went to downtown yesterday?

ကိုဖြိုးသိန်းက မနေ့ညက ရုပ်ရှင်သွားကြည့်တယ်။

Ko Phyo Thein went to cinema last night.

We can also use ခွဲ in occasion happened very recently.

For example:

နုနုက ဆရာပြောခဲ့တဲ့ဝေါဟာရကို ထပ်ပြောပါအုန်း။

Tell again the vocabulary I said very recently.

သူပြောခဲ့တဲ့စကား ခင်ဗျားမှတ်မိသေးလား?

Do you still remember the speech he said?

ချေ (order)

'ချေ' is used by adult or senior to order to children or junior to do something at the end of the sentences. Teacher also can use to order their pupils.

For example:

ဟိုဘက်ကို သွားထိုင်ချေ။

Go and sit over there.

စာသွားကျက်ချေ။

Go and memorize the lesson.

ဈေးကို သွားပြီး စာအုပ်ဝယ်ချေ။

Go to the market and buy book.

ရေးဟန်နှင့်ပြောဟန် (Writing Style & Speaking Style)

I will convey here some writing words and speaking words. There are:

Writing Style

သို့
 သို့ဖြင့်
 ဟု
 သည်ကို
 ၏/သည်
 နှင့် ၊ ဖြင့်
 သည်
 အား

Speaking Style

ကို
 ဒီလိုဆို
 လို့
 တာကို
 တယ်
 နဲ့
 က
 ကို

ဒါမှမဟုတ်/သို့မဟုတ် (or)

We use ဒါမှမဟုတ်/သို့မဟုတ် at the beginning of the sentences or between noun when we want to say another thing apart from first one.

For example:

နေ့တိုင်း ရေသုံးလီတာ သို့မဟုတ် လေးလီတာ သောက်ပါ။

Drink 3 or 4 litres of water everyday.

ဒီည တရားထိုင်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် ပဋ္ဌာန်းရွတ်မယ်။

I will meditate or will recite Pathana.

ကေဝဏ္ဏ၊ ခွီဝဏ္ဏ (one syllable, two syllable)

Myanmar language is more than one syllable as a whole. In Myanmar one word have its meaning, on the other hand two or three words or more can be combined together for one meaning. If combination words are separated one by one, each word have particular meaning.

One syllable word

စာ = letter

ဘာသာ = language

ခုံ = chair

In Myanmar combination words are joined by animate noun and animate noun, and inanimate noun and inanimate noun.

animate noun and animate noun

ညီအစ်ကို younger brother + elder brother = brother
 သားသမီး son + daughter = son and daughter
 နွားကျောင်းသား cow + student = cowherd

inanimate noun and inanimate noun

ရေအိုး water + pot = water pot
 ဆေးရုံ medicine + hall = hospital
 ကားလက်မှတ် car + ticket = car ticket
 ပန်းခြံ flower + ground = park
 လူမိုက် man + darkness = fool

Two syllables words are combined by noun and noun, noun and particle, noun and quality, noun and verb, verb and noun and verb and verb.

Noun and Noun

ပျားရည် bee + liquid = honey
 မြန်မာစကား Myanmar + speech = Myanmar speech

Noun and particle

ကျောင်းသား school + son = student
 ဆေးရွက် medicine + leaf = tobacco
 ခရီးသည် journey + particle = traveller

Noun and Quality

ပန်းနီ flower + red = red flower
 လူကောင်း man + good = good man

Noun and Verb

အမြင့်ခုန် high + jump = jump high
 ထမင်းချက် rice + cook = cook rice

Verb and Noun

ထိုင်ခုံ   sit + chair = chair
 ဖတ်စာ   read + letter = reader

Verb and Verb

ခေါက်ဆွဲ   fold + pull = noodle

ဖတ်စာ

Reader

ထမင်းစားခန်းမှာ

- က ။ ။ ကျောင်းဆင်းပြီ။ ထမင်းစားချိန်ရောက်ပြီ။
- ခ ။ ။ ထမင်းသွားစားကြစို့။
- က ။ ။ ဘယ်ထမင်းစားခန်းကို သွားစားရကောင်းမလဲ?
- ခ ။ ။ နံပါတ်(၅) ထမင်းစားခန်းကို သွားကြရအောင်။
- က ။ ။ ဘာလို့ အဲဒီထမင်းစားခန်းကို သွားရတာလဲ?
- ခ ။ ။ အဲဒီထမင်းစားခန်းက နီးလည်း နီးတယ်၊ နောက်ကျသွားရင်လည်း ဟင်းကောင်း ရနိုင်လို့ပါ။
- က ။ ။ ဒါဆို အဲဒီကို သွားကြရအောင်။ ဪ- ခင်ဗျားမှာ ထမင်းဝယ်ဖို့ ကပ်ပြားပါလာ လား? ကျွန်တော့်ကပ်ပြား အခန်းမှာ မေ့ကျန်ခဲ့တယ်။
- ခ ။ ။ ပါပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကပ်ပြားနဲ့ ဝယ်ပါ။ ခင်ဗျား ဘာဟင်းဝယ်မလဲ?
- က ။ ။ ဝက်သားနဲ့ကြော်ထားတဲ့ ခရမ်းသီးဟင်းတစ်ပွဲ ဝယ်မလို့။ ခင်ဗျားလည်း အဲဒီဟင်းဘဲ ဝယ်မလား?
- ခ ။ ။ ဟင်အင်း- ခုတလောကျွန်တော် အဆီသိပ်မစားချင်ဘူး။
- က ။ ။ ဒါဆို ဘာစားချင်လဲပြောပါ။ အချိုလား? အချဉ်လား? အစပ်လား? အငန်လား? ကြိုက်တာဝယ်စားပေါ့။
- ခ ။ ။ ကျွန်တော် အစပ်ပဲကြိုက်တယ်။
- က ။ ။ အစပ်ကြိုက်ရင် ပြုတ်သီးကြော် ဝယ်ပေါ့။ ဒီပြင် ဘာဝယ်အုန်းမလဲ?
- ခ ။ ။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပဲ ဝယ်စားမယ်။

- က ။ ။ ဒီလိုဆို ကန်စွန်းရွက်ကြော် ဝယ်စားပါလား။ ဒါမှမဟုတ် ပဲပင်ပေါက်လည်း မဆိုးပါဘူး။ အဆီလည်း မပါဘူး။
- ခ ။ ။ ကောင်းပါပြီ၊ ပဲပင်ပေါက်ပဲ ဝယ်မယ်။
- က ။ ။ ကဲ- မြန်မြန်သွားဝယ်ချေ။ ဟိုစားပွဲ အလွတ်မှာ သွားစားကြရအောင်။
- ခ ။ ။ ခင်ဗျား သွားထိုင်နှင့်ပါ။ ကျွန်တော် ဝယ်ပြီးရင် ချက်ချင်းလာခဲ့မယ်။
- က ။ ။ ဒီဟင်းက သိပ်ပေါ့တာဘဲ။ စားလို့လည်း မကောင်းဘူး။
- ခ ။ ။ ဟိုမှာ ဆားပုလင်းနဲ့ ငံပြာရည်ပုလင်းရှိတယ်။ နည်းနည်း ထည့်ပါလား။
- က ။ ။ ကောင်းပါပြီ၊ ထည့်လိုက်မယ်။

စကားပုံ (proverb)

တန်ဆေး လွန်ဘေး

If it is appropriate amount, it will be medicine.

If it is excessive, it will be dangerous.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အောက်ပါကွက်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

1. Fill the following blanks.

- ၁) ဘာဟင်း ဝယ်မလဲ? ငါးဟင်းဝယ်.....။
- ၂) ဘာဟင်း ဝယ်အုန်းမလဲ? ဝက်သားဟင်းဝယ်.....။
- ၃) ဘယ်နေ့လာ.....မလဲ?
- ၄) ညနေလာရ..... မလား?
- ၅) စာကြည့်တိုက်သွား.....မလား?
- ၆) သင်ခန်းစာ (၁၂) ကို ဖတ်ပြရ.....လား?
- ၇) ဘယ်အချိန်မှာ အစည်းအဝေးစ.....လဲ?
- ၈) ဘယ်လေ့ကျင့်ခန်းကို လုပ်ရ.....မလဲ?
- ၉) အခုဘယ်နေရာ..... ရောက်.....?

- ၁၀) ဘာဝယ်ချင်သလဲ? စာရေးစက္ကူဝယ်.....။
- ၁၁) ဘာဝယ်ချင်..... သလဲ? ခဲတံဝယ်ချင်.....တယ်။
- ၁၂) ဘယ်သွားပြီး ဝယ်ရ..... မလဲ?
- ၁၃) ဘာစာအုပ်ဝယ်လာ..... သလဲ?
- ၁၄) ဘာစာအုပ်ဝယ်..... မလဲ?
- ၁၅) ခင်ဗျားတို့ကျောင်းမှာ ကျောင်းသားဘယ်လောက်ရှိ.....?
- ၁၆) သူတို့အတန်း..... တောင်ပိုင်းသားရှိ.....?
- ၁၇) နက်ဖြန် သူတို့ ဘယ်နှစ်ယောက် လာ.....?
- ၁၈) နက်ဖြန် မြို့ထဲသွား.....။ မြို့ထဲသွားတာ ဘယ်နှစ်ခေါက်ရှိ.....?
- ၁၉) ထက်မင်းစားချိန်ရောက်.....။ ထမင်းစားချိန် မရောက်သေးဘူး။ ငါးမိနစ်လို့ .....။
- ၂၀) စာကြည့်တိုက်ဘယ်အချိန်ဖွင့်.....? စာကြည့်တိုက်ဖွင့်ဖို့ ငါးမိနစ်လို့.....တယ်။
- ၂၁) ကျောင်းဆင်းပြီလား? ဆင်း.....။ မဆင်း.....။
- ၂၂) ဆိုင်မဖွင့်..... လား? ဖွင့်.....။ ဖွင့်တာ တစ်နာရီတောင်ရှိ.....။
- ၂၃) ဧည့်သည်လာနေ.....ပြီ၊ မြန်မြန်သွားကြိုဆိုကြ.....။
- ၂၄) ဆရာက မြန်မာစာကို ဝိုင်းဝိုင်းရေးကြပါ.....ပြော.....။
- ၂၅) ညနေလာခဲ့ပါ..... သူကပြောတယ်။
- ၂၆) နေ့လည်.....ဘာစားသလဲ? ငါးဟင်း..... ဂေါ်ဖီရွက် ကြော်စား.....။
- ၂၇) ခဲတံ ၃..... နဲ့ စာအုပ် ၂..... ဝယ်လာတယ်။
- ၂၈) ခရမ်းချဉ်သီး နှစ် .....စားတယ်။
- ၂၉) သူအချို့ကြိုက်.....? အစပ်ကြိုက်.....? အချို့.....ကြိုက်တယ်။ အစပ်..... ကြိုက်တယ်။
- ၃၀) သူတို့အခန်း..... ထိုင်ခုံတစ်လုံး.....မရှိဘူး။

၂။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

2. Answer the following questions.

- ၁) ခင်ဗျားတို့ မနက်စာ ဘယ်အချိန်စားကြသလဲ?
- ၂) နေ့လည်စာကော၊ ဘယ်အချိန်စားကြသလဲ?
- ၃) အခု ထမင်းစားချိန် ရောက်ပြီလား?
- ၄) ကျောင်းသားတွေ ဘယ်သွားပြီး ထမင်းစားကြသလဲ?
- ၅) အိမ်ပြန်ပြီး ထမင်းစားကြသလား?
- ၆) နေ့တိုင်း ထမင်းစားဆောင်ထဲမှာ စားကြသလား?
- ၇) ထမင်းစားဆောင်ထဲမှာ ထမင်းစားတဲ့လူ တော်တော်များသလား?
- ၈) ကျောင်းသူတွေလည်း ထမင်းစားဆောင်မှာ စားလေ့ရှိကြသလား?
- ၉) ခင်ဗျားနေ့တိုင်း ဘာဟင်းစားသလဲ?
- ၁၀) ဝက်သားဟင်း မကြိုက်ဘူးလား?
- ၁၁) ခင်ဗျား အစပ်ကြိုက်သလား?
- ၁၂) သူ နေ့တိုင်း လမ်းလျှောက်လား?
- ၁၃) ကိုမိုးသူက အညာသားလား? အညာသားက ငပိကြိုက်လား?
- ၁၄) ကိုတက်တိုးက တောင်ပိုင်းသားလား မြောက်ပိုင်းသားလား?
- ၁၅) တောင်ပိုင်းသားက အင်ကြိုက်လား?
- ၁၆) သူတို့ စာသင်ခန်းမှာ လေကောင်းလေသန့်ရနိုင်သလား?
- ၁၇) သူတို့အခန်းမှာ ခုတင်ဘယ်နှစ်လုံးရှိသလဲ?
- ၁၈) ခင်ဗျား အင်္ကျီယူမလား ဘယ်နှစ်ထည်ယူမလဲ?
- ၁၉) သူ ဖိနပ်တစ်ရံမှ မဝယ်ဘူးလား?
- ၂၀) ခင်ဗျား အခန်းမှာ ဘာ မေ့ကျန်ရစ်ခဲ့လဲ?
- ၂၁) ခင်ဗျားရဲ့ထီးကို ဘယ်မှာ မေ့ကျန်ရစ်ခဲ့လဲ?
- ၂၂) ကျောင်းဆရာတွေက ထမင်းစားဆောင်မှာ စားလို့ရလား?
- ၂၃) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ ထမင်းစားဆောင် ဘယ်နှစ်ခုရှိပါလဲ?
- ၂၄) ခင်ဗျားတို့ ညစာ ဘယ်အချိန်မှာ စားလေ့ရှိလဲ?
- ၂၅) ကျောင်းသားတွေ ထမင်းစားဆောင်မှာ ထိုင်ပြီးစားကြလား?
- ၂၆) ဘာနဲ့ထမင်းစားကြလဲ? လက်နဲ့လား ဖွန်းနဲ့လား?

၂၇) ထမင်းစားဆောင်မှာ ထမင်းသွားစားရင် ပန်းကန်ယူသွားရသလား?

၂၈) နေ့လည်မှာ ထမင်းဘယ်နှစ်ပန်းကန်စားလဲ?

၂၉) ကျောင်းသူတွေက နေ့တိုင်း ဟင်းသီးဟင်းရွက်စားကြလား?

၃၀) မြန်မာစာသင်တဲ့ကျောင်းသားတွေက လက်နဲ့ထမင်းစားတတ်ကြလား?

၃။ ဝါကျပုံစံတည်ဆောက်ပါ။

3. Write the Patterns.

၁) အုန်းမယ် ၊ အုန်းမလား ၊ အုန်းမလဲ

This pattern is used to do something again in future and for question.

သွားအုန်းမယ်။

သွားအုန်းမလား?

ဘယ်သွားအုန်းမလဲ?

I will go.

Will you go?

Where will you go?

eat

stay

drink

write

sing

cook

speak

watch

listen

၂) နဲ့

1) I had lunch by hand. (affirmative)

2) Did you have lunch by hand? (interrogative)

3) I had lunch by hand yesterday. (When)

ဘောပင်နဲ့

ဖွန်းနဲ့

ခဲတံနဲ့

ပန်းကန်နဲ့

တက္ကစီနဲ့

အိုးနဲ့

စက်ဘီး(bicycle)နဲ့

အမဲသားနဲ့

၃) ထား

1) Shops are closed in downtown. (affirmative)

2) Are shops closed in downtown? (interrogative)

3) Shops are not closed in downtown. (negative)

၁) မြို့ထဲက ဆိုင်တွေ ပိတ်ထားတယ်။

၂) မြို့ထဲက ဆိုင်တွေ ပိတ်ထားလား?

၃) မြို့ထဲက ဆိုင်တွေ မပိတ်ထားဘူး။

open the door

hang the bag

tie to the pole

lean against the wall

raise a hand

cook the rice

sweep the floor

prepare for the exam

clean the ground

keep an eye on your book

၄) လို့

1) It is good to be eaten.

2) Is it good to be eaten?

၁) စားလို့ကောင်းတယ်။

၂) စားလို့ကောင်းလား?

1) You can sit.

2) Can I sit?

၁) ထိုင်လို့ရတယ်။

၂) ထိုင်လို့ရမလား?

speak

write

sleep

ride

watch

get into

use

help

offer

play

၄။ အပိုဖတ်စာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ပါ။

4. Translate the additional reader into English.

၅။ အောက်ပါဝါကျများကို မြန်မာပြန်ပါ။

5. Translate the following sentences into Myanmar.

- 1) Water and air are indispensable for human beings.
- 2) Would you read out following paragraph.
- 3) I have already arrived here when he came.
- 4) I meditated last night until 12 AM.
- 5) We made several trips around country by bike.
- 6) You can choose what you want when you are in supermarket.
- 7) I will explain again this lesson later.
- 8) Let's play again after taking rest for a moment.
- 9) Is Ma Hla May from lower Myanmar?
- 10) There are 22 school girls and 12 school boys in our class.
- 11) How many books on the table?
- 12) We should clean our class room everyday.
- 13) Why we have meals again and again?
- 14) What will you do if you are suffering chronic disease?
- 15) How can I start to study Myanmar?

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

အကျိုးထူးသောအစားအစာ

ကိုမင်းလူသည် နံနက်စောစော လယ်ထွန်ဆင်း၏။ နေပူမိုးရွာမရှောင်ဆင်းသည်။ ကိုမင်းလူ၏ဇနီးမထွားက ငါးကလေးဟင်းနှင့် ထမင်းလာပို့၏။ ဟင်းရွက်စိမ်းများကိုလည်း ခူးလာသည်။

ကိုမင်းလူနှင့်မထွားတို့သည် ထမင်းနှင့်ငါးကလေးဟင်းကို အားရပါးရစားကြသည်။ လတ်ဆတ်သော ဟင်းရွက်စိမ်းများကိုလည်း ငမိနှင့်တို့စားသည်။ သူတို့

အလွန်ထမင်းမြိန်ကြ၏။

ကျေးရွာဆေးမှူးဦးငွေသည် လယ်တောသို့ရောက်လာသည်။ ငါးကလေး စားလျှင် အရိုးပါဝါးစားပါ။ စားသူ၏ အရိုးအဆစ် သန်မာလာတတ်သည်ဟု ပြော၏။ ဟင်းရွက်စိမ်းစားလျှင် ဝမ်းမှန်သည်။ အသားစိုပြည်သည်။ သို့သော် ဟင်းရွက်စိမ်း ကိုရေသန့်သန့်နှင့် စင်စင်ဆေးပြီးမှ စားပါဟုလည်း ပြောသည်။ ကိုမင်းလူတို့ ဇနီးမောင်နှံသည် အနေမှန် အစားမှန်သဖြင့် ကျန်းမာသန်စွမ်းကြသည်။

ဝေါဟာရ

ကပ်ပြား
 နောက်ကျ
 ထမင်းစားခန်း
 မှန်
 ဂေါ်ဖီရွက်
 အလွတ်
 ပဲပင်ပေါက်
 ဟင်းသီးဟင်းရွက်
 ငြုတ်သီး(ငရုတ်သီး)
 အငန်
 အစပ်
 အချဉ်
 ခရမ်းချဉ်သီး
 အချို

[ka? pja:] (န)
 [nau? tɕa'] (က)
 [thə. mī: sa: gā:] (န)
 [hmā] (နဝ)
 [gɔ phi jwɛ?] (န)
 [ə. lu?] (နဝ)
 [pe bī bau?] (န)
 [hī: dθi: hī: jwɛ?] (န)
 [ɲə. jou? tθi:] (န)
 [ə. ŋā] (န)
 [ə. sa?] (န)
 [ə. tɕhī] (န)
 [khə. jā: dzī dθī] (န)
 [ə. tɕho] (န)

Vocabulary

card
 be late
 dining room
 correct
 cabbage
 free
 bean sprouts
 vegetable
 chilli
 saltiness
 hot, spiciness
 sour
 tomato
 sweet

အဆီ	[ə. shi] (န)	fat
တစ်ပွဲ	[də. bwe:] (န)	one dish
အကျိုး	[ə. tɔ:] (န)	benefit
ထူး	[thu:] (နဝ)	strange
ဆီပြန်	[shi biã] (ကဝ)	meat or food cooked in oil
ဟင်းနုနွယ်	[hĩ: nu' nwɛ] (န)	species of small plant used as vegetable
တုံး	[tou:] (မ)	log, chop
ကြက်သွန်နီ	[tɕɛ? tθū ni] (န)	onion
ကြက်သွန်	[tɕɛ? tθū] (န)	onion
မုန်ညင်း	[mou nɪ:] (န)	mustard
မုန်လာဥ	[mou la u'] (န)	radish
ပေါ့	[pɔ'] (နဝ)	light
ပုလင်း	[pə. li:] (န)	bottle
လယ်ထွန်	[lɛ thū] (က)	plough
နေပူမိုးရွာမရှောင်	[ne pu mo: jwa mə. ɕau] (ကဝ)	under raining and sunny
ဇနီး	[zə. ni:] (န)	wife
ဟင်းရွက်စိမ်း	[hĩ: jwɛ? zɛĩ:] (န)	green vegetables
ခူး	[khu:] (က)	pluck
အားရပါးရ	[a: ja' pa: ja'] (ကဝ)	vigorously
လတ်ဆတ်	[la? sha?] (နဝ)	fresh
ငပိ	[ŋə. pi'] (န)	pickled fish
တို့	[to'] (က)	touch
အလွန်	[ə. lū] (ကဝ)	very
ကျေးရွာ	[tɕɛ: jwa] (န)	village
ဆေးမှူး	[she: hmu:] (န)	medical officer
လယ်တော	[lɛ tɔ:] (န)	paddy field
အရိုး	[ə. jo:] (န)	bone
ဝါး	[wa:] (က)	chew

အရိုးအဆစ်	[ə. jo: ə. shiʔ] (န)	bone and join
သန်မာ	[tθã ma] (နဝ)	strong
ဝမ်းမှန်	[wũ: hmã](တ)	have regular bowel movements
အသားစိုပြေ	[ə. tθa: so pje] (နဝ)	pale complexion
ရေသန့်သန့်	[je tθã dθã'] (န)	pure water
စင်	[sɪ] (နဝ)	clean
ဆေး	[she:] (န)	medicine
သန်စွမ်း	[tθã swã:] (နဝ)	powerful
ကျန်းမာ	[tɕã: ma] (နဝ)	healthy
ငံပြာရည်	[ŋã pja je] (န)	fish sauce

သင်ခန်းစာ (၂၀) ရှင်းပြချက်

LESSON (20) EXPLANATION

ဒီမှာ (here, exclamation)

We can use 'ဒီမှာ' as exclamation at the beginning of sentences.

ဘယ် + V + မလဲ (How)

This pattern is used as negative sentences. This pattern meaning is different from previous pattern although pattern is the same. I will convey comparing the two patterns, and you will see different meaning in the patterns.

For example: **Previous**

ဘယ်သွားမလဲ?

Where will you go?

ဘယ်ကလာလဲ?

Where do you come from?

ဘယ်မှာနေလဲ?

Where do you live?

Present

ဘယ်သိမလဲ?

How will I know? (I don't know.)

ဘယ်ကောင်းမလဲ?

How will it be good? (It isn't good.)

ဘယ်လုပ်မလဲ?

How will I do? (I don't do.)

မ + V + နဲ့ (prohibit)

This pattern is use when we want to ban someone not to do something.

In general, this pattern is said at the end of sentences.

For example:

ဒီလို မပြောနဲ့။

Don't tell like this.

ဝိုက်ဘောမှာ စာမရေးနဲ့။

Don't write on the whiteboard.

ဖိနပ်ကိုစားပွဲပေါ်မှာ မထားနဲ့။

Don't put the shoes on the table.

မဟုတ်လား (tag question)

We use this word when we want to get confirmation at the end of the sentences as tag question.

For example:

ခင်ဗျားလည်း သွားမယ်မဟုတ်လား?

You will also go, don't you?

ကျွန်တော်တို့အားလုံးချွေတာ ခြိုးခြံကြရမယ် မဟုတ်လား?

We all must economize, isn't it?

ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျောင်းသားတွေပဲ မဟုတ်လား?

We are also students, aren't we?

တဆိတ်(လောက်) (excuse me)

We use this word when we want to ask politely somebody to do something before sentences.

For example:

တဆိတ်လောက် ရှင်းပြပါလား?

Excuse me, would you explain please?

တဆိတ်လောက် လမ်းဖယ်ပေးပါ။

Excuse me, please make way!

တဆိတ်လောက် ဆက်ပြောပါအုန်း။

Excuse me, go on speaking please!

တော့ (when)

We use this word as conjunction. We can use this word after noun clause to convey time.

For example:

ကျောင်းဆင်းပြီးတော့ ခင်ဗျားဘယ်သွားမလဲ?

Where will you go after (dismissing) the class?

ကျောင်းဆင်းပြီးတော့ ကျွန်တော်ဘယ်မှ မသွားဘူး။

I won't go anywhere after (dismissing) the class.

ရန်ကုန်ရောက်တော့ သူ့ကိုဖုန်းဆက်လိုက်တယ်။

When I arrived at Yangon, I phoned her.

ဘာ + V + အုန်းမလဲ (question)

This pattern is used to ask someone what must be done more or what will you do more.

For example:

ဘာရေးရအုန်းမလဲ?   What I must write more?

ဘာဝယ်အုန်းမလဲ?   What will you buy anymore?

ဘယ်သွားအုန်းမလဲ?   Where will you go further?

အနီးလေးပါ (very near)

This is answer sentence to someone when someone come to ask whether this distance is far or near.

For example:

ဈေးက ကျောင်းနဲ့ဝေးသလား? မဝေးဘူး။ အနီးလေးပါ။

Is market far from school? Not far. It is very near.

စာသင်ခန်းဟာ စာကြည့်တိုက်နဲ့ဝေးသလား?

Is class room far from library?

အနီးလေးပါ။

It is very near.

မ + V + မီ ၊ မ + V + ခင် (before)

Usually we use former pattern in writing, latter one is used in speaking.
This pattern meaning is before doing something.

For example:

ကားမရပ်ခင် မဆင်းနဲ့။

Before car stop, don't get out.

သူမလာခင် ကျွန်တော်ပြောလိုက်ပြီ။

Before he come, I have already told.

ထမင်းမစားခင် လက်ဆေးရမယ်။

You must wash your hands, before eating cooked rice meal.

နာမ်ပုဒ်စု (Noun clause)

In Myanmar, noun clause can be used before main clause. As noun clause take place in place of noun, 'ကို' is used at the end of the clause.

For example:

လူတွေ ကြိတ်ကြိတ်တိုးနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

I found that people were pushing through crowd.

မနေ့က သူနှင့်တွေ့ခဲ့သည်ကို သတိရပါသည်။

I remember that I met with her yesterday.

သူ တဖြေးဖြေးလာနေသည်ကို ကျွန်နော်မြင်ရသည်။

I can see he is coming slowly.

ဖတ်စာ

Reader

လှိုင်းကားပေါ်မှာ

- ကိုမြသန်း ။ ။ ကိုသန်းမောင်၊ ခင်ဗျားတို့ ဘယ်သွားကြမလို့လဲ?
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ နှစ်(၅၀) အောင်သီးအောင်ပွင့်များပြပွဲကို သွားကြည့်မလို့၊ ခင်ဗျား
ကော?
- ကိုမြသန်း ။ ။ ကျွန်တော်ကတော့ ကွန်ပျူတာကုန်စည်ပြပွဲ သွားကြည့်မလို့။
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ခင်ဗျား လှိုင်းကားနဲ့ သွားမလား? တက္ကစီနဲ့ သွားမလား?
- ကိုမြသန်း ။ ။ ပိုက်ဆံမရှိဘူး။ ဘယ်တက္ကစီ စီးနိုင်ပါ့မလဲ။
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ဟာ- ပိုက်ဆံရှိရင်လည်း တက္ကစီသွားမစီးနဲ့။
- ကိုမြသန်း ။ ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ?
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ချွေတာခြားခြံစိတ် မွေးထုတ်ပေးရမယ်မဟုတ်လား?
- ကိုမြသန်း ။ ။ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြပွဲကို ဘယ်လိုသွားရမလဲ?
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ကိုကြည်သိန်းကို မေးကြည့်ပါလား? သူက ရန်ကုန်သားပဲ။
- ကိုကြည်သိန်း ။ ။ လှိုင်းအဟောင်းကိုတော့ ကျွန်တော်သိသေးတယ်။ ဒီ ၃-၄-၅ နှစ်
အတွင်းမှာ ရန်ကုန်မြို့မှာ လမ်းတွေချဲ့၊ တိုက်ကြီးတာကြီးတွေ
လည်း အများကြီးဆောက်၊ အပြောင်းအလဲများတော့ ကျွန်တော်
လည်း မျက်စိလည်သွားတယ်။
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ဟော- ၇၅ လှိုင်းကား လာနေပြီ၊ ကားပေါ်ရောက်မှ လက်မှတ်ရောင်း
သူကို မေးရအောင်၊ မကောင်းဘူးလား?
- ကိုမြသန်း ။ ။ ကောင်းပါတယ်။ တက်ရအောင်။
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ တဆိတ်လောက်မေးပါရစေ။ ကျွန်တော် နိုင်ငံတကာပြပွဲ ဗဟိုခန်းမ
ဆောင်ကို သွားချင်တယ်။ ဘယ်ကား ပြောင်းစီးရအုန်းမလဲ?
- လက်မှတ်ရောင်း ။ ။ ရွှေဂုံတိုင်ကားမှတ်တိုင်ရောက်ရင် ဆင်းပါ။ လှိုင်းနံပါတ်
(၁၀၅)ကားကို ပြောင်းစီးပါ။ ဗဟိုခန်းမဆောင်မှတ်တိုင်မှာ ဆင်း
ပါ။ နိုင်ငံတကာပြပွဲဟာ ကားမှတ်တိုင်နဲ့ အနီးလေးပါ။
- ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒါဖြင့်- ရွှေဂုံတိုင်လက်မှတ်တစ်စောင်၊ မြေနှိ
ကုန်း လက်မှတ်(၄) စောင်ပေးပါ။
- လက်မှတ်ရောင်း ။ ။ ဒီကားက မြေနှိကုန်းကို မရောက်ဘူး။ ဂိတ်ဆုံးက လှည်းတန်း
ပဲ။ အဲဒီမှာဆင်းပြီး ခြေလျင်(ကျင်)သွားရင်လည်းရတယ်။ မိနိ
ဘတ်စ် လှိုင်းနံပါတ်(၄၂)ကို ပြောင်းစီးရင်လည်း ရောက်နိုင်ပါ

တယ်။

ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ကျေးဇူးတယ်ပါတယ်။ ဒါဆို- လှည်းတန်း(၄) စောင်ပေးပါ။

လက်မှတ်ရောင်း ။ ။ အနှုတ်မရှိဘူး။

ကိုဖြိုးဝေ ။ ။ ဒီ ၂၀၀ တန် တရွက်ပဲရှိတယ်။

လက်မှတ်ရောင်း ။ ။ ရော့- ၃၀၀ ပြန်အမ်းမယ်။ ရွှေဂုံတိုင်ပါလား?

ရွှေဂုံတိုင် ရောက်ပြီ။

မောင်း- ဆရာ၊ မောင်း။ ဟိုးထား- ဟိုးထား။ အဒေါ်တစ်

ယောက် တက်အုန်းမယ်ဆရာ။ ကဲ- မောင်း-ဆရာ၊ မောင်း။

စကားပုံ (proverb)

သွားဖန်များခရီးရောက်၊ မေးဖန်များစကားရ။

If you walk on and on, you get your destination.

If you question much, you get information.

လေ့ကျင့်ခန်း

EXERCISE

၁။ အပိုဖတ်စာကို အသံထွက် ဝိသတ္တ ဖတ်ပြပါ။

1. Read out the additional reader in distinct pronunciation.

၂။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပါ။

2. Answer the following questions.

၁) မနှစ်က ခင်ဗျား မြန်မာပြည်ကို ရောက်ခဲ့လား?

၂) မြစ်ကြီးနားကော၊ ရောက်ခဲ့လား?

၃) ဒါဆို ယူနန်ပြည်နယ်ကော ရောက်ခဲ့လား?

- ၄) ပြင်ဦးလွင်မြို့ဟာ တော်တော်လှပသာယာတဲ့မြို့ဘဲလို့ ကြားတယ်၊ ဟုတ်လား?
- ၅) သူတို့ ဘာနဲ့သွားကြမလဲ? စက်ဘီးနဲ့လား? တက္ကစီနဲ့လား?
- ၆) ဘာဖြစ်လို့ သူတို့ ဘတ်စ်ကားနဲ့သွားကြတာလဲ?
- ၇) ကားမှတ်တိုင်မှာ ဘယ်သူနဲ့တွေ့ခဲ့ရလဲ?
- ၈) သူတို့ လမ်းသိကြလား?
- ၉) သူတို့ထဲမှာ ရန်ကုန်သားပါလား? ရန်ကုန်သားက လမ်းသိတာပေါ့။
- ၁၀) ဘာဖြစ်လို့ ရန်ကုန်သားလည်း မျက်စိလည်နေရတာလဲ?
- ၁၁) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကနေ အမျိုးသားပြတိုက်ကို ဘယ်လိုသွားရလဲ?
- ၁၂) လိုင်းကားပေါ်မှာ ခရီးသည် များလား?
- ၁၃) လက်မှတ်ဝယ်ရလား? ဘယ်နှစ်စောင်ဝယ်ကြရလဲ?
- ၁၄) ခင်ဗျားတို့ထဲမှာ credit card သုံးတဲ့လူ မရှိဘူးလား?
- ၁၅) ကိုမော်လူက ခင်ဗျားတို့နဲ့ အတူတူသွားတယ် မဟုတ်လား?
- ၁၆) ကိုထွန်းထွန်းက ဘာကို ဝါသနာပါလဲ?
- ၁၇) နှစ်(၅၀) အောင်သီးအောင်ပွင့်ပြပွဲမှာ ဘာတွေပြထားလဲ?
- ၁၈) ကွန်ပျူတာပြပွဲကို ဘယ်မှာ ကျင်းပလဲ? အမျိုးသားပြတိုက်ထက် ပိုဝေးလား?
- ၁၉) ကွန်ပျူတာပြပွဲကို ဘယ်နှစ်ယောက်သွားကြည့်ကြလဲ?
- ၂၀) ကျွန်တော့်မှာ ၅၀၀၀ တန်တစ်ရွက်ပဲရှိတယ်။ အမ်းနိုင်လား?

၃) အောက်ပါကွက်လပ်များကို ဖြည့်ပါ။

3. Fill the following blanks.

စာမေးပွဲပြီး..... ၊ ကျောင်းတွေပိတ်.....၊ ကျောင်းပိတ်ရက် အားလုံး ရေကူးသင်.....ပါ။ ရေကူးခြင်း..... အကောင်းဆုံး အားကစားလေ့ကျင့်ခန်း တစ်ခုဘဲ..... ပြောကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ရေကူး..... မှာ ခြေ တွေလက်တွေ လှုပ်ရှားရ..... ကျန်းမာရေး..... ညီညွတ်တယ်။

ရေကူးသင်တဲ့လူတိုင်း အစမှာ ရေကိုကြောက်.....တယ်။ ရေကူးတတ် လာရင် မကြောက်တော့ဘူး။ ပထမလေ့ကျင့်ခန်းကတော့ ရေထဲမှာ အသက်..... ကျင့်ဖို့ဖြစ်တယ်။ ခါး.....နက်တဲ့ရေထဲမှာရပ်ပြီး လေကို တဝကြီးရှု.....။ မျက်နှာကို ရေထဲနှစ်ပြီး လေ့ကျင့်ပါ။ ရေထဲမှာ တစ်..... တစ်ဆယ်အထိ

ရေတွက်ပါ။ များများရေတွက်နိုင်ရင် ပိုကောင်း.....။ ပြီးတော့မှ ကိုယ်ဖွေပြီး ခြေလက်တို့ကူးယက်.....လေ့ကျင့်ခန်းကို လုပ်.....တယ်။ အဲဒီလေ့ကျင့် ခန်းတွေ လုပ်တဲ့အချိန်..... အနားမှာ ရေကူးသင်ပေးတဲ့ ဆရာရှိ.....တယ်။ ရေလည်း မကြောက်.....။ သိပ်လဲ မရဲ.....။ ရေကို မိတ်ဆွေ..... သဘောထားပြီး ရေကူးလေ့ကျင့်နိုင်ကြရင် အားလုံးရေကူးတတ်လာကြ.....။

၄။ အောက်ပါဖော်ပြပါကျများကို ကံအမေး, ကြိယာအမေး, ကတ္တားအမေးပါကျ အဖြစ် ပြောင်းလဲပြပါ။

4. Change the following affirmative sentences into What(object), What (Verb) and Who question sentences.

For example:

မဝေဝေက ဂျပန်စာသင်နေတယ်။

မဝေဝေက ဘာ ဘာသာသင်နေလဲ?

မဝေဝေက ဘာလုပ်နေလဲ?

ဘယ်သူက ဂျပန်စာသင်နေလဲ?

- ၁) ကိုဟိန်းထက်တို့က ဘောလုံးကစားနေကြတယ်။
- ၂) ကျွန်တော် ညနေက စာအုပ်ဆိုင်ကို ဝင်ခဲ့တယ်။
- ၃) သူ့အိမ်က သိပ်ဝေးတယ်။ ကားနဲ့ သွားရတယ်။
- ၄) သတင်းစာဖတ်နေတဲ့လူဟာ ကျွန်တော်တို့အခန်းက မောင်ထွန်းဝေပါ။
- ၅) မြန်မာစာ သိပ်မခက်ဘူးလို့ ဆရာကပြောတယ်။
- ၆) ရန်ကုန်မြို့ဟာ တော်တော်လှပသာယာတဲ့မြို့ဘဲလို့ လူတိုင်းပြောကြတယ်။
- ၇) နက်ဖြန် သူတို့ ပုဂံကို သွားကြတော့မယ်။
- ၈) ကျွန်တော်တို့ဟာ စာသင်ခန်းအဆောင်နံပါတ်(၁) မှာ စာသင်ကြတယ်။
- ၉) ကျွန်တော်တို့ကျောင်းဝန်းထဲမှာ သစ်ပင်တွေတော်တော်များများ စိုက်ထားတယ်။
- ၁၀) ရန်ကုန်စာကြည့်တိုက်မှာလည်း တရုတ်စာအုပ်ရှိပါတယ်။
- ၁၁) မနင်းနင်းရဲ့ထီးကို စာသင်ခန်းမှာ မေ့ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။
- ၁၂) ဒီပန်းခြံထဲမှာ အဆောက်အဦးသစ်(၂၃)ဆောင်လောက်ရှိတယ်။
- ၁၃) သူတို့အခန်းမှာ ကျောင်းသား (၃) ယောက်နေကြတယ်။

- ၁၄) သူတို့က စနေနေ့တိုင်း သန့်ရှင်းရေးလုပ်ကြလို့ အခန်းက အမြဲသန့်ရှင်းသပ်
ယပ်ပါတယ်။
- ၁၅) ကျွန်တော်က ဝါသနာပါလို့ ပန်းချီပြပွဲကို ခဏခဏသွားကြည့်တယ်။
- ၁၆) ကိုကျော်ဆန်းလည်း ကျွန်တော်နဲ့အတူတူ ပန်းချီပြပွဲကို သွားကြည့်လေ့ရှိတယ်။
- ၁၇) ကျွန်တော်တို့ဟာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာ တက္ကသိုလ်တက်ကြတာပါ။
- ၁၈) ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မတိုင်ခင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အလယ်တန်းကျောင်းမှာ စာသင်နေ
ကြပါတယ်။
- ၁၉) မန္တလေးမြို့မှာ ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦး တော်တော်များတယ်။
- ၂၀) မဟာတံတိုင်းကို ကျွန်တော်တစ်ပါး မရောက်ဖူးသေးဘူး။

၅။ အောက်ပါဝါကျများကို မြန်မာဘာသာသို့ပြန်ဆိုပါ။

5. Translate the following sentences into Myanmar.

1. Have you been to India?
2. Although I am Yangon born, I am bewildering in the City.
3. What language does Mu Mu study?
4. You will go to pagoda tomorrow, won't you?
5. After class I will go to my grandparent's home.
6. I forgot my umbrella in front of the class.
7. When you are chasing for knowledge, you should approach qualified teacher.
8. Do the Chinese like fish paste?
9. Man who are reading the book is Maung Zaw from our class.
10. Do they clean their room on every Sunday?
11. There are fourteen Region and State in our Country.
12. Where does Teacher come from, who lecture in your class room?
13. My mother does exercise everyday for health.
14. You should hope for the best, prepare for the worst.
15. Crowds are waving flags while the President car is passing.

အပိုဖတ်စာ

Additional Reader

တို့တာဝန်

လယ်သမားကြီး ဦးသာအောင်
စပါးစိုက်ကာ ပြည်ကျိုးဆောင်၊
ကိုဖိုးမောင် အလုပ်သမား
ကုန်ထုတ်လုပ်ဖို့သူကြိုးစား။

ဦးဖိုးကျားက ကျောင်းဆရာ
စာပေတတ်ဖို့ သင်ပေးရှာ၊
မောင်ထွန်းသာ စစ်သားကလေး
နိုင်ငံရန်ကို ကာကွယ်ပေး။

စာဖြန့်ဖြူးရေး မောင်သိန်းတန်
စာပို့ရာတွင် အချိန်မှန်၊
ကိုသာဇံ မီးသတ်သမား
မီးသတ်ရာတွင် သူ့စွန့်စား။

ရဲသားကြီးက ကိုလှရွှေ
လူဆိုးဖမ်းဖို့ တာဝန်ကျေ၊
တို့လုံမေ မခင်မြ
ယာဉ်ထိန်းရာတွင် ကျွမ်းကျင်လှ။

ဦးစိန်ဘက ဆရာဝန်
ကုသရေးမှာ သူထူးချွန်၊
မလှမွန် သူနာပြု
စေတနာနဲ့ သူပြုစု။

ဦးသာနုက ခေါင်းဆောင်ကာ

ကျေးရွာ ကောင်းကျိုးသယ်ပိုးရှာ၊
ကားဆရာ ကိုဘသောင်း
ဘေးရန်ကြည့်၍ သတိနှင့်မောင်း။

ကျောင်းသူကျောင်းသား တို့အဖော်
အရွယ်ရောက်လို့ ကြီးပြင်းသော်၊
ပညာတော် မြတ်စိတ်ထား
တာဝန်ကိုယ်စီ ထမ်းစို့လား။

ဝေါဟာရ

လိုင်းကား	[laĩ: ka:] (န)
အောင်သီးအောင်ပွင့်	[au dθi: au bwĩ'] (န)
ကုန်စည်	[kou zi] (န)
ကုန်စည်ပြပွဲ	[kou zi pja' bwe:] (န)
ချွေတာခြိုးခြံ	[tɕhwe ta tɕho: tɕhã] (က)
စိတ်	[sei?] (န)
မွေးထုတ်	[mwe: thou?] (က)
အဟောင်း	[ə. hau:] (န)
ချဲ့	[tɕhe'] (က)
မျက်စိလည်	[mje? si' lɛ] (က)
တိုက်ကြီးတာကြီး	[tai? dzi: ta dzi:] (န)
တက္ကစီ	[tɛ? kə. si] (န)

Vocabulary

route bus
fruit of victory
commodity
trade fair
economize
mind, spirit
give birth
old
enlarge
confuse
big building
taxi

အပြောင်းအလဲ	[ə. pjau: ə. lɛ:] (န)	change
နိုင်ငံတကာ	[naɪ̯ ɲã də. ga] (န)	international
မှတ်တိုင်	[hma? taɪ̯] (န)	bus stop
ဗဟို	[bə. ho] (န)	centre
ခန်းမဆောင်	[khã: ma' zau] (န)	hall building
ပြောင်း	[pjau:] (က)	change, shift
လက်မှတ်	[lɛ? hma?] (န)	ticket
စောင်	[zau] (မ)	counting for sheet
ဂိတ်ဆုံး	[gei? shou:] (န)	last station
တိရိစ္ဆာန်ရုံ	[tə. rei? shã jou] (န)	zoo
အနုတ်	[ə. nou?] (န)	note
တန်	[tã] (က)	deserve
ရွက်	[jwɛ?] (မ)	sheet
ရော့	[jɔ'] (အာ)	word used on passing out something
အမ်း	[ã:] (က)	refund
ခရီးသည်	[khə. ji: dθɛ] (န)	traveler
မောင်း	[mau:] (က)	drive
အကျိုးဆောင်	[ə. tɔ: shau] (က)	do service for others
ကုန်ထုတ်လုပ်	[kou thou? lou?] (က)	produce goods
စာပေ	[sa pe] (န)	literature
ရန်	[jã] (န)	enmity
ကာကွယ်	[ka kwɛ] (က)	defend
ဖြန့်ဖြူး	[phjã' phju:] (က)	deliver
မီးသတ်	[mi: tθa?] (က)	extinguish, put out
မီးလောင်	[mi: lau] (က)	burn
စွန့်စား	[su' za:] (က)	risk
ရဲသား	[jɛ: dθã:] (န)	police man
လူဆိုး	[lu zo:] (န)	outlaw

ဖမ်း	[phã:] (က)	arrest
စောင့်ရှောက်	[sau' çau?] (က)	look after
ယာဉ်ထိန်း	[jī deī:] (န)	traffic policeman
ကျွမ်းကျင်	[tçwã: tçi] (နဝ)	skill
ဆရာဝန်	[shə. ja wī] (န)	doctor
ကုသ	[ku' tθa'] (က)	treat
သူနာပြု	[tθu na pju'] (န)	nurse
ထူးချွန်	[thu: tçhu] (နဝ)	outstanding
ပြုစု	[pju' zu] (က)	take care of
သယ်ပိုး	[tθε po:] (က)	assume esponsibility
ဘေးရန်	[be: jã] (န)	danger
အရွယ်ရောက်	[ə. jwε jau?] (က)	fully grow-up
ကြီးပြင်း	[tçi: pjī:] (က)	grow in age
စိတ်ထား	[sei? tha:] (န)	attitude
မြတ်	[mja?] (နဝ)	noble
ကိုယ်စီ	[ko zi] (နဝ)	each one
ပိုက်ဆံ	[pai? shã] (န)	money

ဝေါဟာရများ
Vocabularies

ဝေါဟာရ			သင်ခန်းစာ
က	(ka.) (က)	dance	①
ကစား	[gə.za:] (က)	play	②
ကစားဖော်	[gə. za: phə] (န)	play mate	⑱
ကနေ့(ဒီနေ့)	[gə. ne'] (န)	today	③
ကဗျာ	[gə. bja] (န)	poem	⑤
ကလေး	[gə. le:] (န)	baby, young man	⑬
ကလေးကဗျာ	[khə. le: gə. bja] (န)	children poem	⑤
ကလေးငယ်	[kə. le: ɲɛ] (န)	baby	⑪
ကလေးမ	[khə. le: ma'] (န)	young girl	⑮
ကာကွယ်	[ka kwɛ] (က)	defend	⑳
ကား	(ka:) (န)	car, wide	①
ကားလမ်း	[ka: lã:] (န)	car road	⑬
ကုလားထိုင်	[gə. lə. thai] (န)	chair	⑧
ကုသ	[ku' tθa'] (က)	treat	⑳
ကူ	[ku] (က)	help	③
ကူညီ	[ku ɲi] (က)	help	③
ကူး	[ku:] (က)	copy	③
ကို	[ko] (န)	object particle	④
ကိုကို	[ko ko] (န)	ko ko(male name)	④
ကိုး	[ko:] (န)	nine	⑨
ကိုးရီးယား	[ko: ri: ja:] (န)	Korean	④
ကောက်စိုက်	[kauʔ saiʔ] (က)	grow paddy	⑥
ကောင်း	[kau:] (နဝ)	good	⑦

ကောင်းကောင်း	[kau: gau:] (ကဝ)	well	⑦
ကောင်းကျိုး	[kau: dzo:] (န)	good result	⑭
ကောင်းစား	[kau: za:] (က)	prospect	⑦
ကိတ်မုန့်	[kei? mou'] (န)	cake	⑯
ကုန်စည်	[kou zi] (န)	commodity	⑳
ကုန်စည်ပြပွဲ	[kou zi pja' bwe:] (န)	trade fair	⑳
ကုန်ထုတ်လုပ်	[kou thou? lou?] (က)	produce goods	⑳
ကုန်း	[kou:] (က)	bend	⑨
ကပ်ပြား	[ka? pja:] (န)	card	⑲
ကုမ္ပဏီ	[kou pə. ni] (န)	company	⑮
ကိုယ့်	[ko'] (နစ)	mine	⑦
ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး	[ko' a: ko ko:] (စု)	rely on oneself	⑭
ကိုယ်	[ko] (နစ)	my	⑦
ကိုယ်စီ	[ko zi] (နဝ)	each one	⑳
ကိုယ်ထူကိုယ်ထ	[ko du ko tha'] (ကဝ)	on a self-help basis	⑭
ကျ	[tɕa'] (က)	omit, fall	⑨
ကျ	[tɕa'] (က)	fall, fail	⑩
ကျနော်	[tɕə.nə] (နစ)	I	⑤
ကျေးငှက်	[tɕe: hŋe?] (န)	bird	⑬
ကျေးဇူးတင်	[tɕe: zu: ti] (က)	thank	⑮
ကျေးရွာ	[tɕe: jwa] (န)	village	⑲
ကျက်	[tɕe?] (က)	memorize, cooked	⑥
ကျောင်း	[tɕau:] (န)	school, monastery	⑦
ကျောင်းဆင်း	[tɕau: shi:] (က)	dismiss school	⑦
ကျောင်းတက်	[tɕau: tɕe?] (က)	go to school	⑦
ကျောင်းနေဘက်	[tɕau: ne be?] (န)	school mate	⑪

ကျောင်းဝင်း	[tɕãu: wi:] (န)	compound	⑮
ကျောင်းသား	[tɕau: dða:] (န)	student, school boy	⑦
ကျောင်းသားသစ်	[tɕau: dða: tði?] (န)	fresher(student)	⑮
ကျောင်းသူ	[tɕau: dðu] (န)	school girl	⑦
ကျန်	[tɕã] (က)	leave, remain	⑮
ကျန်းမာ	[tɕã: ma] (န)	healthy	⑮
ကျန်းမာရေး	[tɕã: ma je:] (န)	health	⑮
ကျမ်းမာရေးလေ့ကျင့်	[tɕã: ma je: lei' tɕi'] (စု)	exercise for health	⑮
ကျယ်ဝန်း	[tɕɛ wu:] (န)	wide	⑮
ကြာ	[tɕa] (န, နဝ)	lotus, long time	⑥
ကြာသပတေးနေ့	[tɕa dðə. bə. de: ne'] (န)	Thursday	⑩
ကြီး	[tɕi:, dzi:] (နဝ)	big	⑤
ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်	[tɕi: dzi: tɕɛ dze] (ကဝ)	greatly, extensively	⑮
ကြီးပြင်း	[tɕi: pji:] (က)	grow in age	⑳
ကြို	[tɕo] (က)	give welcome	⑮
ကြိုဆို	[tɕo zo] (က)	welcome	⑥
ကြိုးစား	[tɕo: za:] (က)	try	⑮
ကြက်	[tɕɛʔ] (န)	chicken	⑥
ကြက်သွန်နီ	[tɕɛʔ tðu ni] (န)	onion	⑮
ကြက်သွန်	[tɕɛʔ tðu] (န)	onion	⑮
ကြက်ဥ	[tɕɛʔu'] (န)	hen's egg	⑥
ကြိုက်	[tɕaiʔ] (က)	like	⑥
ကြောင်	[tɕau] (န)	cat	⑩
ကြည့်	[tɕi'] (က)	look	⑤
ကြည်လင်	[tɕi li] (နဝ)	clear, transparent	⑬
ကွန်ပျူတာ	[kū bju da] (န)	computer	⑮

ကျွေး	[tɕwe:] (က)	feed, treat	⑩
ကျွမ်းကျင်	[tɕwã: tɕĩ] (နဝ)	skill	⑳
ကြွ	[tɕwa'] (က)	come	⑩
ကြွက်	[tɕweʔ] (န)	mouse	⑩
ခဏ	[khə.na'] (န)	moment	②
ခဏခဏ	[khə. na' khə. na'] (ကဝ)	frequently, often	②
ခရီးသည်	[khə. ji: dðɛ] (န)	traveller	⑳
ခရေကိုး	[khə. je' kou:] (န)	garland of star flowers	⑪
ခရစ်သက္ကရာဇ်	[khə. ri? tθɛ? kə. ri?] (န)	Christian Era	⑯
ခရမ်းချဉ်သီး	[khə. jã: dzĩ dðĩ] (န)	tomato	⑱
ခလုတ်	[khə. louʔ] (န)	snag, switch	⑧
ခဝဲသီး	[khə wɛ: dðĩ:] (န)	ridged gourd	③
ခါတိုင်း	[kha dai:] (န)	usual, everytime	⑱
ခါ	(kha) (က, မ)	shake(v), partridge(N)	①
ခါး	(kha:) (န, တ)	waist(N), be bitter(v)	①
ခုတင်	[gə. di] (န)	couch, bedstead	⑧
ခုနှစ်(ခွန်)	[khu hni?, khũ] (န)	seven	⑨
ခုလို	[ə. gu' lo] (စု)	like this	⑮
ခုူး	[khu:] (က)	pluck	⑱
နို	[kho] (က)	take shelter	⑩
ခံ	[khã] (က)	receive, resist	⑩
ခံ/ခံယူ	[khã ju] (က)	receive/ accept	⑰
ခက်	[khetɕʔ] (နဝ)	difficult	⑥
ခင်	[khĩ](နဝ)	friendly	⑬
ခေါင်း	[gau:] (န)	head	⑫
ခေါင်းဆောင်	[gau: zau] (န)	leader	⑦

ခေါင်းရင်း	[gau: ji:] (န)	place in the direction of one's head	⑧
ခေါင်းလောင်း	[khou: lau:] (န)	bell	⑦
ခေတ်မီ	[khi? hmi] (က)	modernize	⑮
ခန်းမဆောင်	[khā: ma' zau] (န)	hall building	⑳
ချီးမွမ်း	[t̥chi: mu:] (က)	praise	⑮
ချေး	[t̥chi:] (က)	lend	⑤
ချဲ့	[t̥che'] (က)	enlarge, extend	⑳
ချိုချဉ်	[t̥cho t̥chī] (န)	candy	⑮
ချောင်	[dzau] (န)	corner	⑩
ချစ်	[t̥chi?] (က)	love	⑮
ချစ်ခင်	[t̥chi? khī] (က)	fond of	⑰
ချဉ်	[t̥chi] (နဝ)	sour	⑦
ချမ်းမြေ့သာယာ	[t̥chā: mje't̥θa ja] (နဝ)	pleasant	⑮
ချမ်းသာ	[t̥chā: d̥θa] (နဝ)	affluent	⑬
ခြေ	[t̥che] (န)	foot, leg	⑧
ခြေထောက်	[t̥che dau?] (န)	foot, leg	⑫
ခြေအိတ်	[t̥che ei?] (န)	sock	⑧
ခြောက်	[t̥chau?] (န)	six	⑨
ခွေး	[khwe:] (န)	dog	⑥
ခွဲ	[khwe:] (က)	spread	⑯
ခွက်	[khwe?] (န)	cup	⑥
ခွင့်ပြု	[khwi' pju'] (က)	permit	⑰
ရွှေတာခြီးခြံ	[t̥chwe ta t̥cho: t̥chā] (က)	economize	⑳
ဂဏန်း	[gə. nā:] (န)	figure, mathematic	⑨
ဂဏန်း	[gə. nā:] (န)	figure or mathematic, crab	⑪
ဂရုစိုက်	[gə. ju' sai?] (က)	take care	⑦

ဂရုတစိုက်	[gə. ju' də. saiʔ] (ကဝ)	carefully	⑦
ဂီတ	[gi ta'] (န)	music	③
ဂေါ်ဖီရွက်	[gə phi jwɛʔ] (န)	cabbage	⑱
ဂိတ်ဆုံး	[geiʔ shou:] (န)	last station	⑳
ငချိပ်	[ŋə. tɕeiʔ] (န)	black glutinous rice	⑪
ငပိ	[ŋə. pi'] (န)	pickled fish	⑱
ငါ	(nga) (နဝ)	I	①
ငါး	(nga:) (န)	fish	①
ငါး	[nga:] (န)	five	⑨
ငါးကြင်း	[ŋə. dʒi:] (န)	carp	⑱
ငါးချဉ်	[ŋə. tɕhi] (န)	pickled fish	⑦
ငို	[ŋo] (က)	cry	⑩
ငယ်	[ŋɛ] (နဝ)	small	⑤
ငံပြာရည်	[ŋə pja je] (န)	fish sauce	⑱
ငြိ	[ŋi'] (က)	snag	⑧
ငြင်းခုံ	[ŋi: khou] (က)	argue	⑱
ငြုတ်သီး	[ŋə. jouʔ tɕi:] (န)	chilli	⑱
ငြိမ်	[ŋei] (က)	still	⑨
ငှါး	[hŋa:] (က)	borrow	⑤
စ	(sa.) (က)	joke, start	①
စကား	[zə.ga:] (န)	speech	②
စကားပြော	[zə. gə. bɔj:] (န)	speaking	⑦
စတုတ္ထ	[stouʔ tha'] (န)	fourth	⑯
စနေနေ့	[sə. ne ne'] (န)	Saturday	⑩
စပါး	[zə. ba:] (န)	paddy	⑩
စပါးကျို	[zə. ba: dʒi] (န)	granary	⑩

စရာ	[zə.ra:] (န စ)	something	②
စလုံး	[zə. lou:] (နောက်ဆက်)	all	⑱
စာ	(sa) (န)	letter	①
စာကြည့်တိုက်	[sa dzi' dai?] (န)	library	⑦
စာတော်သူ	[sa tɔ dðu] (န)	smart student	④
စာပေ	[sa pe] (န)	literature	⑳
စာရေး	[sa je:] (က)	write	④
စာရေးဆရာ	[sa je: shə. ja] (န)	author	④
စာသင်	[sa tθi] (က)	learn, teach	⑦
စာအုပ်	[sa ou?] (န)	book	⑧
စား	(sa:) (က)	eat	①
စားပွဲ	[zə. bwɛ:] (န)	table	⑤
စီ	[si] (က)	line up	②
စီး	[si:] (က)	ride	②
စီးပွားရေး	[si: pwa: je:] (န)	business	⑭
စေတနာ	[ze də. na] (န)	wish, good-will	⑰
စောစောစီးစီး	[sɔ: zɔ: si: zi:] (ကဝ)	early	⑱
စံပယ်ပွင့်	[zə. bɛbwɪ'] (န)	star flower	⑫
စံပြ	[sã pja'] (န)	model	⑮
စက္ကူ	[sɛʔku] (န)	paper	⑥
စက်ဘီး	[sɛʔ beɪ:] (န)	bicycle	⑪
စိုက်ပျိုးခင်း	[saiʔ pjo: gi:] (န)	plantation	⑱
စင်	[sɪ] (နဝ)	clean	⑲
စောင့်	[sau'] (က)	wait	⑯
စောင့်ရှောက်	[sau' ɛau?] (က)	look after	⑳
စောင်	[sau] (န)	blanket	⑧

စောင့်	[zau] (မ)	counting for sheet	⑳
စဉ်လာ	[sī la] (န)	tradition	⑭
စည်ကား	[si ga:] (နဝ)	crowd	⑯
စည်ပင်	[si pī] (နဝ)	developed	⑭
စည်းလုံးညီညွတ်မှု	[si: lou: ɲi ɲu? hmu'] (န)	unity	⑰
စိတ်	[sei?] (န)	mind	⑰
စိတ်	[sei?] (န)	mind, spirit	⑳
စိတ်ကောင်း	[sei? kau:] (န)	good-natured	⑰
စိတ်ထား	[sei? tha:] (န)	attitude	⑳
စိတ်ဝမ်းကွဲ	[sei? wu: kwε] (က)	become disunited	⑰
စမ်းသပ်ခန်း	[sã: tθa? khã:] (န)	laboratory	⑱
စွန့်စား	[su' za:] (က)	risk	⑳
စွမ်းအင်	[swã: ī] (န)	power	⑭
ဆရာ	[sha.ra] (န)	teacher(male)	②
ဆရာမ	[sha. ra ma'] (န)	teacher(female)	②
ဆရာဝန်	[shə. ja wī] (န)	doctor	⑳
ဆာ	(sha) (က)	hungry	①
ဆား	(sha:) (န)	salt	①
ဆိတ်	[shei?] (က, မ)	pinch, goat	⑧
ဆီပြန်	[shi biã] (ကဝ)	meat or food cooked in oil	⑱
ဆီးနှင်း	[shi: hni] (န)	snow	⑩
ဆု	[shu'] (န)	prize	④
ဆုတောင်း	[shu' tau:] (က)	pray	⑯
ဆူး	[shu:] (န)	thorn	⑧
ဆေး	[she:] (န)	medicine	④
ဆေး	[she:] (န)	medicine	⑱

ဆေးဆရာ	[she: shə. ja] (န)	physician	④
ဆေးမှူး	[she: hmu:] (န)	medical officer	⑱
ဆိုရိုး	[sho jo:] (န)	saying	⑱
ဆုံးမ	[shou: ma'] (က)	teach	⑰
ဆက်တိုက်	[ze? tai?] (ကဝ)	continually	⑩
ဆက်လက်	[shε? lε?] (ကဝ)	continuously	⑪
ဆောက်လုပ်	[shau? lou?] (က)	build	⑱
ဆင်	[shī] (န)	elephant	⑪
ဆင်ခြေဖုံး	[shī dze phou:] (န)	outskirts	⑨
ဆင်း	[shī:] (က)	climb down, dismiss	⑱
ဆောင်	[shau] (က)	bring	⑦
ဆောင်းရာသီ	[shau: ja dθi] (န)	winter	⑩
ဆိုင်	[shaī] (န)	shop	⑱
ဆယ့်တစ်	[shə. ti?] (န)	eleven	⑨
ဆယ့်နှစ်	[shə. hni?] (န)	twelve	⑨
ဆယ်	[shε] (န)	ten	⑨
ဆွေးနွေး	[shwe: new:] (က)	discuss	⑤
ဆွေးနွေးပွဲ	[shwe: nwe: bwe:] (န)	discussion	⑤
ဆွဲ	[shwe:] (က)	pull	⑪
အနီး	[za. ni:] (န)	wife	⑱
ဇူလိုင်လ	[zu laī la'] (န)	July	⑱
ဇန်နဝါရီလ	[zā nə. wa ri la'] (န)	January	⑱
ဇွန်လ	[dzũ la'] (န)	June	⑱
ည	(nga) (န)	night	①
ညစာ	(nga za) (န)	dinner	①
ညနေ	[ŋa' ne] (န)	evening	⑤

ညနေခင်း	[nə' ne gi:] (န)	evening	⑪
ညာ	[n̥a] (န)	right	⑥
ညီ	[nyi] (နဝ, န)	uniform, brother	②
ညီညီညာညာ	[nyi nyi na na] (ကဝ)	uniformly	②
ညီမ	[ni mə'] (န)	younger sister	⑮
ညီမလေး	[ni mə' le:] (န)	younger sister	⑮
ညီရင်းအစ်ကို	[ni ji: ə. ko] (န)	real brother	⑰
ဌာန	[tha na'] (န)	department	⑤
တခါတရံ	[də. kha də. jã] (ကဝ)	sometime	⑱
တချို့(အချို့)	[tə. tɕho] (န)	some	⑫
တနေ့က	[də. ne' ga'] (န)	the day before yesterday	⑤
တနင်္ဂနွေနေ့	[tə. ni: gə. new ne'] (န)	Sunday	⑩
တနင်္လာနေ့	[tə. ni: la ne'] (န)	Monday	⑩
တပါး	[tə. ba:] (နဝ)	other	⑭
တပည့်	[də. be'] (န)	pupil	⑥
တဘက်	[tə. phe?] (န)	one side	⑫
တမာပင်	[tə. ma: paĩ] (န)	neem tree	⑪
တာပေါ့	[da pa'] (ဝ)	in deed	④
တား	(ta:) (က)	stop, ban, prohibit	①
တိရိစ္ဆာန်ရုံ	[tə. rei? shã jou] (န)	zoo	⑳
တီးပိုင်း	[ti: waĩ:] (န)	music bank	⑱
တူ	[tu] (န)	nephew(male)	③
တူမ	[tu ma'] (န)	nephew(female)	③
တူရိယာ	[tu ri' ja] (န)	musical instrument	⑱
တော	[wa: tɔ:] (န)	forest	⑬
တော်	[tə](နဝ)	smart	④

တော်ကြာ	[to tɕa] (ကဝ)	soon	⑪
တော်တော်	[to dɔ] (ကဝ)	very much	④
တော်ပါပြီ	[to ba bi] (စု)	enough, on a diet	⑮
တောရွာ	[to: jwa] (န)	village	⑥
တို့	[do'] (ပ)	plural	⑤
တို့	[to'] (က)	touch	⑲
တိုး	[to:] (က)	increase	⑱
တိုးတက်	[to: tɕʔ] (က)	improve	⑰
တိုးပွား	[to: pwa:] (က)	increase	⑭
တံငါသည်	[tə. ŋa dθɛ] (န)	fisherman	⑰
တုံး	[tou:] (မ)	log, chop	⑲
တက်	[tɕʔ] (က)	attend	⑪
တက္ကစီ	[tə. ka si:] (န)	taxi	⑧
တက္ကသိုလ်	[tɕʔ kə. tθo] (န)	university	⑦
တက်ညီလက်ညီ	[tɕʔ ŋi lɛʔ ŋi] (ကဝ)	in unision	⑰
တောက်	[tauʔ] (က)	shine, sparkle	⑬
တိုက်ကြီးတာကြီး	[taiʔ dʒi: ta dʒi:] (န)	big building	⑳
တိုင်းပြည်	[tai pje] (န)	country	⑪
တင်	[tɪ] (က)	put on	⑫
တောင့်	[tau'] (နဝ)	strong	⑱
တောင်	[tau] (န)	south	⑨
တောင်တန်း	[tau' dā:] (န)	mountain range	⑪
တောင်း	[tau:] (က)	ask	⑭
တစ်	[tiʔ] (န)	one	⑨
တစ်ကန်	[də. gā] (မ)	one lake	⑬

တစ်ခါတစ်လေ	[tə. kha tə. le] (ကဝ)	sometimes	⑩
တစ်ပွဲ	[də. bwɛ:] (န)	one dish	⑱
တန်	[tã] (က)	deserve	⑳
တန်ဆောင်မှန်း	[də. zau mou:] (န)	month name (November)	⑨
တွေ့	[twe'] (က)	meet, find	⑬
တွေ့ဆုံ	[twe' shou] (က)	meet	⑭
ထ	(tha.) (က)	get up	①
ထမင်း	[thə. mi:] (န)	rice	⑦
ထမင်းပွဲ	[thə. mī: bwɛ:] (န)	rice table, rice dish	⑪
ထမင်းစားခန်း	[thə. mī: sa: gã:] (န)	dining room	⑱
ထမင်းစာရုံ	[thə. mī: sa: jou] (န)	dining hall	⑱
ထမင်းဆိုင်	[thə. mī: zã] (န)	restaurant	⑱
ထား	(tha:) (က)	put	①
ထိ	[thi'] (က)	touch	⑧
ထိန်ထိန်	[teĩ teĩ] (ကဝ)	brightly	⑪
ထီး	[thi:] (န)	umbrella	⑤
ထူ	[thu] (နဝ)	thick	⑨
ထူး	[thu:] (နဝ)	strange	⑱
ထူးချွန်	[thu: t̪ɕhu] (နဝ)	outstanding	⑳
ထိုး	[tho:] (က)	punch, strike	⑦
ထက်	[thɛ?] (ဝ)	more	⑱
ထက်ခြမ်းခွဲ	[thɛ t̪ɕhã: khwɛ] (က)	split in the middle	⑱
ထောက်	[thau?] (က)	prop, support	⑫
ထောက်ခံ	[thau? khã] (က)	support	⑱
ထင်	[thi] (က)	think, be visible	⑧
ထောင်	[thau] (န)	thousand	⑨

ထိုင်	[thai] (က)	sit	⑦
ထိုင်း	[tha:] (န)	Thailand	④
ထည့်	[thɛ'] (က)	put in	⑥
ဒါ	(da) (နစ)	this	①
ဒီဇင်ဘာလ	[di zī ba la'] (န)	December	⑩⑥
ဒီရေ	[di je] (န)	tide	⑩⑥
ဒုတိယ	[du' di' ja'] (န)	second	⑬
ဒုတိယမြောက်နေ့	[du' di ja' mjau? ne'] (န)	second day	⑩⑥
ဒေသ	[de dða'] (န)	location	⑭④
ဒို့	[do'] (နစ)	we	⑱
ခနိ	[də. ni'] (န)	nipa palm, thatch roof	⑪①
ဓာတုဗေဒ	[da du' be da'] (န)	chemistry	⑱
ဓား	(da:) (န)	knife	①
ဓာတ်ပုံ	[da? pou'] (န)	photo	⑱
ဓာတ်ပူး	[da? bu:] (န)	vacuum flask	⑪①
နဖူး	[nə. pu:] (န)	forehead	⑪①
နာ	(na) (နဝ, က)	pain(N), listen (Dhamma)(v)	①
နာမည်	[na mɛ] (န)	name	⑭④
နာမည်ကျော်	[na mɛ dzɔ] (က, နဝ)	famous	⑤
နာရီ	[na ri] (န)	clock	②
နာရီဝက်	[na ji wɛ?] (န)	half-hour	⑧
နား	(na:) (န, က)	ear(N), rest(V)	①
နားထောင်	[na: thau] (က)	listen	⑨
နားလည်	[na: lɛ] (က)	understand	③
နီး	[ni:] (နဝ)	near	②
နီး	[ni:] (နဝ)	close	⑱

နေ	[ne'] (န)	day	⑩
နေ့ကျောင်းသား	[ne' tɕəu: dθa:] (န)	day time student	⑪
နေ့စဉ်	[ne' zi] (န)	everyday	⑱
နေ့တိုင်း	[ne' dai:] (န)	everyday	⑦
နေ့ရက်	[ne' jɛ?] (န)	day	⑯
နေ့လယ်	[ne'lɛ] (န)	afternoon	⑥
နေ	[ne] (က, န, ဝ)	live, sun	⑤
နေပူမိုးရွာမရှောင်	[ne pu mo: jwa mə. ɕau] (ကဝ)	under raining and sunny	⑲
နေရာတကာ	[ne ja də. ga] (န)	everywhere	⑮
နေသာ	[ne. tθa] (က)	be sunny	③
နဲ	[nɛ:] (နဝ)	few	③
နဲနဲ	[nɛ:] [nɛ:] (ကဝ)	a little	③
နဲနဲပါးပါး	[nɛ: nɛ: pa: ba:] (ကဝ)	a little	③
နိုဝင်ဘာလ	[no wī ba la'] (န)	November	⑯
နံပါတ်	[nā pa?] (န)	number	⑨
နံ့ချာ	[nou tɕha] (နဝ)	dull-witted	⑭
နက်ဖြန်	[nɛ? phjā] (န)	tomorrow	⑯
နောက်ကျ	[nau? tɕə'] (က)	be late	⑲
နောက်ဆုံး	[nau? shou:] (န)	final	⑰
နောက်ပစ်	[nau? pi?] (က)	throw back	⑫
နင်း	[nī:] (က)	ride, tread on	⑪
နောင်	[anu] (န)	future	⑨
နိုင်ငံ	[nāi ŋā] (န)	country	⑯
နိုင်ငံခြား	[nāj ŋā dza:] (န)	foreign	⑬
နိုင်ငံခြားဘာသာ	[nāi gā dza: ba dθa] (န)	foreign language	⑱
နိုင်ငံတကာ	[nāi ŋā də. ga] (န)	international	⑳

နည်းပညာ	[ni: pjī na] (န)	technology	⑮
နွား	[nwa:] (န)	cow	⑪
နွေရာသီ	[new ja dōi] (န)	summer	⑩
နှာခေါင်း	[hnə. khau:] (န)	nose	⑭
နှေး	[hne:] (နဝ)	slow	⑫
နှိုင်းယှဉ်	[hnaī:] (က)	compare	⑭
နှစ်	[hni?] (န)	two, year	⑨
နှစ်ဆယ်	[hnə. she] (န)	twenty	⑨
နှစ်သစ်ကူး	[hni? tθi? ku:] (န)	New Year	⑯
နှုတ်ဆက်	[hnou? she?] (က)	greet	⑭
ပညာ	[pjī na] (န)	education	⑬
ပညာရှိ	[pjī na ɕi'] (န)	wise man	⑰
ပထမ	[pə. thə ma'] (န)	first	②
ပရဆေး	[pə.ja' she:] (န)	traditional medicine	④
ပလွေ	[pə. lwe] (န)	flute	⑪
ပလတ်စတစ်	[pə. la? sti?] (န)	plastic	⑧
ပလုတ်ကျင်း	[pə. lou? tɕi:] (က)	gargle	⑧
ပါတီ	[pa ti] (န)	party	⑩
ပါး	[pa:] (နဝ, န)	thin, cheek	⑩
ပီ	[pi] (နဝ)	distinct	③
ပီသ	[pi tθa'] (ကဝ)	distinctly	⑦
ပုလင်း	[pə. li:] (န)	bottle	⑱
ပူ	[pu] (နဝ)	hot	③
ပေး	[pe:] (က)	give, offer	③
ပဲပင်ပေါက်	[pɛ bi bau?] (န)	bean sprouts	⑱
ပေါ့	[pə'] (နဝ)	light , particle	④

ပေါ့ဆ(ပေါ့ပေါ့ဆဆ)	[pa' sha'] (နဝ)(ကဝ)	careless, carelessly	④
ပေါ	[pa:] (နဝ)	abundant	④
ပိုပိုမိုမို	[po bo mo mo] (ကဝ)	extra, more	④
ပုံ	[pou] (န)	way, picture	⑭
ပုံနိုင်း	[pou khaī:] (က)	use a simile	⑭
ပုံပြင်	[pou bjī] (န)	story	⑫
ပေါက်	[pau?] (က)	grow	⑭
ပေါင်း	[pau:] (ကဝ)	totally	⑮
ပင်စင်ယူ	[pī sī ju] (က)	retire	⑮
ပစ္စည်း	[pji? si:] (န)	thing	⑧
ပတ်	[pa?] (က)	go around	⑱
ပိုက်ဆံ	[pai? shā](န)	money	⑳
ပိုဒ်	[pai] (မ)	paragraph	⑫
ပျော်	[pjɔ] (က)	be happy	⑩
ပျော်ပျော်	[pjɔ pjɔ](ကဝ)	happily	⑪
ပျော်ပျော်ပါးပါး	[pjɔ bjɔ pa: ba:] (ကဝ)	happily	⑤
ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်	[pjɔ bjɔ ɕwī ɕwī] (ကဝ)	happily	⑯
ပျော်မြူး	[pjɔ mju:](က)	be elated	⑬
ပျို	[pjɔ] (နဝ)	young	⑤
ပြ	[pja'] (က)	show	⑤
ပြဇာတ်	[pja' za?] (န)	opera	⑧
ပြပွဲ	[pja' bwɛ:] (န)	exhibition	⑤
ပြာ	[pja'] (နဝ)	blue	⑪
ပြုစု	[pju' zu] (က)	take care of	⑳
ပြုတင်းပေါက်	[bə. dī: bau?] (န)	window	⑱
ပြေး	[pje:] (က)	run	⑫

ပြေးပွဲ	[pje: bwe:] (န)	running race	⑫
ပြော	[pjɑ:] (က)	speak	⑤
ပြောပြ	[pjɑ: pja'] (က)	tell	⑤
ပြက္ခဒိန်	[pje? ga. deĩ] (န)	calender	⑯
ပြိုင်	[pjaĩ] (က)	compete	⑫
ပြောင်း	[pjau:] (က)	change, shift	⑳
ပြောင်းပြန်	[bjau: bjã] (နဝ)	opposite direction	⑫
ပြည့်နှစ်	[pje' hni?] (န)	full year	⑯
ပြည်	[pji] (န)	country	⑦
ပြည်ထောင်စု	[pji dau zu'] (န)	union	⑦
ပြည်သူ့အောင်ပွဲနေ့	[pji dɔu au bwe: ne'] (န)	Public Victory day	⑯
ပြန်	[pjã] (က)	return	⑨
ပွဲတော်နေ့	[pwe: dɔ ne'] (န)	Festival day	⑯
ဖရဲသီး	[phə. jɛ: dði:] (န)	watermelon	③
ဖရုံယို	[phə. jou jo] (န)	vegetable marrow candy	⑪
ဖိနပ်	[phə. na?] (န)	slipper, shoes	⑧
ဖေဖော်ဝါရီလ	[phe phɔ wa ri la'] (န)	February	⑯
ဖောက်	[phau?] (က)	make road	⑬
ဖတ်ပြ	[pha? pja'] (က)	recite (to listen)	⑫
ဖိတ်	[phe?] (က)	invite	⑩
ဖိန်းနွဲ့ခါ	[pheĩ: hnwe: kha] (န)	the third day after today	⑯
ဖမ်း	[phã:] (က)	arrest	⑳
ဖုံ	[phjã] (န)	otter	⑰
ဖျင်း	[phjĩ:] (နဝ)	inferior, good for nothing	⑭
ဖြောင့်ဖြူး	[phj əu' phju:] (နဝ)	straight	⑬
ဖြစ်	[phji?] (က)	be, happen	⑧

ဖြန့်ဖြူး	[phjā' phju:] (က)	deliver	⑩
ဗဟို	[bə. ho] (န)	centre	⑩
ဗီရို	[bi do] (န)	cupboard	⑧
ဗေဒင်	[be dī] (န)	astrology	⑩
ဗေဒင်ဆရာ	[be dī shə. ja] (န)	astrologer	⑩
ဗေဒင်တွက်	[be dī twɛ?] (က)	predict	⑩
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့	[bou? də. hu; ne'] (န)	Wednesday	⑩
ဘဘ	[ba' ba'] (န)	uncle	②
ဘဝ	[bə. wa'] (န)	life	⑱
ဘာဖြစ်လို့	[ba phji? lo'] (စု)	why	⑱
ဘာသာ	[ba dðə] (န)	language	⑬
ဘေးရန်	[be: jã] (န)	danger	⑩
ဘဲ	[bɛ:] (န)	duck	③
ဘဲဥ	[bɛ:u'] (န)	egg of duck	③
ဘောလုံး	[bo: lou:] (န)	ball	⑱
ဘိုးဘိုး	[pho: bo:] (န)	grandfather	⑤
ဘိုးအို	[pho: o] (န)	old man	⑪
ဘက်	[bɛ?/ phɛ?] (န)	direction	⑬
ဘက်	[bɛ?] (န)	side	⑥
ဘယ်	[bɛ?] (န)	left	⑥
ဘယ်နှစ်	[bə. hnə.] (နဝ)	what year	⑱
ဘယ်လောက်	[bə. lau?] (နစ)	how many(much)	⑥
ဘယ်သူ	[bə dðu] (နစ)	who	④
မနေ့က	[mə. ne' ga'] (န)	tomorrow	③
မနက်	[mə. nɛ?] (န)	morning	⑥
မနက်ဖြန်	[mə. nɛ? phjã] (န)	tomorrow	⑩

မနက်စောစော	[mə. nɛʔ sɑ: zɑ:] (န)	early morning	⑥
မမ	[ma' ma'] (န)	sister	②
မိနစ်	[mi' ni'] (န)	minute	⑫
မိဘ	[mi' ba'] (န)	parents	⑮
မိသားစု	[mi' tθa: zu'] (န)	family	⑧
မီး	[mi:] (န)	fire	②
မီးနီ	[mi:ni] (န)	red light	②
မီးရထား	[mi: ra. tha:] (န)	train	②
မီးလောင်	[mi: lau] (က)	burn	⑳
မီးသတ်	[mi: tθaʔ] (က)	extinguish, put out	⑳
မုဆိုး	[mouʔ sho:] (န)	hunter	⑰
မူလတန်းကျောင်း	[mu la'dä: dzau:] (န)	primary school	⑮
မေ့	[me'] (က)	forget	⑯
မေဒေးနေ့	[me de: ne'] (န)	May day	⑯
မေလ	[me la'] (န)	May	⑯
မေး	[me:] (က)	ask	③
မဲ	[mɛ:] (န)	vote/ black	⑰
မဲပေး	[mɛ:pe:] (က)	cast vote	⑰
မော်တော်ကား	[maʔ dɔ ka:] (န)	car	④
မိုး	[mo:] (န)	rain	④
မိုးချုပ်	[mo: tɕhouʔ] (က)	night fall	⑮
မိုးရာသီ	[mo: ja dθi] (န)	raining season	⑩
မိုးလေဝသသတင်း	[mo: le wə. tθa' dθə. dī] (န)	weather news	⑨
မိုးရွာ	[mo: jwa] (က)	rain	⑤
မင်း	[mĩ:] (န)	you	⑰
မောင်မယ်သစ်လွင်	[mau mɛ tθiʔ lwĩ] (န)	fresher	⑱

မောင်း	[mau:] (က)	drive	⑳
မတ်လ	[maʔ la'] (န)	March	⑮
မိတ်ဆွေ	[meiʔ shwe] (န)	friend	⑬
မိတ်ဆက်	[meiʔ sheʔ] (က)	introduce	⑮
မန်နေဂျာ	[mã ne dza] (န)	manager	⑬
မုန်ညင်း	[mou nã:] (န)	mustard	⑲
မုန်လာဥ	[mou la u'] (န)	radish	⑲
မုန့်	[mou'] (န)	snack	⑮
များ	[mja:] (နဝ)	plentiful	⑤
မျက်စိလည်	[mjɛʔ si' lɛ] (က)	confuse	⑳
မျက်နှာသစ်	[mjɛʔ hna tθiʔ] (က)	wash the face	⑧
မျက်ရည်	[mjɛʔ je] (န)	tear	⑩
မျက်ရည်တောက်တောက်	[mjɛʔ je tauʔ tauʔ] (စု)	shed tears	⑩
မြေ	[mje] (န)	land, earth	⑤
မြေခွေး	[mje khwe:] (န)	fox	⑰
မြေဖြူခဲ	[mje bju gɛ:] (န)	chalk	⑤
မြို့	[mjo'] (န)	town	⑤
မြောက်	[mjauʔ] (န)	north	⑨
မြောက်ပိုင်း	[mjauʔ paĩ:] (န)	northern	⑰
မြောက်ပိုင်းသား	[mjauʔ paĩ: dθa:] (န)	man from northern area	⑰
မြစ်ကမ်း	[mjiʔ kã:] (န)	river bank	⑰
မြတ်	[mjaʔ] (နဝ)	noble	⑳
မြန်	[mjã] (နဝ)	fast	⑫
မြိန်	[meĩ] (နဝ)	palatable	⑬
မြန်မာပြည်	[mjã ma pje] (န)	Myanmar	⑩
မွေး	[mwe:] (က)	born	⑩

မွေးထုတ်	[mwe: thou?] (က)	give birth	⑳
မွေးနေ့	[mwe: ne'] (န)	birthday	⑩
မှား	[hma:] (နဝ)	wrong	⑩
မှတ်	[hma?] (က)	keep in mind	⑫
မှတ်	[hma?](က)	note, bear in mind	⑭
မှတ်တိုင်	[hma? taĩ] (န)	bus stop	⑳
မှတ်မိ	[hma? mi'] (က)	remember	⑯
မှန်	[hmã] (နဝ, န)	correct, glass	⑫
မှန်	[hmã] (နဝ)	correct	⑲
မှန်မှန်	[hmã hmã] (ကဝ)	regularly	⑪
မှုတ်	[hmo?] (က)	blow	⑪
ယောက်	[jau?] (မ)	particle	⑨
ယဉ်ကျေးမှု	[jĩ dze: hmu']	culture	⑭
ယာဉ်ထိန်း	[jĩ deĩ:] (န)	traffic policeman	⑳
ယုန်	[jou] (န)	rabbit	⑪
ရ	[ra] (က)	get	②
ရထား	[jə. tha:] (န)	train	⑪
ရာ	[ja] (န)	hundred	⑨
ရာခိုင်နှုန်း	[ja kaĩ nhou:] (န)	percentage	⑱
ရာသီဥတု	[ja dđi u' du'] (န)	weather	③
ရူပဗေဒ	[ju pa' be da'] (န)	physics	⑱
ရေကူး	[je ku:] (က)	swim	③
ရေကန်	[je gã] (န)	lake	⑬
ရေခပ်	[je khe?] (က)	take water	⑪
ရေချိုးခန်း	[je tcho: gã:](န)	bath room	⑱
ရေခွက်	[je gwɛ?] (န)	water cup	⑥

ရေဒီယို	[re di jo] (န)	radio	⑨
ရေခဲနွေး	[je new:] (န)	plain tea	⑥
ရေသန့်သန့်	[je tã dã'] (န)	pure water	⑱
ရေအေး	[je e:] (န)	cold water	④
ရေအိုး	[je o:] (န)	water pot	⑫
ရဲဘော်	[jɛ: ba] (န)	soldier	④
ရဲသား	[jɛ: dãa:] (န)	police man	⑳
ရော့	[jɔ'] (အာ)	word used on passing out something	⑳
ရိုသေ	[jo tθe] (က)	respect	⑮
ရိုးဖြောင့်	[jo: phjau'] (နဝ)	honest	⑦
ရက်နေ့	[jɛ? ne'] (န)	date	⑮
ရောက်	[jau?] (က)	get	⑫
ရင်နို့	[jɪ no'] (န)	breast	⑬
ရန်	[jã] (န)	enmity	⑳
ရပ်	[ja?] (က)	stand, stop	⑫
ရယ်	[jɛ] (က)	laugh	⑪
ရုပ်	[jou?] (န)	look	⑱
ရုပ်ရှင်	[jou? ɛi] (န)	movie	⑧
ရွာ	[jwa] (န)	village	⑥
ရွာသူရွာသား	[jwa dðu jwa dãa:] (န)	villagers	⑬
ရွေး	[jwe:] (က)	select/ choose	⑰
ရွေးကောက်ပွဲ	[jwe: kau? bwe] (န)	election	⑰
ရွက်	[jwe?] (က)	carry on one's head	⑫
ရွက်	[jwe?] (မ)	sheet	⑳
ရှိ	[ɛi'] (က)	have	⑤
ရှုခင်း	[ɛu' gi:] (န)	scenery	⑦

ရှေ့	[ʃe:] (န)	front	⑫
ရှေး	[ʃe:] (နဝ)	ancient	⑭
ရှေးသရောအခါ	[ʃe: tθə. jə: ə. kha] (န)	once	⑰
ရှေးဟောင်း	[ʃe: hau:] (နဝ)	ancient	⑪
ရှင်	[khə. mja:] (နစ)	you	⑦
ရှစ်	[ʃiʔ] (န)	eight	⑨
ရှပ်အင်္ကျီ	[ʃəʔ i: dzi] (န)	shirt	⑧
ရွှေရောင်	[ʃwe jau] (န)	golden color	⑬
လ	[la'] (န)	moon	②
လ	[lə.] (န)	moon, month	⑪
လကုန်	[la' kou] (န)	end of a month	⑬
လခ	[la'ga'] (န)	salary	②
လာ	[la] (က)	come	②
လူလောက	[lu' lə:ka'] (န)	human world	⑭
လူ	[lu] (န)	human	③
လူကြီး	[lu jzi:] (န)	adult	⑭
လူငယ်	[lu ŋɛ] (န)	young man	⑥
လူဆိုး	[lu zo:] (န)	outlaw	⑳
လူတော်လူကောင်း	[lu də lu gau:] (န)	competent man	⑦
လေ့ကျင့်	[lei tʃi] (က)	practise	⑦
လေ	[le] (န)	air	⑨
လေကောင်းလေသန့်	[le gǎu: le tθǎ'] (န)	fresh air	⑱
လေး	[le:] (န)	four	⑨
လေး	[le:] (နဝ, န)	heavy, four	④
လဲ	[lɛ:] (ဝ)	also(particle suffix)	③
လဲ	[lɛ:] (က)	fall	⑥

လို	[lo] (က)	want, need	④
လက်ခံ	[lɛ? khā] (က)	accept	⑱
လက်ညှိုးထောင်	[lɛ? hŋo: thau] (က)	raise hand	⑦
လက်ဖက်ရည်	[lɛ. phə. je] (န)	tea	⑮
လက်မှတ်	[lɛ? hma?] (န)	ticket	⑳
လိုက်	[lai?] (က)	follow, come with	⑧
လောက်	[lau?] (ပ)	about, enough	⑪
လိုင်းကား	[laĩ: ka:] (န)	route bus	⑳
လတ်ဆတ်	[la? sha?] (နဝ)	fresh	⑲
လုပ်	[lou?] (က)	do	⑧
လုပ်ကိုင်	[lou? kái] (က)	do/work	⑰
လုပ်ဆောင်	[lou shau] (က)	perform	⑭
လုပ်ရည်ကိုင်ရည်	[lou? ji kái ji] (န)	ability	⑰
လန်ဒန်မြို့	[lɛ.n dɛ.n mjo'] (န)	London	⑬
လမ်း	[lã:] (န)	street	⑨
လမ်းကြို	[lã: tɔu] (က)	happen to be on the way one is going	⑮
လိမ္မာ	[leĩ ma] (နဝ)	clever	⑮
လယ်	[lɛ] (န)	paddy field	⑬
လယ်တော	[lɛ tɔ:] (န)	paddy field	⑲
လယ်ထွန်	[lɛ thū] (က)	plough	⑥
လယ်သမား	[lɛ dðə. ma:] (န)	farmer	⑥
လွတ်လပ်ရေး	[lu? la? je:] (န)	independence	⑯
လွတ်လပ်ရေးနေ့	[lu? la? je: ne'] (န)	independence day	⑯
လှ	[hla'] (နဝ)	beautiful	⑤
လှော်	[hlo] (က)	row	⑪
လျှော်	[ɬau] (က)	wash	⑧

လိုက်လိုက်လှဲလှဲ	[hlaiʔ hlaiʔ hleː hleː]	(ကဝ)	heartily	⑥
လှည့်	[hlɛ]	(က)	turn	⑫
ဝ	[waʔ]	(က, နဝ)	be satisfied, fat	②
ဝတုတ်တုတ်	[wə. touʔ touʔ]	(နဝ)	fat, obese	⑪
ဝဝ	[waʔ waʔ]	(ကဝ)	sufficiently	②
ဝါသနာပါ	[wa dðə. na pa]	(က)	have a hobby	③
ဝါး	[waː]	(က)	chew	⑲
ဝေ	[we]	(က)	distribute, share	⑰
ဝေး	[weː]	(နဝ)	far, distance	③
ဝဲ	[wɛː]	(နဝ)	have an accent	③
ဝင်	[wɪ]	(က)	enter	⑫
ဝိုင်း	[waiː]	(နဝ)	round	⑦
ဝိုင်း	[waɪː]	(က)	surround	⑯
ဝမ်းပျဉ်းသား	[wuː bjiː dðəː]	(န)	flesh from the belly of fish	⑰
ဝမ်းမှန်	[wūː hmã]	(က)	have regular bowel movements	⑲
ဝမ်းသာ	[wūː dðə]	(က)	rejoice	⑪
ဝယ်	[wɛ]	(က)	buy	③
သခွါးသီး	[dðə. khwaː dðiː]	(န)	cucumber	⑤
သတိထား	[htə.di thaː]	(က)	be careful	②
သတင်းစာ	[dðə. diː za]	(န)	newspaper	⑧
သမိုင်း	[dðə.maiː]	(န)	history	⑦
သပြေ	[thə. pjeʔ]	(န)	sa pay tree	⑪
သာယာ	[tθa ja]	(နဝ)	pleasant	⑦
သား	[tθaː]	(န)	son	③
သားသမီး	[tθaː tθə. miː]	(န)	children	⑮
သိ	[tθiʔ]	(က)	know	③

သီချင်း	[dʰə. tɕhĩ:] (န)	song	⑨
သုခ	[tʰu' kha'] (န)	happiness	⑭
သုည	[tʰou nɔa'] (န)	zero	⑨
သူ	[tʰu] (နစ)	he	③
သူနာပြု	[tʰou na pju'] (န)	nurse	⑳
သေးသေးတင်	[tʰe: dʰe: tĩ] (န)	small spot on a word	⑫
သောကြာနေ့	[tʰau? tɕa ne'] (န)	Friday	⑩
သံမဏိစက်ရုံ	[tʰã mɔ. ni' sɛ? jou] (န)	steel factory	⑬
သုံး	[tʰou:] (န)	three	⑨
သုံးဆောင်	[tʰou: zau] (က)	enjoy	⑮
သောက်	[tʰau?] (က)	drink	⑥
သောက်သုံး	[tʰau?tʰou:] (က)	drink	⑬
သင့်	[tʰĩ'] (ကထ)	suitable, should	⑰
သင့်သင့်မြတ်မြတ်	[tʰĩ' tʰĩ' mja? mja?] (က)	on good terms with	⑮
သင်	[tʰi] (က)	learn, study	⑦
သင်ခန်းစာ	[tʰĩ gã: za] (န)	lesson	⑨
သင်တန်း	[tʰĩ dã:] (န)	class	⑪
သင်တန်းပေး	[tʰĩ dã: pe:] (က)	train, lecture	⑱
သင်းကြူကြူ	[tʰĩ: tɕu tɕu] (နဝ)	sweet smell	⑪
သင်္ကြန်	[dʰə. dzã] (န)	Water Festival	⑯
သောင်း	[tʰau:] (န)	ten thousand	⑨
သစ်	[tʰi?] (နဝ)	new	⑮
သစ်ပင်	[tʰi? pi] (န)	tree	⑱
သန့်ရှင်း	[tʰã' tɕi:] (နဝ)	clean	⑩
သန့်ရှင်းရေးလုပ်	[tʰã' tɕi: je: lou?] (စု)	do cleaning	⑩
သန့်စွမ်း	[tʰã swã:] (နဝ)	powerful	⑲

သန့်ဘက်ခါ	[dθə. bɛ? kha] (န)	the day after tomorrow	⑩
သန်မာ	[tθã ma] (နဝ)	strong	⑱
သပ်ရပ်	[tθa? ja?] (နဝ)	neat	⑧
သပ်သပ်ရပ်ရပ်	[tθa? tθa? ja? ja?] (ကဝ)	neatly	⑧
သိပ်	[tθei?] (ကဝ)	very	⑧
သယံပိုး	[tθɛ po:] (က)	assume responsibility	⑳
သွား	[tθwa:] (က)	go	⑤
သွားတိုက်	[tθwa: tai?] (က)	brush the teeth	⑧
သွားတိုက်ဆေး	[tθwa: tai? she:] (န)	tooth paste	⑧
သွေး	[tθwe:] (န)	blood	⑮
သွက်	[tθwɛ?] (နဝ)	fast	⑥
သွက်သွက်လက်လက်	[tθwɛ? [tθwɛ? lɛ? lɛ?] (ကဝ)	quickly	⑥
ဟို	[ho] (နစ)	that	④
ဟိုဟာ	[ho ha] (နစ)	that one	④
ဟင်း	[hi:] (န)	curry	⑦
ဟင်းနနွယ်	[hi: nu' nwɛ] (န)	species of small plant used as vegetable	⑱
ဟင်းရွက်စိမ်း	[hi: jwɛ? zeɪ:] (န)	green vegetables	⑱
ဟင်းသီးဟင်းရွက်	[hi: dθi: hi: jwɛ?] (န)	vegetable	⑱
ဟုတ်ကဲ့	[hou? kɛ'] (အ)	yes	⑧
အက	[ə.kə'] (န)	dance	②
အကျိုး	[ə. tɕo:] (န)	benefit	⑦
အကျိုးဆောင်	[ə. tɕo: shau] (က)	do service for others	⑳
အကျင့်	[ə. tɕɪ'] (န)	moral	⑭
အကြိုအကြား	[ə. tɕo ə. tɕa:] (န)	nook and cranny	⑩
အကြောင်း	[ə. tɕau:] (န)	reason	⑰
အကြိမ်	[ə. tɕei] (မ)	time	⑨

အကြိမ်ကြိမ်	[ə. tɕei dzɛi] (ကဝ)	several times	⑨
အခါ	[ə.kha] (န)	occasion	②
အခု	[ə. khu'] (န)	now	⑪
အခက်အခဲ	[ə. kheʔ ə. khe:] (န)	difficulty	⑥
အခန်း	[ə. khã:] (န)	room	⑨
အချို	[ə. tɕho] (န)	sweet	⑱
အချင်းချင်း	[ə. tɕhi: dzi:] (ကဝ)	each other	⑦
အချဉ်	[ə. tɕhĩ] (န)	sour	⑱
အချိန်	[ə. tɕheĩ] (န)	time	⑱
အချိန်မရွေး	[ə. tɕheĩ mə. jwe:] (ကဝ)	anytime	⑮
အငန်	[ə. ŋã] (န)	saltiness	⑱
အစ	[ə.sa'] (နဝ)	start	②
အစားအစာ	[ə.sa: ə.sa] (န)	food	②
အစိုးရ	[ə. so: ja'] (န)	government	⑮
အစပ်	[ə. saʔ] (န)	hot, spiciness	⑱
အဆီ	[ə. shi] (န)	fat	⑱
အဆိုကျော်	[ə. sho dzə] (န)	singer	⑤
အဆုံးအဖြတ်	[ə. shou: ə. phjaʔ] (န)	decision	⑰
အဆင့်ဆင့်	[ə. shĩ zĩ] (ကဝ)	in sequence	⑭
အဆင်သင့်ဖြစ်	[ə. shĩ tɕĩ' pjiʔ] (စု)	ready	⑱
အဆောင်	[ə. shau] (န)	hostel, dormitory	⑧
အဆွေခင်ပွန်း	[ə. shwe khĩ bu:] (န)	friend	⑰
အညီအမျှ	[ə. ni ə. hmja'] (ကဝ)	equally	⑰
အတုယူ	[ə. tu' ju] (က)	imitate	⑫
အတူတူ	[ə. tu du] (ကဝ)	together	③
အတန်း	[ə. tã:] (န)	class	⑨

အတန်းခေါင်းဆောင်	[ə. tã: gau: sau] (န)	monitor	⑰
အတွက်	[ə. tweʔ] (န)	for	⑩
အထဲ	[ə. the:] (န)	inside	⑩
အထက်	[ə. theʔ] (န)	up	⑥
အထည်စက်ရုံ	[ə. the seʔ jou] (န)	textile factory	⑮
အဓိက	[ə. di' ga'] (န)	major	⑬
အနား	[ə.na:] (န)	near	②
အနားယူ	[ə. na: ju] (က)	take rest	⑮
အနောက်	[ə. nauʔ] (န)	west	⑨
အနုတ်	[ə. nouʔ] (န)	note	⑳
အပေါ်	[ə.pa] (န)	upper	⑥
အပေါင်း	[ə. pau:] (န)	all, plus	⑦
အပြင်	[ə. pjɪ] (န)	outside	⑮
အပြောင်းအလဲ	[ə. pjau: ə. le:] (န)	change	⑳
အဖ(အဖေ)	[ə. pha'] (န)	father	③
အဘ	[ə.ba'] (န)	uncle	②
အဘိုးကြီး	[ə. pho: dzi:] (န)	old man	⑨
အမဲသား	[ə. me: dʒa:] (န)	beef	⑥
အများ	[ə. mja:] (န)	lot	⑦
အများကြီး	[ə. mja: dzi:] (ကဝ)	many	⑤
အမျိုးမျိုးအစားစား	[ə. mjo:mjo: ə. sa: za:] (ကဝ)	many kinds	⑤
အမြဲ	[ə. mje:] (ကဝ)	always	⑮
အမှုထမ်း	[ə. hmu' dā:] (န)	servant	⑮
အမှိုက်ပုံး	[ə. hmaiʔ bou:] (န)	rubbish bin	⑮
အရေးကြီး	[ə. je: dzi:] (နဝ)	important	⑮
အရိုး	[ə. jo:] (န)	bone	⑰

အရိုးအဆစ်	[ə. jo: ə. shi?] (န)	bone and join	⑱
အရင်	[ə. jɪ] (ကဝ)	first, before	⑱
အရပ်	[ə. ja?] (န)	locality	⑭
အရိပ်	[ə. jei?] (န)	shade	⑱
အရွယ်ရောက်	[ə. jwɛ̃ jaʊ?] (က)	fully grow-up	⑳
အရှေ့	[ə. ɬe'] (န)	east, front	⑨
အရှေ့ဘက်	[ə. ɬe' bɛ?] (န)	east	⑬
အလင်းရောင်	[ə. li: jaʊ] (န)	light	⑱
အလုပ်	[ə. lou?] (န)	job	⑧
အလုပ်သမား	[ə. lou? tθə. ma'] (န)	worker	⑮
အလယ်တန်းကျောင်း	[ə. lɛ̃ dā: dzau:] (န)	middle school	⑮
အလွတ်	[ə. lu?] (နဝ)	free	⑱
အလွန်	[ə. lū] (ကဝ)	very	⑱
အလှည့်ရောက်	[ə. hlɛ' jaʊ?] (က)	come to turn	⑦
အဝေးကြီး	[ə. we: dzi:] (နဝ)	very far	⑮
အဝင်	[ə. wɪ wa'] (န)	gate	⑱
အသား	[ə.tθa:] (န)	meat	②
အသားစိုပြေ	[ə. tθa: so pje] (နဝ)	pale complexion	⑱
အသီး	[ə. tθi:] (န)	fruit	③
အသံထွက်	[ə. tθã dwɛ?] (န)	pronunciation	⑪
အသုံးချ	[ə. tθou: tɕha'] (က)	apply	⑭
အသုံးဝင်	[ə. tθou: wɪ] (နဝ)	useful	⑮
အသက်	[ə. tθɛ?] (န)	life	⑭
အသက်ရှူ	[ə. tθɛ? ɕu] (က)	breath	⑭
အသက်ရှည်	[ə. tθɛ? ɕe] (က)	live long-life	⑯
အသစ်	[ə. tθi?] (န)	new	⑬

အဟောင်း	[ə. hau:] (န)	old	⑳
အာဂ	[a ga'] (နဝ)	extraordinary	⑭
အား	[a:] (က)	free, be vacant	②
အားကစားကွင်း	[a: gə. za: gwī:] (န)	play ground	⑪
အားကိုး	[a: ko:] (က)	depend on	⑭
အားနာ	[a: na] (က)	be embarrassed by feelings of respect	⑭
အားပေး	[a: pe:] (က)	encourage	③
အားမနာပါးမနာ	[a: mə. na pa: mə. na] (ကဝ)	without restraint	②
အားရပါးရ	[a: ja' pa: ja'] (ကဝ)	vigorously	⑲
အားလပ်ချိန်	[a: let dzeɪ] (န)	leisure	⑱
အားလုံး	[a: lou:] (န)	all	⑩
အူ	[u] (န)	intestine	⑭
အေး	[e:] (နဝ)	cold	③
အော်ကျယ်အော်ကျယ်	[ɔ tɛɛ ɔ tɛɛ] (ကဝ)	loudly	⑱
အို	[o] (နဝ)	old	⑤
အိုး	[o:] (န)	pot	⑦
အောက်	[au?] (န)	down, lower	⑥
အောက်တိုဘာလ	[au? to ba la'] (န)	October	⑯
အင်္ဂါနေ့	[ɪ ga ne'] (န)	Tuesday	⑩
အင်ဂျင်နီယာ	[ɪ dzɪ ni ja] (န)	engineer	⑬
အင်ဂျင်နီယာချုပ်	[ɪ dzɪ ni ja dzou?] (န)	prime engineer	⑮
အင်အား	[ɪ a:] (န)	numerical strength	⑱
အင်္ကျီ	[i: dzi] (န)	cloth	⑦
အင်္ဂလိပ်	[ɪ: gə. lei?] (န)	English	⑪
အောင်	[au] (က)	pass	⑦
အောင်ပွဲ	[au bwe:] (န)	victory	⑪

အောင်သီးအောင်ပွင့်	[au dõi: au bwĩ'] (န)	fruit of victory	⑳
အိတ်	[ei?] (န)	bag	⑧
အုတ်ခဲ	[ou? khe:] (န)	brick	⑱
အိပ်ရာခင်း	[ei? jə. khi:] (န)	sheet	⑧
အိပ်ရာထ	[ei? ja tha'] (က)	get up	⑱
အမ်း	[ã:] (က)	refund	⑳
အိမ်	[ei] (န)	house	⑨
အိမ်သူအိမ်သား	[eĩ dõu eĩ dõa:] (န)	householders	⑮
ဦး	[u:] (မ)	Mister	⑮
ဦးလေး	[u:le:] (န)	uncle	③
ဧပြီလ	[e bji la'] (န)	April	⑯
ဧရာဝတီတိုင်း	[e ja. wa di:] (န)	Ayeyawady Region	⑭
ဩဂုတ်လ	[ɔ: gou? la'] (န)	August	⑯

